

ΣΕ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΚΛΙΜΑΚΑ

Σφίγγει ο κλοιός για τους κολοσσούς

Σε όλον τον κόσμο, οι κυβερνήσεις κινούνται ταυτόχρονα για να περιορίσουν την ισχύ των εταιρειών τεχνολογίας με τη διαδικασία του κατεπείγοντος και σε τέτοια κλίμακα που δεν έχει γνωρίσει ποτέ κανένας άλλος κλάδος ως τώρα. Ηνωμένες Πολιτείες, Κίνα και Ευρωπαϊκή Ένωση σχεδιάζουν ρυθμίσεις για να περιορίσουν την ισχύ τους. **Σελ. 11**

ΕΛΛΑΔΑ

Τζίρος 800 εκατ. για το online delivery

Στους μεγάλους κερδισμένους της πανδημίας συγκαταλέγεται το delivery. Το κλείσιμο της εστίασης και οι απαγορεύσεις κυκλοφορίας κράτησαν τους καταναλωτές στο σπίτι, με αποτέλεσμα την κατακόρυφη αύξηση των παραγγελιών και ειδικά των ηλεκτρονικών. Ο τζίρος του online delivery έφθασε τα 800 εκατ. ευρώ το 2020 με κυρίαρχο της αγοράς την efood. **Σελ. 15**

ΔΙΑΚΟΠΕΣ 2021

Ρεκόρ πτήσεων από ΗΠΑ προς Αθήνα

Στο μεγαλύτερο στοιχείο της τουριστικής σεζόν για την Ελλάδα αναδεικνύεται η αμερικανική αγορά. Παρά το γεγονός ότι το Στέιτ Ντιπάρμεντ εξέδωσε οδηγία προς τους Αμερικανούς να μην ταξιδεύουν στη χώρα, οι μεγάλες αμερικανικές αεροπορικές εταιρείες έχουν προγραμματίσει τις περισσότερες απευθείας πτήσεις προς την Αθήνα εδώ και πολλά χρόνια. **Σελ. 16**

Δείκτης & Όγκος του ΧΑΚ

Από Οκτώβριο οι κρατικές εγγυήσεις

Με τη μείωση της κρατικής στήριξης οι τράπεζες θα πρέπει να αναλάβουν το «ειδικό βάρος» που θα δημιουργηθεί

Στο τέταρτο τρίμηνο του 2021 τοποθετείται η εφαρμογή του σχεδίου των κρατικών εγγυήσεων. Κι αυτό γιατί, όπως διηγήθηκαν οι Βρυξέλλες, «τίποτα δεν θα γίνει πριν από το καλοκαίρι». Εάν συνυπολο-

γίζουμε πως Βουλή και Κομισιόν θα είναι κλειστές τον Αύγουστο καθώς και οι εσωτερικές διαδικασίες εντός Κύπρου, τότε ένα ρεαλιστικό σενάριο για την εφαρμογή του Σχεδίου είναι τον πρώτο

μήνα του τετάρτου τριμήνου του 2021, δηλαδή τον Οκτώβριο. Θεωρείται δεδομένο πως οι κρατικές εγγυήσεις θα αρχίσουν στην Κύπρο για να χρηματοδοτηθεί η ανάπτυξη των επιχειρήσεων και όχι

για να στηριχθούν με αντίστοιχο τρόπο που εφαρμόστηκε το Σχέδιο σε άλλες χώρες. Όταν οι κυβερνήσεις και οι κεντρικές τράπεζες σταματήσουν την κρατική στήριξη, θα πρέπει οι τράπεζες να είναι έτοιμες

να αναλάβουν το «ειδικό βάρος» που αναπόφευκτα θα έχει δημιουργηθεί. Χρειάζομαστε τράπεζες που είναι διαθέσιμες να δανείσουν και οι κρατικές εγγυήσεις είναι προς αυτή την κατεύθυνση. **Σελ. 3**

ΓΗΡΑΝΣΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ

Η Κίνα αυξάνει το όριο ηλικίας συνταξιοδότησης

Η Κίνα ετοιμάζεται να εγκαταστήσει μια διαδικασία γνώριμη στις ανεπτυγμένες δυτικές οικονομίες και καθόλου δημοφιλή στους πολίτες της, ιδιαιτέρως σε όσους απασχολούνται σε χαμηλά αμειβόμενη και σκληρή εργασία: την αύξηση της ηλικίας συνταξιοδότησης. Απία η ραγδαία γήρανση του πληθυσμού της και η βιωσιμότητα των συνταξιοδοτικών ταμείων. **Σελ. 7**

ΕΛΛΑΔΑ

Σχεδιάζουν απολύσεις 4 στις 10 επιχειρήσεις

Σε απολύσεις σκέφτονται να προχωρήσουν τέσσερις στις δέκα επιχειρήσεις στην Ελλάδα το επόμενο διάστημα. Περισσότεροι από τους μισούς επιχειρηματίες, εξάλλου, φοβούνται για τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεών τους τους επόμενους έξι μήνες, σύμφωνα με έρευνα της Pulse RC για λογαριασμό του Επαγγελματικού Επιμελητηρίου Αθηνών (ΕΕΑ). **Σελ. 15**

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΑΝΔΗΜΙΑ

Ατομικά γραφεία με νέους κανόνες

Η επικείμενη επάνοδος στους χώρους εργασίας θα σημάνει νέους κανόνες υγιεινολογικής ασφάλειας, αλλά και καινοτομίες στη χωροθέτηση του γραφείου στη μετά COVID εποχή. Οι κοινόχρηστοι χώροι θα επεκταθούν, ενώ αναμένεται να κριθεί το μέλλον του ατομικού γραφείου με τις οικογενειακές φωτογραφίες και τα προσωπικά αντικείμενα. **Σελ. 10**

Κινεζικές εταιρείες κατακλύζουν τη Wall Street

Παρά τις γεωπολιτικές εντάσεις μεταξύ των δύο υπερδυνάμεων ΗΠΑ και Κίνας αλλά και την επιβολή εκατέρωθεν δασμών, αμείωτο εξακολουθεί να παραμένει το ενδιαφέρον των κινεζικών επιχειρήσεων για την είσοδό τους στις αμερικανικές χρηματιστηριακές αγορές. Σύμφωνα με ρεπορτάζ του CNBC, οι μισές από τις 36 ξένες εταιρείες που μπήκαν στα αμερικανικά χρηματιστήρια κατά τη διάρκεια του πρώτου τριμήνου προέρχονται από την Κίνα. Την ίδια στιγμή, αρκετές κινεζικές εταιρείες δρομολογούν την εισαγωγή τους στις αμερικανικές χρηματιστηριακές αγορές. **Σελ. 9**

Δείχνουν κόκκινη κάρτα στο πράσινο πάσο εστίαση και λιανικό

Πληθαίνουν οι διαφωνίες από τον επιχειρηματικό κόσμο, σε σχέση με την απόφαση της κυβέρνησης να προωθήσει το πράσινο πάσο από τις 10 Μαΐου. Δηλαδή, προκειμένου να βγει κανείς για ένα

καφέ θα πρέπει απαραίτητα να έχει μαζί του πιστοποιητικό αρνητικού αποτελέσματος PCR ή rapid test 72 ωρών, είτε να έχει εμβολιασθεί τουλάχιστον με την μία δόση εμβολίου και να έχουν

Αξιολόγηση των δεδομένων για ξεκλείδωμα. **Σελ. 5**

παρέλθει τρεις εβδομάδες από τον εμβολιασμό ή να έχει νοσήσει με κορωνοϊό τους τελευταίους τρεις μήνες. Καταστροφικό χαρακτηρισίζουν το μέτρο αυτό εμπορικά κέντρα και εστίαση, ενώ ε-

ντονες είναι και οι αντιδράσεις των υπεραγορών και γενικά του λιανικού εμπορίου. Αυτοί που δεν επικρίνουν την απόφαση της Κυβέρνησης για το πράσινο πάσο, είναι οι ξενοδοχοί. **Σελ. 4**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Σημείο καμπής

Μετά από αρκετές δύσκολες εβδομάδες, οι ευρωπαϊκές οικονομίες αρχίζουν να βλέπουν με αισιοδοξία τη συνέχεια ενώ πληθαίνουν και οι εκτιμήσεις για μια ισχυρή ανάκαμψη στο δεύτερο μισό του έτους. Στο πρώτο μισό του 2021 η θετική εικόνα των βιομηχανικών κλάδων υπήρξε το αποτέλεσμα της ανάκαμψης του παγκόσμιου εμπορίου θέτοντας την οικονομία του πλανήτη σε ανοδική πορεία. Ο αντίκτυπος όμως στην Ευρώπη υπήρξε περιορισμένος, αφού η μεγαλύτερη εξάρτηση βρίσκεται στον τομέα των υπηρεσιών, οι οποίες τώρα αρχίζουν να μπαίνουν σε πορεία χαλάρωσης των περιοριστικών μέτρων καθώς επιταχύνεται το εμβολιαστικό πρόγραμμα. Δεν είναι, λοιπόν, υπερβολή να ειπωθεί ότι η παρούσα συγκυρία αποτελεί

σημείο καμπής για την εξέλιξη των πραγμάτων. Η ανάκαμψη, όμως, δεν θα μπορέσει ποτέ να είναι πλήρης αν δεν συνεχιστεί η θετική πορεία των υγειονομικών δεδομένων, γεγονός που θα σημαίνει ότι έχει επιτευχθεί ο εμβολιαστικός στόχος του 70% σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Στο βασικό σενάριο, η οικονομία του ευρώ θα αναπτυχθεί με 4% και θα υπολείπεται των ζημιών του 2020. Ας μην ξεχνάμε, όμως, ότι περισσότερο από οτιδήποτε άλλο, αυτήν τη περίοδο προέχει η δημιουργία συνθηκών διατηρήσιμης ανάπτυξης. Με τον όρο διατηρήσιμη άνοδος εννοούμε και την σταδιακή απόσυρση των μέτρων στήριξης, τα οποία μέχρι στιγμής έχουν κοστίσει στις κυβερνήσεις και τις κεντρικές τράπεζες πρωτόγνωρα

ποσά, τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Την απόσυρση των μέτρων θα πρέπει να διαδεχθεί η πιστωτική επέκταση προς επιχειρήσεις και νοικοκυριά. Οι τράπεζες είναι σημαντικό να έχουν αυξημένη διάθεση για νέο δανεισμό και αυτό είναι που προσπαθεί να διασφαλίσει η κυβέρνηση με το πρόγραμμα εγγυήσεων για δάνεια προς επιχειρήσεις. Εξάλλου, το μικρό μέγεθος των επιχειρήσεων στην Κύπρο δεν επιτρέπει συμμετοχή στα προγράμματα αγοράς εταιρικού χρέους από την ΕΚΤ. Πέραν των εγγυήσεων, οι τράπεζες θα χρειαστούν και βιώσιμα επιχειρηματικά μοντέλα για δανεισμό, έτσι ώστε να διασφαλιστεί η ικανότητα αποπληρωμής, η οποία τα προηγούμενα χρόνια υπήρξε ένα εκ των κυριότερων προβλη-

μάτων της κυπριακής οικονομίας. Τα βιώσιμα επιχειρηματικά μοντέλα αποτελούν μια παράμετρο που αναδεικνύει το θέμα της ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών οικονομιών τόσο σε παγκόσμιο όσο και σε εθνικό επίπεδο. Ο ανταγωνισμός στην Ευρώπη προέρχεται από την άλλη μεριά του Ατλαντικού και συγκεκριμένα από τα πακέτα στήριξης της διακυβέρνησης Μπάιντεν, τα οποία στοχεύουν στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της αμερικανικής οικονομίας. Η απάντηση της ΕΕ υπήρξε πρότερη των αμερικανικών εκλογών και αφορούσε στην απόφαση για τη δημιουργία του σχεδίου NGEU, του οποίου όμως η υλοποίηση είναι αργή. Και ενώ η ΕΕ κινείται σε αργούς ρυθμούς, η Αμερική απέκτησε εν τω μεταξύ νέα κυ-

βέρνηση που εφαρμόζει ένα επιθετικό σχέδιο τόνωσης της οικονομίας και πετυχαίνει μια γρήγορη ανάκαμψη, αφήνοντας ξανά την ΕΕ πίσω και σε αυτήν την αφετηρία.

Αντίστοιχη εικόνα επικρατεί και εντός της ΕΕ αφού η καθυστέρηση που παρατηρείται θέτει ξανά τη Γερμανία σε θέση οδηγού της ανάκαμψης μιας και είναι μια χώρα με καλή ανθεκτικότητα στην κρίση που δεν επηρεάζεται από τις εξελίξεις γύρω από το NGEU, σε αντίθεση με χώρες όπως είναι η Ιταλία και η Ισπανία. Το σημαντικό, όμως, είναι ότι τα χειρότερα έχουν αποφευχθεί με συντονισμένη δράση και στήριξη των θέσεων εργασίας, γεγονός που μας επιτρέπει να κρατάμε την τύχη μας στα χέρια μας.

Έχεις κάρτα της
Ελληνικής Τράπεζας;
Έχεις άμεση επιστροφή
χρημάτων!

Κατέβασε το Mple Rewards app τώρα!

Ισχύουν όροι και προϋποθέσεις

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των **WILL JACKSON-MOORE*** και **VICKI KERRIGAN****

Μπορούν τα private equity funds να σώσουν τον κόσμο;

Οι εταιρείες ιδιωτικών επενδυτικών κεφαλαίων (Private Equity - PE) έχουν τη μοναδική ευκαιρία, αξιοποιώντας την ισχυρή θέση που αποκτούν στην αγορά και τις ιδιαίτερες δυνατότητές τους, να δημιουργήσουν θετική επίπτωση σε συγκεκριμένους τομείς στην κοινωνία, επιτυγχάνοντας παράλληλα υψηλές αποδόσεις για τους επενδυτές τους.

Αιχμή του δόρατος των PE αποτελεί η ικανότητά τους να προωθούν ταχύτερα από παραδοσιακούς επενδυτές τις ενέργειες μετασχηματισμού στις εταιρείες που επενδύουν, δημιουργώντας παραξίες. Με τον ίδιο δυναμικό τρόπο θα μπορούσαν να επιδώσουν ταχύτερη προσαρμογή των εταιρειών αυτών σε δράσεις που αφορούν την αειφορία και την απεξάρτηση από το διοξείδιο του άνθρακα.

Οι εταιρείες PE διαθέτουν έναν τεράστιο όγκο κεφαλαίων, τα οποία αναμένεται να ανέλθουν έως και 8,3 τρις. δολάρια μέχρι το 2025, βάσει ανάλυσης της PwC. Έχουν έτσι τη δυνατότητα να παίξουν σημαντικό

Τα επενδυτικά κριτήρια που θέτουν οι εταιρείες ιδιωτικών επενδυτικών κεφαλαίων μπορούν να διαδραματίσουν καθοριστικό ρόλο στην ESG agenda.

ρόλο στη διοίκηση ρευστότητας, δανεισμού και ιδίων κεφαλαίων στις οικονομίες, και να αποτελέσουν καταλύτες στον εταιρικό μετασχηματισμό και στη μελλοντική ανάπτυξη. Αυτό δημιουργεί αυξημένες προσδοκίες ως προς τον ενεργητικό ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν στην ESG agenda, δηλαδή σε θέματα σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος, την κοινωνική συνοχή και τη βελτίωση της διακυβέρνησης.

Οι εταιρείες PE μπορούν να συμβάλουν σημαντικά, μέσω της παροχής κεφαλαίων, στη δημιουργία οικονομικών κλίμακας, επιτυγχάνοντας έτσι περαιτέρω μείωση του κόστους για τις επιχειρήσεις. Για παράδειγμα, η εταιρεία CVC Growth Partners επένδυσε 200 εκατ. δολάρια στην EcoVadis, μια εταιρεία που παρέχει αξιολογήσεις, εργασία και λογισμικό που στοχεύουν στην ενίσχυση της αειφορίας στις παγκόσμιες εφοδιαστικές αλυσίδες.

Αλλά εναλλακτική αποτελεί η τακτική «buy dirty and cheap, sell clean and expensive». Την απόκτηση δηλαδή μιας εμπορικής μονάδας παραγωγής ενέργειας

που βασίζεται κυρίως σε ορυκτά καύσιμα, με αποτίμηση στην αγορά έξι φορές μεγαλύτερη των κερδών, τον μετασχηματισμό της σε μονάδα χαμηλότερων εκπομπών και την πώληση σε τιμή που μπορεί να αποφέρει δεκαπλάσια κέρδη. Αντίστοιχο παράδειγμα είναι η μεταστροφή εταιρειών διαχείρισης απορριμμάτων στην κυκλική οικονομία, πετυχαίνοντας την ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση υλικών αντί της καύσης ή της ταφής τους, παράγοντας ταυτόχρονα ανανεώσιμη ενέργεια.

Τι θα γινόταν αν οι εταιρείες PE υιοθετούσαν για όλες τις εταιρείες που είναι στα επενδυτικά τους χαρτοφυλάκια, ανεξάρτητα από γεωγραφική θέση ή κλάδο, τον κοινό στόχο να καταστούν μηδενικού ισοζυγίου εκπομπής άνθρακα έως το 2035; Τα χαρτοφυλάκια μπορούν να περιλαμβάνουν μεγάλο εύρος επιχειρήσεων: από εταιρείες λιανικής στην Ασία μέχρι νοσοκομείων στις ΗΠΑ. Αυτή θα ήταν μια φιλόδοξη δέσμευση με θετικές επιπτώσεις στο περιβάλλον παγκοσμίως.

Οι εταιρείες PE επιδεικνύουν ικανότητες εφαρμογής βέλτιστων πρακτικών και στρατηγικών σε ευρύ φάσμα εταιρειών, δημιουργώντας εσωτερική τεχνογνωσία σε θέματα εφοδιαστικής αλυσίδας, ανθρώπινου δυναμικού και τεχνολογίας, που αξιοποιείται από αυτές για τη βελτίωση της απόδοσης όλων των εταιρειών στις οποίες επενδύουν. Τι θα συμβεί αν η μείωση ή ο μηδενισμός των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα καταστεί ο επόμενος μεγάλος τομέας εξειδίκευσης και αξιοποίησης σε όλο το εύρος των επενδυτικών τους χαρτοφυλακίων; Η Blackstone έχει ήδη θέσει στόχο τη μείωση των εκπομπών στις νέες εξαγορές της κατά 15%. Εκείνο που προτείνουμε είναι η ενσωμάτωση των κριτηρίων μέτρησης του ESG στα δυναμικά σχέδια δημιουργίας αξίας που ήδη διαθέτουν οι επενδυτές ιδιωτικού κεφαλαίου. Με το κόστος του άνθρακα να αυξάνεται, φαίνεται πιο λογικό για τους επενδυτές και για τους ιδιοκτήτες να εστιάσουν σε αυτό, ενώ παράλληλα συνάδει με την προοπτική δημιουργίας μελλοντικής υπεραξίας.

Μπορούμε να φανταστούμε έναν κόσμο όπου το συμφέρον μιας εταιρείας PE συνδέεται με την πρόοδο της απεξάρτησης από τον άνθρακα; Η τάση είναι πραγματική και μη αναστρέψιμη, παρόλο που πολλοί επικριτές την απορρίπτουν ως «καπιταλιστική τάση».

* Ο κ. Will Jackson-Moore είναι Global Private Equity, Real Assets and Sovereign Funds Leader, PwC UK.

** Η κ. Vicki Kerrigan είναι Leader of Industry for Private Equity and Sovereign Investment Funds, PwC UK.

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ

Γράφει ο **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Η έκθεση του Αναστασιάδη και οι προεκλογικές εκθέσεις του Οδυσσέα

Σβήνει, γράφει...

Την επιστολή του με την οποία θα απαντά στις ανιστόρητες αναφορές του Τατάρ στη πενταμερή της Γενεύης ετοιμάζει εδώ και μέρες ο Αναστασιάδης. Αν' όσα μαθαίνω από πηγή μου που ανεβοκατεβαίνει συχνά στον Λόφο, ο Πρόεδρος σβήνει, γράφει προσπαθώντας να δώσει όσο γίνεται πιο συνοπτικά και περιεκτικά την απάντησή του. Πρόκειται, όπως μου ελέγχθη, για απάντηση σε όλα τα σημεία που έθιξε ο Τατάρ στη λεγόμενη ιστορική αναδρομή που έκανε για το Κυπριακό από το 1960 μέχρι σήμερα. Έμαθα ακόμα πως ετοιμάζονται ταυτόχρονα πέραν των τριών επιστολών. Αποδέκτες θα είναι εκτός από τον Αντόνιο, τα μέλη του Συμβουλίου Ασφαλείας αλλά και η ΕΕ. Οι δε Αναστασιάδης και Χριστοδουλίδης ετοιμάζονται για ενημέρωση τόσο των μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας όσο και των αρχηγών κρατών και των υπουργών τους στην ΕΕ, στις συσκέψεις που έρχονται τις επόμενες ημέρες. Στον Λόφο πάντως και στο παρακείμενο ΥΠΕΕ αναμένουν από μέρα σε μέρα το νέο τηλεφώνημα της αγέλαστης κυρίας Λουτ για να ξαναρχίσει το πιάγινε έλα στη Λευκωσία μπας και βγάλει κάτι παραπάνω αυτή τη φορά. Το τηλεφώνημα αναμένεται να ασπαστεί και την τακτική που θα ακολουθήσει ο χαμογελαστός Αντόνιο και η αγέλαστη απεσταλμένη του. Και βεβαίως τους νέους όρους εντολής στους οποίους θα κινηθούν.

Οι... προεκλογικές εκθέσεις και το Ανώτατο

Οργή εκφράζεται από δύο τουλάχιστον κόμματα για τον Οδυσσέα-Τσακ Νόρις για τις προεκλογικές του, όπως τις χαρακτηρίζουν, εκθέσεις. Στελέχη των συγκεκριμένων κομμάτων τον κατηγορούν και στο παρελθόν ότι προσφέρει προεκλογικές υπηρεσίες στο ΔΗΚΟ και στο ΑΚΕΛ. Μετά όμως τα δημοσιεύματα που αποκάλυψαν τον αριθμό των εκθέσεων που έχει δημοσιοποιήσει στα τέλη του 2020 και στις αρχές του 2021 ο θυμός που είχαν έγινε οργή. Όπως έγραφε πρόσφατα η εφημερίδα «Άληθσια», μόνο για τους τέσσερις μήνες του 2021 η Ελεγκτική Υπηρεσία δημοσιοποίησε τόσες εκθέσεις όσες είχε ετοιμάσει για ολόκληρο το 2018 και ολόκληρο το 2019. Η εφημερίδα ανέδειξε ακόμα ότι οι εκθέσεις της Ελε-

- Ξέρεis αυτό που λέμε στην Κύπρο: πίσω μου σ' έχω σατανά;

γκτικής Υπηρεσίας αποτέλεσαν το κύριο θέμα των προεκλογικών εκστρατειών τόσο του ΔΗΚΟ όσο και του ΑΚΕΛ αλλά και των Οικολόγων. Κάποιοι πάντως λένε πως δεν ξεχνούν τις υπηρεσίες που ο Οδυσσέας πρόσφερε στην προεκλογική των συγκεκριμένων κομμάτων και ειδικά του ΔΗΚΟ και ότι αμέσως μετά τις βουλευτικές θα επανέλθουν. Με λίγα λόγια ο νέος πόλεμος μόλις έχει εξαγγελθεί. Και από κάποιους, όπως τουλάχιστον τώρα δείχνουν, θα είναι μέχρι... εσχάτων. Ορισμένοι στο κυβερνητικό στρατόπεδο πάντως επιμένουν ακόμα και τώρα πως ήταν τεράστιο λάθος που δεν άρchiσαν τη διαδικασία για να οδηγήσουν τον Οδυσσέα στο Ανώτατο. «Αν μη τι άλλο θα του εί-

χε κοπεί λίγο η φώρα του προεκλογικού», φέρεται να δήλωσε άτομο που υπερθεματίζει ότι η υπόθεση έπρεπε προ πολλού να πάει στο Ανώτατο. Ο ίδιος δείχνει να πιστεύει πως το κεφάλαιο «παραπομπή» μπορεί να ανοίξει ξανά, αμέσως μετά τις εκλογές, αφού έχουν πια μαζευτεί νέα, ικανοποιητικά στοιχεία.

Ποτέ μην πεις ποτέ

Μεγάλη είναι η πιθανότητα δύο μικρά κόμματα να μην μπορέσουν να μπουν στη νέα Βουλή. Το ένα κόμμα κάνει ότι μπορεί τις τελευταίες ημέρες για να αυξήσει τα ποσοστά του αλλά οι δημοσκοπήσεις δεν λένε να ξεκολλήσουν. Όπως δείχνουν τα προγνωστικά, η κατάσταση παραινεί δύσκολη. Εάν καταφέρουν να

εκλέξουν έστω και ένα βουλευτή, ας πούμε τον αρχηγό, θα είναι τεράστια επιτυχία υπό τα σημερινά δεδομένα. Το άλλο κόμμα, φαίνεται να το πήρε απόφαση ότι Βουλή δεν βλέπει. Τουλάχιστον σε αυτές τις εκλογές. Γι' αυτό και διαρρέουν κάτι τρελά σενάρια για συνεργασίες και νέες εξελίξεις που φαίνονται εκ πρώτης όψεως απίστευτες. Ωστόσο, στην πολιτική ποτέ μην λες ποτέ... Και ο αρχηγός του συγκεκριμένου μικρού κόμματος το γνωρίζει πολύ, πολύ καλά αυτό. Και ελπίζει...

ΚΟΝΙΖ: Θα καταφέρει ο Αντόνιο να τετραγωνίσει τον κύκλο ή θα κυκλωθεί και αυτός από τον νεοσοβιετικό που ήδη διακρίνεται πως ούτε η δεύτερη πενταμερής θα έχει κάποιο αποτέλεσμα;

Σ Η Μ Ε Ι Ω Μ Α Τ Α Ρ Ι Ο

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**

«Μετά την καταιγίδα» του Φλοριάν Ζελλέρ από το Θέατρο Ενα

Με το έργο «Μετά την καταιγίδα» του Φλοριάν Ζελλέρ θα συνεχίσει τις παραστάσεις το «θέατρο ένα» μετά την άρση των μέτρων για την απαγόρευση των συγκεντρώσεων. Το έργο διακόπηκε εξαιτίας της καραντίνας και θα παρουσιαστεί σε έξι παραστάσεις.

Στο έργο «Μετά την καταιγίδα», ο Ζελλέρ καταπιάνεται για δεύτερη φορά με την νόσο Αλτσχάιμερ, αφού ο κεντρικός χαρακτήρας είναι και πάλι ο Αντρέ, όπως και στο έργο «Ο Πατέρας». Αυτή τη φορά παρακολουθούμε ταυτόχρονα δύο ιστορίες: την πραγματικότητα και τη ζωή μέσα στο συγχυσμένο μυαλό του Αντρέ. Το έργο κινείται γύρω από τη ζωή μιας οικογένειας, η οποία βιώνει τη νόσο Αλτσχάιμερ και ζει μέσα σε σύγχυση. Για ακόμα μια φορά, (όπως και στο έργο «Ο Πατέρας») εμφανίζεται ένας άντρας με άνοια, ο Αντρέ, που

έχει δύο κόρες, την Αν και την Ελίζ. Η διαφορά είναι ότι αυτός ο Αντρέ, είναι ένας διάσημος συγγραφέας που δεν φαίνεται να μπορεί να δεχτεί ότι η σύζυγός του, η Μανταλέιν, είναι νεκρή. Ή μήπως δεν είναι; Σκηνοθεσία: Μαρίνο Ανωγυριάτης. Παιζουν: Σωτήρης Μεστάνας, Ερμίνα Κυριαζή, Ελένα Παπαδοπούλου, Φανή Σωκράτους, Ειρήνη Καραγιώργη, Σάββας Μενούκος.

Πληροφορίες/ Κρατήσεις: 22348203

Η «Φλωρεντινή Τραγωδία»

Ταυτόχρονα το «θέατρο ένα» άρχισε και τις δοκιμές για την επόμενη παραγωγή του, που είναι το έργο του Όσκαρ Ουάιλντ «Φλωρεντινή Τραγωδία». Πρόκειται για μια πλούσια παραγωγή τόσο σε σκηνικά όσο και σε κοστούμια εποχής που διαδραματίζεται στη Φλωρεντία το 1500.

«Χώμα στο Χώμα» του Χάρολντ Πίντερ από την Alpha Square

Το μονόπρακτο θεατρικό του Χάρολντ Πίντερ «Χώμα στο Χώμα» (1996) είναι ίσως το πιο μυστήριο έργο του Νομπελίστα συγγραφέα, και τον Μάιο θα δούμε στη σκηνή τη Στέλα Φυρογένη και τον Ανδρέα Αραούζο να μελετούν τους συνειρμούς και τους συμβολισμούς αυτού του ντουέτου. Το έργο έχει χαρακτηριστεί ως «μια κρυπτογραφημένη παραβολή για την αποδοχή της βίας». Η Ρεμπέκα και ο Ντέβλιν φαίνεται να βρίσκονται στο σαλόνι του σπιτιού τους, όμως η σχέση τους ποτέ δεν καθορίζεται. Ε-

κείνος φαίνεται να την ανακρίνει κι εκείνη αποκάλυπτε προσωπικές εικόνες. Η συζήτηση αλλάζει συνεχώς: γίνεται αναφορά σε ένα τρίτο άτομο, κάποιους συγγενείς και κάποιους ξένους, κάποιους ξεναγούς, παιδιά ξένα και μη, ένα εργοστάσιο, μια πύλη αστυνομικής σειρήνας και μια καινούργια ασθένεια...

Η Φυρογένη και ο Αραούζος, επιχειρώντας την ερμηνευτική αποκωδικοποίηση του κειμένου του Πίντερ, αναλαμβάνουν τη σκηνοθεσία των ρόλων

τους, ενώ σκηνικά και κοστούμια υπογράφει η Ρέα Ολυμπίου, τους φωτισμούς ο Νίκος Μυλωνάς και την μουσική ο Σταύρος Μακρής. Με τη στήριξη των Πολιτιστικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας και Πολιτισμού.

Πληροφορίες

Πρεμιέρα: Τετάρτη, 12 Μαΐου στη Λεβέντιο Πινακοθήκη, Λευκωσία. Δύο παραστάσεις κάθε Τετάρτη, Σάββατο και Κυριακή στις 7:00 μ.μ. και στις 8:30 μ.μ.

«Περιμένοντας τον Γκοντό» του Σάμιουελ Μπέκετ από το Θέατρο Αντίλογος

Το θέατρο Αντίλογος, σε συνεργασία με τον σκηνοθέτη Κώστα Σιλβέστρο επιχειρούν για πρώτη φορά στα κυπριακά θεατρικά δρώμενα, να παρουσιάσουν το εμβληματικό έργο του Σάμιουελ Μπέκετ «Περιμένοντας τον Γκοντό» στην κυπριακή διάλεκτο, ελληνική και τουρκική, με πρωταγωνιστές τους Γιώργο Κυριάκου και Izel Seylani. Μέσα από αυτό το έργο-σταθμό για την παγκόσμια δραματουργία, οι δύο διάλεκτοι σμίγουν και γίνονται μια. Η έντονη ανάγκη για επικοινωνία των δυο πρώων, εξοστρακίζει κάθε εμπόδιο στην επικοινωνία τους, ακόμη και αυτό της γλώσσας. Ο λόγος του Εστραγκόν και του Βλαδιμίρ μεταφέρεται μέσω δυο τριαντάρδων των δυο κοινοτήτων του νησιού μας. Εκπροσώπων μιας γενιάς που γεννήθηκε και μεγάλωσε σ' ένα καθεστώς αναμονής. Μιας γενιάς που μεγάλωσε από τη μια με το «Δεν Ξεκνών» για τον πόλεμο του 1974 - χωρίς να έχει καμία μνήμη γι' αυτό που δεν πρέπει να ξεχάσει - κι από την άλλη κάτι αντίστοιχο, για τις τραυματικές εμπειρίες των θυλάκων. Μιας γενιάς που «γέραςε πριν την ώρα της» ή που «γεννήθηκε γερασμένη». Η εν λόγω παραγωγή γεννήθηκε εν μέσω πανδημίας, περίοδο κατά την οποία οι επαφές ανάμεσα στις δύο κοινότητες έγιναν ακόμη πιο δύσκολες.

Η ομάδα, με καθημερινές συναντήσεις, εργάστηκε στην καρδιά της νεκρής ζώνης με την στήριξη του Σπιτιού της Συνεργασίας. «Η επιθυμία μας να ανεβάσουμε το «Περιμένοντας τον Γκοντό» γεννήθηκε από μια εσωτερική ανάγκη να κρατήσουμε ζωντανή τη φλόγα για την κοινή συνύπαρξη και συνεργασία Ελλήνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων. Τη φλόγα για τον αγώνα και την ανάγκη της επανένωσης της Κύπρου και του λαού μας. Ο δικός μας τρόπος να το κάνουμε, είναι μέσα από την τέχνη μας».

Σύλληψη- Σκηνοθεσία- Διασκευή: Κώστας Σιλβέστρος. Ερμηνεύουν: Izel Seylani, Γιώργος Κυριάκου

Υπόθεση του έργου:

Δύο παρίες, περιφέρονται άσκοπα στη διάρκεια της μέρας και λίγο πριν την νύχτα, καταλήγουν σε ένα μέρος στη μέση του πουθενά, όπου περιμένουν την έλευση κάποιου κυρίου Γκοντό, ο οποίος, όμως, ποτέ δεν έρχεται. Οπωςδήποτε, όμως, θα έρθει αύριο. Έτσι, η ζωή τους καθν περιστρέφεται γύρω από την πάντα επικείμενη και πάντα αναβλλόμενη άφιξη του Γκοντό, δεν αποκτά κανένα άλλο λόγο ύπαρξης, παρά τη συνάντησή τους και την αναμονή.

Πληροφορίες

Πρεμιέρα: Τετάρτη 5 Μαΐου, ώρα 8:00 μ.μ. Παραστάσεις κάθε Τετάρτη, Παρασκευή και Σάββατο στις 8 το βράδυ. Απαραίτητο οι θεατές να έχουν μαζί τους δελτίο πολιτικής ταυτότητας Σπίτι της Συνεργασίας (H4C), Μάρκου Δράκου 28, 1102 Λευκωσία. Για πληροφορίες και κρατήσεις: 99251331

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
**«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»**

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΔΗΣ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτιολ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: **ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΚΕΛΑΣ** • Διευθυνση συντάξεως: **ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ**

Κρατικές εγγυήσεις 4ο τρίμηνο του 2021

Ενδεχομένως να «αλλάξει σκυτάλη» η κρατική στήριξη με το δανεισμό από τις τράπεζες για ανάπτυξη των επιχειρήσεων

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Οι **κρατικές** εγγυήσεις θα ενεργοποιηθούν το τέταρτο τρίμηνο του 2021. Το νομοσχέδιο, που συζητιόταν από το Μάρτιο του 2020 και που πέρασε μόλις μία ημέρα πριν από τη διάλυση της Βουλής των Αντιπροσώπων, θα φτάσει περί τα τέλη του χρόνου για να καταστεί δυνατή η υλοποίησή του από τις τράπεζες. Κρίσιμο δε το σημείο της έγκρισής του, καθώς οι τροπολογίες που πέρασαν αλλάζουν σε πολλά και καίρια σημεία το νομοσχέδιο το οποίο έφερε ενώπιον της Βουλής η Κυβέρνηση.

Σύμφωνα με πληροφόρηση από τις Βρυξέλλες, το νομοσχέδιο των κρατικών εγγυήσεων δεν αναμένεται να περάσει, άρα και να εφαρμοστεί εντός από τις κυπριακές τράπεζες πριν από το τέλος του τρίτου τριμήνου του 2021, με πιθανότερο χρονικό διάστημα να είναι το τέταρτο τρίμηνο του 2021. Όπως μεταφέρθηκε χαρακτηριστικά από πλευράς Βρυξελλών, «τίποτα δεν θα γίνει πριν από το καλοκαίρι». Εάν συνυπολογίζουμε ιδίως πως Βουλή και Κομισιόν θα είναι κλειστές τον Αύγουστο και οι εσωτερικές διαδικασίες που λαμβάνουν χώρα εντός Κύπρου, τότε ένα πλήρως ρεαλιστικό σενάριο για την εφαρμογή του Σχεδίου, είναι τον πρώτο μήνα του τετάρτου τριμήνου του 2021, δηλ τον Οκτώβριο. Στόχος είναι να μην γίνει οτιδήποτε με ημερομηνία εκκίνησης του Σχεδίου το 2022, ενώ πλέον θεωρείται δεδομένο πως οι κρατικές εγγυήσεις θα αρχίσουν στην Κύπρο για να

Πολλά από τα οφέλη για τις κυπριακές τράπεζες θα εξαρτηθούν από το πώς θα εκτελεστεί το σχέδιο, αναφέρει ο Οίκος Moody's.

Την ώρα που οι κυβερνήσεις και οι κεντρικές τράπεζες θα σταματήσουν την κρατική στήριξη, εκείνη την ώρα θα πρέπει οι τράπεζες να είναι έτοιμες να αναλάβουν ένα «ειδικό βάρος».

χρηματοδοτηθεί η ανάπτυξη των επιχειρήσεων και όχι για να στηριχθούν με αντίστοιχο τρόπο που εφαρμόστηκε το Σχέδιο σε άλλες χώρες (στήριξη ρευστότητας από την αρχή της πανδημίας). Την ώρα που οι κυβερνήσεις και οι κεντρικές τράπεζες θα σταματήσουν την κρατική στήριξη, εκείνη την ώρα θα πρέπει οι τράπεζες να είναι έτοιμες να αναλάβουν το «ειδικό βάρος» που αναπόφευκτα θα έχει δημιουργηθεί.

Σίγουρα χρειάζομαστε τράπεζες που είναι διαθέσιμες να δανείσουν και οι κρατικές εγγυήσεις είναι προς αυτή την κατεύθυνση. Οι κρατικές εγγυήσεις λοιπόν θα βοηθήσουν αυτή την «όρεξη» των τραπεζών για να δανείσουν, με την Κύπρο χρονικά (timing-wise) και εντελώς τυχαία, να «ταιριάζει» σε αυτό το πλάνο. Όπως προχωρούν τα κράτη με τους εμβολιασμούς, λογικό είναι κάποια στιγμή τα

κράτη να αρχίσουν να περνούν σιγά – σιγά σε μειωμένα ποσοστά οικονομικής στήριξης (σταδιακά), μέχρι και που θα σταματήσουν διότι η οικονομική δραστηριότητα θα έχει προφίλ κοντινό σε αυτό που υπήρχε πριν την εποχή της πανδημικής κρίσης. Η ώρα που θα έρθουν οι κρατικές εγγυήσεις για να μειώσουν το ρίσκο από τις τράπεζες, ενδεχομένως να είναι μια σωστή ώρα για την Κύπρο για να αλλάξει και η «σκυτάλη».

Μιλώντας επί του θέματος κύκλοι της αγοράς, ο επιχειρηματικός κόσμος και οι τράπεζες τονίζουν ότι δεν ανέμεναν και δεν αναμένουν από τη Βουλή για να δοθεί δανεισμός, καθότι όσοι είχαν ανάγκη για να δανειστούν (κάλυψη ρευστότητας) προχώρησαν ήδη μέσα στην πανδημία. Το 2020 δόθηκε δανεισμός 2,5 δισεκατομμυρίων ευρώ από τις τράπεζες, δίνοντας βέβαια σημαντική ώθηση το

Σχέδιο της Κυβέρνησης για επιδότηση του επιτοκίου για στεγαστικούς και επιχειρηματικούς σκοπούς που θα τρέχει έως και το τέλος του τρέχοντος έτους. Μπορεί αρκετοί να παρέμειναν εκτός του Σχεδίου των κρατικών εγγυήσεων και να έλαβαν δανεισμό από τις τράπεζες για να στηρίξουν τη ρευστότητά τους, ωστόσο μια μεταφέρθηκε πως θα υπάρχουν επιχειρήσεις που θα λειτουργήσει ως «σημείο καμπίς αλλαγής του παιχνιδιού» γι' αυτές (game changing).

Πρόσφατο παράδειγμα

Αναφορικά με το Σχέδιο των Κρατικών Εγγυήσεων και το χρονικό διάστημα που θα χρειαστεί για να εφαρμοστεί, υπάρχει πρόσφατο παράδειγμα, αυτό του Σχεδίου ΕΣΤΙΑ. Το τελικό κείμενο του Σχεδίου ΕΤΙΑ, που ήταν ένα ειδικό κυβερνητικό σχέδιο που είχε καταρτιστεί από το Υ-

πουργείο Οικονομικών και έχει εγκριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Ανταγωνισμού, έφτασε στα τέλη Ιουνίου του 2019 για να εγκριθεί, ενώ γίνονταν συζητήσεις για την ύπαρξή του, από αρχές του 2018. Συγχρόνως, καθυστερήσεις μπορεί να υπάρξουν και από τις τράπεζες, καθώς μετά την προκήρυξη του νομοσχεδίου με τη συνάλη σχετική δημοσίευση στην επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας, οι τράπεζες θα πρέπει να αποφασίσουν για να συμμετάσχουν στο Σχέδιο. Σημειώνεται πως πρέπει να υπογράψουν και αυτές με τη σειρά τους «μνημόνιο συναντίληψης» με την Κυβέρνηση.

«Αγκάθι» η επιτροπή

Μέσα στις τροποποιήσεις του νομοσχεδίου, υπάρχουν κάποιες που δεν αποκλείεται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή να

βρεθεί αντίθετη. Αφήνοντας στην άκρη την απαγόρευση στις επιχειρήσεις να απολύσουν προσωπικό για έξι μήνες αφού επαφελθούν του Σχεδίου, αλλά και την ανακατανομή των ποσών των κρατικών εγγυήσεων σε μικρές, μικρομεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις, αγκάθι ενδεχομένως να σταθεί η σύσταση της Επιτροπής Παρακολούθησης.

Στην Επιτροπή Παρακολούθησης που θα συσταθεί, θα συμμετέχουν ο Γενικός ή Βοηθός Γενικός Λογιστής, ο οποίος ενεργεί ως πρόεδρος της Επιτροπής, λειτουργός του Υπουργείου Οικονομικών, λειτουργοί από την Κεντρική Τράπεζα και ο Γενικός Ελεγκτής ή εκπρόσωπός του, ως παρατηρητές. Αν ως επιτροπή παρακολούθησης δεν υπάρξει πρόβλημα η σύσταση και η λειτουργία της, σίγουρα η δυνατότητα που θα έχει ένας αιτητής (πελάτης) να προσφύγει σε αυτή με πα-

ράνο για την μη παραχώρηση δανείου από την εκάστοτε τράπεζα, τότε αυτό θα είναι πρόβλημα.

Όπως πληροφορείται η «Κ», ήδη οι τράπεζες βλέπουν πρόβλημα σε αυτό, διότι όπως μεταφέρουν, η γραφειοκρατία σε μια τέτοια διαδικασία θα είναι τεράστια. Οι τραπεζικές πρακτικές όπως μεταφέρουν είναι ίδιες για όλους, και όταν ο κάθε αιτητής θα έρθει ενώπιον της τράπεζας για να λάβει δανεισμό μέσω κρατικής εγγυήσης, θα αντιμετωπιστεί όπως και να μην υπήρχε ένα τέτοιο Σχέδιο. Όπως εισηγήθηκαν και σε προηγούμενο ρεπορτάζ, οι διαδικασίες παραχώρησης ενός δανείου δεν αλλάζουν λόγω του ότι το 70% του ρίσκου το λαμβάνει το κράτος και η τράπεζα λαμβάνει το υπόλοιπο 30%. Εκείνο το 30%, θα πρέπει να είναι βιώσιμος ο δανειολήπτης και αξιόχρεος για να το λάβει.

Μειώθηκαν οι ξένοι αγοραστές, αυξήθηκαν οι ντόπιοι

Το 2020, αγόρασαν 1.153 ακίνητα ευρωπαίοι αγοραστές και 1.832 από τρίτες χώρες - Ανάλογη ήταν και η εικόνα για το πρώτο τρίμηνο του 2021

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Παρατηρείται μείωση στις αγορές ακινήτων από ξένους, έχοντας στην εξίσωση δύο παραμέτρους, λόγω του κορωνοϊού – περιοριστικών μέτρων, αλλά και λόγω κατάρτησης του προγράμματος επενδύσεων του Νοεμβρίου του 2020. Τη μείωση αυτή παρατηρεί και η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου κατά το τελευταίο της δελτίο για τις τιμές των κατοικιών που αφορούν στο 4ο τρίμηνο του 2020, αλλά προκύπτει και από τους σχετικούς πίνακες του Κτηματολογίου της Κύπρου. Όπως σημειώνει

Κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2020 ο Δείκτης Τιμών Κατοικιών σε τριμηνιαία βάση σημείωσε μειώσεις στις επαρχίες της Λευκωσίας, Λεμεσού και Πάφου, ενώ οι τιμές κατοικιών αυξήθηκαν στη Λάρνακα και Αμμόχωστο.

η ΚΤΚ στο σχετικό της δελτίο, ήταν αναμενόμενη η μείωση στις αγορές από ξένους, τόσο λόγω περιοριστικών μέτρων, όσο και λόγω του τερματισμού του ΚΕΠ. Όπως αναφέρει, το ενδιαφέρον των εγχώριων αγοραστών για ακίνητα και η στήριξη που προσφέρουν στην αγορά φαίνεται να επιβεβαιώνεται από διάφορους δείκτες του τομέα των ακινήτων και της οικονομίας, όπως τα πωλητήρια έγγραφα. Σύμφωνα με τα πιο πρόσφατα στοιχεία του Τμήματος Κτηματολογίου, ο αριθμός των πωλητηρίων εγγράφων για ακίνητα κατά το τέταρτο τρίμηνο του

2020, παρουσίασε ετήσια μείωση 4% σε σχέση με αύξηση 3,7% την ίδια περίοδο του 2019. Μείωση 17,6% σημειώθηκε στη ζήτηση από ξένους επενδυτές ενώ η ζήτηση από εγχώριους αγοραστές αυξήθηκε κατά 5%. Επίσης, το μερίδιο των ντόπιων αγοραστών ως ποσοστό του συνόλου των συναλλαγών αυξήθηκε από 53% το 2018 και 57% το 2019 σε 63% το 2020.

Περνώντας στα στοιχεία που έχει το Τμήμα Κτηματολογίου, βλέπουμε πως για το 2020, ο αριθμός των ακινήτων για τα οποία έχουν κατατεθεί πωλητήρια έγγραφα από ξένους αγοραστές εντός Ε.Ε. έφτασε τα 1.153. Όσον αφορά στους ξένους αγοραστές που είναι εκτός Ε.Ε. και κατατέθηκαν πωλητήρια έγγραφα, έφτασαν τα 1.832.

Όσον αφορά στο 2021, με τα δεδομένα να είναι τουλάχιστον στα περιοριστικά μέτρα αν όχι περισσότερα, ίδια με αυτά του 2020 και δίχως ένα πρόγραμμα πολιτογραφήσεων ξένων επενδυτών να “τρέχει”, ο αριθμός των ακινήτων για τα οποία έχουν κατατεθεί πωλητήρια έγγραφα από ξένους αγοραστές είναι χειρότερα. Ο αριθμός των ακινήτων για τα οποία έχουν κατατεθεί πωλητήρια έγγραφα από ξένους αγοραστές εντός Ε.Ε. το 2021 έφτασαν τα 260 μέχρι το Μάρτιο του 2021, ενώ για τους ξένους αγοραστές εκτός Ε.Ε. τα στοιχεία δείχνουν πως αγοράστηκαν 326. Το μεγάλο ζήτημα που προκύπτει από εδώ και πέρα, είναι πως θα απορροφηθούν όλα τα έργα που είναι σε πορεία ολοκλήρωσης και υλοποίησης και που είναι μεγάλης αξίας. Ένα έργο που δεν είναι τελειωμένο, είναι διαφορετικής αξίας από ένα έργο τελειωμένο και ως είναι και μικρότερης έκτασης για τις τράπεζες. Οι τράπεζες θέλουν ολοκληρωμένα έργα και είναι «βραχνάς» για μία τράπεζα να είναι κάτι μη ολοκληρω-

μένο. Οι τράπεζες προτιμούν να υπάρχει ένα σπίτι ολοκληρωμένο, παρά μία οικία που είναι για παράδειγμα κατά 2/3 ολοκληρωμένη. Σημειώνεται πως τα ακίνητα τα οποία αγοράζουν οι ξένοι επενδυτές, κυρίως αυτοί που προέρχονται από εκτός Ε.Ε. είναι πολυτελείας.

Αγοράζουν οι ντόπιοι

Γυρνώντας ξανά στα τις ΚΤΚ, η μείωση στις αγορές από ξένους ήταν αναμενόμενη τόσο λόγω περιοριστικών μέτρων, όσο και λόγω του τερματισμού του ΚΕΠ που ίσχυε από τον Νοέμβριο του 2020. Αντίθετα, ενώ το πρώτο εξάμηνο του 2020 οι αγορές από ντόπιους επενδυτές ήταν αρκετά μειωμένες, το δεύτερο εξάμηνο παρουσίασαν αύξηση κατά 65%, σε σύγκριση με το πρώτο εξάμηνο του χρόνου. Το γεγονός αυτό ενισχύει την άποψη ότι το κίνητρο που δόθηκε από το κράτος για επιδότηση των στεγαστικών επιτοκίων φαίνεται να επιπρόσθεσε θετικά τους Κύπριους να προχωρήσουν σε αγορές στον τομέα ακινήτων.

Ανέβηκαν οι τιμές σε ορισμένες περιοχές

Κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2020 ο Δείκτης Τιμών Κατοικιών σε τριμηνιαία βάση σημείωσε μειώσεις στις επαρχίες της Λευκωσίας, Λεμεσού και Πάφου, ενώ οι τιμές κατοικιών αυξήθηκαν στη Λάρνακα και Αμμόχωστο. Συγκεκριμένα, στη Λευκωσία καταγράφηκε μείωση 0,4%, στη Λεμεσό 0,2% και στην Πάφο 0,4%. Αντίθετα στη Λάρνακα σημειώθηκε αύξηση της τάξης του 0,4% ενώ στην Αμμόχωστο 0,6%. Όσον αφορά τις ετήσιες μεταβολές στους δείκτες τιμών κατοικιών ανά επαρχία, καταγράφηκε επιβραδυνόμενη αύξηση στις επαρχίες

Το μεγάλο ζήτημα που προκύπτει από εδώ και πέρα, είναι πως θα απορροφηθούν όλα τα έργα που είναι σε πορεία ολοκλήρωσης και υλοποίησης και που είναι μεγάλης αξίας.

Λευκωσίας και Λεμεσού, κατά 0,6% και 1% αντίστοιχα σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2019. Στην Πάφο παρουσιάστηκε μείωση κατά 0,6% ενώ στην Αμμόχωστο οι τιμές παρέμειναν σταθερές. Αντίθετα, στη Λάρνακα οι τιμές των κατοικιών αυξήθηκαν κατά 1,8% σε ετήσια βάση σε σχέση με το τέταρτο τρίμηνο του 2019, σε σύγκριση με την αύξηση κατά 1,6% που καταγράφηκε το προηγούμενο τρίμηνο του 2020. Όπως αναφέρεται στο σχετικό δελτίο της Κεντρικής, στην επαρχία Λάρνακας σημειώθηκε σημαντική αύξηση και σε

ετήσια βάση στις τιμές των διαμερισμάτων κατά 5,6% σε σχέση με την αύξηση 3% που καταγράφηκε το προηγούμενο τρίμηνο. Οι αυξήσεις τιμών που καταγράφονται στην επαρχία Λάρνακας στα διαμερίσματα πιθανόν να οφείλονται στη ζήτηση ξένων επενδυτών μέσα στα πλαίσια του προγράμματος για απόκτηση άδειας μόνιμης διαμονής στην Κύπρο. Συγκεκριμένα, η τάση αυτή φαίνεται να οφείλεται εν μέρει στην αγορά δεύτερης κατοικίας στην Κύπρο από ξένους επενδυτές, με την προτίμησή τους να στρέφεται κυρίως στην επαρχία Λάρ-

νακας. «Τα περιοριστικά μέτρα που επιβλήθηκαν στη χώρα το 2020 λόγω της πανδημίας καθώς και ο τερματισμός του Κυπριακού Επενδυτικού Προγράμματος αναπόφευκτα επηρέασαν αρνητικά τις συναλλαγές στον τομέα των ακινήτων. Παρά τη μείωση που σημειώθηκε στη ζήτηση από ξένους αγοραστές φαίνεται ότι το δεύτερο εξάμηνο του 2020 η ανάκαμψη που παρατηρήθηκε στην αγορά λόγω των εγχώριων αγοραστών, έδωσε στήριγμα στην αγορά ακινήτων», σημειώνει καταληκτικά η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου.

Προειδοποιήσεις Moody's

Την προηγούμενη εβδομάδα ο Οίκος Moody's αναφέρθηκε στο οικονομικό του δελτίο για την ψήφιση του νομοσχεδίου από την Βουλή των Αντιπροσώπων για να δίνουν οι τράπεζες δάνεια με κρατική εγγύηση, συνολικού ύψους 1,43 δισεκατομμυρίων ευρώ. «Το σχέδιο θα είναι πιστωτικά θετικό για τις κυπριακές τράπεζες γιατί θα μειώσει τον πιστωτικό κίνδυνο των δανείων που θα συμμετάσχουν στο σχέδιο, εφόσον οι τράπεζες διατηρήσουν ανεξαρτησία στις αποφάσεις τους για την παραχώρηση των δανείων», αναφέρει ο οίκος στο δελτίο Credit Outlook. Ωστόσο, ο Οίκος τόνισε ότι πολλά από τα οφέλη για τις κυπριακές τράπεζες θα εξαρτηθούν από το πώς θα εκτελεστεί το σχέδιο, υπογραμμίζοντας πως εάν υλοποιηθούν ορισμένες από τις πρόνοιες του νόμου η δανειοδότηση θα τεθεί υπό έλεγχο και την παρεμβολή από την επιτροπή παρακολούθησης, περιλαμβανομένης της δανειοδότησης σε δανειολήπτες με περισσότερο ρίσκο. «Οι δανειολήπτες που οι αιτήσεις τους απορριφθούν, θα έχουν την επιλογή να προσφύγουν στην Επιτροπή, κάτι που μπορεί να ωθήσει τράπεζες να επιλέξουν να μην συμμετάσχουν στο Σχέδιο, αν φοβούνται ότι μπορεί να αναγκαστούν να αποποιήσουν του ελέγχου», σημείωσε χαρακτηριστικά.

Ρίχνουν κόκκινο στο πράσινο πάσο

Πληθαίνουν οι διαφωνίες από τον επιχειρηματικό κόσμο, καταστροφικό χαρακτηρίζουν το μέτρο εμπορικά κέντρα και εστίαση

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Σωρεία αντιδράσεων εκφράζουν επιχειρηματικοί κλάδοι σε σχέση με την απόφαση της κυβέρνησης να προωθήσει το πράσινο πάσο από τις 10 Μαΐου, απόφαση την οποία είχε ανακοινώσει προ ημερών ο υπουργός Υγείας Κωνσταντίνος Ιωάννου. Αυτό σημαίνει ότι από την ερχόμενη εβδομάδα και εφόσον επαναλειτούργησει το λιανικό και οι χώροι εστίασης, προκειμένου να βγει κανείς για ένα καφέ θα πρέπει απαραίτητα να έχει μαζί του πιστοποιητικό αρνητικού αποτελέσματος PCR ή rapid test 72 ωρών, είτε να έχει εμβολιαστεί τουλάχιστον με την μία δόση εμβολίου και να έχουν παρέλθει τρεις εβδομάδες από τον εμβολιασμό ή να έχει νοσήσει με κορωνοϊό τους τελευταίους τρεις μήνες. Σε διαφορετική περίπτωση, δεν επιτρέπεται η διακίνηση σε αυτούς τους χώρους. Αυτές τις ώρες αναμένεται να ληφθούν οριστικές αποφάσεις για τους χώρους στους οποίους θα είναι απαραίτητα προϋπόθεση η επίδειξη του πάσου, ωστόσο μέχρι στιγμής θεωρείται δεδομένο ότι θα εφαρμοστεί σε χώρους όπου υπάρχει συνάθροιση, όπως εστιατόρια, καφετέριες, γυμναστήρια, λιανικά εμπόρια, εμπορικά κέντρα και θέατρα. Και ενώ το επείγερμα είναι η δυνατότητα

Την εμβολιαστική κάλυψη του προσωπικού των υπεραγορών αντιπαράβαλλει ο σύνδεσμος Υπεραγορών και χαρακτηρίζουν το πράσινο πάσο ως μέτρο που θα προκαλέσει προβλήματα στην εφαρμογή του.

της ασφαλούς και εύκολης διακίνησης, εντούτοις εγείρονται όωρεία ερωτηματικών και αντιδράσεων από επιχειρηματικούς κλάδους, οι οποίοι μιλούν για προκρίση στην χειρομύ του θέματος και ζητούν ενλλακτικά την επίσηυση του εμβολιαστικού προγράμματος, ως τη μόνη διεξοδο στο πρόβλημα. Στο μεταξύ, μία εβδομάδα πριν την εφαρμογή του μέτρου, οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις δεν έχουν λάβει επιπλέον ενημέρωση για το θέμα, ούτε για τον τρόπο διεξαγωγής των ελέγχων, ούτε για το πώς αυτό θα καταστεί λειτουργικό για τις επιχειρήσεις τους.

Ενώπιον Αναστασιάδη

Έντονες αντιδράσεις εκφράζονται ήδη από τα κέντρα αναψυχής και εστίασης, οι οποίες διατυπώνονται και σε επιστολή προς τον πρόεδρο της Δημοκρατίας. Μιλώντας στην «Κ», ο πρόεδρος του συνδέσμου κέντρων αναψυχής Φάνος Δεβέντης τόνισε την διαφωνία του συνδέσμου με την εν λόγω απόφαση και επικαλέστηκε αναφορές περί αντιυσταγματικότητας του μέτρου, όπως έχουν εκφραστεί από τον πρόεδρο του δικηγορικού συλλόγου, καθώς και από την Επιτροπή Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων. Την ίδια ώρα επισήμανε ότι στόχος είναι ο εμβολιασμός του 70% του πληθυσμού και διερωτήθηκε

Λίγες μέρες μετά την εφαρμογή του καθολικού lockdown, οι επιχειρηματίες σε λιανικό, εμπορικά κέντρα και κέντρα αναψυχής θέτουν τους λόγους για τους οποίους η κυβέρνηση θα πρέπει να αναθεωρήσει την απόφαση της για το πράσινο πάσο.

τι θα γίνει με το υπόλοιπο 30% του πληθυσμού το οποίο δεν θα εμβολιαστεί. Για τα κέντρα αναψυχής αυτό είναι ένα ζήτημα, τονίζει καθώς η πλειοψηφία των εμβολιασμένων τη δεδομένη στιγμή είναι άτομα μεγαλύτερης ηλικίας ενώ στο 30% περιλαμβάνονται ηλικίες οι οποίες απο-

τελούν σημαντική μερίδα πελατών των επιχειρήσεών τους. «Με την εισαγωγή όμως της πιο πάνω πρόνοιας δεν θα αποτημα, τονίζει καθώς η πλειοψηφία των εμβολιασμένων τη δεδομένη στιγμή είναι άτομα μεγαλύτερης ηλικίας ενώ στο 30% μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού δεν θα

έχει εμβολιαστεί άμα τη επαναλειτουργία της Βιομηχανίας», αναφέρεται στην επιστολή προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, στην οποία γίνεται λόγος για εκβιαστικά μέτρα και «έμμεση υποχρέωση για εμβολιασμό προπερνώντας τα συσταγματικά δικαιώματα των πολιτών».

Καταστροφή για τα εμπορικά κέντρα

Το μέτρο θεωρείται ότι θα είναι ιδιαίτερα επιβλαβές για τα εμπορικά κέντρα, το οποίο έρχεται να προστεθεί μετά από ένα lockdown δύο εβδομάδων την περίοδο του Πάσχα. Άρα, ο ποнокέφαλος συνεχίζεται για τους καταστηματαρχες διαμνύνει ο γενικός διευθυντής του Nicosia Mall Γιώργος Γεωργίου. Εξήγησε ότι λόγω του μέτρου, θα μειωθεί δραματικά η επισκεψιμότητα των εμπορικών κέντρων, τα είδη ένδυσης και υπόδησης και ο τομέας της εστίασης. Υπογραμμίζει ότι από την στιγμή που το εμβολιαστικό πρόγραμμα κινείται με αργούς ρυθμούς, δεν μπορεί να απαιτείται από τον κόσμο να είναι εμβολιασμένος, αλλά επίσης ούτε να εξαναγκάζεται, όπως ανέφερε, κάθε τρεις μέρες να συσυστίζεται σε ουρά και σε συν-

θήκες καύσωνα για ένα rapid test. Με τους ρυθμούς που προχωρά το εμβολιαστικό πρόγραμμα, μια τέτοια απαίτηση οδηγεί αναπόφευκτα σε αύξηση της διενεργείας των rapid test, επισμαίνει. Αυτό σημαίνει ότι σε καθημερινή βάση θα πρέπει να διενεργούνται περίπου 200 χιλιάδες τεστ αντιγόνου, κάτι το οποίο είναι ανέφικτο και αδύνατο. Μεταφράζοντας τη σημασία του μέτρου για τις επιχειρήσεις του λιανικού και ειδικά όσων δραστηριοποιούνται σε εμπορικά κέντρα, ο κ. Γεωργίου σχολιάζει ότι τέτοιες αποφάσεις δεν βοηθούν την αγορά, τουναντίον λειτουργούν καταστροφικά για τις επιχειρήσεις. Πέραν τούτου, επισμαίνει ότι δεν υπάρχει προγραμματισμός στην λήψη αποφάσεων, όπως έγινε και στην τελευταία

απόφαση για Lockdown, λίγες μέρες πριν το Πάσχα, τις δύο πιο εμπορικές εβδομάδες της Άνοιξης για το λιανικό δίνοντας το τελειωτικό κτύπημα στις ήδη χαμηλές πωλήσεις Απριλίου. Απόφαση η οποία ήταν μεν επιβεβλημένη λόγω της αύξησης των κρουσμάτων, ωστόσο κινήσεις θα μπορούσαν να γίνουν πολύ νωρίτερα επισμαίνουν φορείς του λιανικού εμπορίου και της εστίασης. Το κόστος του έκτακτου lockdown θα φανεί τις επόμενες μέρες, μετά το άνοιγμα των επιχειρήσεων. Επικρατέστερο σενάριο είναι να επαναληφθεί ό,τι έγινε τον Φεβρέριο στον τομέα ένδυσης και υπόδησης. Να υπάρχει συσσωρευμένο αδιάθετο στοκ και δυστοκία προμήθειας νέων προϊόντων ένεκα θεμάτων ρευστότητας.

Αντιδρούν οι υπεραγορές

«Δεν είναι δική μας ευθύνη να κάνουμε εμείς τον έλεγχο των πολιτών ούτε είναι η δουλειά μας να καθόμαστε επί της εισόδου και να ελέγχουμε τα στοιχεία των πελατών», υπογραμμίζει ο γ.γ. του παγκύπριου συνδέσμου λιανικού εμπορίου, Μάριος Αντωνίου. Ιδιαίτερα έντονη ήταν και η τοποθέτηση του Συνδέσμου Υπεραγορών. Σε δηλώσεις του στην «Κ» ο γ.γ. του Παγκύπριου Συνδέσμου Υπεραγορών Ανδρέας Χατζηπαδάμου τόνισε ότι ειδικότερα μετά τα τελευταία προβλήματα στο εμβολιαστικό πρόγραμμα, τεχνικά ή μη, είναι οξύμωρο να τίθεται ως προϋπόθεση για να κυκλοφορήσουν οι πολίτες, ο εμβολιασμός. Στις ενστάσεις των Υπεραγορών περιλαμβάνεται και ο τρόπος εφαρμογής της απόφασης, υπογραμμίζοντας ότι το προσωπικό τους δεν έχει την εξουσιοδότηση να ελέγχει τα στοιχεία των πολιτών. Εκτιμά ως αναπόφευκτο να προκληθούν αντιδράσεις από πλευράς των πολιτών. «Δεν είναι δυνατό να μπαίνεις στην υπεραγορά και να ρωτάς τον κάθε πολίτη αν έχει πιστοποιητικό εμβολιασμού ή τεστ. Αφορά τα προσωπικά δεδομένα του καθενός και δημιουργεί νέα προβλήματα, καχυποψία και αντιδράσεις στον πληθυσμό».

Υπογραμμίζει παράλληλα ότι θα πρέπει να βρεθεί τρόπος να προχωρήσουν

Θετικοί οι ξενοδόχοι
Πάντως, αν κάποιος προκρίνει την απόφαση της Κυβέρνησης για το πράσινο πάσο, αυτοί είναι οι ξενοδόχοι οι οποίοι διαφοροποιούνται από τους υπόλοιπους επαγγελματικούς κλάδους. Μάλιστα, σύμφωνα με τον γεν. διευθυντή του ΠΑΣΥΞΕ Φιλόκυπρου Ρουσούνιδη, αποτέλεσε και μέρος των εισηγήσεών τους για άνοιγμα των ξενοδοχείων στον εγκώριο τουρισμό. Θεωρούν ότι αυτός ο τρόπος δημιουργεί ένα ασφαλές πλαίσιο για επαναλειτουργία των ξενοδοχείων. Αυτό που εκκρεμεί φυσικά είναι να βρεθούν οι τρόποι υλοποίησής του. Δηλαδή να αποφασιστεί το πώς θα γίνεται ο έλεγχος του πιστοποιητικού εμβολιασμού, rapid test ή rapid test. Οι απόψεις ανάμεσα στους φορείς του τουρισμού πάντως δίστανται. Ενώ οι ξενοδόχοι τάσσονται υπέρ του συγκεκριμένου μέτρου, οι ταξιδιωτικοί πράκτορες τάσσονται κατά της εφαρμογής οποιωνδήποτε περιορισμών στην μετακίνηση ξένων τουριστών. Θίγουν μάλιστα το συγκεκριμένο θέμα σε επιστολή τους προς τον πρόεδρο της Δημοκρατίας, μέσα από την οποία ζητούν εξαιρέσεις από τους περιορισμούς μετακίνησης για τους ξένους τουρίστες. Πάντως, την προηγούμενη εβδομάδα ο Υφυπουργός Τουρισμού ανακοίνωσε ότι η Κύπρος ανοίγει χωρίς περιορισμούς για εμβολιασμένους τουρίστες, χωρίς ωστόσο να δοθούν διευκρινίσεις για τις λεπτομέρειες της διακίνησης των τουριστών εντός του νησιού.

οι εμβολιασμοί, καθώς αυτό είναι και το μόνο μέσο επιστροφής στην κανονικότητα. «Όπως αναφέρεται, σε συνδεσμος, έχουν επικρινονησει πολλakis με το Υπουργείο Υγείας θέτοντας επιτακτικά την ανάγκη επίσηυσης της εμβολιαστικής κάλυψης των εργαζομένων στις Υπεραγορές, ως επαγγελματικές ομάδες η οποία εξυπηρετεί καθημερινά τους πολίτες και είναι σε συνεχή επαφή με κόσμο. «Αυτό θα αποτελέσει ένα πολύ σημαντικό όπλο προς την αναχαίτηση της πανδημίας και θα μειώσει σε μεγάλο βαθμό τον κίνδυνο εξάπλωσης του ιού. Δυστυχώς, είμαστε υποχρεωμένοι να αναφέρουμε ότι από τον Ιανουάριο του 2021 είχαμε αποταθεί και καλέσαμε το αρμόδιο Υπουργείο για την προγραμματισμό και την προτεραιοποίηση της εμβολιασμού των εργαζομένων της πρώτης γραμμής του κλάδου μας αφού είναι σε καθημερινή επαφή με τον γενικό πληθυσμό, με επιστολές τόσο στην διευθύντρια ιατρικών υπηρεσιών αλλά και στον ίδιο τον Υπουργό καταθέτοντας την ετοιμότητά μας για συντονισμό των ενεργειών». Ακόμα, ακόμα και μέχρι σήμερα σχεδόν 4 μήνες μετά δεν είχαμε καμία απάντηση. Ελπίζουμε ότι αυτή τη φορά θα ανταποκριθούν», επισμαίνει στην τελευταία ανακοίνωσή του ο Σύνδεσμος.

Πώς εφαρμόζεται το ελαστικό οκτάωρο στις ευρωπαϊκές χώρες

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Η συζήτηση για τον χρόνο εργασίας, το ιερό θωρο και τη διευθέτησή του σε εβδομαδιαία, μηνιαία ή ακόμη και ετήσια βάση, που επανήλθε στο προσκήνιο με αφορμή την επικείμενη νομοθετική παρέμβαση του υπουργείου Εργασίας, δεν μονοπωλεί ξαφνικά το ενδιαφέρον των εργαζομένων και των εργοδοτών στην Ελλάδα, όπως δεν είναι πρωτόγνωρη και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Βέβαια, η νέα, χωρίς προηγούμενο πραγματικότητα που δημιουργήσαν η εμφάνιση και η έξαρση της πανδημίας του κορωνοϊού στην ελληνική αγορά εργασίας, αν και καθιστά αναγκαία τη λήψη κατεπείγοντων μέτρων, θέτει στο επίκεντρο της συζήτησης την αναγκαιότητα για προστασία των εργαζομένων και των εισοδημάτων τους, παράλληλα με τη διατήρηση των θέσεων εργασίας τους και τη συνέχιση της λειτουργίας των επιχειρήσεων. Η μεταρρύθμιση στα εργασιακά βρισκόταν στην ατζέντα της κυβέρνησης πριν από το ξέσπασμα της κρίσης του κορωνοϊού, με τη διευθέτηση του χρόνου εργασίας να αποτελέσει σημαντική επιλογή, στο πλαίσιο της προώθησης διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων «που συμβάλλουν στην αλλαγή νοοτροπίας, την προσέλκυση επενδύσεων και τη δημιουργία θέσεων εργασίας». Σύμφωνα με τον κυβερνητικό σχεδιασμό, στόχος της μεταρρύθμισης, μεταξύ άλλων, είναι να διευκολύνει τους εργαζομένους στην αναζήτηση της ισορροπίας μεταξύ προσωπικής και επαγγελματικής ζωής, τις δε υγιείς επιχειρήσεις στην οργάνωση

Το 54% των επιχειρήσεων στην Ε.Ε. προσφέρει τη δυνατότητα ευελιξίας στους χρόνους έναρξης και λήξης της εργασίας.

της παραγωγής κατά τρόπο που να επιτρέπει τη δημιουργία θέσεων εργασίας.

Το φινλανδικό μοντέλο

Ενα παράδειγμα που έχει προκαλέσει το ενδιαφέρον στο υπουργείο Εργασίας και εξετάζεται από τις αρμόδιες υπηρεσίες είναι αυτό των χιονοδρομικών κέντρων στη Φινλανδία, όπου η ετήσια διευθέτηση του χρόνου εργασίας σύμφωνα και με τον Οδηγό της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ILO) παρέχει στους εργαζομένους μόνιμη εργασία, σταθερό ετήσιο εισόδημα και μεγάλες συνεχείς διακοπές στην περίοδο Ιουνίου-Οκτωβρίου, ενώ οι εργοδότες επωφελούνται από την απουσία συμβάσεων βραχυπρόθεσμου και ορισμένου χρόνου, καθώς μπορούν να βασίζονται στις δεξιότητες και την εμπειρία των εργαζομένων τους. Προφανώς, βέβαια, το ελληνικό ανάλογο για τα χιονοδρομικά κέντρα της Φινλανδίας είναι ο θερινός τουρισμός.

Απλήρωτες υπερωρίες

Στον αντίποδα, η ΓΣΕΕ, σε πρόσφατη έρευνά της ανέδειξε δύο σημαντικά προβλήματα, ιδιαίτερα σε περιβάλλον χαμηλών μισθών: τις απλήρωτες υπερωρίες, με το

Περισσότερο από το 90% των επιχειρήσεων στη Φινλανδία, την Αυστρία και τη Γερμανία προσφέρει σε μερικούς ή σε όλους τους υπαλλήλους τη δυνατότητα συσσώρευσης υπερωριών για διακοπές, ενώ αυτό ισχύει μόνο για λιγότερο από το 35% των επιχειρήσεων στην Κύπρο και την Ελλάδα.

52% των εργαζομένων να εργάζεται παραπάνω από το κανονικό και το 40% αυτών να μην αμείβεται για τις υπερωρίες του αλλά και την απαίτηση των εργαζομένων σε ποσοστό 73% να πληρώνονται τις υπερωρίες τους αντί να λαμβάνουν άδεια ή ρεπό. Ειδικά βέβαια για αυτό το θέμα, μετά και τις έντονες αντιδράσεις συνδικαλιστών και αντιπολιτευσης, πριν καν δημοσιευθεί το σχέδιο νόμου, από το υπουργείο Εργασίας απευδουν να ξεκαθαρίσουν ότι με τις προωθούμενες παρε-

βάσεις «δεν καταργείται το 8ωρο», ενώ ο υπουργός Κωστίν Χατζηπάδης θέτει ως προϋπόθεση για την εφαρμογή του 10ωρου για ένα συγκεκριμένο διάστημα, με αντιστάθμισμα λιγότερες ώρες εργασίας ή ρεπό το αμέσως επόμενο διάστημα, την ύπαρξη συμφωνίας μετά αίτημα του εργαζομένου. Ενα από τα επείγερματα που χρησιμοποιούν στο υπουργείο Εργασίας είναι ότι σύμφωνα με την έκθεση του ευρωπαϊκού ινστιτούτου «Eurofound Third European Company Survey», που δημο-

σιπονήθηκε το 2015 και επικαιροποιήθηκε το 2018, στην Ε.Ε.-28 συνολικά, το 54% των επιχειρήσεων προσφέρει ως επιλογή στους εργαζομένους του τη δυνατότητα ευελιξίας στους χρόνους έναρξης και λήξης της εργασίας.

Παράλληλα, εφαρμόζεται το σύστημα συσσώρευσης υπερωριών, τις οποίες στη συνέχεια χρησιμοποιούνται ως άδειες. Ενα επιπλέον 15% των επιχειρήσεων εφαρμόζουν το σύστημα σε ορισμένους υπαλλήλους τους. Η κατανομή ανά χώρα

έχει ως εξής: περισσότερο από το 90% των επιχειρήσεων στη Φινλανδία, την Αυστρία και τη Γερμανία προσφέρει σε μερικούς ή σε όλους τους υπαλλήλους τη δυνατότητα συσσώρευσης υπερωριών για διακοπές, ενώ αυτό ισχύει μόνο για λιγότερο από το 35% των επιχειρήσεων στην Κύπρο και την Ελλάδα.

Νορβηγία, Γερμανία

Παράλληλα, στο «μικροσκόπιο» του υπουργείου Εργασίας έχουν μπει χώρες όπως η Νορβηγία, όπου ισχύει η διευθέτηση του χρόνου εργασίας με ατομική συμφωνία, με μεγαλύτερο εβδομαδιαίο ωράριο ανά περίοδο, χωρίς όμως ο μέσος όρος εβδομαδιαίου ωραρίου σε ορισμένη περίοδο αναφοράς, να ξεπερνάει τα ανώτατα όρια. Στη Φινλανδία εφαρμόζεται επιπλέον απασχόληση έως 2 ώρες κάθε ημέρα, αλλά όχι πέραν των 40 ωρών εβδομαδιαίως κατά μέσον όρο, σε περίοδο αναφοράς 4 μηνών. Στο Λουξεμβούργο, ο εργοδότης μπορεί να καθορίσει μία περίοδο 4 μηνών εντός της οποίας η εργασία θα υπερβαίνει τα ανώτατα όρια, με πλαφόν 10 ωρών την ημέρα και 48 ωρών την εβδομάδα. Στη Γερμανία εφαρμόζεται εργασία 10 ωρών την ημέρα, εάν ο μέσος όρος ωρών απασχόλησης ανά ημέρα δεν υπερβαίνει τις 8 για περίοδο 24 εβδομάδων. Στην Αυστρία μετά συλλογική σύμβαση μπορεί να επιτευχθεί συμφωνία για αυξημένο ή μειωμένο ωράριο σε συγκεκριμένη περίοδο αναφοράς έως ένα έτος (ή μεγαλύτερη σε μεμονωμένες περιπτώσεις) σε κλάδους επισιτισμού, εμπορίου, τουρισμού, ξενοδοχείων.

Ζυγίζουν πάλι όλα τα δεδομένα για ξεκλείδωμα

Συγκρατημένη αισιοδοξία για τα νοσοκομεία, ενώ γίνονται διαβουλεύσεις για σχολεία και πράσινο πάσο

Του **ΓΙΑΝΝΟΥ ΛΥΤΡΑ**

Ερωτηματικό πλανάται πάνω από το ποιες θα είναι οι αποφάσεις τις οποίες θα λάβει η Κυβέρνηση σε σχέση με τα επόμενα βήματα στον τομέα της διαχείρισης της πανδημίας. Στις 28 Απριλίου, ο Υπουργός Υγείας είχε δηλώσει ότι το lockdown το οποίο είχε ανακοινωθεί την ίδια ημέρα, θα αρθεί στις 10 Μαΐου και προς το παρόν αυτή του η δέσμευση δεν φαίνεται ότι θα αλλάξει. Ωστόσο, δεν έχει διαφοροποιηθεί προς το καλύτερο η επιδημιολογική εικόνα της Κύπρου, με το ποσοστό θετικότητας να παραμένει ψηλό όπως και οι νοσηλείες στα νοσοκομεία του ΟΚΥηΥ. Παρ' όλ' αυτά, σε σχέση με τα δημόσια νοσηλευτήρια, επικρατεί αισιοδοξία ότι η εικόνα που βλέπουμε αυτή την περίοδο σύντομα θα διαφοροποιηθεί προς το καλύτερο, εκτίμηση η οποία μπορεί να διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στην λήψη των αποφάσεων. Το μεγάλο ερώτημα που τίθεται είναι το πώς θα εφαρμοστεί το πράσινο πάσο, ένα μέτρο το οποίο ανακοίνωσε ο Κωνσταντίνος Ιωάννου ότι θα ισχύσει από τις 10 Μαΐου στην Κύπρο κι έχει ξεσηκώσει θύελλα αντιδράσεων ανάμεσα σε πολίτες και επιχειρηματίες, με τους τελευταίους να ασκούν έντονες πιέσεις για ξεκλείδωμα της εστίασης.

Αισιοδοξία για νοσοκομεία

Η απόφαση για την επιβολή του τρίτου lockdown στην Κύπρο βασίστηκε στο γεγονός ότι η πίεση που ασκείτο στο σύστημα υγείας ήταν αφόρητη. Μάλιστα, το γεγονός ότι είχε ξεπεραστεί κατά πολύ ο αριθμός των 900 επιβεβαιωμένων

39, παράγοντας ο οποίος πιστεύεται ότι θα συμβάλει στο να μην παρατηρηθεί αυξημένος αριθμός νοσηλείων, χωρίς αυτές να αποκλείονται.

Ασπίδα οι εμβολιασμοί

Ο πρώτος στόχος, αυτός της εμβολιαστικής κάλυψης του 30% του πληθυσμού της Κύπρου, τουλάχιστον με την πρώτη δόση του εμβολίου, θεωρείται ήδη ότι έχει κατακτηθεί κι αυτό έχει αρχίσει να έχει αντίκτυπο και στις νοσηλείες. Οι επιστήμονες εκτιμούν ότι το εν λόγω ποσοστό εμβολιαστικής κάλυψης συνεπάγεται μείωση κατά το 1/3 των επιβεβαιωμένων περιστατικών κορωνοϊού στην κοινότητα. Τα αποτελέσματα της επιτυχίας αυτής θα είναι περισσότερο ορατά περί τις αρχές Ιουνίου, δεδομένου του ότι και τα τέσσερα εμβόλια που χορηγούνται αυτή την στιγμή στην Κύπρο παρέχουν προστασία στους πολίτες, αφότου περάσουν τρεις εβδομάδες από την λήψη της πρώτης δόσης.

Όσον αφορά στα νοσοκομεία, η Διευθύντρια

Το μεγαλύτερο σημείο τριβής ανάμεσα στα εμπλεκόμενα μέρη αποτελεί η πρόθεση που εξέφρασθη από τον Υπουργό Υγείας για εφαρμογή του πράσινου πάσου. Σε εξέλιξη βρίσκονται διεργασίες για να ξεκαθαρίσουν τα επί μέρους ζητήματα.

του Γενικού Νοσοκομείου Αμμοχώστου, δρ Αμαλία Χατζηγιάννη, δήλωσε ότι «αυτή τη περίοδο δεν υπάρχουν ασθενείς στο Νοσοκομείο Αναφοράς που να έχουν λάβει έστω και την πρώτη δόση

του εμβολίου κατά του κορωνοϊού, ωστόσο αυτό παρατηρήθηκε τους προηγούμενους μήνες». Επίσης, οι αρμόδιοι πιστεύουν ότι το επόμενο διάστημα θα ξεκινήσει να παρατηρείται μείωση και

στον αριθμό των ατόμων μεταξύ 50 και 70 ετών, ηλικιακή ομάδα στην οποία δεν είναι μεγάλη η εμβολιαστική κάλυψη, μέχρι στιγμής, καθώς θα προστατεύονται από τους υπολοίπους οι οποίοι θα έχουν εμβολιαστεί.

Τα σχολεία

Ένα σημαντικό ζήτημα το οποίο θα κληθεί να επιλύσει η κυβέρνηση είναι αυτό της ενδεχόμενης επιστροφής των μαθητών στα σχολεία. Οι αρμόδιοι του Υπουργείου Παιδείας αναμένουν τις οποίες αποφάσεις θα ληφθούν, ώστε να πράξουν αναλόγως. Στο τραπέζι, ωστόσο, υπάρχει το σενάριο της παράτασης του κλεισίματος των σχολείων και τους μαθητές να φοιτούν με την μέθοδο της τηλεκαπαιδεύσης για μια εβδομάδα ακόμα, κάτι που είχε αναφερθεί και πριν από το Πάσχα. Ακόμα ένα σενάριο το οποίο βρίσκεται υπό εξέταση είναι αυτό της επιστροφής στις τάξεις μόνο των τελειοφοίτων μαθητών των Λυκείων και των Τεχνικών Σχολών, ένεκα των Παγκυπρίων Εξετάσεων, και της συνέχισης της φοίτησης των υπολοίπων μαθητών με την μέθοδο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Πηγές από το Υπουργείο Παιδείας αναφέρουν στην «Κ» ότι θα είναι σεβαστή η οποία απόφαση της κυβέρνησης για τα σχολεία, ωστόσο, τονίζουν ότι ο χώρος της εκπαίδευσης δεν αποτελεί ποτέ πηγή προβλήματος, αλλά ακολουθούσε την τάση της κοινωνίας ευρύτερα. Ως εκ τούτου, πρέπει να θεωρείται δεδομένη η στάση που θα τηρήσει το Υπουργείο Παιδείας αναφορικά με τα σχολεία, των οποίων επιθυμεί την πλήρη επαναλειτουργία.

Το πράσινο πάσο

Η πρόθεση που εξέφρασε ο Υπουργός Υγείας πριν από μιάμιση βδομάδα, σε σχέση με την εφαρμογή του μέτρου του πράσινου πάσου έχει προκαλέσει αντιδράσεις ανάμεσα στους επιχειρηματίες, αλλά και στους πολίτες. Όπως ήταν αναμενόμενο, η ανακοίνωση ήταν αρκετή για να προκληθούν αντιδράσεις και παρεμβάσεις νομικών και της Επιτροπής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων, ως προς τους χώρους στους οποίους θα εφαρμόζεται το μέτρο αυτό καθώς και τα άτομα τα οποία θα επιτράνουν την τήρησή του. Κατ' αρχάς, στο Υπουργείο Υγείας βρίσκονται σε εξέλιξη διάφορες συζητήσεις και φαίνεται ότι προκρίνεται η εφαρμογή του σε χώρους όπου μπορεί να υπάρξει υψηλός συγχρωτισμός, όπως είναι οι επιχειρήσεις αναψυχής, τα πολυκαταστήματα και τα κλειστά εμπορικά κέντρα. Πηγή από το Υπουργείο Υγείας ανέφερε στην «Κ» ότι δεν φαίνεται ότι οι πιο πάνω πιστοποιήσεις θα είναι αναγκαίες για επισκέψεις σε περίπτερα ή αρτοποιεία και γενικά καταστήματα, στα οποία οι πελάτες εξυπηρετούνται γρήγορα και αποχωρούν. Όσον αφορά στον έλεγχο των στοιχείων, με το καθήκον αυτό θα είναι επιφορτισμένα τα μέλη της Αστυνομίας, υγειονομικοί λειτουργοί και λειτουργοί των αρμοδίων Υπουργείων, αναλόγως της επιχείρησης στην οποία θα διενεργείται ο έλεγχος.

Apple Pay με κάρτες της Τράπεζας Κύπρου

Ασφαλείς και γρήγορες πληρωμές.

Απολαύστε τα οφέλη όλων των καρτών της Τράπεζας Κύπρου εύκολα και γρήγορα, χρησιμοποιώντας iPhone, Apple Watch, iPad και Mac.* Το Apple Pay είναι απλό στη χρήση και συμβατό με τις συσκευές που χρησιμοποιείτε καθημερινά. Τα στοιχεία της κάρτας σας προστατεύονται, αφού δεν αποθηκεύονται στη συσκευή σας ούτε και κοινοποιούνται όταν πληρώνετε.

* Για τη λίστα με τις συμβατές συσκευές με Apple Pay δείτε: support.apple.com/km207105

Τράπεζα Κύπρου

Apple Pay

ΑΠΟΨΗ / Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Πώς θα προχωρήσουμε

Μπορεί ο τίτλος να προϊδεάζει για ένα καθαρά οικονομικό πρόβλημα, αλλά μάλιστα εδώ που φτάσαμε το πρόβλημα να είναι πρωτίστως κοινωνικό και ακολούθως υγειονομικό και οικονομικό;

Αφορμή είναι τα τελευταία εικοσιεπτάωρα και η συμπεριφορά εφήβων και ατόμων πολύ νεαρής ηλικίας έναντι του συνόλου αλλά και εναντίον στοχευμένων υποσυνόλων της κοινωνίας και πολιτειάς, όπως αυτών της αστυνομίας και της πυροσβεστικής. Δεν είναι άκρως ανησυχητικό ότι παιδιά 14 χρονών και κάτι προμπευήθηκαν χιλιάδες κροτίδες και ό,τι έβρισκαν του έβαζαν φωτιά; Γίνεται η πυροσβεστική να κλήθηκε σχεδόν 650 φορές μέσα σε τρεις μέρες για να σβήσει ιαόριθμες εστίες φωτιάς; Γίνεται νεαροί έφηβοι να έχουν πυρπολήσει αστυνομικά αυτοκίνητα χωρίς να νοιάζονται αν μέσα σε αυτά υπήρχαν άνθρωποι; Ποιο έθιμο και ποια δικαιολογία αλήθεια μπορεί να επικαλεστεί ο οποιοσδήποτε για να δικαιολογήσει τέτοιες συμπεριφορές;

Καμία. Και να σκεφτείτε ότι όλα αυτά έγιναν μέσα σε περίοδο πανδημίας με πολυάριθμους περιορισμούς να υφίστανται για όλους μας. Πρόκειται λοιπόν για

Το πρόβλημα είναι ξεκάθαρα κοινωνικό, πάντοτε υπέβασκε, απλά η πανδημία το υπερακόντισε και σαν τέτοιο θα πρέπει να το αναγνωρίσουμε και να το αντιμετωπίσουμε όσο πιο έγκαιρα γίνεται.

ένα αμιγώς κοινωνικό πρόβλημα. Και λυπάμαι που θα είμαι απόλυτος, αλλά όλη την ευθύνη την φέρουν οι γονείς και κανένας άλλος. Σίγουρα δεν φταίει η αστυνομία, η οποία προς τιμή της έπραξε έγκαιρα και φέτος το καθήκον της με εκστρατείες που προειδοποιούσαν για την επικινδυνότητα των «λαμπρατζιών» και των κροτίδων. Άλλωστε το ίδιο πράττει κάθε χρόνο και πάλι θα βρεθούν ανεγκέφαλοι που δεν θα λάβουν τίποτε και κανένα υπόψη και θα θέσουν τον εαυτό τους και άλλους σε κίνδυνο. Είδαμε και τοπικές αρχές, όπως ο Δήμος Στροβόλου,

Το πρόβλημα είναι ξεκάθαρα κοινωνικό, πάντοτε υπέβασκε, απλά η πανδημία το υπερακόντισε και σαν τέτοιο θα πρέπει να το αναγνωρίσουμε και να το αντιμετωπίσουμε.

να μαζεύουν τόνους από παλιόξυλα σε μια προσπάθεια να ελαχιστοποιήσουν το δόθεν έθιμο της «λαμπρατζιάς». Η δε επίσημη Εκκλησία ουδέποτε υποστήριξε ένα τέτοιο «έθιμο». Το πρόβλημα είναι

ξεκάθαρα κοινωνικό, πάντοτε υπέβασκε, απλά η πανδημία το υπερακόντισε και σαν τέτοιο θα πρέπει να το αναγνωρίσουμε και να το αντιμετωπίσουμε όσο πιο έγκαιρα γίνεται. Είναι το ίδιο πρό-

βλημα που χειρότερεψε την επιδημιολογική μας εικόνα επειδή η απειθαρχία και η αντίδραση σε ό,τι είναι πρόπον κυρίαρχη, με αποτέλεσμα να είμαστε εδώ που είμαστε και όπως είμαστε. Τονίζοντας και επαναλαμβάνοντας πως το πρόβλημα είναι εξόχως κοινωνικό, δεν θέλω με τίποτα να μειώσω τη σημασία του υγειονομικού προβλήματος, ούτε και την οικονομική πτυχή του προβλήματος. Αντιθέτως. Όμως, η επιτάχυνση των εμβολιασμών των τελευταίων ημερών και η μεγάλη ζήτηση για ραντεβού από τις νεαρότερες ηλικίες μας κάνει να νιώθουμε αισιόδοξοι ότι μέχρι το πρώτο δεκαπενήμερο του Ιουλίου ίσως θα έχουμε πετύχει ανοσία της αγέλης. Σε αυτό βοηθά τόσο το πράσινο διαβατήριο που θα τεθεί σε εφαρμογή τις αμέσως επόμενες βδομάδες, το οποίο θα ανοίξει τις πύλες για ελεύθερη ζωή σε όσους έχουν εμβολιαστεί, σε όσους έχουν νοσήσει και σε όσους έχουν μοριακό τεστ κάποιων ωρών. Επιπλέον, το εμβολιαστικό πρόγραμμα ενθαρρύνεται και από την ορθότατη απαίτηση για διενέργεια συνεχών τεστ για να μπορούμε να εισερχόμαστε σε τόπους συναθροίσεων. Αυτό σημαίνει πως όσοι

επιλέξουν να μην εμβολιαστούν θα πρέπει να διενεργούν τουλάχιστον δύο τεστ τη βδομάδα για να πηγαίνουν σε υπεραγορές, κρεοπωλές, εστιατόρια, εμπορικά κέντρα κλπ. Άρα η επιλογή είναι ξεκάθαρη: είτε εμβολιασμός και ανάκτηση της ζωής μας και προστασία του συνόλου ή να στεκόμαστε 2-3 φορές τη βδομάδα (από τον δικό μας προσωπικό χρόνο και όχι της εργασίας μας) μέσα στο «λλάλαρο» για να κάνουμε rapid tests, τα οποία έχουν 50% - 50% πιθανότητα να βρουν αν έχουμε τον ιό ή όχι. Η επιλογή είναι ελεύθερη μεν, αλλά συνάμα και ξεκάθαρη.

Και αυτό μας φέρνει στο τρίτο πρόβλημα, το οικονομικό. Η μόνη οδός είναι η εμβολιαστική. Δεν υπάρχει δημοσιονομικός χώρος για άλλα στρίτζα και θα πρέπει τα περιοριστικά μέτρα να αρχίσουν να χαλαρώνουν άμεσα. Είναι ο μόνος τρόπος να αρχίσουμε σιγά – σιγά να μαζεύουμε τα κομμάτια μας και να προσπαθήσουμε να σταθούμε στα πόδια μας ξανά σχεδόν από την αρχή.

Ο Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS είναι CEO, APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors

Μέσα στην «Τέλεια Καταιγίδα» του Χάρη

Το βιβλίο του αναπληρωτή προέδρου του ΔΗΣΥ - Ο διορισμός στο Οικονομικών, η κόντρα με Βαρουφάκη, το μνημόνιο και ο Συνεργατισμός

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Βιβλίο με τον τίτλο «Η Τέλεια Καταιγίδα» εξέδωσε ο πρώην υπουργός Οικονομικών και αναπληρωτής πρόεδρος του ΔΗΣΥ Χάρης Γεωργιάδης, στο οποίο καταγράφει τις πρώτες μέρες ανάληψης της εξουσίας από τον Νίκο Αναστασιάδη, την οικονομική κρίση, το παρασκήνιο της απόφασης για κούρεμα καταθέσεων αλλά και σημεία που αφορούν τον Συνεργατισμό, υπερασπιζόμενος μέχρι τέλους τις πολιτικές αποφάσεις της κυβέρνησης. Στο βιβλίο του ο κ. Γεωργιάδης δεν παραλείπει να επιρρίψει ευθύνες στη Βουλή για το πρώτο «όχι», να ψέξει τη θέση του ΑΚΕΛ στην όλη διαδικασία ενόσω ήταν κυβέρνηση, αλλά και αξιωματική αντιπολίτευση, ενώ

Μακροσκελείς και ασυνάρτητες οι τοποθετήσεις Βαρουφάκη στο Eurogroup και η συζήτηση με Σόιμπλε για το μέλλον της Ελλάδας.

θέμα θέτει και για τη «μεταστροφή» του Νικόλα Παπαδόπουλου από υποστηρικτή των μνημονιακών μέτρων σε σκληρό αντιπολιτευτικό ηγέτη. Αναφορά κάνει και στη δύσκολη περίοδο που πέρασε η οικονομία της Ελλάδας και στις σχέσεις του με τον Γιάννη Βαρουφάκη, η οποία απασχόλησε ιδιαίτερα την επικαιρότητα.

Το όχι της Βουλής

Αφηγούμενος την ημέρα που η Βουλή απέρριψε την πρώτη απόφαση για κούρεμα καταθέσεων, αποκάλυψε πως ενόσω παρακολουθούσε τη συζήτηση από το γραφείο του στο υπουργείο Εργασίας, δέχτηκε επίσκεψη από αντιπροσωπεία της Τρόικας συνοδευόμενη από τον τότε διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας Πανίκο Δημητριάδη, οι οποίοι του ξεκαθάρισαν ότι ένα ακόμα πιο βαθύ κούρεμα καταθέσεων ήταν αναπόφευκτο. «Αμέσως έστειλα στο Προεδρικό Μέγαρο και ενημέρωσα τον πρόεδρο Αναστασιάδη. Ακολούθησε ένα δραματικό τμήμαρο και αυτό που έκανε τα πράγματα ακόμη πιο δύσκολα ήταν το γεγονός ότι πολλοί βρίσκονταν ακόμη σε άρνηση. Αρκετοί περίμεναν ότι οι διεθνείς αγορές θα κλονίζονταν ακόμα περισσότερο μετά την αρνητική απόφαση της Βουλής

Λίγο πριν από τις εκλογές, ο Χάρης Γεωργιάδης κάνει τον δικό του απολογισμό και εξιστορεί από τη δική του πλευρά την επεστία κατά την οποία βρέθηκε στο ηθόλοιο της οικονομίας.

και ότι η θέση της Ε.Ε. και του ΔΝΤ θα άλλαζε», αναφέρεται. Βεβαίως, σε αντίθεση με το βιβλίο του πρώην συνεργάτη του προέδρου Μακάριου Δρουσιώτη «Συμμορία» όπου αφήνεται να νοηθεί πως το «όχι» της Βουλής ήταν με τις ευλογίες του προέδρου, ο πρώην υπουργός Οικονομικών δεν αναφέρει κάτι τέτοιο. Μιλά όμως για ανεφάρμοστες θέσεις, ότι ένας επενδυτής θα μας έστελνε μερικά δισεκατομμύρια ως βοήθεια, για τον βουλευτή που πρότεινε ως επαφή τον Σώρρα αλλά και για την α-δεν φάρμοστη ιδέα για σύσταση ενός Ταμείου Άλληλεγγύης στο οποίο θα γίνονταν συνεισφορές από Ταμεία Προνοίας, εκκλησιαστικά ταμεία και άλλες πηγές. Αξίζει να σημειωθεί πως στο βιβλίο του ο Χάρης Γεωργιάδης υπογραμμίζει πως το νομοσχέδιο που προέβλεπε κούρεμα καταθέσεων ήταν έτοιμο από τον Δεκέμβριο του

2012. «Όταν είχα αναφέρει ξανά ότι το συγκεκριμένο νομοσχέδιο του κούρεματος είχε ετοιμαστεί επί διακυβέρνησης ΑΚΕΛ κάποιοι θίχτηκαν και απειλίσαν ότι θα με οδηγούσαν στο δικαστήριο για libelo. Έκτοτε περιμένω», σημειώνει ο κ. Γεωργιάδης.

Ο διορισμός και τα ρευστά

Μιλώντας για τη μετακίνησή του στο υπουργείο Οικονομικών, αναφέρει πως αυτή έγινε μετά την παραιτήση Σαρρή για τον οποίο, όπως λέει, το κλίμα είχε γίνει πολύ βαρύ. «Ο πρόεδρος Αναστασιάδης με ενημέρωσε λακωνικά για την απόφασή του να μετακινηθώ στο υπουργείο Οικονομικών» αναφέρει, προσθέτοντας πως «δεν ήταν πρόταση ή βολιδοσκόπηση, όπως συμβαίνει συνήθως στους ανασχηματισμούς κυβερνήσεων. Ήταν

ανάθεση αποστολής και η απάντηση ήταν εξίσου λακωνική». Μιλώντας για την πρώτη ημέρα παραλαβής του χαρτοφυλακίου, σημειώνει πως η γενική λογίστρια της Κυπριακής Δημοκρατίας ζήτησε να τον δει αμέσως και τον ενημέρωσε, παρουσιάζοντάς του πίνακες ημερησίων ροών και δαπανών πως τα ρευστά διαθέσιμα του κράτους αρκούσαν για έναν μόλις μήνα.

Η κακή χημεία με Βαρουφάκη

Απάντηση δίνει και για την περίοδο της διακυβέρνησης Τσίπρα, αλλά και τις επικρίσεις που δέχτηκε στο εσωτερικό για τη μη στήριξη των αιτημάτων της Ελλάδας. Αναφέροντας πως η αντιμνημονιακή πολιτική Τσίπρα για σκίσιμο των μνημονίων είχε αγκαλιαστεί από την αντιπολίτευση αλλά και από «λαϊκιστικά κινήματα» όπως το Εθνικό Μέτωπο της Μαρίν Λεπέν και

τους Podemos στην Ισπανία, σημειώνει πως οι κύκλοι στην Ε.Ε. έβλεπαν τη στάση της νέας ελληνικής κυβέρνησης και ιδιαίτερα του Γιάννη Βαρουφάκη «με προβληματισμό και θυμηδία». Μιλώντας για την πρώτη σύνοδο του Eurogroup το 2015, αναφέρει πως «οι μακροσκελείς τοποθετήσεις του Γιάννη Βαρουφάκη ήταν ασυνάρτητες». «Κάποια στιγμή είχα προσεγγίσει τον νέο υπουργό της Ελλάδας του συστήθηκαν, άφησα την κάρτα μου με τα στοιχεία μου και του ανέφερα πως είμαι στη διάθεσή του. Το ίδιο έπραξαν και τα στελέχη του υπουργείου που με συνόδευαν με τους ομολόγους τους από την ελληνική ομάδα. Δεν υπήρξε καμία ανταπόκριση και καμία διάθεση συνομιλίας ή διαβούλευσης», ανέφερε χαρακτηριστικά. Δεν

Πλήρη στήριξη στη διοίκηση του Συνεργατισμού έδωσε ο Χάρης Γεωργιάδης, αφήνοντας ακόμη μία φορά αιχμές για την Ερευνητική Επιτροπή.

παραλείπει να κάνει αναφορά και στο κρίσιμο Eurogroup της 11ης Ιουλίου. «Στο πρόγραμμα εργασίας του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος που είχε προηγηθεί η αιμόσυνη ρα ήταν βαριά. Ήθελε την Ελλάδα να μείνει στο ευρώ ή όχι; είχα ρωτήσει ευθέως τον Γερμανό υπουργό Οικονομικών, ο οποίος μου απάντησε διά της σιωπής του» αναφέρει ο κ. Γεωργιάδης, καταλήγοντας πως τελικά η έξοδος από το μνημόνιο στην Ελλάδα πέρασε μέσα από την εφαρμογή του όμως αυτό θα γινόταν νωρίτερα και με πολύ χαμηλότερο κόστος «αν δεν μεσολαβούσε το καταστροφικό πρώτο εξάμηνο του 2015».

Ο Συνεργατισμός

Ο Χάρης Γεωργιάδης κάνει εκτενή αναφορά στον Συνεργατισμό, υποστηρίζοντας πλήρως τις αποφάσεις της κυβέρνησης. Αν και επισημαίνει πως το κύριο και διαχρονικό πρόβλημα του Συνεργατισμού ήταν οι ανύπαρκτες διαδικασίες αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας των δανειοληπτών, αναφέρει πως «μία υπόγεια φημολογία» που παρέπεμπε σε κούρεμα καταθέσεων στον Συνεργατισμό αμέσως μετά τις εκλογές οδήγησε σε μαζική διαρροή καταθέσεων. Όπως

σημειώνει, μεταξύ άλλων, στην απόφασή του να παραμείνει στο υπουργείο Οικονομικών συνέβαλαν και οι «προσεκτικοί χειρισμοί» που επέβαλλε ο Συνεργατισμός για να μη λάβει όπως αναφέρει ανεξέλεγκτες διαστάσεις. «Η αρχική μου θέση ήταν ότι η αποστολή μου στο υπουργείο Οικονομικών είχε ολοκληρωθεί. Είτε θα συνέχιζα στην πολιτική από άλλο ρόλο, είτε θα αναζητούσα ευκαιρίες στον ιδιωτικό τομέα. Με αυτό το σκεπτικό ζήτησα από τον πρόεδρο να σκεφτεί το ενδεχόμενο να μου αναθέσει άλλα καθήκοντα. Διαπίστωσα όμως ότι δεν ήταν τόσο εύκολο. Ο πρόεδρος είχε ήδη αναλάβει άλλες δεσμεύσεις, ενώ η έγερση του ζητήματος τροφοδότησε ανεπιθύμητες συζητήσεις, σενάρια και διαρροές σε ΜΜΕ», αναφέρει χαρακτηριστικά σημειώνοντας πως έκανε δεύτερες σκέψεις εξαιτίας αυτών και αποφάσισε πως δεν θα έπρεπε να φύγει.

Πλάτη σε Χατζηγιάννη

Αναφερόμενος σε μία άνοιξη μάχη, ο Χάρης Γεωργιάδης στήριζει πλήρως τη διοίκηση του Συνεργατισμού από το τέλος του 2013 μέχρι και το 2017. «Τα μέλη της διοίκησης και της διεύθυνσης του Συνεργατισμού κατηγορήθηκαν από την ερευνητική επιτροπή και ότι απέτυχαν στην προσπάθειά τους. Η πραγματικότητα είναι ότι τόσο οι βελτιώσεις στη λειτουργία του Συνεργατισμού όσο και οι επιδόσεις στη διαχείριση των ΜΕΔ ήταν απολύτως συγκρίσιμες με αυτές των υπόλοιπων τραπεζών» αναφέρει ο κ. Γεωργιάδης, ενώ σε ό,τι αφορά τον ισχυρισμό της επιτροπής ότι η διοίκηση απέτυχε να διαχειριστεί τα ΜΕΔ που κληρονόμησε, καλεί να γίνει μία σύγκριση των επιδόσεων του Συνεργατισμού με τις υπόλοιπες κυπριακές τράπεζες. Στο βιβλίο του, πάντως, παραδέχεται πως η μάχη για τον Συνεργατισμό ήταν άδικη και πως παρά την πρόοδο οι δυσκολίες ήταν σχεδόν αναπείθιστες. Δεν παραλείπει να ψέξει την Ερευνητική Επιτροπή Αρέστη, σημειώνοντας πως – όπως και τα κόμματα της αντιπολίτευσης – επέλεξαν να προσπεράσουν θετικές τοποθετήσεις της Ε.Ε. για τον χειρισμό της όλης υπόθεσης. Ψέγει και τον γεγονός ότι η ερευνητική επιτροπή επέλεξε να μη ζητήσει τη συμβολή εξειδικευμένων συμβούλων για την εργασία που ανέλαβε προσπερνώντας «συνοπτικά την περίοδο πριν από το 2013 και διαμορφώσει τη βασική θέση ότι ο Συνεργατισμός το 2013 είχε ουσιαστικά εξηφανθεί πλήρως».

Ναρκοθετούν τη νέα διάσκεψη για το Κυπριακό

«Πόλεμος» ανακοινωθέντων και μηνύματα απειλητικού περιεχομένου από την τουρκοκυπριακή ηγεσία

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Θα πραγματοποιηθεί η νέα διάσκεψη για το Κυπριακό. Υπάρχει νόημα να οδηγηθούν εκ νέου οι εμπλεκόμενες πλευρές σε μια νέα άτυπη συνάντηση την στιγμή που ανταλλάσσουν αυστηρά μηνύματα και παρασύρονται μέσα σε ένα νέο «blame game»;

Τα πιο πάνω ερωτήματα θέτουν τις τελευταίες ώρες έμπειροι αναλυτές και δημοσιογράφοι στην Άγκυρα και στην τουρκοκυπριακή κοινότητα. Στην οκιά των κατηγοριών και σκληρών μηνυμάτων-τοποθετήσεων που ανταλλάσσουν οι δυο κοινότητες της Κύπρου και των νέων δηλώσεων της πολιτικής ηγεσίας της Τουρκίας, Τούρκοι και Τ/κ αναλυτές εκφράζουν έντονη ανησυχία για την τροπή των εξελίξεων στο Κυπριακό.

Σύμφωνα με καλά ενημερωμένες πηγές της «Κ» στην τουρκική πρωτεύουσα, οι νέες παρεμβάσεις του Προέδρου και του Αντιπροέδρου της Τουρκίας για το Κυπριακό μιλούν από μόνες τους και περιορίζουν τις ελπίδες για την επιστροφή του Κυπριακού στην τροχιά των διαπραγματεύσεων με βάση τις συμφωνημένες παραμέτρους λύσης του ΟΗΕ.

Στον αέρα η νέα διάσκεψη;

Λίγες ώρες μετά το τέλος της διάσκεψης της Γενεύης, ο Πρόεδρος της Τουρκίας προχώρησε σε μια λιτή, ωστόσο, γεμάτη νόημα, τοποθέτηση για το Κυπριακό. Σε δηλώσεις μετά την προεσχική της Παρασκευής, ο Ταγίπ Ερντογάν επερίφρασε ευθύνες στην ελληνοκυπριακή πλευρά με τον ισχυρισμό ότι τηρεί αδιάλλακτη στάση στο Κυπριακό.

«Η διαδικασία (στο Κυπριακό) αναβλήθηκε για 2-3 μήνες. Ωστόσο, (παρά την αναβολή και την ιδέα της σύγκλησης μιας νέας διάσκεψης) εγώ δεν πιστεύω ότι θα προκύψει ένα θετικό αποτέλεσμα. Και αυτό διότι οι Ε/κ δεν είναι ειλικρινείς», ήταν η τοποθέτηση του Ερντογάν λίγες μόλις ώρες μετά το τέλος της άτυπης διάσκεψης της Γενεύης.

Στην Άγκυρα κύκλοι διπλωματών και αναλυτών έσπευσαν να ερμηνεύσουν την πιο πάνω δήλωση ως ένα είδος κακού οίονου για την διαπραγματευτική διαδικασία στο Κυπριακό. Παρά την επιμονή του ΟΗΕ στον διάλογο, διά στόματος του Προέδρου της, η τουρκική πλευρά ξεκαθαρίζει ότι κρατά μικρό καλάθι για την συνέχεια των συνομιλιών.

«Ο Πρόεδρος Ερντογάν στην πραγματικότητα απευθύνεται στην διεθνή κοινότητα και στον ΟΗΕ. Το μήνυμά του είναι ξεκάθαρο. Με τα νέα δεδομένα, ο διάλογος και οι συνομιλίες δεν πρόκειται να φέρουν θετικό αποτέλεσμα. Ακόμη και αν ακολουθήσουν νέες διασκέψεις, η όλη προσπάθεια του ΟΗΕ δεν πρόκειται να μας οδηγήσει σε πρόοδο διότι το χάσμα ανάμεσα στις δυο πλευρές είναι πολύ μεγάλο», σημειώνει στην «Κ» λίγο μετά την σύντομη τοποθέτηση του Ερντογάν, μια τουρκική πηγή που ειδικεύεται σε ζητήματα διπλωματίας και παρακολουθεί από κοντά τις εξελίξεις στο Κυπριακό.

Την άποψη αυτή υποστηρίζουν και τα όσα δήλωσε ο Αντιπρόεδρος της Τουρκίας και αρμόδιος Τούρκος αξιωματούχος για θέματα της Κύπρου, Φουάτ Οκτάι. Στον απόηχο των εξελίξεων στην Γενεύη και την δήλωση του Προέδρου της Τουρκίας, ο Οκτάι ισχυρίστηκε ότι στην Κύπρο υφίστανται δυο ξεχωριστά κράτη, δυο ξεχωριστές δημοκρατίες και μια συνοριακή γραμμή που χωρίζει τις

Το μέλλον της δεύτερης διάσκεψης για το Κυπριακό παραμένει σε καθεστώς αβεβαιότητας την στιγμή που η Άγκυρα εξαπολύει μετωπική επίθεση κατά του Προέδρου Αναστασιάδη.

δυο ξεχωριστές ταυτότητες (ε/κ και τ/κ) της Κύπρου. Σύμφωνα με τον Οκτάι, από τώρα και στο εξής, στο Κυπριακό οι συνομιλίες πρέπει να προχωρήσουν πάνω σε αυτήν την βάση. Επίσης επανέλαβε την γνωστή τουρκική θέση ότι το Βαρώσι «είναι γη της ΤΑΒΚ».

Στο στόχαστρο ο Αναστασιάδης

Το μέλλον της δεύτερης διάσκεψης για το Κυπριακό παραμένει σε καθεστώς αβεβαιότητας την στιγμή που η Άγκυρα εξαπολύει μετωπική επίθεση κατά του Προέδρου Αναστασιάδη. Μετά το τέλος της άτυπης διάσκεψης, η Άγκυρα ασκεί δριμύτατη κριτική στον ηγέτη της ε/κ πλευράς, με τον ισχυρισμό ότι τηρεί αδιάλλακτη στάση στο Κυπριακό και πα-

Η τουρκοκυπριακή πλευρά επιστρατεύει απειλές και σκληρή ρητορική.

ραγωγίζει τις υφιστάμενες «πραγματικότητες». Σύμφωνα με τον εκπρόσωπο του τουρκικού κυβερνώντος Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (ΑΚΡ), Ομέρ Τσελίκ, η τουρκική πλευρά δεν πρόκειται να δώσει τη συγκατάθεσή της για μια νέα διαδικασία λύσης στο Κυπριακό, η οποία δεν αναγνωρίζει την υπόθεση της ύπαρξης δυο ξεχωριστών κρατών, την «ΤΑΒΚ» και τον αγώνα των Τ/κ. Με αφορμή το διάγγελμα του Προέδρου για το Πάσχα, ο Τσελίκ ισχυρίζεται ότι το περιεχόμενο του διαγγέλματος δείχνει το πόσο προβληματική είναι η νοοτροπία του Ε/κ ηγέτη για το Κυπριακό.

«Πριν από σύντομο χρονικό διάστημα (ο κ. Αναστασιάδης) συνεχάρη την επέτειο της ΕΟΚΑ (την εορτή της 1ης Απριλίου), μιας οργάνωσης, της οποίας

τα μέλη φέρουν στα χέρια τους τα αίματα χιλιάδων Τ/κ. Βλέπουμε ξεκάθαρα ότι ο κ. Αναστασιάδης είναι ένα άτομο που μιλά με την γλώσσα των φασιστών της Ευρώπης», δήλωσε ο Τσελίκ, σύμφωνα με τον οποίο ο Ε/κ ηγέτης έχει έναν και μοναδικό στόχο: την κατάρριξη της «ΤΑΒΚ».

Αξίζει να σημειωθεί ότι ο Τσελίκ έθεσε στο στόχαστρο του και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Κατά την άποψή του, η ΕΕ έχει μετατραπεί σε ένα είδος «παιχνιδιού» στα χέρια των Ε/κ.

«Πυρά» από Τατάρ

Ευθυγραμμισμένες με το ύφος της Άγκυρας είναι οι τελευταίες δηλώσεις που έρχονται τις τελευταίες ώρες και από τους εκπρόσωπους της τ/κ ηγεσίας.

Η τ/κ πλευρά επιστρατεύει γλώσσα α-διαλλαξίας και σκληρή στάση απέναντι στην ε/κ πλευρά. Ακόμη, εξαπολύει απειλές για το μέλλον των σχέσεων των δυο ηγεσιών.

Αντιδρώντας στο διάγγελμα του Προέδρου Αναστασιάδη για το Πάσχα, ο Ερσίν Τατάρ ισχυρίστηκε ότι η θέση της λύσης των δυο κρατών βρήκε μεγάλο αντίκτυπο στην Γενεύη. Για αυτόν τον λόγο, η ε/κ πλευρά σήμερα επιστρατεύει μαύρη προπαγάνδα και επιχειρεί να παραπλανήσει την διεθνή κοινή γνώμη.

Σύμφωνα με τον Τατάρ, ο Ε/κ ηγέτης δεν έχει το δικαίωμα να απευθύνεται στους Τ/κ ως πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας. Και αυτό διότι, σύμφωνα πάντα με την οπτική γωνία της τ/κ ηγεσίας, ο «τ/κ λαός» δεν είναι μια μειονότητα της ε/κ πλευράς, αλλά πολίτες της «ΤΑΒΚ».

Απαντώντας στην κριτική του Προέδρου Αναστασιάδη ότι η τουρκική πλευρά παρασύρεται πίσω από το όραμα της ανασφάλειας της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, ο Τατάρ δήλωσε ότι οι Τ/κ είναι οι απόγονοι των Οθωμανών που κατέλαβαν την Κύπρο το 1571. Την περίοδο 1963-1974, οι απόγονοι των Οθωμανών, δηλαδή οι Τ/κ, πήλυν αντιμέτωποι με την απειλή της «γενεοκτονίας». Επιστρέφοντας στο σήμερα, ο κ. Τατάρ ισχυρίζεται ότι η λύση των δυο κρατών τυγχάνει της υποστήριξης της πλειοψηφίας της τ/κ κοινής γνώμης. Επίσης, ισχυρίζεται ότι η τ/κ πλευρά τάσσεται υπέρ της διαίτισης των τουρκικών εγυψέσεων.

Απειλές από Σανέρ

Προχωρώντας ένα βήμα πιο πέρα από τον ηγέτη του, ο «Πρωθυπουργός», Ερσάν Σανέρ, ο οποίος αναδείχθηκε στην ηγεσία της τ/κ Δεξιάς χάρη στις παρεμβάσεις της Άγκυρας στα εσωτερικά πολιτικά δρώμενα των Τ/κ, απείλησε την ε/κ πλευρά. «Προειδοποιώ την ε/κ διοίκηση», υπήρξε το χαρακτηριστικό μήνυμά του κ. Σανέρ, ο οποίος στην συνέχεια πρόθεσε τα εξής: «Μια ώρα αργότερα τμήματα πραγματικής στάσης και αναγνωρίστε την κυριαρχία του τ/κ λαού. Σε περίπτωση που δεν πράξετε αυτό και συνεχίσετε την επιθετική στάση σας, εσείς θα φέρετε την ευθύνη των αρνητικών εξελίξεων που θα προκύψουν. Ακόμη, θα φτάσετε στο σημείο που θα ψάχνετε αυτές τις ημέρες».

ΑΡΘΡΟ

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΙΑ**

The Gatekeepers

Οι «Gatekeepers» είναι οι άνθρωποι των Προέδρων και Πρωθυπουργών που ουσιαστικά διευθύνουν και επιβλέπουν την συνολική πολιτική του κυβερνητικού έργου, τις καθημερινές εργασίες του γραφείου του Προέδρου ή του Πρωθυπουργού και το προσωπικό και όταν χρειάζεται βλέπουν αυτοί ενδιαφερόμενους που θέλουν να συναντήσουν τον Αρχηγό του Κράτους με σκοπό να τον προστατεύσουν. Είναι υπεύθυνοι για να διασυνδέουν, να συντονίζουν και να επιβλέπουν το έργο των Υπουργείων και να συμβουλευτούν για την ολοκλήρωση των έργων. Το πιο γνωστό παράδειγμα «Gatekeeper» είναι ο εκάστοτε Chief of Staff του Λευκού Οίκου. Αυτός είναι και ο λόγος που οι Κυβερνήσεις των Ηνωμένων Πολιτειών έχουν καλά αποτελέσματα στη διαχείριση του κυβερνητικού έργου. Ο Πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών έχει συνολική αλλά και ειδική εικόνα ανά πάσα στιγμή και μπορεί να προσαρμόσει την πολιτική βάση των δικών του πολιτικών θέσεων. Αυτό φαίνεται να γίνεται και στην Ελλάδα με τη διακυβέρνηση του Κυριάκου Μητσοτάκη. Έχει δημιουργηθεί ένα σύστημα τύπου «Λευκού Οίκου» με επικεφαλής έναν ικανότατο άνθρωπο, ο οποίος είναι της απόλυτης εμπιστοσύνης του Έλληνα Πρωθυπουργού. Ο άνθρωπος αυτός είναι ο Γρηγόρης Δημητριάδης που λειτουργεί ως «Gatekeeper» με στόχο την σωστή υλοποίηση του κυβερνητικού έργου, τη λήψη πρωτοβουλιών και την επίλυση σημαντικών θεμάτων, με μοναδικό σκοπό τη βελτίωση της ζωής των πολιτών. Στην Κύπρο στο παρελθόν υπήρξαν αντίστοιχες περιπτώσεις. Ο Παντελής Κούρος ήταν ο εξ' απορρήτων του Γλαύκου Κληρίδη και ο στενότερός του συνεργάτης και βοηθός του Κυπρίου Πρόεδρο λειτουργώντας σαν φίλτρο του Προεδρικού Μεγάρου. Κάτι αντίστοιχο είδαμε και στην πρώτη θητεία του Προέδρου Αναστασιάδη αφού ο ταρινός Υπουργός Οικονομικών και τότε υφυπουργός παρά το Πρόεδρο Κωνσταντίνος Πετρίδης, βοηθούσε τον Πρόεδρο Αναστασιάδη στη διασύνδεσή του με τα Υπουργεία και παρακολουθούσε το κυβερνητικό έργο, όπως και ο Χρύσιος Παντελίδης στην περίοδο διακυβέρνησης του Τάσου Παπαδόπουλου. Οι «Gatekeepers» λοιπόν είναι απαραίτητοι και πολλές φορές παρεξηγούμενοι αφού λειτουργούν ως ανάχωμα σε προκλήσεις, χωρίς να τους ενδιαφέρει η δική τους εικόνα παρά μόνο η εύρυθμη λειτουργία του κράτους. Ο ρόλος τους λοιπόν δεν είναι να κάνουν τον Γραμματέα αλλά τον ρυθμιστή που βοηθάει στην καλύτερη οργάνωση της διακυβέρνησης μιας χώρας. Είναι μια θέση που θα πρέπει να υπάρχει στο οργανόγραμμα όλων των Κυβερνήσεων.

Ο κ. Γιάννης Γεωργιάς είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

Η Κίνα σχεδιάζει να αυξήσει τα όρια ηλικίας συνταξιοδότησης

Αιτία η γήρανση του πληθυσμού της και η βιωσιμότητα των Ταμείων

Των **VIVIAN WANG** και **JAY DONG**
THE NEW YORK TIMES

Η **Κίνα** ετοιμάζεται να εγκαινιάσει μια διαδικασία γνώριμη στις ανεπτυγμένες δυτικές οικονομίες και καθόλου δημοφιλή στους πολίτες της ιδιαίτερώς σε όσους απασχολούνται σε χαμηλά αμειβόμενη και σκληρή εργασία: την αύξηση της ηλικίας συνταξιοδότησης. Τον περασμένο μήνα το Πεκίνο ανακοίνωσε ότι ενδέχεται να «προχωρήσει σε αύξηση της ηλικίας συνταξιοδότησης» μέσα στην επόμενη πενταετία, σε μια προσπάθεια να προσαρμόσει την αγορά εργασίας σε ένα από τα πλέον πιστικά προβλήματα της χώρας: τη ραγδαία γήρανση του πληθυσμού της που έχει συνεπακόλουθο τη συρρίκνωση του εργατικού της δυναμικού. Τα κρατικά συνταξιοδοτικά ταμεία κινδυνεύουν να βρεθούν χωρίς τα αναγκαία κεφάλαια. Και στο μεταξύ στην Κίνα η ηλικία συνταξιοδότησης είναι ως τώρα από τις χαμηλότερες στον κόσμο: στα 50 έτη συνταξιοδοτούνται γυναίκες που κάνουν χειρωνακτική εργασία, στα 55 όσες κάνουν δουλειά γραφείου, ενώ για τους περισσότερους άνδρες η ηλικία συνταξιοδότησης είναι τα 60 έτη. Η ιδέα δεν είναι πάντως καθόλου δημοφιλής.

Η κυβέρνηση δεν έχει ανακινώσει

ως τώρα λεπτομέρειες για τα σχέδιά της, αλλά οι εργαζόμενοι μεγαλύτερης ηλικίας έχουν ήδη αρχίσει να διαμαρτύρονται ότι τους εξαπάτησε το κράτος καθώς τους είχε υποσχεθεί άλλα. Οι νεότεροι εκφράζουν φόβους ότι θα ενταθεί περαιτέρω ο ήδη θηριώδης ανταγωνισμός για μία θέση εργασίας. Σε ό,τι αφορά δε όσους κάνουν χειρωνακτική εργασία ή γενικής οποιαδήποτε εργασία προϋποθέτει φυσική αντοχή, και οι οποίοι εξακολουθούν να αποτελούν την πλειονότητα του κινεζικού εργατικού δυναμικού, πιστεύουν ότι είτε θα εξοντωθούν σωματικά είτε θα βρεθούν άνεργοι, είτε θα τους συμβούν και τα δύο. Η σχετική ανακοίνωση του Πεκίνου δόθηκε στη δημοσιότητα ενώ ήταν σε εξέλιξη η ετήσια ολομέλεια του Λαϊκού Κογκρέσου και στη συνέχεια τα κινεζικά ΜΜΕ κάλυπταν επί ημέρες θέματα σχετικά με τη συνταξιοδότηση φιλοξενώντας εκατομμύρια διαφορετικές απόψεις και επικριτικά σχόλια.

Σε όλον τον κόσμο η αύξηση της ηλικίας συνταξιοδότησης έχει αποδειχθεί από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που μπορεί να αντιμετωπίσει μια κυβέρνηση. Το 2018 επιχείρησε μια τέτοια κίνηση η κυβέρνηση της Ρωσίας, με αποτέλεσμα να υποχωρήσει η δημοτικότητα του προέδρου Πούτιν στα χαμηλότερα επίπεδα

Στην **Κίνα** η ηλικία συνταξιοδότησης είναι ως τώρα από τις χαμηλότερες στον κόσμο: στα 50 έτη συνταξιοδοτούνται γυναίκες που κάνουν χειρωνακτική εργασία, στα 55 όσες κάνουν δουλειά γραφείου, ενώ για τους περισσότερους άνδρες η ηλικία συνταξιοδότησης είναι τα 60 έτη.

Τουλάχιστον 300 εκατ. Κινέζοι, περίπου το 1/5 του πληθυσμού της χώρας δηλαδή, θα είναι ηλικίας άνω των 60 ετών μέχρι το 2025.

πολλών ετών. Τελικά, βέβαια, ο κ. Πούτιν προώθησε το σχέδιο καθώς δεν συνηθίζει να υποχωρεί. Στη Γαλλία, άλλωστε, στη διάρκεια του περασμένου έτους σχετικό σχέδιο της κυβέρνησης προκάλεσε μια παρατεταμένη απεργία των μέσων μαζικής μεταφοράς και ανάγκασε το Παρίσι να αναβάλει προς το παρόν την υλοποίηση του αμφιλεγόμενου σχεδίου. Στη Κίνα έχει συμβεί κάτι ανάλογο. Το 2015, το Πεκίνο επιχείρησε να προχωρήσει σε αύξηση της ηλικίας συνταξιοδότησης αλλά αντιμετώπιζε με την κατακραυγή της κοινωνίας αναγκάστηκε τότε να ανακα-

λέσει το σχετικό σχέδιο. Φαίνεται, πως αυτή τη φορά η ηγεσία της χώρας είναι αποφασισμένη να προχωρήσει. Γνωρίζει, όμως, και πώς να ελκωθεί. Μέχρι στιγμής, οι κυβερνητικοί αξιωματούχοι τηρούν πολύ προσεκτική στάση, διαρρέοντας εσκεμμένα ασαφείς τις λεπτομέρειες. Αφήνουν να εννοηθεί πως τα όρια ηλικίας απλώς θα αυξάνονται κατά μερικούς μήνες κάθε χρόνο.

Σχολιάζοντας σχετικά ο Αλμπέρ Φρανσίς Παρκ, καθηγητής Οικονομικών στο Πανεπιστήμιο Επιστημών και Τεχνολογίας του Χονγκ Κονγκ, τονίζει πως «έχει γίνει πολύς λόγος σχετικά εδώ και πολύ καιρό» και προσθέτει «πρέπει να επιδείξει αποφασιστικότητα η ηγεσία για να το προωθήσει». Το θέμα των ορίων συνταξιοδότησης απασχολεί την Κίνα εδώ και χρόνια και βρίσκεται στο επίκεντρο ενός ειδήσεως κρίσης. Τα υφιστάμενα όρια ηλικίας ορίστηκαν στη διάρκεια της δεκαετίας του 1950 όταν ακόμη το προδοκίμο ζωής ήταν πολύ χαμηλό και ο μέσος άνθρωπος

στην Κίνα δεν αναμενόταν να ζήσει πολύ μετά την ηλικία των 40 ετών. Καθώς η χώρα εκσυγχρονίζεται ραγδαία, το προσδόκιμο ζωής έχει φτάσει σχεδόν στα 77 χρόνια σύμφωνα με στοιχεία της Παγκόσμιας Τράπεζας. Ταυτόχρονας, όμως, έχει μειωθεί ο ρυθμός των γεννήσεων και στον πληθυσμό της χώρας πλειοψηφούν οι μεγάλες ηλικίες. Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία του κράτους, τουλάχιστον 300 εκατ. Κινέζοι, περίπου το 1/5 του πληθυσμού της χώρας δηλαδή, θα είναι ηλικίας άνω των 60 ετών μέχρι το 2025.

Ο συνδυασμός αυτών των δεδομένων στοιχειοθετεί μια σοβαρή απειλή στον στόχο της συνεχούς οικονομικής ανάπτυξης και αναβάθμισης της ανταγωνιστικότητας της χώρας. Στην Ιαπωνία και σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες, οι άνθρωποι δικαιούνται να συνταξιοδοτηθούν σε ηλικίες γύρω στα 65 έτη. Σε πρόσφατη εννεντεύξη Τύπου, όμως, ο Γιου Χουν, υφυπουργός Ανθρώπων Πόρων και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, προειδοποίησε

πως η Κίνα κινδυνεύει «να χάσει ανθρώπινους πόρους». Το θέμα άπτεται, πάντως, και πολλών άλλων προβλημάτων που απασχολούν την κοινωνία της Κίνας όπως η επαγγελματική ασφάλεια, το δικτυο κοινωνικής προστασίας και η εισοδηματική ισότητα. Ο σκληρός ανταγωνισμός σε πολλά επαγγέλματα έχει πείσει, άλλωστε, πολλούς Κινέζους ότι θα είναι καλύτερα να συνταξιοδοτηθούν νωρίτερα για να γλιτώσουν από τις πιέσεις έστω κι αν πρόκειται να ζήσουν πιο περιορισμένα. Οι πιο ηλικιωμένοι κινδυνεύουν να υποφέρουν. Η Κίνα εκσυγχρονίστηκε τόσο απότομα ώστε οι μεγαλύτεροι σε ηλικία υπολείπονται σημαντικά σε σύγκριση με τους νεότερους και οι εργοδότες δεν θέλουν να τους κρατήσουν. Επιπλέον, η αύξηση της ηλικίας συνταξιοδότησης ενδέχεται να υπονομεύσει έναν άλλο στόχο που έχει θέσει η κυβέρνηση ενθαρρύνοντας τους νέους να αποκτήσουν περισσότερα παιδιά ώστε να επιβραδυνθεί ο ρυθμός γήρανσης του πληθυσμού.

Τα άδεια γραφεία στο οικονομικό κέντρο του Λονδίνου μετατρέπονται σε κατοικίες

Τα **άδεια** γραφεία που άφησε πίσω της η πανδημία του κορωνοϊού αναμένεται να αξιοποιησει το Σίτι του Λονδίνου, μετατρέποντάς τα σε εκατοντάδες προσίτες κατοικίες που θα μπορούσαν να αναβαθμίσουν το οικονομικό κέντρο της χώρας. Σύμφωνα με δημοσίευμα των Financial Times, ο βρετανικός Οργανισμός που είναι υπεύθυνος για το Σίτι του Λονδίνου (City of London Corporation) δημοσιεύει προτάσεις που έχουν ως στόχο να αλλάξουν την εικόνα του οικονομικού κέντρου, μεταφέροντας ακόμη και τεχνολογικές εταιρείες οι οποίες παραδοσιακά δεν στεγάζονταν στο κέντρο της πρωτεύουσας. Ανάμεσα στα σχέδια του Οργανισμού είναι η ενοίκιαση με χαμηλό κόστος των κενών κτιρίων, αλλά και η εξεύρεση νέων δημιουργικών τρόπων που θα μπορούσαν να ζωντανέψουν την περιοχή.

Μέρος της πενταετούς στρατηγικής του Οργανισμού που διοικεί το Σίτι του Λονδίνου είναι και η μείωση της κίνησης τα Σαββατοκύριακα κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού, αλλά και η καθέρωση πολιτιστικών εκδηλώσεων, ενθαρρύνοντας τη δραστηριότητα σε ώρες εκτός γραφείου.

Με ένα πενταετές πρόγραμμα το Σίτι προσπαθεί να προσαρμοστεί στις τάσεις που δημιουργούνται μετά την πανδημία και το Brexit.

Όπως τόνισε χαρακτηριστικά, «το Σίτι πρέπει να προσαρμοστεί στις οικονομικές και κοινωνικές τάσεις που δημιουργούνται την περίοδο μετά την πανδημία», ενώ έθεσε ως στόχο να προσθέσει τουλάχιστον 1.500 κατοικίες έως το 2030, μέσα από τη δημιουργία νέων οικιστικών σχεδίων αλλά και τη μετατροπή ή αξιοποίηση παλαιότερων κτιρίων. Στο πλαίσιο αυτό, ο βρετανικός Οργανισμός θα παρακινήσει τους ιδιοκτήτες των κτιρίων ή όσους τα διαχειρίζονται να προσφέρουν πιο ευέλικτα γραφεία τα οποία θα μπορούν να προσαρμοστούν στις ανάγκες του εργατικού δυναμικού μετά το τέλος της πανδημίας. Η πρόεδρος του City of London Corporation, Κάθριν Μακ Γκίβες, επεσήμανε πως οι ε-

Ο **βρετανικός** Οργανισμός που είναι υπεύθυνος για το Σίτι του Λονδίνου έχει ξεκινήσει να πεζοδρομεί πολλούς δρόμους, ενώ αναβαθμίζει και τους δημόσιους χώρους για να ενθαρρύνει όσους επιθυμούν να περπατήσουν ή να μετακινηθούν εντός της περιοχής με το ποδόδρομο.

πειρήσεις στο κέντρο του Λονδίνου αναμένεται να συνεχίσουν να δραστηριοποιούνται στην περιοχή, ωστόσο «ο τρόπος που θα λειτουργούν αναπόφευκτα θα αλλάξει ανατακτώντας την τάση που έχει διαμορφωθεί μετά το πέραςμα της πανδημίας. Τέτοιες είναι ο ευέλικτος και υβριδικός τρόπος εργασίας», πρόσθεσε η ίδια. «Το Square Mile θα πρέπει να εξελιχθεί προκειμένου να δημιουργηθεί ένα οικοσύστημα που συνεχίζει να παραμένει ελκυστικό σε εργαζομένους, επισκέπτες, κατοίκους αλλά και σε φοιτητές».

Ανάμεσα στη δέσμη προτάσεων που παρουσιάζει ο βρετανικός Οργανισμός είναι και η δημιουργία ψηφιακών υποδομών αλλά και έργων που θα βασίζονται στο νέο δίκτυο πέμπτης γενιάς έως το 2022. Παράλληλα, σχεδιάζει να αναπτύξει συνεργασίες με ακαδημαϊκά ιδρύματα, ιδιωτικούς και δημόσιους φορείς προκειμένου να συλλέγει δεδομένα για την αναβάθμιση των υποδομών της παλιάς περιοχής του Λονδίνου Square Mile. Αυτή η συνεργασία θα βοηθήσει στη συλλογή δεδομένων σχετικά με τη συμπεριφορά των ταξιδιωτών αλλά και τη χρήση των

δρόμων και των δημόσιων χώρων. Στο ίδιο σκεπτικό, ο βρετανικός Οργανισμός έχει ξεκινήσει να πεζοδρομεί πολλούς δρόμους του Σίτι του Λονδίνου, ενώ αναβαθμίζει και τους δημόσιους χώρους για να ενθαρρύνει όσους επιθυμούν να περπατήσουν ή να μετακινούνται εντός της περιοχής με το ποδόδρομο. Σημειώνεται ότι αρκετοί υπουργοί της κυβέρνησης έχουν τονίσει την ανάγκη να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα της περιοχής μετά την έξοδο της Βρετανίας από την Ε.Ε., καθώς η απόφαση αυτή έχει εξωθήσει αρκετές εταιρείες του χρηματοπιστωτικού τομέα να μεταφέρουν το εργατικό τους δυναμικό σε άλλα ευρωπαϊκά οικονομικά κέντρα. Ο διευθυντής του LSE London, Τόνι Τράβερς, ανέφερε στους Financial Times πως το Σίτι του Λονδίνου έχει κάνει ό,τι μπορούσε. Ωστόσο, προσέθεσε πως έχει έρθει αντιμέτωπο με μια «διπλή πρόκληση» η οποία αφορά αφενός την επίδραση του Brexit στον χρηματοπιστωτικό κλάδο και αφετέρου την αλλαγή του τρόπου εργασίας, στρέφοντας πολλούς μακριά από τα αστικά κέντρα, μετά την πανδημία.

Εκτόξευση της βιομηχανίας fintech σε όλο τον κόσμο

Ανοδική πορεία αναμένεται να καταγράψει η παγκόσμια αγορά παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών με τη χρήση της τεχνολογίας (fintech) το επόμενο διάστημα, με τον ρυθμό ανάπτυξης του συγκεκριμένου κλάδου να ξεπερνά εκείνον των παραδοσιακών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Σύμφωνα με έκθεση της UBS, την οποία αναδημοσιεύει ο Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Πληροφορικής και Επικοινωνιών Ελλάδος, η παγκόσμια αγορά fintech αναμένεται να τριπλασιαστεί μέχρι τα τέλη της δεκαετίας και να φτάσει το 2030 τα 750 δισ. δολ. από 225 δισ. δολ. το 2020. Αυτή η ανοδική πορεία συνδέεται με το

γεγονός ότι καθημερινά νέες λύσεις fintech έρχονται είτε να δώσουν λύση σε ζητήματα που απασχολούν τις τράπεζες είτε να δραστηριοποιηθούν εκεί όπου ο τραπεζικός τομέας δεν θέλει να παρέμβει. Σύμφωνα με έκθεση της UBS, ο υπερτεριπλασιασμός της παγκόσμιας βιομηχανίας fintech θα συνοδευθεί από μια διψήφια αύξηση του ρυθμού κερδοφορίας του κλάδου. Αυτές οι επιδόσεις καθιστούν τη fintech μία από τις ταχύτερα αναπτυσσόμενες βιομηχανίες παγκοσμίως. Όπως αναφέρουν αναλυτές της UBS, τα έσοδα του κλάδου θα αυξάνονται έως τα τέλη της δεκαετίας με ρυθμό της τάξεως του 12,8%, δη-

Η παγκόσμια αγορά αναμένεται να φτάσει το 2030 τα 750 δισ. δολ. από 225 δισ. δολ. το 2020.

λαδή τρεις φορές ταχύτερα από τον αντίστοιχο ρυθμό αύξησης των εσόδων των τραπεζών. «Η πανδημία άλλαξε τον τρόπο με τον οποίο οι καταναλωτές παγκοσμίως αγοράζουν βασικά αγαθά καθημερινής χρήσης. Η αποστροφή προς τα μετρητά ανάγκασε επιχειρήσεις και πολίτες να υιοθετήσουν μια πλήρως ψηφιακή

νοοτροπία. Η ανάγκη για εξοικονόμηση κόστους και η αυξημένη αποτελεσματικότητα των υπηρεσιών fintech αναγκάζει τους υφιστάμενους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς να εισέλθουν στην εποχή της fintech», αναφέρει η μελέτη της UBS. Καταλυτικό ρόλο στην εκτόξευση του κλάδου fintech έχουν οι startups. Οι νεοφυείς εταιρείες εισβάλλουν με ταχύτερους ρυθμούς στα τραπεζικά δρώμενα, εισάγοντας καινοτόμες εφαρμογές πληρωμών, πλατφόρμες B2B συναλλαγών, λύσεις blockchain και μοντέλα τύπου «buy now pay later». Όπως αναφέρει ο ΣΕΙΠΕ, επικαλούμενος στοιχεία της CB Insights,

στα τέλη του 2020 υπήρχαν παγκοσμίως 75 fintech των οποίων η αξία είχε φθάσει τουλάχιστον στο 1 δισ. δολ. (unicorn). Η αξία των παραπάνω εταιρειών υπολογίζεται στα 270 δισ. δολ. Αυτή η ανοδική πορεία του κλάδου καθιστά τις fintech εταιρείες ακόμη πιο ελκυστικές στο επενδυτικό κοινό. Σύμφωνα με την KPMG, οι παγκόσμιες επενδύσεις σε fintech το 2020 άγγιξαν τα 105 δισ. δολ., κυρίως χάρη στις ισχυρές επενδύσεις από επιχειρηματικά κεφάλαια υψηλού κινδύνου (venture capitals). Πρόκειται για το τρίτο υψηλότερο επίπεδο επενδύσεων σε fintech που έχει καταγραφεί ποτέ.

δείχνει ότι οι Ευρωπαίοι είναι πιο πιθανό να ταξιδέψουν διεθνώς φέτος από τους ταξιδιώτες των ΗΠΑ και της Κίνας.

Τέλος, η Ευρώπη αποτελεί δημοφιλή προορισμό για όλους τους ερωτηθέντες παγκοσμίως. Οι μισοί Ευρωπαίοι σκοπεύουν να ταξιδέψουν στην Ευρώπη όταν ανοίξουν ξανά τα σύνορα, ενώ περίπου το 30% των ερωτηθέντων στις ΗΠΑ και την Κίνα στοχεύει επίσης την Ευρώπη ως τον επόμενο διεθνή προορισμό τους. Μόνο το 15% των ερωτηθέντων

στην Ευρώπη σκοπεύει να ταξιδέψει στην Ασία και 13% στη Βόρεια Αμερική όταν ξανανοίξουν τα διεθνή ταξίδια. Αυτό επιβεβαιώνει ότι η ταξιδιωτική ζήτηση μικρών αποστάσεων είναι πιθανό να ανακάμψει πολύ νωρίτερα από εκείνη για τα μακρινά ταξίδια, ενώ οι διακοπές συνεχίζουν να είναι οι μεγαλύτερες παράγοντας ταξιδιού το 2021, καθώς το 65% δηλώνει πως το επόμενο ταξίδι του θα γίνει έως τον Σεπτέμβριο και θα αφορά... καλοκαιρινή εξόρμηση.

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Αισιόδοξα είναι τα τελευταία μηνύματα για τον τουρισμό φέτος, ειδικά για τους καλοκαιρινούς προορισμούς της Ευρώπης, καθώς σύμφωνα με νέα έρευνα της Bank of America, το 50% των διεθνών ταξιδιωτών αναμένει να κάνει περισσότερα ταξίδια φέτος από ό,τι πριν από την πανδημία, με τη Γηραιά Ηπειρο να αποτελεί «αγαπημένο» προορισμό.

Πιο αναλυτικά, τα αποτελέσματα της

παγκόσμιας έρευνας που διεξήγαγε η Bank of America σε 41.000 συμμετέχοντες από τις ΗΠΑ, την Κίνα, την Ιαπωνία, το Ηνωμένο Βασίλειο, τη Γαλλία και τη Γερμανία, δείχνουν ξεκάθαρα πως οι πολίτες είναι αρκετά θετικοί στο να ταξιδέψουν φέτος. Τα δύο τρίτα των Ευρωπαίων ταξιδιωτών αναμένεται να ταξιδέψουν εκτός της χώρας τους το 2021, ενώ τα ταξίδια αποτελούν προτεραιότητα αυτή τη στιγμή για το 28% των Ευρωπαίων ερωτηθέντων και το 43% αισθάνεται ήδη άνετα να τα-

ξιδέψει αεροπορικά. Παράλληλα, το 47% των Ευρωπαίων αναμένει ότι θα ταξιδέψει φέτος περισσότερο από ό,τι το 2019, με ανάλογο ποσοστό να εντοπίζεται στους ερωτηθέντες σε ΗΠΑ και Κίνα, ενώ μόνο το 25% αναμένει ότι θα ταξιδέψει λιγότερο. Το εντυπωσιακό είναι, όπως τονίζει η BoFA, ότι το 51% εκείνων που πραγματοποιούν επιχειρηματικά ταξίδια αναμένει αύξηση των ταξιδιών σε σύγκριση με τα επίπεδα πριν από την πανδημία, με μόλις το 26% να αναμένει

μείωση. Παράλληλα, το 72% σημειώνει ότι θα πραγματοποιήσει σίγουρα φέτος κάποιο επιχειρηματικό ταξίδι.

Επιπλέον, τα δύο τρίτα (65%) των Ευρωπαίων σχεδιάζουν να κάνουν ταξίδι αναψυχής φέτος, σύμφωνα με την έρευνα, με παρόμοιο ποσοστό να σχεδιάζει και ένα διεθνές ταξίδι. Αυτό επιβεβαιώνει την άποψη της αμερικανικής τράπεζας για την ισχυρή ζήτηση για ταξίδια που αναμένεται να σημειωθεί μόλις χαλαρώσουν οι περιορισμοί. Παράλληλα, η έρευνα

Η **πανδημία** άλλαξε τον τρόπο με τον οποίο οι καταναλωτές παγκοσμίως αγοράζουν βασικά αγαθά καθημερινής χρήσης και ανάγκασε επιχειρήσεις και πολίτες να υιοθετήσουν μια πλήρως ψηφιακή νοοτροπία, σύμφωνα με μελέτη της UBS.

Δυσοίωνα σενάρια για τα επόμενα 20 χρόνια

Από τις μυστικές υπηρεσίες των ΗΠΑ

Του ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Το 1997, επί προεδρίας Μπιλ Κλίντον, οι 18 αμερικανικές μυστικές υπηρεσίες (συμπεριλαμβανομένων των CIA και NSA) αποφάσισαν να συνεργαστούν για να συντάξουν ένα ντοκουμέντο πολύ διαφορετικό από τα μυστικά έγγραφα που περιμένει κανείς συνήθως από κατασκόπους και πράκτορες: μια έκθεση που απευθύνεται μεν στην πολιτική ηγεσία, αλλά είναι προ-σβασίμιο από κάθε ενδιαφερόμενο και έχει ως αντικείμενο εκτιμήσεις και εναλλακτικά σενάρια για τις τάσεις που είναι πιθανό να κυριαρχήσουν στον κόσμο τα επόμενα 20 χρόνια. Εκτοτε, η έκθεση Global Trends (Παγκόσμιες Τάσεις) εκδίδεται τακτικά ανά τέσσερα χρόνια, στην αρχή της εκάστοτε αμερικανικής προεδρίας. Κάποιες από τις προβλέψεις των εκθέσεων δικαιώθηκαν αναδρομικά. Για παράδειγμα, η έκθεση του 2008 ανέφερε ως πολύ ισχυρή την πιθανότητα να ξεσπάσει μια πανδημία στην Ανατολική Ασία και να επεκταθεί σύντομα σε όλο τον κόσμο.

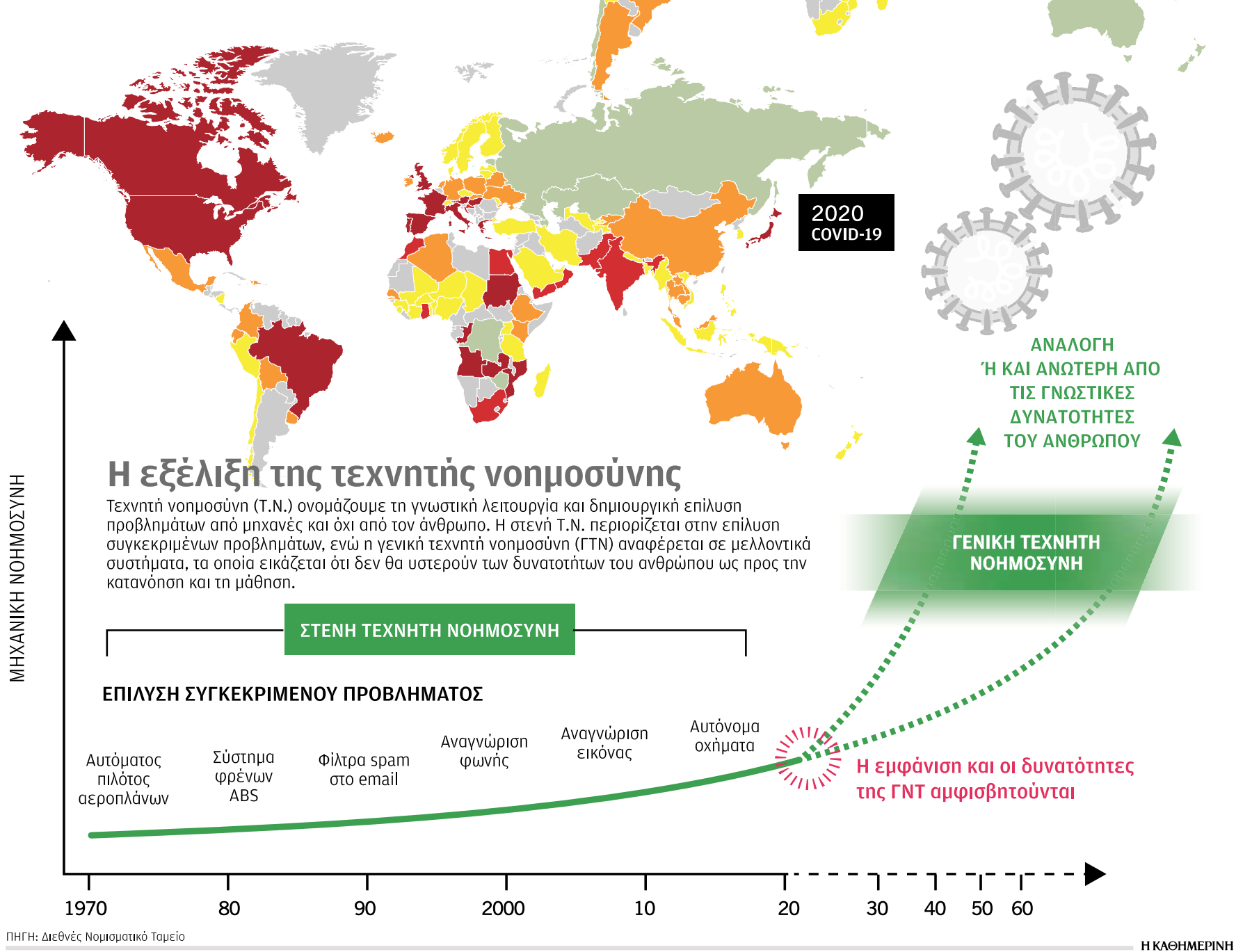
«Η μόνη λειτουργία των οικονομικών προβλέψεων είναι ότι κάνουν την αστρολογία να φαντάζει αξιοσέβαστη», είχε πει κάποτε ο σπουδαίος οικονομολόγος Τζον Κένεθ Γκάλμπρεϊθ. Ο σαρκασμός του ισχύει εξίσου για τη σφαίρα των διεθνών σχέσεων, κάτι που δεν αγνοούν οι συντάκτες του Global Trends. Οι εκτιμήσεις τους είναι πάντα ενδεχόμενες, ποτέ κατηγορηματικές, και βασίζονται σε ήδη διαπιστωμένες τάσεις του παγκόσμιου γίγνεσθαι. Αλλάστε και η περί πανδημίας πρόβλεψη του 2008 δεν βγήκε ούτε από κρυστάλλινη σφαίρα ούτε από πρόγραμμα τεχνητής νοημοσύνης: απλούστατα, είχε προηγηθεί, τη διετία 2002-2004, η επιδημία του SARS που ξέσπασε στην Απω Ανατολή και προκάλεσε ανασυχία σε όλο τον κόσμο. Με άλλα λόγια, είναι πάντα ασφαλέστερο να προβλέπεις το παρόν. Το σκληρό παρόν, η πανδημία της COVID-19, επιρρέασε καθοριστικά τη φετινή έκθεση Global Trends 2040, που δόθηκε πρόσφατα στη δημοσιότητα. Κατά γενική ομολογία, είναι η πιο γκριζή, η πιο απαισιόδοξη ανάμεσα στις επτά εκδόσεις που έχουν μέχρι σήμερα εκπονηθεί. Οι συντάκτες της βλέπουν την πανδημία όχι μόνο ως την «πιο σημαντική διεθνή αναστάτωση από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο», αλλά και ως το προείκασμα ενός πιο αβέβαιου και επιφοβόλου κόσμου στις επόμενες δεκαετίες. Για πρώτη φορά, η έκθεση των μυστικών υπηρεσιών μιλά ανοιχτά για έναν «μετα-αμερικανικό κόσμο», αναγνωρίζοντας ότι οι ΗΠΑ δεν θα μπορούν πλέον να κυριαρχούν σε όλο τον πλανήτη ή να έχουν το προβάδισμα σε όλα τα κρίσιμα πεδία ισχύος. Ο ανταγωνισμός

ΗΠΑ - Κίνας αναγορεύεται στον κύριο άξονα των διεθνών συγκρούσεων και σε κοινό παρονομαστή των πέντε, πολύ διαφορετικών, εναλλακτικών σεναρίων για το μέλλον που σκιαγραφούν οι Αμερικανοί αναλυτές. Μια άλλη, κεντρική εκτίμηση της έκθεσης είναι ότι οι εθνικές κυβερνήσεις, δημοκρατικές ή μη, θα βρεθούν αντιμέτωπες με επικίνδυνα κύματα κοινωνικής αμφισβήτησης, εξεγέρσεων ή και ανατροπών, καθώς θα δοκιμαστούν από δημογραφικές πιέσεις, οικονομικές κρίσεις, περιβαλλοντικές προκλήσεις και κοινωνικές απαιτήσεις στις οποίες αδυνατούν να ανταποκριθούν.

Οι τεκτονικές πλάκες

Τέσσερις μεγάλες μετακινούμενες τεκτονικές πλάκες είναι οι παράγοντες που σε μεγάλο βαθμό καθορίζουν, στην αλληλοδιαπλοκή τους, τη δυναμική του παγκόσμιου γίγνεσθαι, κατά τους Αμερικανούς αναλυτές: δημογραφικό - οικονομία - κλιματικό - τεχνολογία. Σε ό,τι αφορά το δημογραφικό, αν και προβλέπεται ότι ο παγκόσμιος πληθυσμός θα αυξηθεί περαιτέρω κατά 1,4 δισ. ανθρώπους, για να φτάσει τα 9,2 δισεκατομμύρια το 2040, η βασική τάση είναι η επιβράδυνση της αύξησης σε παγκόσμια κλίμακα και ιδιαίτερα η γήρανση του πληθυσμού στην Ευρώπη και την Ανατολική Ασία. Παράλληλα, θα συνεχιστεί με αμείωτο ρυθμό η αστικοποίηση, με τους κατοίκους των αστικών κέντρων να φτάνουν τα δύο τρίτα του παγκόσμιου πληθυσμού, από 56% που είναι σήμερα. Οι δημογραφικές αλλαγές αναμένεται να ενισχύσουν τα μεταναστευτικά ρεύματα και να θέσουν υπό ισχυρή πίεση πολλές κυβερνήσεις ανεπτυγμένων χωρών, οι οποίες «θα δυσκολευτούν να ενισχύσουν ή έστω να διατηρήσουν σημαντικά κοινωνικά κεκτημένα δεκαετίες στην εκπαίδευση, την υγεία ή τη μείωση της φτώχειας». Την προειδοποίηση αυτή έρχονται να ενισχύσουν οι δυσοίωτες προβλέψεις για τα παγκόσμια οικονομικά στον μετά COVID κόσμο. Η έκθεση δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην εκτινάξη των κρατικών, αλλά και των ιδιωτικών χρεών, που απειλούν να εκτροχιάσουν την παγκόσμια οικονομία και μειώνουν τα περιθώρια δημοσιονομικής πολιτικής από τις εθνικές κυβερνήσεις. Σε αυτό το καίριο πρόβλημα, έρχονται να προστεθούν τρεις ακόμη αποσταθεροποιητικοί παράγοντες: η ολόένα και ισχυρότερη τάση διάρρηξης της παγκοσμιοποίησης και ενισχύσεις του προστατευτισμού στο διεθνές εμπόριο, η αποδυνάμωση των εθνικών κυβερνήσεων απέναντι στις κολοσσισίες επιχειρήσεις-πλάτφορμες που ελέγχουν την ψηφιακή οικονομία και η επέκταση της ελαστικής απασχόλησης εις βάρος της καλά αμειβό-

Το κρατικό χρέος ως ποσοστό του ΑΕΠ

ΠΗΓΗ: Διεθνές Νομισματικό Ταμείο

μενς, σταθερής εργασίας λόγω της γενικευμένης αυτοματισμού. Η τρίτη μεγάλη τεκτονική πλάκα είναι η κλιματική αλλαγή, η οποία για πρώτη φορά καταλαμβάνει πρωταγωνιστικό ρόλο σε παρόμοια έκθεση των αμερικανικών μυστικών υπηρεσιών. Παρά τις δεσμεύσεις των κυβερνήσεων για μείωση των ρύπων, η οποία πρόσδοσ δεν θα αποτρέψει την άνοδο της θερμοκρασίας του πλανήτη και την πύκνωση των ακραίων καιρικών φαινομένων, με καταστροφικές συνέπειες, ιδίως στην αναπτυσσόμενο κόσμο – όχι επαρκής πρόσβαση σε πόσιμο νερό, τρόφιμα, ενέργεια, φαινόμενα που θα ενισχύσουν την πολιτική αστάθεια και τα μεταναστευ-

τικά κύματα. Σε αυτό το φόντο, σε ορισμένες χώρες προβλέπεται να ακουστούν πιο δυνατά οι σερρήνες της Γεωμηχανικής, δηλαδή εκείνων που συνηγορούν υπέρ μεγάλης κλίμακας μηχανικών παρεμβάσεων στην επιφάνεια και στην ατμόσφαιρα της Γης για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής χωρίς να θιγούν τα οικονομικά και καταναλωτικά πρότυπα που την προκάλεσαν, μια νοοτροπία που θα μπορούσε να έχει ολέθριες επιπτώσεις στο οικοσύστημα.

Σε ό,τι αφορά την τέταρτη τεκτονική πλάκα, την τεχνολογία, η έμφαση δίνεται στις αναμενόμενες, θεαματικές προόδους στην τεχνητή νοημοσύνη, τη ρομποτική,

τη νανοτεχνολογία, τα έξυπνα υλικά και τη βιοτεχνολογία. Ενδεικτικά, μέχρι το 2025 οι συσκευές που θα συνδέονται με το Internet των Πραγμάτων (IoT) αναμένεται να φτάσουν τα 64 εκατομμύρια και το 2040 να είναι της τάξεως των τρισεκατομμυρίων. Αλλά και εδώ οι τόνοι είναι λιγότερο διθυραμβικοί και περισσότερο ανησυχητικοί. Οι νέες τεχνολογίες θα παροξύνουν, κατά τους αναλυτές, τον στρατηγικό ανταγωνισμό ΗΠΑ - Κίνας, θα απειλήσουν προσωπικά δεδομένα και δημοκρατικές ελευθερίες, ίσως μάλιστα θέσουν και επαγγελματικά ζητήματα ενώπιον της ανθρωπότητας, με τις αναδυόμενες μορφές σύμφυσης ανθρώπου-μηχανής. Στο σύνολό τους και στην αλλη-

λεπίδρασή τους, οι αλλαγές στις τέσσερις αυτές σφαίρες οδηγούν σε έναν «Περίοστερο συγκρουσιακό κόσμο» (όπως λέει και ο υπότιτλος στο φετινό Global Trends), έναν κόσμο άκρως αβέβαιο, ανήσυχο και κατακερματισμένο, όπου συρρικνώνεται ραγδαία η εμπιστοσύνη των πολιτών προς τους υπάρχοντες θεσμούς, κυβερνήσεις και ηγεσίες. Αποτέλεσμα: «Οι άνθρωποι οδηγούνται ολόένα και περισσότερο προς οικειές ομάδες ομοϊδεατών για να αποκτήσουν μια αίσθηση κοινότητας και ασφάλειας, σε ομάδες με ισχυρές εθνικές, θρησκευτικές ή πολιτισμικές ταυτότητες ή σε συλλογικότητες για συγκεκριμένα ενδιαφέροντα και στόχους, όπως το περιβάλλον».

Πέντε εκδοχές του μέλλοντος και... τρεις μαύροι κύκνοι

Στο έδαφος αυτών των εκτιμήσεων, που δεν απέχουν πολύ από την ήδη διαμορφωμένη πραγματικότητα, οι συντάκτες της έκθεσης επιτρέπουν στον εαυτό τους ένα άλμα στη φαντασία της φαντασίας, για να μας παρουσιάσουν πέντε πολύ διαφορετικά μεταξύ τους σενάρια για τον κόσμο του 2040. Με την υπόρρητη παραδοχή, βέβαια, ότι οι αποφάσεις και οι πράξεις των δρώντων παραγόντων –λαών, κυβερνήσεων, επιχειρήσεων, διεθνών οργανισμών– θα επιρρέασουν καταλυτικά προς τα που θα γείρει η πλάστιγγα. Το πρώτο σενάριο, που επιγράφεται «Αναγέννηση των Δημοκρατιών», βλέπει το μέλλον υπό το πρίσμα ενός αμερικανικού happy end. Οι φιλελεύθερες Δημοκρατίες, υπό την ηγεμονία των ΗΠΑ, επεκτείνουν το τεχνολογικό τους προβάδισμα, κυριαρχούν στην παγκόσμια οικονομία και διαμορφώνουν εκ νέου τους κανόνες του

διεθνούς συστήματος, ενώ Κίνα και Ρωσία μένουν πίσω, καθώς η αυταρχική διακυβέρνηση αποδεικνύεται, σε βάθος χρόνου, τροχοπέδη για την τεχνολογική καινοτομία και την οικονομική προσαρμογή. Διαμετρικά αντίθετο είναι το σενάριο ενός «Ακυβέρνητου κόσμου»: Η Δύση μένει πίσω, η Κίνα αναδεικνύεται στην ισχυρότερη οικονομική δύναμη του πλανήτη και αποκτά μεγαλύτερη πολιτική επιρροή, αλλά δεν μπορεί να γίνει ηγεμονική δύναμη και να διαμορφώσει κανόνες που θα διασφαλίζουν κάποια διεθνή τάξη. Αυτό που κυριαρχεί είναι ο ανταγωνισμός χωρίς κανόνες, το μποξ χωρίς γάντια, με αποτέλεσμα να αυξάνονται οι στρατιωτικές συγκρούσεις στην περιφέρεια και να απειλείται η παγκόσμια ειρήνη. Κάπου ανάμεσα σε αυτά τα δύο έρχεται το τρίτο σενάριο της «Ανταγωνιστικής συνύπαρξης», όπου ΗΠΑ και Κίνα αποκαθιστούν ένα ο-

ρισμένο modus vivendi για να διαφυλάξουν τα συμφέροντά τους: η αμοιβαία επωφέλης οικονομική αλληλεξάρτηση διασώζεται, ενώ ο γεωπολιτικός ανταγωνισμός συνεχίζεται, μακριά όμως από το χείλος μιας μεταξή τους στρατιωτικής σύγκρουσης. Υστερα από αυτά τα τρία, εύλογα σενάρια, που έχουν ως κοινό παρονομαστή τον ανταγωνισμό ΗΠΑ-Κίνας, ακολουθούν δύο άλλα, περισσότερο τολμηρά στη σύλληψή τους και περισσότερο ανατρεπτικά στις επιπτώσεις τους. Το ένα από αυτά μιλάει για «Κατακερματισμό σε χωριστά διαμερίσματα»: η παγκοσμιοποίηση διαρρηγνύεται πλήρως και ο κόσμος διαιρείται σε ξεχωριστά, ανταγωνιστικά οικονομικά και πολιτικο-στρατιωτικά μπλοκ (ακόμη και το Internet δεν αποφεύγει τον κατακερματισμό), με τις αντίστοιχες σφαίρες επιρροής. Το τελευταίο σενάριο («Τραγωδία και κινητο-

ποίηση») παραπέμπει περισσότερο στο πολεμικό φανταστικό ριζοσπαστών οικολόγων με μαρξιστικές επιρροές: Στις αρχές της δεκαετίας του 2030, ο πλανήτης πληττεται από μια τρομερή καταστροφή, λόγω της κλιματικής αλλαγής και άλλων περιβαλλοντικών προβλημάτων, που οδηγούν σε διεθνή επιστοτιστική κρίση πρωτοφανών διαστάσεων. Οι λαοί εξεγείρονται εναντίον των πολιτικών ηγετών που αδυνατούν να διασφαλίσουν στοιχειώδεις ανθρώπινες ανάγκες, οι αιματηρές αστικές ταραχές κορυφώνονται, κυβερνήσεις πέφτουν, Πρόσδοι και άλλα προοδευτικά κόμματα έρχονται στην εξουσία σε πολλές χώρες, ιδίως στην Ευρώπη. Με πρωτοβουλία της Ε.Ε., αλλά και της Κίνας, που έχει πηληγεί σκληρά από την περιβαλλοντική-επιστοτιστική κρίση, και με τον ενεργό ρόλο μη κυβερνητικών οργανώσεων που έχουν αποκτήσει μεγάλη

απήχηση και ισχύ, διαμορφώνεται ένας διεθνής συνασπισμός ο οποίος επιβάλλει ριζοσπαστικές αλλαγές για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, των διατροφικών αλλαγών και της φτώχειας σε παγκόσμια κλίμακα. Οι ΗΠΑ ακολουθούν με κάποια δυσθυμία, οι πετρελαιοπαραγωγοί χώρες αντιδρούν, αλλά είναι μια μάχη οπισθοφυλακών απέναντι σε μια παγκόσμια, ελπιδοφόρα παλίρροια αλλαγής.

Οι Ρωμαιοί χρησιμοποιούσαν την έκφραση «μαύρος κύκνος» για να περιγράψουν το αδύνατο, αυτό που μπορεί να υπάρχει στη φαντασία αλλά όχι στην πραγματική ζωή. Από τη στιγμή, όμως, κατά την οποία Ολλανδοί εξερευνητές αντίκρισαν, το 1697, για πρώτη φορά μαύρους κύκνους στη Δυτική Αυστραλία, η έκφραση πήρε μια διαφορετική έννοια, συμβολίζοντας ένα απάντητο γεγονός, που έχει μεγάλες συνέπειες

και το οποίο δεν κατανοούμε, παρά μόνο αφού έχει εκδηλωθεί σε όλες τις διαστάσεις του. Στις κατά καιρούς εκδόσεις των αμερικανικών μυστικών υπηρεσιών αναφέρονται κάποιοι μαύροι κύκνοι, κάποιους από τους οποίους έχουμε δώσει, ενώ κάποιους άλλους όχι. Στο φετινό Global Trends γίνεται λόγος για τρεις: μια πιθανή εκστρατεία της Κίνας στην Ταϊβάν, που θα μπορούσε να οδηγήσει σε διεθνή σύγκρουση, μια πανδημία ενώπιον της οποίας η COVID-19 θα μοιάζει με απλή γρίπη και η επίτευξη πραγματικής τεχνητής νοημοσύνης, με την έννοια εντελώς αυτόνομων μηχανών, ικανών να παίρνουν αποφάσεις χωρίς ανθρώπινη παρέμβαση. Δύσκολο να πει κανείς ποιο από τα τρία σενάρια είναι πιο τρομακτικό από το άλλο – ελλείψουμε μόνο να επιβεβαιωθεί, στη συγκεκριμένη περίπτωση, ο Γκάλμπρεϊθ.

ΑΠΟΨΗ / Του ΚΩΣΤΑ ΚΑΛΑΙΤΗ

Πρόοδος είναι η δικαιοσύνη, η ισότητα, η διαφορετικότητα...

Η πρόοδος δεν βρίσκεται στη μεγέθυνση των εταιρειών ή στην ανάπτυξη νέων τεχνολογιών, αλλά στη δικαιοσύνη, στην ισότητα και στα ανθρώπινα δικαιώματα. Η τεχνολογική πρόοδος δεν σημαίνει τίποτα αν εγκαταλείπει ανθρώπους πίσω. Εταιρείες από τη Σίλικον Βάλεϊ έως τη Σεντσέν υποτιμούν τη σημασία της διαφορετικότητας, τις ζημιές που προκαλούν, την αξία των ανθρώπινων δικαιωμάτων. Αλλά πρόοδος υπάρχει όταν κατευθυνόμαστε σε ένα μέλλον δικαιοσύνης και ισότητας, όχι όταν φτάνουμε αστραφτερά καινούργια πραγματικά. Και μετρείται με τη βελτίωση της κατάστασης αυτών που είναι στον πάτο, όχι αυτών που είναι στην κορυφή.

Είναι απαντήσεις σε έρευνα για να προσδιοριστεί το περιεχόμενο της έννοιας «πρόοδος», της Τεχνολογικής Επιθεωρήσεως που εκδίδει ένα από τα κορυφαία (κι από τα πιο ακριβά) πανεπιστήμια του κόσμου, το Τεχνολογικό Ινστιτούτο της Μασαχουσέτης. Τις σελίδες της έρευνας διατρέχουν στοιχεία-καταγγελίες, όπως: Η αμοιβή των CEO των 350 μεγαλύτερων αμερικανικών εταιρειών προς τον μέσο μισθό των εργαζομένων σε αυτές είναι 320 προς 1. Παγκοσμίως, 690 εκατ. άνθρωποι υποφέρουν από πείνα. Το 70% των κοραλλιογενών υφάων θα καταστραφεί αν η θερμοκρασία του πλανήτη αυξηθεί πάνω από 1,5 βαθμό Κελσίου από τα προβιομηχανικά επίπεδα, ενώ αν ξεπε-

Τους έρχεται φθνότερα η διαπλοκή για να αποτρέπουν τον ανταγωνισμό, παρά οι δαπάνες για να καινοτομούν...

ράσει τους 2 βαθμούς, οι εμφύλιες συγκρούσεις στη Γη θα αυξηθούν κατά 50%. Και άλλα ανάλογα.

Σε διπλή σελίδα: Ο Βρετανός ιστορικός Ερρίκ Χομσμπάουμ είχε γράψει: «Λέγεται συχνά ότι η οικονομία της ιδιωτικής επι-

χείρησής έχει αυτόματα τάση προς την καινοτομία, αλλά αυτό δεν ισχύει. Η μόνη τάση που έχει είναι προς το κέρδος». Και είχε δίκιο – γράφει ο αρθρογράφος. Στα πρώτα στάδια των προϊόντων η εταιρεία επικεντρώνεται στην καινοτομία, που οδηγούν το προϊόν της καθιερωθεί, ανακαλύπτει ότι της κοστίζει φθνότερα η διαπλοκή με το πολιτικό σύστημα για να αποτρέψει τον ανταγωνισμό παρά να δαπανά για να καινοτομεί. Το Εθνικό Γραφείο Οικονομικών Ερευνών (NBER) έχει βρει ότι όσο περισσότερες πολιτικές διασυνδέσεις έχει μια εταιρεία, τόσο λιγότερο καινοτομεί. Κι ο Th. Philippon έχει αποδείξει ότι, στις ΗΠΑ, από τις αρχές του 21ου αι. ο ανταγωνισμός α-

ποδυναμώθηκε δραματικά ενώ εκτοξεύθηκαν στα ύψη οι δαπάνες για πολιτικό lobbying. Έτσι καταστρέφονται οι καινοτόμες μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Το αντίδοτο αυτών την αρτηριοσκληρώσεων θα ήταν το ελεύθερο εμπόριο και ο παγκόσμιος ανταγωνισμός. Αλλά, εν μέρει εξαιτίας της πανδημίας, το πρώτο 10μηνιο πέτυχε, τα 20 ισχυρότερα κράτη (G20), σε σύνολο 1.371 πολιτικών παρεμβάσεων που έκαναν, οι 1.067 έπλητταν το ελεύθερο εμπόριο και τον ανταγωνισμό – διαπιστώνει το Κέντρο Ερευνών Οικονομικής Πολιτικής (CEPR).

Και κάπου εκεί, πάνω από αυτά τα άθρα, φηγοράρει με μεγάλα στοιχεία ένα ποσοστό: 43%. Στα κράτη-μέλη του ΟΟΣΑ, αυτό είναι

το ποσοστό όσων λένε ότι εμπιστεύονται την κυβέρνηση της χώρας τους...

Εξ όνυχος τον λέοντα: Οι αξίες του ουμανισμού και η κριτική σκέψη παίρνουν τη ρεβάνς, ιδεολογήματα που έστειραν τις κοινωνίες σε αόριστες ανισότητες και μια κλιματική κρίση που έχει αγγίξει το σημείο δικας επιστροφής αοράνοντας από ρεύματα αμφισβήτησης, μετά τα παλιά πέφτουν και τα νέα τείχν, η ιστορία δεν τέλειωσε, συνεχίζεται από τους νέους ανθρώπους που σνειρεύονται να αλλάξουν τον κόσμο. Ανάμεσά τους, και νέες και νέοι που προοιευάζονται να τον κυβερνήσουν – όπως στο MIT.

kallitsiskostas@yahoo.com

ΑΝΑΛΥΣΗ

Κρυφή θρησκευτική ατζέντα στην τουρκική οικονομία

Των **ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ**

Δύο ξεχασμένες φωτογραφίες επιβεβαίωσαν μια κρυφή υποψία στην Τουρκία. Τις υπόγειες σχέσεις της πολιτικής εξουσίας με τη... μη παράνομη οικονομική δραστηριότητα. Κάποιες επιχειρηματικές δραστηριότητες μπορεί να μην είναι (νομικά) παράνομες, αλλά απέχουν πολύ από τη νομιμότητα της κανονικής επιχειρηματικότητας. Η μία φωτογραφία έδειχνε τη χαρούμενη συνάντηση του υπουργού Εξωτερικών Μεβλούτ Τσαούσογλου με τον διευθύνοντα σύμβουλο της πλατφόρμας συναλλαγών κρυπτονομισμάτων Thodex, που πριν από λίγες μέρες κάηκε, ίσως στην

Θέλουν μια σύγχρονη αναβίωση των οθωμανών και για αυτό προωθούν δραστηριότητες όπως κρυπτονομισματα, νέα τζάκια επιχειρηματιών.

Αλβανία, μαζί με 2 δισ. δολ. των πελατών του. Η φωτογραφία είχε ημερομηνία 26 Δεκεμβρίου 2019 κι είχε ληφθεί στο υπουργικό γραφείο. Παρόμοια φωτογραφία έδειχνε τον εθνικιστή υπουργό Εσωτερικών Σουλεϊμάν Σοϊλού στο δικό του γραφείο να συναγέλλεται με τον ίδιο επιχειρηματία-φυγάδα, τον Φαρούκ Οζέρ. Ο υπουργός Εξωτερικών, αφιονισμένος από την αποκάλυψη, διακιολογήθηκε λέγοντας ότι η επίσκεψη αυτή πράγματι έγινε στο γραφείο του επειδή το ζήτησε βουλευτής του εθνικιστικού κόμματος, ο γιος του οποίου είναι συντέταρος του Οζέρ. Δεν είναι μυστικές οι στενές σχέσεις του ισλαμικού κόμματος με το ακροδεξιό κόμμα των εθνικιστών, καθώς με τη στήριξη του διαμορφώνεται η κοινοβουλευτική πλειοψηφία. Ο βουλευτής κατάγεται από τους Τούρκους της Βοσνίας και η πλατφόρμα της απάτης κι άλλες επιχειρήσεις της οικογένειας είχαν διασυνδέσεις στη Βόρεια Μακεδονία, την Αλβανία, το Κόσοβο. Για αυτό η φήμη ότι κρύβεται στην Αλβανία. Τα επιχειρηματικά σκάνδαλα δεν είναι άγνωστα, περιγράφουν την πραγματική εικόνα της αγοράς. Το πλέον προβλεπμένο αφορά την τράπεζα Χαλκ, η οποία παρέκα-

μιπτε το εμπόργκο του Ιράν αγοράζοντας πετρέλαιο με πληρωμή σε χρυσό. Η υπόθεση θα εκδικαστεί προσεχώς σε αμερικανικά δικαστήρια, αλλά ο πρόεδρος Τραμπ είχε αφήσει ελεύθερο ανώτερο στέλεχος της τράπεζας στην ΗΠΑ, ο οποίος μόλις επέστρεψε στην Τουρκία τοποθετήθηκε επικεφαλής του χρηματιστηρίου. Όλα αυτά είναι συμπτώματα της αντίληψης που κυβερνά. Ο πρόεδρος Ερντογάν και το στενό επιτελείο του ξεκίνησαν υποθετώντας φιλελεύθερες αντιλήψεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα, προκειμένου να αντιμετωπίσουν τον αυταρχικό κεραλισμό που απαγόρευε τις θρησκευτικές αντιλήψεις και με συνεχείς μεταλλάξεις κατέληξαν σε αυτά που πίστευαν, τις θρησκευτικές πεποιθήσεις, την αναθεώρηση των πάντων. Αλλάζουν την ιστορία με το τζαμί Αγία Σοφία, τη γεωγραφία με νέο Βόσπορο, αλλά και τη νομοιαματική πολιτική με χαμπλά επιτόκια που οδήγησαν σε κατάρρευση και τους πολίτες να αναζητούν σωτηρία σε απατεώνες κρυπτονομισμάτων.

Θέλουν μια άλλη χώρα, σύγχρονη αναβίωση των οθωμανών και για αυτό προωθούν δραστηριότητες όπως κρυπτονομισματα, νέα τζάκια επιχειρηματιών που είναι «αληθινοί μουσουλμάνοι», κρατικές δραστηριότητες που αφορούν πολεμική βιομηχανία, μεγάλα κατασκευαστικά έργα. Το «μικρό» πρόβλημα είναι πως χρειάζονται ξένα κεφάλαια. Από το 2017 λειτουργούν αρκετές εταιρείες που διαθέτουν bitcoin, Ethereum κ.ά., χωρίς καμία ρύθμιση ή εποπτεία. Οι πολίτες έσπευσαν να μετατρέψουν τις λίρες σε bitcoin, για να προστατευθούν από την υποτίμηση. Τώρα, με αφορμα τις εισαγγελίας επιβάλλεται σιωπή. Τα μέσα ενημέρωσης δεν μπορούν να αναφέρονται στις δικαστικές υποθέσεις, να αποκαλύπτουν στοιχεία από τις καταθέσεις μαρτύρων και την πορεία των ανακρίσεων. Η κυβέρνηση προσπαθεί να περιορίσει τον αντικτυπο της υπόθεσης. Παράλληλα, επειδή ο κορωνοϊός είναι ανεξέλεγκτος, επιβλήθηκε αυστηρό lockdown διάρκειας 17 ημερών. Επιτρέπονται βέβαια πωλήσεις τροφίμων και ειδών πρώτης ανάγκης αλλά όχι των αλκοολούχων ποτών. Πάλι επιβάλλεται ιδεολογική ατζέντα. Πάντα ήθελαν να απαγορεύσουν το αλκοόλ ειδικά στη διάρκεια του ραμαζανιού.

Παλιρροϊκό κύμα από κινεζικές επιχειρήσεις στη Wall Street

30 εταιρείες έχουν ήδη αντλήσει κεφάλαια και 60 ετοιμάζουν την είσοδό τους

Παρά τις γεωπολιτικές εντάσεις μεταξύ των δύο υπερδυνάμεων ΗΠΑ και Κίνας αλλά και την επιβολή εκατέρωθεν δασμών το προηγούμενο διάστημα, αμείωτο εξακολουθεί να παραμένει το ενδιαφέρον των κινεζικών επιχειρήσεων για την είσοδό τους στις αμερικανικές χρηματιστηριακές αγορές. Σύμφωνα με σχετικό ρεπορτάζ του CNBC που επικαλείται έρευνα της συμβουλευτικής εταιρείας EY, οι μισές από τις 36 ξένες εταιρείες που μπήκαν στα αμερικανικά χρηματιστήρια κατά τη διάρκεια του πρώτου τριμήνου προέρχονται από την Κίνα. Την ίδια στιγμή, αρκετές κινεζικές εταιρείες δρομολογούν την εισαγωγή τους στις αμερικανικές χρηματιστηριακές αγορές. Συγκεκριμένα, περίπου 60 κινεζικές εταιρείες σχεδιάζουν να μπουν στο χρηματιστήριο, όπως επεσήμανε η Βέρα Γιανγκ, ανώτατη εκπρόσωπος της Κίνας στο χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης. «Η αίσθηση που έχουμε από την επαφή μας με τις εταιρείες είναι πως δεν θέλουν να χάνουν χρόνο από την εισαγωγή τους στο χρηματιστήριο», ανέφερε σε συνέντευξη της η κ. Γιανγκ. Η ίδια έδωσε έμφαση σε αβεβαιότητες που μπορεί να προκληθούν ίσως

Ο φόβος για τη διαγραφή ξένων εταιρειών από το χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης έχει αρχίσει να περιορίζεται από τότε που ανέλαβε ο Τζο Μπλίντεν.

λόγω της πανδημίας αλλά και στο ενδεχόμενο να αυστηροποιηθεί η νομισματική πολιτική μακροπρόθεσμα, γεγονός που θα περιορίσει τη διάθεση κεφαλαίων. Σύμφωνα με το Renaissance Capital, μεγάλος όγκος κεφαλαίων έχει αρχίσει να διοχετεύεται στις αγορές από το ξέσπασμα της πανδημίας, με αποτέλεσμα περίπου 30 εταιρείες με έδρα την Κίνα να έχουν καταφέρει να αντλήσουν πέρυσι από την εισαγωγή τους τα περισσότερα κεφάλαια από το 2014. Ο δείκτης S&P 500 σκαρφάλωσε σε νέο ιστορικό υψηλό το τρέχον έτος, ενώ ο πρόεδρος της Fed, κ. Πάουελ προειδοποίησε πως η νομισματική πολιτική θα παραμείνει χαλαρή το αμέσως επόμενο διάστημα. Ο φόβος για τη διαγραφή ξένων εταιρειών από το χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης, νομοθεσία που προώθησε η κυβέρνηση Τραμπ, έχει αρχίσει να περιορίζεται από τότε που ανέλαβε ο Τζο Μπλίντεν, με όσους συμμετέχουν στις διαδικασίες εισαγωγής στο χρηματιστήριο να αναμένουν ένα είδος συμβιβασμού, επεσήμανε ο γενικός διευθυντής της Blueshirt, Γκάρι

Υπάρχουν σημάδια πως ορισμένες κεφαλαιοποιήσεις κινούνται σε υπερβολικά υψηλά επίπεδα, με αποτέλεσμα οι μετοχές κινεζικών εταιρειών που μπήκαν στις αμερικανικές χρηματιστηριακές αγορές να έχουν σημειώσει τεράστια πτώση λίγο μετά το IPO που πραγματοποίησαν το τρέχον έτος.

Ντβόρτσκα, ο οποίος συμβουλεύει τις κινεζικές εταιρείες που ενδιαφέρονται να εισέλθουν στις αγορές των ΗΠΑ. «Πρόκειται για παλιρροϊκό κύμα». Ετσι χαρακτήρισε την εισαγωγή των κινεζικών εταιρειών στο χρηματιστήριο των ΗΠΑ. Ο Χόνγκουε Γιανγκ, εταίρος στο επενδυτικό κεφάλαιο Antler, επεσήμανε στο CNBC πως όλο και περισσότερα άτομα τον ρωτούν ανεισήμα για τις μετοχές εταιρειών με κεφαλαιοποίηση που αγγίζει το 1 δισ. δολ. (unicorns) παρά για νεοφυείς εταιρείες που βρίσκονται σε πιο πρώιμα στάδια ανάπτυξης. «Πολλές

εταιρείες δεν μπορούν να αντλήσουν πολλά κεφάλαια ή η κεφαλαιοποίησή τους μειώνεται. Ωστόσο, εάν κοιτάξετε τις εταιρείες unicorns, κυρίως αυτές που βρίσκονται ένα στάδιο πριν από την εισαγωγή τους στο χρηματιστήριο, θα διαπιστώσετε πως η αξία τους κινείται ακόμη σε τρελά επίπεδα», τόνισε ο ίδιος χαρακτηριστικά.

Ωστόσο, υπάρχουν σημάδια πως ορισμένες κεφαλαιοποιήσεις κινούνται σε υπερβολικά υψηλά επίπεδα, με αποτέλεσμα οι μετοχές κινεζικών εταιρειών που μπήκαν στις αμερικανικές χρηματιστηριακές αγορές

ή στο χρηματιστήριο του Χονγκ Κονγκ να έχουν σημειώσει τεράστια πτώση λίγο μετά το IPO (αρχική δημόσια προσφορά) που πραγματοποίησαν το τρέχον έτος. Για παράδειγμα, τον περασμένο Φεβρουάριο η μετοχή της κινεζικής εφαρμογής βίντεο Kuaishou σημείωσε άνοδο 160% στα 300 δολ. η μετοχή. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη εισαγωγή σε χρηματιστήριο εταιρείας Ιντερνετ μετά την Uber. Ωστόσο, η μετοχή της δεν έχει καταφέρει να διατηρηθεί σε τόσο υψηλά επίπεδα κλείνοντας, νωρίτερα την εβδομάδα, στα 274 δολ. η μετοχή.

Παραμένουν σε τροχιά ανόδου οι ναύλοι για εμπορικές μεταφορές

Μαζί με τα προβλήματα στον εφοδιασμό, πιέζουν προς τα πάνω τις τιμές καταναλωτή - Προβληματική η διαχείριση των εμπορευμάτων

Το κόστος των θαλάσσιων μεταφορών, που εκτινάχθηκε λόγω της πανδημίας και των ελλείψεων που αυτή προκάλεσε, αναμένεται να παραμείνει σε υψηλά επίπεδα. Αυτό προδίδουν τα συμβόλαια που συνάπτουν οι εμπορικές επιχειρήσεις με τις ναυτιλιακές μεταφορές φορτίου. Αναπόφευκτα ο αυξημένος ναύλος θα περάσει τελικά στην τιμή του καταναλωτή. Ειδικότερα ο ναύλος για τη μεταφορά προϊόντων από την Κίνα στα λιμάνια της Δυτικής Ακτής των ΗΠΑ και στα ευρωπαϊκά λιμάνια έχει παραμείνει επί μήνες στα ύψη και οι συνθήκες μάλλον θα τον οδηγήσουν σε περαιτέρω άνοδο, μολονότι συνήθως υποχωρεί αυτήν την περίοδο του έτους. Τα καινούργια συμβόλαια που υπογράφουν ορισμένες από τις μεγαλύτερες εισαγωγικές επιχειρήσεις των ΗΠΑ καταδεικνύουν πως δεν πρόκειται για μια προσωρινή εξέλιξη.

Αναπόφευκτα οι εξαγωγικές και οι εισαγωγικές επιχειρήσεις και οι μεσάζοντες στον κλάδο εξετάζουν την προοπτική να αγοράσουν δικά τους εμπορευματοκιβώτια για θαλάσσια μεταφορά αλλά και να ναυλώσουν οι ίδιες πλοία για να αποφύγουν την επιβάρυνση που προεξοφλούν ότι συνεπάγεται η μελλοντική νέα αύξηση των μεταφορικών αλλά και οι καθυστερήσεις. Στις κατ' ιδίαν διαπραγματεύσεις που γίνονται παραδοσιακά αυτήν την εποχή του χρόνου, οι περισσότερες επιχειρήσεις λιανικής και οι βιομηχανίες υπογράφουν ετήσιες συμφωνίες με τις ναυτιλιακές που διαθέτουν υπερωκεάνια για τη μεταφορά φορτίου προκειμένου να κλειδώσουν το ύψος του ναύλου στα υφιστάμενα επίπεδα. Τις τελευταίες εβδομάδες στα δρομολόγια που συνδέουν την Ασία με τη Βόρεια Αμερική ο ναύλος για ένα κοντέινερ 13 μέτρων κυμαίνεται κάπου ανάμεσα σε 2.500 και 3.000 δολάρια, επίπεδο κατά 25% έως 50% υψηλότερο σε σύγκριση με το αντίστοιχο πριν από ακριβώς έναν χρόνο.

Στα δρομολόγια που συνδέουν την Ασία με τη Βόρεια Αμερική ο ναύλος για ένα κοντέινερ 13 μέτρων είναι κατά 25% έως 50% υψηλότερος σε σύγκριση με πέρυσι.

Αυτό διαπιστώνει ο Τζορτζ Γκίφτς, στέλεχος της S&P Global Platts με ειδικευση στις παγκόσμιες τιμές φορτίου. Όπως τονίζει ο ίδιος μιλώντας στο Bloomberg, «αυτό προδίδει ότι ο κόσμος θεωρεί βέβαιο πως οι τιμές θα συνεχίσουν να κινούνται ανοδικά». Επισημαίνει μάλιστα πως οι εταιρείες θαλάσσιων μεταφορών φορτίου «μπαίνουν σε αυτήν τη διαπραγμάτευση από θέση ισχύος». Υπάρχουν πράγματι τόσα προβλήματα στους διαύλους εφοδιασμού των ΗΠΑ, ώστε έχει προβληματίσει ακόμη και τα στελέχη της Federal Reserve που προσπαθούν να χαράξουν νομισματική πολιτική βάσει των εκτιμήσεων για το πόσο γρήγορα θα ανακάμψει η αμερικανική οικονομία και πως θα κινηθεί ο πληθωρισμός. Στα πρακτικά της τελευταίας συνεδρίασης της αμερικανικής ομοσπονδιακής τράπεζας είναι σαφές ο προβληματισμός των στελεχών της. Όπως αναφέρουν, «υπάρχουν ενδείξεις ότι μέσα στους επόμενους μήνες θα είναι έντονη η δραστηριότητα στις βιομηχανίες, αλλά οι ελλείψεις σε πρώτες ύλες και εργατικό δυναμικό καθώς και ο συνωστισμός στα λιμάνια και στους κόμβους μεταφοράς καταδεικνύουν πως θα υπάρξουν προβλήματα και δυσκολίες στην πορεία προς την ανάκαμψη του μεταποιητικού τομέα».

Το κόστος των θαλάσσιων μεταφορών εκτινάχθηκε εξαιτίας ενός συνδυασμού

Τα καινούργια συμβόλαια που υπογράφουν ορισμένες από τις μεγαλύτερες εισαγωγικές επιχειρήσεις των ΗΠΑ καταδεικνύουν πως το κόστος των θαλάσσιων μεταφορών, που εκτινάχθηκε λόγω της πανδημίας και των ελλείψεων που αυτή προκάλεσε, αναμένεται να παραμείνει σε υψηλά επίπεδα.

παραγόντων, μεταξύ των οποίων η αυξημένη ζήτηση που προκάλεσαν οι επιταγές στα αμερικανικά νοικοκυριά, ο κορεσμός στα λιμάνια, ο μικρός αριθμός των πλοίων αλλά και η έλλειψη λιμενεργατών και οδηγών φορτηγών. Τα προβλήματα είναι ευρύτατα και υπερβολικά σύνθετα για να αντιμετωπισθούν με κάποιου είδους βρα-

χυπρόθεσμα μέτρα και στο μεταξύ προκαλούν ντόμινο επιπτώσεων σε όλη την εφοδιαστική αλυσίδα των ΗΠΑ. Δημιουργούν σειρά από πονοκεφάλους στους ιδιοκτήτες επιχειρήσεων όπως ο Αρνολντ Κάμλερ, διευθύνων σύμβουλος της πονηλατοποιίας της Kent Bicycles, που μιλώντας στο Bloomberg τόνισε ότι «φτιάχνεις το

ένα πρόβλημα και τότε προκύπτει κάτι άλλο». Η εταιρεία του απασχολεί 225 υπαλλήλους και εισάγει εξαρτήματα από την Ασία. Όπως τονίζει ο ίδιος, ο ναύλος έχει υπερδιπλασιαστεί τους τελευταίους μήνες. Επιπλέον, οι οδηγοί φορτηγών χάνουν συχνά τα ραντεβού που έχουν κανονίσει για να πάρουν τα εμπορεύματα

από τις αποθήκες, ενώ οι ελλείψεις ορισμένων ανταλλακτικών έχει ως αποτέλεσμα να μην μπορεί η παραγωγή να ανταποκριθεί στην αυξανόμενη ζήτηση. Ετσι η βιομηχανία Kent έχει αυξήσει τις τιμές της τέσσερις φορές τους τελευταίους 12 μήνες κυρίως εξαιτίας του υψηλού ναύλου αλλά και της αύξησης των τιμών των πρώτων υλών και λόγω των δασμών. Σύμφωνα με τον Γκόρντον Ντάουνς, διευθύνοντα σύμβουλο της ψηφιακής πλατφόρμας New York Shipping Exchange, που φέρνει σε επαφή εξαγωγικές επιχειρήσεις με ναυτιλιακές μεταφορικών πλοίων, οι μεγάλες επιχειρήσεις μπορούν να διασφαλίσουν χαμηλότερο ναύλο επειδή οι παραγγελίες τους είναι πολύ μεγαλύτερες. Για τις μικρότερες, όμως, τα πράγματα είναι δύσκολα καθώς είναι αναγκασμένες να υφίστανται τις αυξήσεις των τιμών.

Το Διεθνές Ναυτιλιακό Συμβούλιο από την πλευρά του υπογραμμίζει πως οι μεγαλύτερες δυσκολίες βρίσκονται στη διαχείριση των εμπορευμάτων όταν αυτά βρίσκονται ακόμη στη στεριά, ενώ η αγορά κινείται πάντα με τους νόμους της προσφοράς και της ζήτησης. Ο Τζιμ Εστλ, διευθύνων σύμβουλος της канаδικής Danby Appliances, υπογραμμίζει πως ενίστι ένα φορτίο μπορεί να παραμείνει στα λιμάνια επί μέρες μέχρις ότου φορτωθεί σε τρένα ή φορτηγά. Αυτές οι καθυστερήσεις ευθύνονται κατά τη γνώμη του για την εκτινάξη των τιμών: ένα ψυγείο που κανονικά πρέπει να κοστίζει 350 δολάρια, τώρα αποτιμάται 70 δολάρια περισσότερο εξαιτίας του κόστους της φόρτωσης. Το περασμένο τρίμηνο η βιομηχανία αθλητικών Nike ανακοίνωσε ότι τα έσοδά της μειώθηκαν κατά 10% εξαιτίας των προβλημάτων στην εφοδιαστική αλυσίδα όπως η ανεπάρκεια εμπορευματοκιβωτίων και ο συνωστισμός στα λιμάνια.

BLOOMBERG

Κοινόχρηστοι χώροι εκτοπίζουν το ατομικό γραφείο

Οι επερχόμενες χωροταξικές αλλαγές και οι προτάσεις για νέα, υβριδικά μοντέλα εργασίας στη μετά COVID εποχή

Της **JANE MARGOLIES**
THE NEW YORK TIMES

Ριζικές τροποποιήσεις έχουν υποστεί οι χώροι εργασίας μετά την περυσινή αποχώρηση μερίδας εργαζομένων, που εργάζονται πλέον από το σπίτι εξαιτίας της πανδημίας του κορωνοϊού. Καθώς οι εταιρείες ετοιμάζουν τώρα να επαναφέρουν τους υπαλλήλους στα γραφεία τους, ειδικοί αποκαλύπτουν τις επερχόμενες αλλαγές.

Με πιο ευρύχωρους κοινόχρηστους χώρους και λιγότερα γραφεία αναμένεται να καλωσορίσουν οι εταιρείες τους εργαζομένους, μετά την επιστροφή τους από καθεστώς τηλεργασίας. Εταιρείες όπως οι Google, Microsoft και η αλυσίδα πολυκαταστημάτων Walmart έχουν ήδη ανακοινώσει προτάσεις «υβριδικών μοντέλων εργασίας», που θα επιτρέπουν στους εργαζομένους να συνεχίσουν να

δουλεύουν από το σπίτι, τουλάχιστον για κάποιες ημέρες της εβδομάδας.

Οι νέες εργασιακές συνθήκες σημαίνουν ότι οι εταιρείες θα χρειάζονται μικρότερο χώρο γραφείων, με ορισμένες να έχουν ήδη περιορίσει τις κτιριακές τους ανάγκες, σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα της PwC. Η διοίκηση της αλυσίδας πολυκαταστημάτων Target ανακοίνωσε στα μέσα του μήνα ότι εγκαταλείπει το κτιριακό συγκρότημα που στεγάζει το αρχηγείο της στο κέντρο της Μινεάπολης, ενώ η εταιρεία αθλητικών ειδών REI πούλησε τα νεόκτιστα αρχηγεία της στην πόλη Μπέλβιου της πολιτείας της Ουάσιγκτον στις ΒΑ ΗΠΑ.

«Βρισκόμαστε σε ιστορική καμπή», λέει η Μίνα Κρένεκ, επικεφαλής σχεδιαστών εσωτερικών χώρων του αρχιτεκτονικού γραφείου Perkins+Will, που ειδικεύεται στην ανακαίνιση γραφείων. Την περασμένη άνοιξη, ενώ πολλές πολιτείες

Πάνω από 80% των εταιρειών στις ΗΠΑ δηλώνουν ότι οι εργαζόμενοι τους θα προσέρχονται τρεις ημέρες την εβδομάδα.

είχαν θεσπίσει απαγορεύσεις κυκλοφορίας, ιδιοκτήτες ακινήτων και ενοικιαστές προετοιμάζονταν για επανάληψη των δραστηριοτήτων τους το καλοκαίρι ή το αργότερο, το φθινόπωρο. Γραφεία άλλαξαν θέση, αφήνοντας απόσταση δύο μέτρων μεταξύ τους, ενώ φύλλα πλεξιγκλάς τοποθετήθηκαν ανάμεσα στις θέσεις εργασίας. Οδηγίες τοιχοκολλήθηκαν, καρτέκλες αφαιρέθηκαν από αίθουσες συσκέψεων και περίπλοκη «χορογραφία» επινοήθηκε για την αποφυγή συγχρωτισμού. Πολλοί

εργαζόμενοι εκμεταλλεύθηκαν, όμως, την ευκαιρία να εργασθούν από το σπίτι, ενώ η μεγάλη χρονική διάρκεια της πανδημίας οδήγησε σε εξοικείωση με τις τεχνολογίες βιντεο-συσκέψεων.

Η επικείμενη επάνοδος στους χώρους εργασίας θα σημάνει νέους κανόνες υγιεινομικής ασφάλειας, αλλά και καινοτομίες στη χωροθέτηση του γραφείου στη μετά COVID εποχή. Πάνω από 80% των εταιρειών στις ΗΠΑ δηλώνουν ότι θα υιοθετήσουν υβριδικό μοντέλο, σύμφωνα με το οποίο οι εργαζόμενοι θα προσέρχονται τρεις ημέρες την εβδομάδα. Οι χώροι εργασίας τροποποιούνται, έτσι ώστε να εξυπηρετούν τις δραστηριότητες που απαιτούν αυτοπρόσωπη παρουσία των εργαζομένων, όπως η συνεργασία σε κοινά σχέδια και η εκπαίδευση νέων υπαλλήλων.

Οι κοινόχρηστοι χώροι θα επεκταθούν και θα εξοπλισθούν με έπιπλα που θα με-

τακινούνται ανάλογα με τον αριθμό συμμετεχόντων σε συσκέψεις ή άλλες δραστηριότητες. Καθώς, όμως, οι κοινόχρηστοι χώροι θα αυξάνονται, το μέλλον του ατομικού γραφείου, με τις οικογενειακές φωτογραφίες ή τα χιουμοριστικά αποφθέγματα και αντικείμενα, αναμένεται να κριθεί. Ποια η χρησιμότητα, αναρωτιούνται οι επικεφαλής μεγάλων εταιρειών, ενός άδειου γραφείου που χρησιμοποιείται λίγες μόλις ώρες την εβδομάδα;

Σε κάποιες περιπτώσεις, τα προσωπικά γραφεία μετατρέπονται στα λεγόμενα «hot desks», γραφεία και υπολογιστές που χρησιμοποιούνται προσωρινά από όποιον τα χρειάζεται.

Τους πρώτους μήνες της πανδημίας, όταν ο ιατρικός κόσμος πίστευε ότι ο κορωνοϊός μεταδίδεται εξίσου εύκολα μέσω μολυσμένων επιφανειών, τα hot desks είχαν θεωρηθεί πηγές μετάδοσης. Η διαπίστωση, όμως, ότι ο ιός μεταδίδεται κυ-

ρίως μέσω αιωρούμενων σταγονιδίων έδειξε ότι η χρήση κοινόχρηστων γραφείων είναι ασφαλής εφόσον τηρούνται στοιχειώδεις κανόνες απολύμανσης μετά την κάθε χρήση.

Μεταστροφή

Οι εργαζόμενοι ήταν συναισθηματικά δεμένοι με τα γραφεία τους, αλλά ο σύνδεσμος αυτός μπορεί εύκολα να ξεπεραστεί, όταν το κίνητρο είναι η εξ αποστάσεως εργασία τις μισές ημέρες της εβδομάδας και η αποφυγή της κοπιαστικής μετακίνησης προς και από το γραφείο. «Πριν από ένα χρόνο ρωτούσα ανθρώπους, οι οποίοι επέμεναν ότι δεν μπορούσαν να εργασθούν χωρίς τον φοριαμό με τα αρχεία τους και τα ράφια του γραφείου τους. Σήμερα, η απάντηση είναι διαφορετική καθώς όλοι συνήθισαν την τηλεργασία», λέει η αρχιτέκτονας Αντρέα Βάνκε του γραφείου NBBJ.

Ψηφιακές συσκευές, ολογράμματα και «έξυπνοι» πίνακες

Νέο σχεδιασμό εξασφαλίζουν και οι αίθουσες συσκέψεων. Στο παρελθόν, οι χώροι αυτοί ήταν αφιερωμένοι στη διάζωση επικοινωνία μεταξύ συναδέλφων. Μία επιτοίχια οθόνη χρησιμοποιείτο κάποιες φορές για μετάδοση μηνύματος από στέλεχος της επιχείρησης ή για προβολή παρουσιάσεων.

Κάποιοι εργαζόμενοι θα βρίσκονται εφεξής σε μόνιμο καθεστώς τηλεργασίας, με τις εταιρείες να αναζητούν τρόπους συμμετοχής τους στη λήψη αποφάσεων. Ορισμένες εταιρείες εξετάζουν τη χρήση συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης για την προβολή ολογραφικών εικόνων του εργαζομένου, ο οποίος θα μπορεί να συμμετέχει, έστω εικονικά, στις συσκέψεις. Για την ώρα, οι εργαζόμενοι χρησιμοποιούν εφαρμογές ψηφιακών συσκέψεων, όπως η Zoom.

Οι νέες αίθουσες σύσκεψης θα διαθέτουν κάμερα 360 μοιρών, μικρόφωνα και ηχεία, τα οποία θα βρίσκονται σε τρίποδα πάνω στο τραπέζι της σύσκεψης, βελτιώνοντας τον ήχο και την εικόνα. Στο προσεχές μέλλον, οι αίθουσες συσκέψεων θα μπορούν να μετονομαστούν σε αίθουσες Zoom. Οι οθόνες στη μετά COVID εποχή μπορεί να κυριαρχήσουν ακόμη και στα κυλινδρικά των χώρων εργασίας, επιτρέποντας στους εργαζομένους να συναντώνται ψηφιακά στο διάλειμμά τους, χωρίς να προκαλείται συνωστισμός. Δημοφιλείς αναμένεται να γίνουν και οι «έξυπνοι» πίνακες, που θα επιτρέπουν σε όλους τους εργαζομένους να παρακολουθούν τις προκείμενες σημειώσεις κατά τη διάρκεια συσκέψεων.

Η μετακίνηση σε κτίρια γραφείων αναμένεται να γίνεται χωρίς χρήση χεριών, με την τοποθέτηση συστημάτων ανοίγματος με φωτοκύτταρο ή άλλους αισθητήρες. Τέτοιοι αισθητήρες θα επιτρέπουν

Γραφεία μετατρέπονται σε «hot desks» και χρησιμοποιούνται προσωρινά από όποιον τα χρειάζεται.

Είσοδος σε κτίρια ή άλλους χώρους χωρίς άγγιγμα επιφανείας, με τη χρήση αισθητήρων, κλήση του ανελκυστήρα με νεύμα του χεριού.

την είσοδο των εργαζομένων στο κτίριο χωρίς να αγγίζουν κάποια επιφάνεια και την κλήση ανελκυστήρα με ένα νεύμα του χεριού. Τα πόμολα στα κοινόχρηστα λουτρά μπορούν να χρησιμοποιηθούν με τον αγκώνα, ενώ ορισμένες εταιρείες έχουν ήδη εγκαταστήσει πεντάλ για άνοιγμα θυρών. Η επιτακτική ανάγκη για καλό εξαερισμό καθιστά αναγκαία την τοποθέτηση νέων και πιο ισχυρών συστημάτων καθαρισμού και αναάνωσης του αέρα με φίλτρα μικρότερης διαμέτρου, ικανά να εγκλωβίζουν τα σταγονίδια της COVID.

THE NEW YORK TIMES

Οι αίθουσες σύσκεψης θα διαθέτουν κάμερα 360 μοιρών, μικρόφωνα και ηχεία. Στο προσεχές μέλλον θα μπορούν να μετονομαστούν σε αίθουσες Zoom.

Η επικείμενη επιστροφή των υπαλλήλων στο γραφείο οδηγεί σε επανασχεδιασμό πολλών εργασιακών χώρων με βάση τα νέα δεδομένα.

Η επικράτηση της τηλεργασίας, τα οφέλη και οι παράπλευρες απώλειες

Ισως η πλέον εμφανής επίπτωση της πανδημίας στην εργασία είναι η δραματική αύξηση της τηλεργασίας. Έρευνα του McKinsey Global Institute στην Κίνα, στη Γαλλία, στη Γερμανία, στην Ινδία, στην Ιαπωνία, στην Ισπανία, στη Βρετανία και στις ΗΠΑ καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η τηλεργασία ήρθε για να μείνει – το ερώτημα είναι σε ποια έκταση.

Οι ερευνητές ανέλυσαν τις δυνατότητες που προσφέρει η τηλεργασία για την υλοποίηση 2.000 εργασιών σε 800 επαγγέλματα στις οκτώ προαναφερθείσες χώρες. Εξετάζοντας μόνο τις περιπτώσεις που η τηλεργασία δεν οδηγεί σε απώλεια παραγωγικότητας, διαπίστωσαν ότι το 20%-25% του εργατικού δυναμικού μπορεί να δουλεύει από το σπίτι από 3 έως και 5

ημέρες την εβδομάδα.

Το ποσοστό είναι τέσσερις έως πέντε φορές υψηλότερο από τα προ πανδημίας επίπεδα και μπορεί να πυροδοτήσει σημαντικές αλλαγές στη γεωγραφία της εργασίας: έξοδο εργαζομένων και επιχειρήσεων από τις μεγάλες πόλεις με προορισμό τα προάστια και την επαρχία.

Υπάρχει μία κατηγορία εργασιών που, ενώ τεχνικά μπορούν να γίνουνται εξ αποστάσεως, είναι καλύτερο να γίνονται με φυσική παρουσία. Τέτοιες είναι οι διαπραγματεύσεις, η λήψη κρίσιμων επιχειρηματικών αποφάσεων, το «brainstorming», οι ευαίσθητες συζητήσεις αξιολόγησης και η ένταξη νέων υπαλλήλων.

Συνολικά όμως οι εμπειρίες τηλεργασίας στη διάρκεια της πανδημίας κρίθηκαν ως

Το 20%-25% του εργατικού δυναμικού μπορεί να δουλεύει από το σπίτι από 3 έως και 5 ημέρες την εβδομάδα, σύμφωνα με έρευνα σε οκτώ χώρες.

θετικές για αυτό και έχει ξεκινήσει η στροφή προς πιο ευέλικτα γραφεία. Έτσι, μειώνεται ο απαιτούμενος χώρος και λιγοστεύει ο αριθμός εργαζομένων που βρίσκονται επί καθημερινής βάσης στα γραφεία. Τον Αύγουστο του 2020, η McKinsey

ρώτησε 278 διευθυντικά στελέχη για το ζήτημα αυτό. Το συμπέρασμα: Κατά μέσον όρο, σχεδίαζαν συρρίκνωση του χώρου γραφείων κατά 30%.

Η τάση αυτή θα οδηγήσει σε συρρίκνωση της εστίασης και της λιανικής στα κέντρα των πόλεων, όπου υπάρχουν πολλά γραφεία. Επιπτώσεις αναμένονται επίσης στη χρήση μέσων μεταφοράς και στα επιχειρηματικά ταξίδια, καθώς η εκτεταμένη χρήση τηλεδιασκέψεων θα καταστήσει κάποια από αυτά περιττά. Συγκεκριμένα, υπολογίζεται ότι τα ταξίδια για δουλειές θα μειωθούν κατά 20%, προξενώντας επιπτώσεις στα έσοδα των αεροπορικών εταιρειών, καθώς η business class εσφέρει σημαντικό μερίδιο των κερδών τους. Αλυσιδωτές επιπτώσεις αναμένονται επίσης

στις εμπορικές δραστηριότητες των αεροδρομίων, στα ξενοδοχεία και στην εστίαση. Τα ταξίδια αναψυχής αναμένεται να επανέλθουν στα προ πανδημίας επίπεδα. Σε γενικές γραμμές, η πανδημία Παρά- έχει μειώσει τον όγκο των συναλλαγών με φυσική παρουσία, εξοικειώνοντας τους καταναλωτές με τις ηλεκτρονικές συναλλαγές. Το 2020, το ηλεκτρονικό εμπόριο επεκτάθηκε με ρυθμούς 2 έως 5 φορές ταχύτερους από αυτούς με τους οποίους επεκτεινόταν προ πανδημίας. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει το γεγονός ότι περίπου τα τρία τέταρτα των ανθρώπων που χρησιμοποιούσαν ψηφιακές υπηρεσίες για πρώτη φορά στη διάρκεια της πανδημίας, δηλώνουν ότι θα συνεχίσουν να τις χρησιμοποιούν και μετά την επιστροφή στην

κανονικότητα. Αλλά είδη διαδικτυακών δραστηριοτήτων, όπως η τηλεϊατρική, η ηλεκτρονική τραπεζική και η διαδικτυακή προβολή ψυχαγωγικού περιεχομένου γινούνται επίσης σημαντική άνοδος. Παράδειγμα χάρη στην Ινδία, υπηρεσία τηλεϊατρικής δεκαπλασίασε τον όγκο εργασιών της στο διάστημα Απριλίου - Νοεμβρίου 2020. Τέτοιου είδους ψηφιακές δραστηριότητες θα συρρικνωθούν μετά τη λήξη της πανδημίας, αλλά αναμένεται να παραμείνουν σε υψηλότερα επίπεδα σε σχέση με την περίοδο προ πανδημίας. Τέλος, συνέπεια της αύξησης του ηλεκτρονικού εμπορίου είναι η μεγέθυνση στους κλάδους της διανομής, μεταφοράς και εργασίας σε αποθήκες.

MCKINSEY

10^η Έρευνα της PwC για τους CEOs στην Κύπρο

Οι προκλήσεις μιας δεκαετίας. Οι ευκαιρίες της επόμενης.

Η έκθεση είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα μας
www.pwc.com.cy/ceo-survey

ΑΝΑΛΥΣΗ

Ο 21ος αιώνας
χρειάζεται ένα νέο
κοινωνικό συμβόλαιο

Της ΜΙΝΟΥΧΕ SHAFIK*

Όλοι συμμετέχουμε κάθε μέρα στο κοινωνικό συμβόλαιο, αλλά σπάνια αφιερώνουμε λίγο χρόνο να το σκεφθούμε. Οι κοινωνικές συμβάσεις διαμορφώνουν κάθε πτυχή της ζωής μας, συμπεριλαμβανομένου του τρόπου με τον οποίο μεγαλώνουμε τα παιδιά μας και συμμετέχουμε στην εκπαίδευση, του τι περιμένουμε από τους εργοδότες μας και του πώς βιώνουμε την αρρώστια και το γήρας. Οι νόμοι και οι κανόνες στηρίζουν αυτές τις καθημερινές αλληλεπιδράσεις. Σε κάποιες κοινωνίες η σύμβαση βασίζεται περισσότερο στις οικογένειες και τις κοινότητες, ώστε να παρέχουν αμοιβαία υποστήριξη. Σε άλλες, η αγορά και το κράτος διαδραματίζουν μεγαλύτερο ρόλο, αν και σε όλες ανεξαιρέτως οι άνθρωποι αναμένεται να συνεισφέρουν στο κοινό καλό όταν είναι ενήλικες, με αντάλλαγμα να τους φροντίζουν όταν είναι ηλικιωμένοι ή ανήκανοι να αυτοεξυπηρετηθούν.

Τέσσερις στους πέντε στην Κίνα, την Ευρώπη, την Ινδία και τις Ηνωμένες Πολιτείες πιστεύουν ότι το σύστημα δεν λειτουργεί υπέρ αυτών και στις περισσότερες προηγμένες οικονομίες οι γονείς φοβούνται ότι τα παιδιά τους θα ζήσουν χειρότερα από τους ίδιους. Η πανδημία ήταν μεγάλη αποκάλυψη, διότι έπληξε βαρύτερα τους πιο ευάλωτους –τους ηλικιωμένους, τους άρρωστους, τις γυναίκες και εκείνους που βρίσκονταν σε επισφαλείς θέσεις εργασίας– και επιδείνωσε τις υπάρχουσες ανισότητες.

Η δυσανεξία είναι έντονη και ως επί το πλείστον οφείλεται στην αποτυχία των υφιστάμενων κοινωνικών συμβάσεων να ανταποκριθούν στις προσδοκίες των ανθρώπων τόσο για ασφάλεια όσο και για ευκαιρίες. Οι παλιές ρυθμίσεις έχουν διαρραγεί εξαιτίας διαφόρων δυνάμεων, ακόμα κι εκείνων που βρίσκονταν σε επικρατές θέσεις εργασίας– και επιδείνωσε τις υπάρχουσες ανισότητες.

Η δυσανεξία είναι έντονη και ως επί το πλείστον οφείλεται στην αποτυχία των υφιστάμενων κοινωνικών συμβάσεων να ανταποκριθούν στις προσδοκίες των ανθρώπων τόσο για ασφάλεια όσο και για ευκαιρίες. Οι παλιές ρυθμίσεις έχουν διαρραγεί εξαιτίας διαφόρων δυνάμεων, ακόμα κι εκείνων που βρίσκονταν σε επικρατές θέσεις εργασίας– και επιδείνωσε τις υπάρχουσες ανισότητες.

φροντίδας τους προς τους νέους και τους ηλικιωμένους. Χρειαζόμαστε νέο κοινωνικό συμβόλαιο βασισμένο στους τρεις πυλώνες της ασφάλειας, του κοινού κινδύνου και των ευκαιριών. Ως προς την ασφάλεια, πρώτον, θα πρέπει να τονιστεί ότι οι αγορές εργασίας έχουν γίνει πιο ευέλικτες. Η άτυπη εργασία αποτελεί πλέον κοινό χαρακτηριστικό της ζωής τόσο στις αναπτυσσόμενες όσο και στις προηγμένες οικονομίες. Η πλάστιγγα κλίνει πολύ περισσότερο προς την κατεύθυνση της ευελιξίας για τους εργοδότες εις βάρος της ασφάλειας των εργαζομένων. Κάθε κοινωνία μπορεί να θέσει ένα όριο στο εισόδημα, κάτω από το οποίο κανείς δεν μπορεί να πέσει. Τουλάχιστον, οι κοινωνίες οφείλουν να διασφαλίσουν την πρόσβαση στη βασική περίθαλψη, την ελάχιστη κρατική σύνταξη για την πρόληψη της φτώχειας στην περίοδο των γηρατειών. Δεύτερον, στις κοινωνίες μας πληθώρα κινδύνων επιβαρύνει μεμονωμένα άτομα, όταν θα τους διαχειρίζονταν αποτελεσματικότερα άλλοι άνθρωποι ή ομάδες.

Οι κίνδυνοι από τους κραδασμούς στην οικονομία πρέπει να επιμερίζονται σε εργοδότες και στην κοινωνία εν συνόλω, παραδείγματος χάριν. Ανάλογη εξισορρόπηση ρίσκου πρέπει να επιτευχθεί και στο πεδίο της φροντίδας των παιδιών, της υγείας και της τρίτης ηλικίας. Τρίτον, πολύ συχνά, το ταλέντο χάνεται, επειδή οι άνθρωποι δεν έχουν ευκαιρίες να προχωρήσουν. Η αξιοποίηση των ταλέντων όλων δεν είναι απλώς ζήτημα δικαιοσύνης αλλά και οικονομικά επωφελές. Για παράδειγμα, αν οι σημερινοί «χαμέντοι Αϊνστάιν» –γυναίκες, μειονότητες και άτομα με χαμηλά εισοδήματα– μπορούσαν να καινοτομήσουν στον ίδιο βαθμό με τους λευκούς από οικογένειες υψηλού εισοδήματος, το ποσοστό των καινοτομιών θα μπορούσε να τετραπλασιαστεί στον οικονομικό μηχανισμό.

* Η κ. Minouche Shafik, είναι διευθύντρια στη Σχολή Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Λονδίνου.

Σφίγγει ο κλοιός σε όλο τον κόσμο
για τους τεχνολογικούς κολοσσούς

ΗΠΑ, Κίνα και Ευρώπη σχεδιάζουν ρυθμίσεις για να περιορίσουν την ισχύ τους

Των PAUL MOZUR, CECILIA KANG, ADAM SATARIANO ΚΑΙ DAVID MCCABE
THE NEW YORK TIMES

Ποτέ ως τώρα δεν έχει συμβεί τόσο πολλές χώρες, συμπεριλαμβανομένης και της Κίνας, να κινηθούν με αποφασιστικότητα την ίδια στιγμή για να περιορίσουν την ισχύ μιας μεμονωμένης βιομηχανίας. Η Κίνα επέβαλε προ ημερών πρόστιμο ύψους 2,8 δισ. δολαρίων στον κινεζικό κολοσσό του Ιντερνέτ, την Alibaba, την οποία κατηγορήσε για μονοπωλιακή συμπεριφορά. Παράλληλα έδωσε εντολή σε θυγατρική του ίδιου ομίλου να προχωρήσει σε αναδιάρθρωση και προειδοποίησε τις υπόλοιπες εταιρείες υψηλής τεχνολογίας να συμμορφωθούν με τους κανόνες. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχεδιάζει να παρουσιάσει κανονισμούς που επιβάλλουν περιορισμούς σε όσες τεχνολογίες ενισχύονται από την τεχνητή νοημοσύνη. Και στις ΗΠΑ η κυβέρνηση Μπάιντεν στελεχώνει επιτροπές κατά των μονοπωλίων που θα αναλάβουν να ασχοληθούν συγκεκριμένα με τις Amazon, Facebook και Google.

Σε όλον τον κόσμο, οι κυβερνήσεις κινούνται ταυτοχρόνως για να περιορίσουν την ισχύ των εταιρειών τεχνολογίας με τη διαδικασία του κατεπειγόντος και σε τέτοια κλίμακα που δεν έχει γνωρίσει ποτέ κανένας άλλος κλάδος ως τώρα. Τα κίνητρά τους διαφέρουν. Στις ΗΠΑ και στην Ευρώπη επικρατεί ανησυχία πως οι τεχνολογικοί κολοσσοί εξαφανίζουν κάθε ανταγωνισμό, διαχέουν παραπληροφόρηση και εκθέτουν ευαισθητά προσωπικά δεδομένα. Στη Ρωσία και σε άλλες χώρες, το ζητούμενο είναι να φιωθούν τα κινήματα διαμαρτυρίας και να ενισχυθεί ο πολιτικός έλεγχος επί της οικονομίας, στην Κίνα είναι ένας συνδυασμός των μεν και των δε. Χώρες και επιχειρήσεις βρίσκονται εδώ και χρόνια σε μια σκέψη ανταγωνισμού διεκδικώντας την κυριαρχία. Τώρα, όμως, οι τελευταίες αυτές κινήσεις των κυβερνήσεων ανά τον κόσμο έχουν φέρει τον κλάδο σε σημείο καμψής, από το οποίο θα προκύψει το πώς θα λειτουργεί εφεξής το Ιντερνέτ σε παγκόσμιο επίπεδο, ενώ θα αλλάξει τη ροή των ψηφιακών δεδομένων. Η Αυστραλία ψηφισε νόμο με τον οποίο υποχρεώνει τις Google και Facebook να καταβάλλουν ποσοστά σε εκδοτικούς οίκους για το περιεχόμενο που δημοσιεύουν. Η Βρετανία στελεχώνει τώρα τη δική της εξειδικευμένη ρυθμιστική αρχή που θα αστυνόμευει τον συγκεκριμένα κλάδο. Η Ινδία διευρύνει τις εξουσίες των Αρχών σε ό,τι αφορά τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Η Ρωσία εξαφάνισε σχεδόν το Twitter και τέλος η Βιρμανία και η Καμπότζη επέβαλαν αυστηρούς περιορισμούς στο Ιντερνέτ. Η

Το Πεκίνο επέβαλε προ ημερών πρόστιμο ύψους 2,8 δισ. δολαρίων στον κινεζικό κολοσσό του Ιντερνέτ, την Alibaba, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή σχεδιάζει να παρουσιάσει κανονισμούς που θέτουν περιορισμούς σε όσες τεχνολογίες ενισχύονται από την τεχνητή νοημοσύνη και η κυβέρνηση Μπάιντεν στελεχώνει επιτροπές κατά των μονοπωλίων που θα αναλάβουν να ασχοληθούν συγκεκριμένα με τις Amazon, Facebook και Google.

Κίνα έθεσε πέρυσι αυστηρότερους κανόνες στις ψηφιακές τράπεζες και ενίσχυσε τη νομοθεσία κατά της μονοπωλιακής συμπεριφοράς. Φέτος, όμως, άρχισε να επιβάλλει αυστηρούς κανόνες σε εταιρείες όπως οι Alibaba, Tencent και ByteDance. «Δεν έχει προηγούμενο αυτός ο αγώνας που γίνεται παράλληλα σε παγκόσμιο επίπεδο», επισήμανε ο Ντάνιελ Κρέιν, καθηγητής Νομικής και ειδικός επί θεμάτων μονοπωλίων στο Πανεπιστήμιο του Μισιγκαν. Στις ΗΠΑ τον 19ο αιώνα υπήρξαν κινήσεις με σκοπό τη διάσπαση των καρτέλ και των μονοπωλίων που είχαν σχηματισθεί στον τομέα του καλυβού, του πετρελαίου και των σιδηροδρόμων αλλά ήταν πολύ πιο περιορισμένες, όπως, άλλωστε, και οι ρυθμίσεις που επιβλήθηκαν μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008. Όπως τονίζει ο κ. Κρέιν, το θεμελιώδες ερώτημα τώρα που τίθεται σε παγκόσμιο επίπεδο είναι «ανήκουμε άρα τα όταν έχουν τόσο ισχύ εταιρείες όπως η Google;». Σε όλες αυτές τις αντιπαραθέσεις διακυβεύεται η εξουσία. Οι 10 μεγαλύτερες

εταιρείες τεχνολογίας έχουν εξελιχθεί σε κλειδοκράτορες του εμπορίου, της χρηματοδότησης, της ψυχαγωγίας και των επικοινωνιών και έχουν άθροισμα κεφαλαίοποίησης άνω των 10 τρις. δολαρίων. Αν το μεταφράσουμε σε όρους ΑΕΠ, αποτελούν την τρίτη σε μέγεθος οικονομία στον κόσμο. Και όμως, οι κυβερνήσεις να μην συμφωνούν πως έχει επεκταθεί υπερβολικά η ισχύς των τεχνολογικών κολοσσών, αλλά δεν έχουν συντονίσει τις πολιτικές τους για την αντιμετώπισή τους. Όσες εφάρμοσαν, σε ορισμένες περιπτώσεις συγκρούονταν μεταξύ τους και δημιούργησαν γεωπολιτικές εντάσεις. Τον περασμένο μήνα η κυβέρνηση Μπάιντεν ανακοίνωσε ότι θα επιβάλει δασμούς σε όσες χώρες θεσπίσουν πρόσθετους φόρους για τις αμερικανικές εταιρείες τεχνολογίας. Το συμπέρασμα σύμφωνα με πολλούς ερευνητές είναι πως ενδέχεται να μην επιβιώσει το Ιντερνέτ τουλάχιστον όπως σχεδιάστηκε σε αρχική φάση, ως ένας ψηφιακός χώρος χωρίς σύνορα στον οποίο εκτίθενται ελεύθερα όλες οι ιδέες. Το απο-

τέλεσμα είναι ένα μωσαϊκό από διαφορετικούς κανόνες που αναλόγως με το πού βρίσκεται ο χρήστης θα έχει και διαφορετική πρόσβαση στο Ιντερνέτ και στο περιεχόμενό του, διαφορετική προστασία των προσωπικών του δεδομένων και διαφορετικές ελευθερίες.

Στο μεταξύ, οι τεχνολογικοί κολοσσοί αντιπετιθένται. Στις ΗΠΑ και στην Ε.Ε. έχουν δαπανήσει εκατομμύρια σε ομάδες πίεσης που προωθούν τα συμφέροντά τους. Ορισμένες από τις τεχνολογικές εταιρείες έχουν μάλιστα αντιληφθεί την κλίμακα της δύναμης που έχουν αποκτήσει και κατά καιρούς έχουν ταχθεί υπέρ της θέσπισης ρυθμίσεων, ενώ παράλληλα προειδοποιούν για τις επιπτώσεις ενός κατακερματισμένου Ιντερνέτ. Σχολιάζοντας σχετικά ο Νικ Κλεγκ, αντιπρόεδρος πολιτικών και επικοινωνιών του Facebook, τόνισε πως «οι αποφάσεις που θα λάβουν οι κυβερνήσεις στο μέλλον θα έχουν βαθύτατο αντίκτυπο στο Ιντερνέτ, στις διεθνείς συμμαχίες και στην παγκόσμια οικονομία».

Σχέδια για «πράσινες» και ψηφιακές επενδύσεις 380 δισ. μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης

Τον ανταποκριτή μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Σημαντική έμφαση στην «πράσινη» και την ψηφιακή μετάβαση δίνουν τα κράτη-μέλη στα εθνικά Σχέδια Ανθεκτικότητας και Ανάκαμψης, που ετοιμάζονται να περάσουν «από τη φάση της προετοιμασίας στη φάση της αξιολόγησης», όπως το έθεσε κοινοτικός αξιωματούχος που ενημέρωσε τον Τύπο για τις σχετικές εξελίξεις. Σύμφωνα με την ενημέρωση, πολλά από τα εθνικά σχέδια περιλαμβάνουν επενδύσεις που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος και την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής σε ποσοστό υψηλότερο από το 37% του συνολικού φακέλου που έχει θέσει ως κατώτατο όριο η Κομισιόν. Σε κάποιες περιπτώσεις το ποσοστό ξεπερνά το 50%, με το συνολικό ποσό που αιτούνται τα κράτη-μέλη για «πράσινες» επενδύσεις να κυμαίνεται γύρω στα 250 δισ. ευρώ. Περισσότερο από το 1/5 των πόρων αυτών θα κατευθυνθεί σε έργα εξοικονόμησης ενέργειας και ενεργειακής αναβάθμισης κτιρίων, ανέφεραν οι αρμόδιοι αξιωματούχοι.

Αντίστοιχα, πολλά κράτη-μέλη ξεπέρασαν το κατώτατο όριο του 20% όσον αφορά τις ψηφιακές επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις, με το συνολικό ποσό να φτάνει τα 130 δισ. ευρώ. Μία ακόμα σημαντική κατηγορία είναι αυτή της υγείας και της κοινωνικής συνοχής, που καλύπτει περίπου το 20% των πόρων που έχουν ζητηθεί στο πλαίσιο του Recovery and Resilience Facility. Ερωτηθέντες για το αν είναι εφικτό να χρηματοδοτηθεί μέσω του RRF η αύξηση μισθών των εργαζομένων στον υγειονομικό τομέα, οι αξιωματούχοι ανέφεραν ότι ο κανονισμός δεν επιτρέπει τη χρηματοδότηση επαναλαμβανόμενων δαπανών. Ωστόσο, αν το κράτος-μέλος παρουσιάσει ένα αξιόπιστο σχέδιο για τη δημοσιονομικά βιώσιμη κάλυψη των δαπανών αυτών μετά τη λήξη του RRF, θα μπορούσε να εγκριθεί κάτι τέτοιο. Όπως ξεκαθαρίστηκε στην ενημέρωση, θεωρείται ανεφικτό η διαδικασία αξιολόγησης να ολοκληρωθεί ταχύτερα από τους δύο μήνες που έχει στη διάθεσή της η Επιτροπή. Υπευθυμίζεται ότι στη συνέχεια το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έχει άλλον ένα μήνα για να εγκρίνει κι

Η διαδικασία της αξιολόγησης των εθνικών σχεδίων αναμένεται να ολοκληρωθεί το επόμενο τρίμηνο. Ανοικτό είναι το ενδεχόμενο οι πρώτες εκταμιεύσεις κοινοτικών κονδυλίων να γίνουν τον Ιούνιο.

αυτό το κάθε εθνικό σχέδιο. Τα σχέδια είναι να βασίζονται στις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου (country-specific recommendations). Δεν χρειάζεται να ανταποκρίνονται σε όλες, αλλά σε ένα «σημαντικό υποσύνολο» των «σχετικών» συστάσεων.

Σύμφωνα με τις ίδιες πηγές, την ερχόμενη εβδομάδα αναμένεται να κατατεθεί «μία ντουζίνα» από σχέδια (μεταξύ των οποίων την Τρίτη και το ελληνικό). Η πρώτη κατάθεση έγινε προχθές από την Πορτογαλία. Δεδομένου ότι «δίνεται προτεραιότητα στην ποιότητα αντί της ταχύτητας», επανέλαβαν ότι δεν θα προκύψει πρόβλημα αν κάποιες χώρες χάσουν τη χαλαρή προθεσμία της 30ής Απριλίου για λίγες ημέρες ή εβδομάδες. Η μόνη χώρα που, λόγω εσωτερικών πολιτικών εξελίξεων, θα καθυστερήσει αρκετά περισσότερο, είναι η Ολλανδία. Όσον αφορά την εκταμίευση, θα πρέπει να ολοκληρωθεί η κύρωση της Απόφασης Ιδίων Πόρων (ORD) από όλα τα κράτη-μέλη ώστε να μπορέσει να δανειστεί η Επιτροπή τα αναγκαία ποσά στις αγορές. Η διαδικασία κύρωσης εξακολουθεί να εκκρεμεί σε

εννιά από τα 27 κράτη-μέλη. Στην ενημέρωση αφηθήκε ανοικτό το ενδεχόμενο τα πρώτα ποσά να αντληθούν μέσα στον Ιούνιο και να υπάρχουν αρκετοί πόροι για να καλυφθεί η προκηρηματοδότηση (13% των ποσών που αιτείται το καθένα) όλων των κρατών-μελών τον Ιούλιο. Δεν έχει αποφασιστεί ακόμα πώς θα γίνουν οι εκταμιεύσεις αν δεν υπάρχουν αρκετά χρήματα για όλους τον Ιούλιο (και ειδικά αν θα γίνουν πρώτα εκταμιεύσεις στις χώρες που κατέθεσαν πρώτες τα σχέδιά τους).

Στη συνέχεια θα γίνονται νέες εκταμιεύσεις (έως δύο ετησίως) βάσει της επίτευξης συγκεκριμένων οροσημάτων. Η Κομισιόν μπορεί να αποφασίσει τη μερική εκταμίευση αν εκκρεμεί μικρός αριθμός οροσημάτων που δεν έχει επιτευχθεί. Οι αξιωματούχοι άφησαν ανοικτό το ενδεχόμενο να υπάρξει δεύτερη εκταμίευση εντός του 2021 για χώρες που έχουν πετύχει επαρκή αριθμό οροσημάτων. Αντιστρόφως, χώρες που παρεκκλίνουν ουσιαστικά από το εγκεκριμένο σχέδιο είναι πιθανό να υποστούν διαδικασίες ανάκτησης της προκηρηματοδότησης.

«Κатаιγίδα» κακόβουλων συναλλαγών σε κινητά

Μεγάλες οικονομικές –και όχι μόνο– επιπτώσεις έχει η χρήση κακόβουλων λογισμικού στις αναπτυσσόμενες αγορές, όπως η Βραζιλία, η Ταϊλάνδη, η Νιγηρία και η Νότια Αφρική. Αφενός, στις αγορές αυτές το κινητό τηλέφωνο αποτελεί πολύ συχνά το μοναδικό μέσο πρόσβασης στο Διαδίκτυο. Αφετέρου στις συγκεκριμένες οικονομίες, οι αγορές των καταναλωτών χρεώνονται συνήθως απευθείας στον λογαριασμό της κινητής, καθώς η χρήση κρεωστικών και πιστωτικών κάρτας δεν είναι διαδεδομένη. Αυτό σημαίνει, ότι εφόσον οι κακόβουλες συναλλαγές δεν εμποδιστούν, ο προπληρωμένος λογαριασμός του χρήστη γρήγορα θα εξαντληθεί, με αποτέλεσμα να χάσει

την πρόσβασή του στο Διαδίκτυο, ενδεχομένως και στις τηλεφωνικές κλήσεις. Σύμφωνα με στοιχεία της ελληνικής εταιρείας Upstream, τα οποία αναδημοσιεύει ο Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Πληροφορικής και Επικοινωνιών Ελλάδος, η αξία των κακόβουλων συναλλαγών λόγω malware σε αναπτυσσόμενες χώρες, που απέτρεψε η ίδια, ανέρχονται σε 1,3 δισ. δολ. Εκθεση της εταιρείας δείχνει ότι κατά μέσον όρο, μία στις έξι συσκευές Android στις αναπτυσσόμενες αγορές έχει προσβληθεί από κακόβουλο λογισμικό. Ως επί το πλείστον, πρόκειται για συσκευές Android, των οποίων το ανοικτό λειτουργικό σύστημα, τις καθιστά πιο ευάλωτες. Η τεχνολογική πλατφόρμα

Μεγάλες οι οικονομικές
επιπτώσεις στις αναπτυσ-
σόμενες αγορές.

ασφαλείας της Upstream εντόπισε ενεργές 46.000 εφαρμογές με malware. Η έκθεση της Upstream («A Pandemic on Mobile») δείχνει ότι το 29% των κακόβουλων εφαρμογών που εντόπισε, έχει περάσει από το Google Play. Ωστόσο, το Google Play αποτελεί την πιο ασφαλή επιλογή για να κατεβαστεί κανείς ένα app σε συσκευή Android, αφού η πλειονότητα των κακόβουλων εφαρμογών προέρχονται από άλλα π-

λεκτρονικά καταστήματα, που δεν έχουν τις δικλίδες ασφαλείας της Google. Ενδιαφέρον εύρημα της εταιρείας αποτελεί το γεγονός ότι αρκετά συχνά, το κακόβουλο λογισμικό ενδέχεται να είναι προεγκατεστημένο σε λειτουργικές εφαρμογές, ιδιαίτερα σε χαμηλού κόστους συσκευές Android, που προορίζονται για τον αναπτυσσόμενο κόσμο. Ιδιαίτερα επικίνδυνα είναι και τα λεγόμενα freemium apps, δωρεάν ή «σπασμένες» εκδόσεις ακριβών εφαρμογών, που μπορεί να στοιχίσουν στον χρήστη πολλάπλάσια σε αντιπληρωμές χρεώσεις. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα μιας εφαρμογής για σκανάλισμα κωδικών QR, που εντοπίστηκε να επικειρεί 15.997 συναλλαγές από

τη συσκευή ενός και μόνο χρήστη στη Βραζιλία σε διάστημα μόλις ενός μήνα. Τα στοιχεία της μελέτης της Upstream, «A Pandemic on Mobile», προέρχονται από 35 παρόχους κινητής τηλεφωνίας σε 23 χώρες, και την επεξεργασία 1 δισ. ψηφιακών συναλλαγών μέσω κινητού σε χώρες της Λατινικής Αμερικής, της Αφρικής, της Ασίας και χώρες της πρώην ΕΣΣΔ. Για την ασφάλεια των χρηστών smartphones, η Upstream παροτρύνει τη λήψη εφαρμογών μόνο από έμπιστες πηγές, όπως το Google Play. Επίσης, συνιστάται οι χρήστες να διαβάσουν τις κριτικές ενός app προτού το κατεβάσουν και να το ενημερώνουν τακτικά με τις τελευταίες του εκδόσεις.

Η τεχνολογική πλατφόρμα ασφαλείας της Upstream εντόπισε ενεργές 46.000 εφαρμογές με malware.

Πακέτο Πούτιν 13 δισ. δολαρίων για νέα έργα υποδομής

Στόχος, η τόνωση της οικονομίας
και η επιτάχυνση της ανάκαμψης

Εκτεταμένες επενδύσεις σε έργα υποδομής αλλά και ενίσχυση του κοινωνικού κράτους με δαπάνες ύψους 13 δισ. δολαρίων σχεδιάζει ο Ρώσος πρόεδρος, Βλαντιμίρ Πούτιν, με σκοπό την τόνωση της οικονομίας της Ρωσίας. Μολοντί η ρωσική οικονομία δεν ετλήγη τόσο όσο άλλες από την πανδημία, καθώς δεν κατέφυγε σε τόσο σκληρά περιοριστικά μέτρα, ο Ρώσος πρόεδρος σκοπεύει να επιταχύνει στον μέγιστο βαθμό την ανάκαμψή της. Μέρος των κινήτρων του είναι και οι γενικές εκλογές που έχουν προγραμματιστεί για το φθινόπωρο. Το κυβερνών κόμμα, όμως, δείχνει να χάνει σε δημοτικότητα εξαιτίας και της πτώσης που σημείωσαν τα εισοδήματα των Ρώσων. Αιτία της δυσπραγίας ο εξαιρετικά δυσάρεστος συνδυασμός της πανδημίας και των κυρώσεων που επέβαλαν στη Ρωσία η Ουάσιγκτον και οι σύμμαχοί της αλλά και της πτώσης των εσόδων της χώρας εξαιτίας της υποχώρησης του πετρελαίου.

Πρόθεση του Ρώσου προέδρου είναι, έτσι, να αντλήσει κεφάλαια από το κρατικό επενδυτικό ταμείο της χώρας ώστε να ενισχύσει την οικονομία αλλά και τα εισοδήματα των Ρώσων. Την ίδια στιγμή, όμως, η κυβέρνηση του εργάζεται πυρετωδώς μελετώντας τους πόρους που διαθέτει και το πώς θα χρηματοδοτήσει τις επενδύσεις

που σχεδιάζει ο Βλαντιμίρ Πούτιν. Ο Ρώσος πρόεδρος έχει ήδη δώσει εντολή στην κυβέρνηση να επιλέξει ανάμεσα σε σειρά επενδυτικών σχεδίων και έργων υποδομής που καλύπτουν από γέφυρες και λιμάνια μέχρι τρένα μεγάλης ταχύτητας. Σύμφωνα, με πηγές που μίλησαν στο Bloomberg σε καθεστώς ανωνυμίας, δεν είναι ακόμα σαφές ποιο ακριβώς θα είναι το ύψος των δαπανών, καθώς αποτελεί το αντικείμενο εντεινόμενης πολιτικής διαμάχης. Η τόνωση της ρωσικής οικονομίας προβληματίζει τη Ρωσία, που προσπαθεί να κρατήσει τη τεράστια συναλλαγματικά διαθέσιμα του κρατικού επενδυτικού ταμείου προκειμένου να θωρακιστεί έναντι του ενδεχομένου να της επιβάλουν οι χώρες της Δύσης νέες κυρώσεις. Όπως τονίζει ο Σκοτ Τζόνσον, οικονομολόγος της Bloomberg Economics, «η κυβέρνηση έχει άφθονα περιθώρια δημοσιονομικής χαλάρωσης, αλλά υπολογίζει τους γεωπολιτικούς κινδύνους και για αυτό μάλλον θα περιορίσει τις πρόσθετες δαπάνες. Τα κεφάλαια που θα αντλήσει από το κρατικό επενδυτικό ταμείο θα είναι για ιδιαίτερα επιλεγμένες επενδύσεις».

Η Ουάσιγκτον μελετά πράγματι περαιτέρω κυρώσεις κατά της Ρωσίας και ενδέχεται να τις ανακοινώσει μέσα στις ε-

Ο Ρώσος πρόεδρος έχει δώσει εντολή στην κυβέρνηση να επιλέξει ανάμεσα σε σειρά επενδυτικών σχεδίων που καλύπτουν από γέφυρες και λιμάνια μέχρι τρένα υψηλής ταχύτητας. Πρόθεσή του να αντλήσει κεφάλαια από το κρατικό επενδυτικό ταμείο της χώρας.

Η Ρωσία προσπαθεί να διαχειριστεί με φειδώ τα τεράστια συναλλαγματικά διαθέσιμα, προκειμένου να θωρακιστεί έναντι νέων κυρώσεων.

πόμενες εβδομάδες, καθώς έχει εκδηλωθεί νέα ένταση στις σχέσεις της Μόσχας με την Ουκρανία. Παρεπόμενο της πολεμικής ατμόσφαιρας είναι η κατάρρευση του νομίσματος της Ρωσίας που βρίσκεται στα χαμηλότερα επίπεδα από τον Νοέμβριο. Η Ναταλία Ορλόβα, επικεφαλής των οι-

κονομολόγων της Alfa Bank στη Μόσχα, προσεφλέει πως «με τις μακροπρόθεσμες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Ρωσία σε ό,τι αφορά γενικότερα το πετρέλαιο αλλά και τη σκληρή στροφή που κάνει η χώρα, είναι απίθανο να αποφασίσει η κυβέρνηση μεγάλη χαλάρωση στον προϋπολογισμό». Η Τράπεζα της Ρωσίας έχει, άλλωστε, προειδοποιήσει ότι αν η κυβέρνηση προχωρήσει σε μεγάλες δαπάνες θα την αναγκάσει να επισπεύσει την αύξηση των επιτοκίων, καθώς είναι πιθανόν να επιταχυνθεί ο πληθωρισμός. Σημειώνεται ότι ο υφιστάμενος προϋπολογισμός, στον οποίο δεν έχουν προβλεφθεί η πρόθεση του Ρώσου προέδρου να προωθήσει επενδυτικό πρόγραμμα, έχει σχεδιασθεί με στόχο τη μείωση των δαπανών τόσο για το τρέχον όσο και για το επόμενο έτος.

Ζητούμενο της λιτότητας ήταν να μειωθεί το δημοσιονομικό έλλειμμα που διευρύνθηκε εξαιτίας των μέτρων που ελήφθησαν κατά του οικονομικού αντικτύπου της πανδημίας. Από την πλευρά του ο πρωθυπουργός της Ρωσίας, Μιχαήλ Μισούστιν, που ανέλαβε καθήκοντα μόλις λίγους μήνες προτού εκδηλωθεί η πανδημία και πλήξει τη ρωσική οικονομία, βλέπει τα επενδυτικά σχέδια του Ρώσου προέδρου ως ευκαιρία για να επαναφέρει τη χώρα στην οικονομική ανάπτυξη που σκόπευε να θέσει σε προτεραιότητα. Φημίζεται για την τακτική που είχε στην προηγούμενη θέση του ως επικεφαλής των φορολογικών αρχών της Ρωσίας να χρησιμοποιεί την υψηλή τεχνολογία και τους υπολογιστές για να περιορίσει τη γραφειοκρατία. Προωθεί, έτσι,

και τώρα την τεχνολογική αναβάθμιση της χώρας. Σύμφωνα με τις πηγές που μίλησαν στο Bloomberg, Ρώσοι αξιωματούχοι μελετούν τα σχέδια του Βλαντιμίρ Πούτιν και τους πόρους που διαθέτουν σε έναν υπόγειο χώρο εξοπλισμένο με υψηλή τεχνολογία που έχει κατασκευαστεί για ενδεχόμενο πολέμου. Για την είσοδο στον χώρο που βρίσκεται κάτω από τα κεντρικά γραφεία του ρωσικού Λευκού Οίκου στη Μόσχα, απαιτείται αυστηρός έλεγχος και γίνεται με υψηλή τεχνολογία αναγνώρισης χαρακτηριστικών. Οι εκτιμήσεις των οικονομολόγων συγκλίνουν πάντως στο συμπέρασμα πως η Ρωσία διαθέτει όντως επαρκείς πόρους για να στηρίξει την οικονομία της.

BLOOMBERG

Το έλλειμμα στις ΗΠΑ εκτινάχθηκε σε 1,7 τρισ. δολ.

Στο επίπεδο - ρεκόρ του 1,7 τρισ. δολαρίων έχει εκτιναχθεί το δημοσιονομικό έλλειμμα των ΗΠΑ μέσα στο πρώτο ήμισυ του οικονομικού έτους, δηλαδή από τον Οκτώβριο μέχρι και τον Μάρτιο. Αιτία είναι προφανώς οι εκτεταμένες δαπάνες του αμερικανικού κράτους με σκοπό τη στήριξη της αμερικανικής οικονομίας και τη θωράκιση της από τον οικονομικό αντίκτυπο της πανδημίας. Το ιλιγγιώδες έλλειμμα υπερβαίνει αισθητά το αμέσως προηγούμενο ρεκόρ που έχει καταγράψει η οικονομία της υπερδύναμης και συγκεκριμένα το έλλειμμα των 829 δισ. δολαρίων που έφτασε πριν από μία δεκαετία ακριβώς, τον Μάρτιο του 2011 όταν η τότε αμερικανική κυβέρνηση προέβλεπε σε εκτεταμένες δαπάνες και πάλι για να εξουδετερώσει τις καταστρεπτικές συνέπειες της ύφεσης που είχε προκαλέσει η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση του 2008.

Σύμφωνα με σχετικό ρεπορτάζ της Wall Street Journal, το δημοσιονομικό έλλειμμα

Αιτία οι δαπάνες με σκοπό τη στήριξη της αμερικανικής οικονομίας λόγω πανδημίας.

της υπερδύναμης είναι τώρα υπερδιπλάσιο εκείνου πριν από ένα έτος. Όπως τονίζει η αμερικανική εφημερίδα, οι εκτεταμένες δαπάνες που αποφάσισε η ηγεσία των ΗΠΑ έχουν μεν θωρακίσει την οικονομία της από τις καταστρεπτικές συνέπειες της πανδημίας, αλλά έχουν οδηγήσει το χρέος της σε επίπεδα πρωτοφανή μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο. Στην επιδείνωση της δημοσιονομικής εικόνας των ΗΠΑ έχει, άλλωστε, συνεισφέρει και η μείωση των εσόδων από τους εταιρικούς φόρους. Σχολιάζοντας σχετικά ο Μάι Μακ Γκίνεας, πρόεδρος της διακομματικής επιτροπής του Κογκρέσου για τον υπεύθυνο ομοσπονδιακό προϋπολογισμό, το-

Ο Ρόρι Γκάρμπλες, πρόεδρος της Ενωσης Εργατών Αυτοκινητοβιομηχανίας, έχει διατυπώσει την άποψη ότι χρειάζεται

νίζει πως «μεγάλο μέρος του δανεισμού που αποφασίσαμε το περασμένο έτος ήταν αναμειγνύμενο δικαιολογημένο, αλλά τώρα έχουμε πάνω μας το φορτίο από τρισεκατομμύρια χρέους».

Είναι ενδεικτικό ότι μόνον για τον περασμένο μήνα, το δημοσιονομικό έλλειμμα των ΗΠΑ έφτασε στα 659,6 δισ. δολάρια, καταγράφοντας το τρίτο υψηλότερο επίπεδο ως τώρα. Η ανοδική του πορεία αναμένεται να συνεχιστεί δεδομένου και του τελευταίου πακέτου στήριξης ύψους 1,9 τρισ. δολαρίων που αποφάσισε η κυβέρνηση Μπάιντεν. Το εν λόγω πακέτο προβλέπει, μεταξύ άλλων, πληρωμές απευθείας στα αμερικανικά νοικοκυριά με επιταγές ύψους 1.400 δολαρίων τις οποίες έστειλε να στείλει άμεσα η κυβέρνηση μόλις υπέγραψε ο Αμερικανός πρόεδρος το σχετικό διάταγμα. Σύμφωνα με στοιχεία του αμερικανικού υπουργείου Οικονομικών, οι πληρωμές αυτές έφτασαν τον Μάρτιο στο ύψος των 339 δισ. δολαρίων.

Η βρετανική οικονομία ανακάμπτει παρά το Brexit

Παρά τον δύσκολο συνδυασμό του Brexit με την πανδημία και τα περιοριστικά μέτρα για την αντιμετώπισή της, η οικονομία της Βρετανίας αναπτύσσεται. Οι επιχειρήσεις της προσαρμόζονται στα περιοριστικά μέτρα και έχουν αρχίσει να ανακάμπτουν οι εξαγωγές της χώρας προς την Ε.Ε. μετά την πτώση που σημείωσαν στην αρχή του έτους αμέσως μετά το Brexit. Σύμφωνα με τη βρετανική στατιστική υπηρεσία, το ΑΕΠ της χώρας αυξήθηκε κατά 0,4% τον Φεβρουάριο σε σχέση με τον Ιανουάριο όταν οι επιπτώσεις του Brexit οδήγησαν σε πτώση κατά 2,2% τον Ιανουάριο. Οι έμποροι λιανικής αναφέρουν μάλιστα αύξηση των πωλήσεων, ενώ έχει προηγηθεί αύξηση της παραγωγής αυτοκινήτων και γενικότερη ενίσχυση της βιομηχανικής παραγωγής όπως και του κατασκευαστικού κλάδου. Όπως σχολιάζει, πάντως,

σχετικό ρεπορτάζ της εφημερίδας the Guardian, η βρετανική οικονομία παραμένει κατά 7,8% μικρότερη από τα επίπεδα στα οποία βρισκόταν τον Φεβρουάριο του 2020 προτού δεχθεί πλήρη από το πρώτο κύμα της πανδημίας. Σε ό,τι αφορά τις εξαγωγές της προς την Ε.Ε., τον Φεβρουάριο σημείωσαν αύξηση στοιχη περίοδο του περασμένου έτους. Τόσο το ΑΕΠ της χώρας όσο και οι εξαγωγές της έχουν πληγεί σημαντικά από την πανδημία και τα στοιχεία που δίνει η στατιστική υπηρεσία προδίδουν πως η Βρετανία έχει ακόμη πολύ δρόμο να διανύσει για να επιστρέψει σε παλαιότερα επίπεδα η οικονομία της και θα χρειαστεί χρόνος όταν θα έχουν αρθεί πλήρως τα περιοριστικά μέτρα.

Κατά 30,6% αυξήθηκαν οι κινεζικές εξαγωγές

Μεγάλο στήριγμα για την κινεζική οικονομία αποδείχθηκαν οι εξαγωγές κατά την προηγούμενη χρονιά, ωστόσο η δυναμική τους αναμένεται να περιοριστεί το επόμενο διάστημα. Σύμφωνα με στοιχεία της τελωνειακής υπηρεσίας της χώρας, σε όρους δολαρίου, οι εξαγωγές της Κίνας αυξήθηκαν τον Μάρτιο 30,6% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περυσινή περίοδο, απέχοντας από τις αρχικές εκτιμήσεις για αύξηση 35,5%.

Σχολιάζοντας την πορεία των εξαγωγών το επόμενο τρίμηνο, ο εκπρόσωπος των τελωνείων Λι Κουιουέν, δήλωσε ότι το υψηλό επίπεδο των εξαγωγών κατά την περυσινή χρονιά θέτει προκλήσεις για το εμπόριο το δεύτερο τρίμηνο. Παράλληλα,

πρόσθεσε πως η επανεμφάνιση κρουσμάτων κορωνοϊού και η γενικότερη αβεβαιότητα στο εξωτερικό, όπως ο αποκλεισμός της διώρυγας του Σουέζ, καταδεικνύουν πως η Κίνα ακόμη έχει αρκετό δρόμο να διανύσει προκειμένου να επιτύχει σταθερή ανάπτυξη στο εμπόριο.

Στόχος της Κίνας είναι να μειώσει την εξάρτηση της οικονομίας της από τις εξαγωγές και οι καταναλωτικές δαπάνες να αποτελέσουν την ατμομηχανή της οικονομικής ανάπτυξης. Ωστόσο, και οι δύο κατηγορίες, εξακολουθούν να παίζουν σημαντικό ρόλο για την κινεζική οικονομία. Όπως αναφέρει και το CNBC, πέρυσι, το κινεζικά εργοστάσια κατάφεραν να επανεκκινήσουν την παραγωγή αρκετά νο-

ρίτερα από τα εργοστάσια σε άλλες χώρες τα οποία εξακολουθούσαν να αντιμετωπίζουν τις δυσκολίες της πανδημίας. Το 2020, οι εξαγωγές αποτέλεσαν «ασπίδα» για την κινεζική οικονομία, σημειώνοντας αύξηση 3,6% ενώ το ΑΕΠ της χώρας ανήλθε κατά 2,3% με την Κίνα να είναι η μοναδική από τις μεγάλες οικονομίες που κατάφεραν να σημειώσουν θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης.

Εξάλλου, η αύξηση αυτή πέρασε υποστηρίχθηκε και από την ενισχυμένη ζήτηση που σημειώθηκε για προϊόντα, όπως οι μάσκες προσώπου ή άλλα προστατευτικά είδη. Μοχλός για την έντονη ζήτηση των προϊόντων που κατασκευάζονται στα κινεζικά εργοστάσια, ήταν κατά τον Λάρι

Χου, επικεφαλής οικονομολόγος της Macquarie, η πρόωγη ανάκαμψη της Κίνας από την πανδημία αλλά και η τόνωση που καταγράφηκε από χώρες του εξωτερικού. «Αυτοί οι δύο παράγοντες (θα) εξασθενήσουν στο υπόλοιπο του τρέχοντος έτους, καθώς οι υπόλοιπες χώρες θα ξαναοιγούν και οι καταναλωτές θα μπορέσουν να ξεδέψουν περισσότερα για τις υπηρεσίες», πρόσθεσε. «Επομένως, δεν νομίζω ότι ο τρέχων ρυθμός θα μπορούσε να διατηρηθεί», κατέληξε. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι αναλυτές της Nomura αναμένουν ότι η αύξηση των εξαγωγών θα μειωθεί από 10% έως 15% τον Απρίλιο, με μια πιο σημαντική επιβράδυνση το δεύτερο εξάμηνο του έτους.

Στόχος της Κίνας είναι να μειώσει την εξάρτηση της οικονομίας της από τις εξαγωγές και οι καταναλωτικές δαπάνες να αποτελέσουν την ατμομηχανή της οικονομικής ανάπτυξης.

ecommbx
Fintech e-accounts platform

ECOMMBX provides convenient, quality payment solutions of the highest standards by innovatively incorporating e-money and e-accounts into one master platform for enhanced efficiency and transparency.

A platform to rule them all

Ο Ρόρι Γκάρμπλες, πρόεδρος της Ενωσης Εργατών Αυτοκινητοβιομηχανίας, έχει διατυπώσει την άποψη ότι χρειάζεται

SWIFT AND
SEPA PARTICIPANTS

MULTI-CURRENCY
CONVERSIONS

UNIQUE IBAN
PER ACCOUNT

Participants of: SWIFT & SEPA Authorised & Licensed Central Bank of Cyprus Electronic Money Institution # 115.1.3.20/2018 / BIC # ECBXCYN

www.ecommbanx.com

27 Pindarou Street, 3rd Floor, Office 301,
Block A, Alpha Business Center, 1060 Nicosia, Cyprus
+357 22270349 | info@ecommbx.com

ΑΝΑΛΥΣΗ

Κούβα: το τέλος μιας εποχής και οι αλλαγές που επείγουν

Του RICARDO TORRES PEREZ*

Η αποχώρηση του Ραούλ Κάστρο από την ηγεσία του Κομμουνιστικού Κόμματος της Κούβας σηματοδοτεί το τέλος μιας εποχής και συμπίπτει με τη χειρότερη οικονομική κρίση που εδώ και δεκαετίες αντιμετωπίζει η χώρα. Η ιστορική γενιά της Κούβας αφίσταται των πολιτικών της καθκόντων. Δύο είναι οι μεζόνες στόχοι, που εναπόκειται στους διαδόχους να εκπληρώσουν: η καθολική ευημερία και η ικανοποιητική επίλυση των διαφορών με τις ΗΠΑ. Ο Ραούλ Κάστρο έλαβε σημαντικές αποφάσεις στις δύο ηπείρες του. Εγκαινίασε τη διαδικασία εφαρμογής μεταρρυθμίσεων, παράλληλα αποπειράθηκε να εξομαλύνει τις

δεν αρκεί και ο κατάλογος συνεχίζεται. Η οικονομική κρίση που προκάλεσε η πανδημία εξέθεσε τις αδυναμίες του παραγωγικού συστήματος της Κούβας. Επί δεκαετίες η οικονομία έχει εγκλωβιστεί σε χαμηλότατο ρυθμό ανάπτυξης και έχει απολέσει τον βηματισμό της τα τελευταία χρόνια. Η αύξηση του ΑΕΠ από 2,7% το 2010-2015 ελασθένισε στο 0,9% το 2016-2019, ενώ η παραγωγή συρρικνώθηκε 11% το 2020. Τη χρονιά αυτή οι εξαγωγές καταβαραθρώθηκαν άνω του 30%. Το έλλειμμα εκτινάχθηκε και φέτος θα φθάσει το 18% του ΑΕΠ, ενώ βαίνει διογκούμενο και το χρέος. Η απροθυμία να εφαρμοστούν οι αναγκαίες μεταρρυθμίσεις στις αρχές του 21ου αιώνα είχαν ως αποτέλεσμα μεγάλο μέρος του διεθνούς εμπορίου να συναρτάται με πολιτικές αποφάσεις. Συνεπώς, σήμερα τα οικονομικά προβλήματα της συμμάχου Βενεζουέλας βαρύνουν και την Κούβα. Τα λάθη και οι παραλείψεις επιδεινώνονται από το περίπλοκο των πολιτικών μεταβολών. Οι περισσότεροι διαρθρωτικοί παράγοντες, που αιτιολογούν τα γενικά χαρακτηριστικά του κουβανικού μοντέλου, είτε άλλαξαν άρδην είτε τελούν σε μετασχηματισμό: η πολιτική ηγεσία, που είναι χαρισματική, και ιστορικά νομιμοποιημένη, οι ξένοι σύμμαχοι, που μπορούν να προσφέρουν γενναϊόδωρη βοήθεια, μία τρόπος τινά ομοιογένεια του πληθυσμού εξαιτίας περιορισμένης ανισότητας και κυρίαρχης ιδεολογίας και ο σχετικός οικονομικός αποκλεισμός από τον υπόλοιπο κόσμο λόγω κυρώσεων. Είναι δύσκολο να αποφανθεί κανείς εάν η Κίνα ή η Ρωσία, οι σημαντικότεροι σύμμαχοι της Κούβας, προτίθενται να της παράσχουν άνευ όρων βοήθεια για να ξεπεράσει την κρίση. Από την άλλη, εξαιτίας μεταβολών στο διεθνές σκηνικό ίσως της επιφυλάσσεται κάτι το ανεπιθύμητο, όπως το να εμπλακεί και πάλι σε ένα είδος Ψυχρού Πολέμου έναντι των ΗΠΑ. Οι λελογισμένες μεταρρυθμίσεις στην Κούβα μπορούν να μεταβάσουν την αντίληψη που έχουν οι σύμμαχοι της για αυτήν, καθώς ακόμα και οι ΗΠΑ.

* Ο κ. Ricardo Torres Perez είναι καθηγητής Οικονομικών στο Πανεπιστήμιο της Αβάνας. Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην ιστοσελίδα www.ips-journal.eu του Ινστιτούτου Φρίντριχ Εμπερτ.

Μεγάλα τριμηνιαία κέρδη κατέγραψε η Deutsche Bank

Τα καλύτερα τριμηνιαία κέρδη της σε περίοδο επταετίας εμφάνισε η Deutsche Bank, η μεγαλύτερη τράπεζα της Γερμανίας, αποφεύγοντας ταυτόχρονα τις απώλειες λόγω των κεφαλαίων Archegos. Τα εν λόγω επενδυτικά κεφάλαια αντιστάθμισαν τις κινδύνους κατέρρευσης προσφάτως, συμπαρασύροντας σε οικονομική αιμορραγία τράπεζες που είχαν επενδύσει σε αυτά, όπως οι UBS και Credit Suisse. Ειδικότερα, την τριμηνία Ιανουαρίου - Μαρτίου το γερμανικό πιστωτικό ίδρυμα ανακοίνωσε κέρδη 908 εκατ. ευρώ εν συγκρίσει με τη ζημία 43 εκατ. ευρώ προ ενός έτους. Τα έσοδα διαμορφώθηκαν στα 7,2 δισ. ευρώ, αυξημένα 14% σε ετήσια βάση. Συν τοις άλλοις, τα τωρινά κέρδη ξεπέρασαν τις εκτιμήσεις των αναλυτών. Όπως επισημαίνει το Bloomberg, η δυναμική επίδοση της Deutsche οφείλεται κυρίως στον βραχίονα επενδυτικής τραπεζικής, του οποίου τα έσοδα ενισχύθηκαν 32% σε ετήσια βάση. Ο βραχίονας αυτός αποχώρησε ε-

γκαίρως από την Archegos και επέστρεψε τις επόμενες εβδομάδες από σκάνδαλα τράπεζα της Γερμανίας βρέθηκε στο περιθώριο του τελευταίου σκανδάλου, που κλόνησε τον χρηματοπιστωτικό κόσμο. Η τιμή της μετοχής στο Χρηματιστήριο της Φρανκφούρτης είχε άνοδο έως και 9%. Η τράπεζα ανέφερε πως τα ευνοϊκά αποτελέσματά της σχετίζονται με την αύξηση των εσόδων, την ουσιαστική μείωση στις προβλέψεις έναντι επισφαλειών και τα χαμηλότερα προσαρμοσμένα ανά έτος κόστη. Ατενίζοντας το μέλλον, ο διευθύνων σύμβουλος της Κρ. Ζέβινγκ τόνισε πως τα φετινά έσοδα θα προσεγγίζουν εκείνα του 2020, προσθέτοντας ότι η Deutsche ενδιαφέρεται να προωθήσει ένα υβριδικό σχήμα εργασίας. Στο πλαίσιο αυτό θα μπορούν έως και τρεις ημέρες εβδομαδιαίως οι υπάλληλοι να εργάζονται από το σπίτι, προσφέροντάς τους ευελιξία και πάντα σε συνεργασία με τους προϊστάμενους τους.

BLOOMBERG

Πωλήσεις-ρεκόρ το πρώτο τρίμηνο του 2021 από την Apple

Η πολύ μεγάλη ζήτηση για τις συσκευές της φέρνει έσοδα 76,6 δισ. δολαρίων

Υψηλότατα έσοδα, της τάξεως των 76,6 δισ. δολαρίων, αναμενόταν να εμφανίσει το πρώτο τρίμηνο η Apple χάρις στη ζωνή ζήτηση που εκδηλώθηκε για όλο το εύρος των προϊόντων της – θα πρόκειται για τα υψηλότερα έσοδα της εταιρείας σε τρίμηνο πλάν του τελευταίου του έτους, που συνδέεται με τη χριστουγεννιάτικη κατανάλωση. Τα τελευταία χρόνια, όπως αναφέρει σε δημοσίευσή της η εφημερίδα Financial Times, η γενικότερη αντίληψη για την Apple ήταν ότι, λόγω της ωρίμανσης της αγοράς συσκευών, στρέφεται με επίταση στην παροχή υπηρεσιών και στο λογισμικό – άλλωστε, με τα τωρινά δεδομένα οι αφοσιωμένοι χρήστες της κρατούν ένα νέο μοντέλο iPhone τέσσερα χρόνια έναντι των τριών το 2018. Και αυτός ήταν ένας από τους λόγους που την έκαναν να διαφοροποιηθεί.

Τα οικονομικά αποτελέσματα της περυσινής χρονιάς μάλλον επιβεβαιώνουν τις εκτιμήσεις, ωστόσο αυτό δεν αναμένεται πως θα συμβεί φέτος. Κάνοντας μια υπόμνηση, την τριμηνία Ιανουαρίου - Μαρτίου του 2020 ελαττώθηκαν οι πωλήσεις των iPhones σχεδόν κατά 7%, ενώ εκείνες των iPads και Mac ήταν στάσιμες. Τη σημαντι-

Οι αναλυτές εκτιμούν πως μόνο οι πωλήσεις iPhone θα ενισχυθούν κατά 42%, στα 41,2 δισ. δολάρια.

κότερη ώθηση έδωσε ο βραχίονας της παροχής υπηρεσιών, ο οποίος είχε αύξηση πωλήσεων κατά 17% και πλέον, στα 15,7 δισ. δολάρια.

Τώρα, όμως, η κατάσταση φαίνεται πως θα ανατραπεί πλήρως, μιας και οι δημοφιλείς φορητές και επιτραπέζιες συσκευές αλλά και οι φορητές της Apple δείχνουν να έχουν πολύ μεγάλη ζήτηση, και μάλιστα σε τέτοιο βαθμό ώστε ο βραχίονας των υπηρεσιών της προβλεπόταν να έχει συγκριτικά την πιο αργή αύξηση στις πωλήσεις. Εξ ου και τα αθροιστικά έσοδα τριμήνου προβλέπονταν αυξημένα κατά ένα τρίτο, στα 76,6 δισ. δολάρια, και τα καθαρά κέρδη ενισχυμένα κατά 47%, στα 16,6 δισ. δολάρια. Πρό-

Τα καθαρά κέρδη της εταιρείας αναμένεται να ανακοινωθούν ενισχυμένα κατά 47%, στα 16,6 δισ. δολάρια.

κειται για εκτιμήσεις αναλυτών της Visible Alpha. Βέβαια, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι πέρυσι την αντίστοιχη περίοδο, λόγω έκρηξης της πανδημίας, τα κινεζικά εργοστάσια κατασκευής εξαρτημάτων είχαν κλείσει, όπως και όλα τα καταστήματα λιανικής της Apple παγκοσμίως. Παρά ταύτα, κανένα τρίμηνο πλάν του εορταστικού των Χριστουγέννων δεν έχει παρουσιάσει ποτέ η Apple υψηλότερα έσοδα από 65 δισ. δολάρια, ήτοι πολύ λιγότερα από τα 76,6 δισ. δολάρια που αναμενόταν να ανακοινώσει φέτος.

Μία από τις εντυπωσιακότερες επιδόσεις θα αφορά τα iPhones. Αναλυτές εκιάζουν πως οι πωλήσεις τους θα ενισχυθούν κατά

42% στα 41,2 δισ. δολάρια, ενώ θα έπονται με τα κριτήρια αυτά τα iPads και οι φορητές συσκευές/αξεσουάρ. Η δραστική τόνωση της ζήτησης για τα iPhones οφείλεται στο ότι ορισμένες πωλήσεις Χριστουγέννων και Πρωτοχρονιάς μετακινήθηκαν στις αρχές του 2021 λόγω καθυστερήσεων στην τροφοδοτική αλυσίδα. Το εν λόγω τμήμα της Apple συνέδραμε σε μεγάλο βαθμό και η Κίνα, όπως παρατηρεί η αναλύτρια Κέιτι Χιούμπερτ της Morgan Stanley. Η τελευταία προβλέπει 11,1 εκατομμύρια τεμάχια να έχουν πουληθεί εκεί, σχεδόν διπλάσια από το 2020. Αθροιστικά σε όλο τον πλανήτη πιθανώς διοχετεύθηκαν 52 εκατομμύρια, ήτοι 27% περισσότερα από πέρυσι, σύμφωνα

με τη Visible Alpha. Στην κατηγορία των iPads, αναμενόταν να παρατηρηθεί η δεύτερη ταχύτερη αύξηση πωλήσεων, κατά 27% στα 5,6 δισ. δολάρια, ενώ οι υπολογιστές Mac θα έχουν πωλήσεις υψηλότερες κατά 22% στα 6,5 δισ. δολάρια χάρις στην τερματισμό ανάπτυξης της τηλεκαίειδους. Ορισμένοι αναλυτές σημειώνουν πως τέτοιοι ρυθμοί αύξησης δεν είναι βιώσιμοι, ειδικά όταν η πανδημία θα υποχωρήσει και θα επανέλθει η κανονικότητα. Ωστόσο, η κ. Χιούμπερτ είναι πιο αισιόδοξη, θεωρώντας πως η Apple έχει τώρα την ευκαιρία να υπερδιπλασιάσει το μερίδιό της στη διεθνή αγορά Η/Υ για τους Mac από το 7% στο 15% το 2025.

Πωλητήριο στο 1% της Aramco για 19 δισ. δολ.

Ο Σαουδάραβας πρίγκιπας Μοχάμεντ μπιν Σαλμάν σε μια σπάνια τηλεοπτική συνέντευξη του δήλωσε πως εξετάζεται το ενδεχόμενο να πουληθεί μερίδιο 1% από τον κολοσσό της Aramco σε ενεργειακό όμιλο διεθνούς βελινεκού, ενώ, παράλληλα, τόνισε πως προβλέπει ισχυρή οικονομική ανάκαμψη μετά την πανδημία. Η Σαουδική Αραβία προσβλέπει σε αυτήν την πώληση, η οποία βάσει της χρηματοπιστωτικής αξίας της Aramco αποτιμάται στα 19 δισ. δολάρια, θεωρώντας την έναν τρόπο να ενεργοποιηθεί η ζήτηση για το πετρέλαιο της, όπως ο ίδιος ο ηγέτης δήλωσε. Χωρίς να επεκταθεί σε επιπλέον λεπτομέρειες, ανέφερε πως η όλη διαδικασία της πώλησης τοποθετείται εντός οριζώντα διετίας. «Δεν θα ήθελα να υποσχεθώ πράγματα σχετικά με την ολοκλήρωση της συμφωνίας, αλλά αυτήν τη στιγμή διεξάγονται συνομιλίες με πολύ μεγάλη εταιρεία, της οποίας το όνομα δεν δύναμαι να αναφέρω. Η συμφωνία έχει ύψιστη σημασία για να ενισχυθούν οι πωλήσεις της Aramco στη χώρα όπου έχει την έδρα της η εν λόγω εταιρεία», υπογράμμισε ο Μοχάμεντ μπιν Σαλμάν.

Η Κίνα συνιστά τη μεγαλύτερη καταναλωτήρα σαουδαραβικού πετρελαίου, αφού σχεδόν το 30% των εξαγωγών εκεί κατευθύνεται, όπως γίνεται φανερό από τα στοιχεία που συγκέντρωσε το Bloomberg. Στη συνέχεια ακολουθούν οι Ιαπωνία, Νότια Κορέα και Ινδία. Εν τω μεταξύ, η Aramco ακριβώς όπως και η Κίνα επιδιώκει δικαίως να αποκτήσει ακόμη μεγαλύτερη πρόσβαση στην Ινδία, η οποία, πριν από το πλήγμα της πανδημίας, ήταν η ταχύτερα αναπτυσσόμενη

Ο Σαουδάραβας πρίγκιπας βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην Aramco, ώστε να εξεύρει πόρους για να χρηματοδοτήσει και να μετασχηματίσει την οικονομία της χώρας του. Το σχέδιό του αυτό το έχει ονομάσει «Οράμα 2030».

αγορά στην κατανάλωση πετρελαίου. Τα διυλιστήρια της χώρας στις αρχές Απριλίου είχαν δλωσει, πάντως, ότι θέλουν να μειώσουν τις αγορές από τη Σ. Αραβία λόγω του ότι η πανδημία περιορίσει τη ζήτηση. Βέβαια, δεν είναι μόνον ο όμιλος της Aramco που έχει στραμμένο το βλέμμα στην Ινδία,

και ο ανταγωνισμός είναι μεγάλος. Από την άλλη πλευρά, ο Σαουδάραβας πρίγκιπας βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στην Aramco, τη μεγαλύτερη πετρελαϊκή του κόσμου, ώστε να εξεύρει πόρους για να χρηματοδοτήσει και να μετασχηματίσει την οικονομία της χώρας του. Το σχέδιό του αυτό το έχει ονο-

μάσει «Οράμα 2030». Ωστόσο, οι προσπάθειές του αντιμετωπίζουν πολλά εμπόδια εξαιτίας των συμβάντων στην πολιτική σκηνή – την κατστολή της όποιος αντιπολίτευσης, τη δολοφονία του πολιτικού αντιπάλου του καθεστώτος, Τζαμάλ Κασόγκι το 2018 – αλλά και της πανδημίας. Αξίζει να αναφερθεί πως για την αρχική δημόσια διάθεση μετοχών της Aramco, η οποία έλαβε χώρα το 2019 και στην οποία πουλήθηκε μόλις το 2% της εταιρείας, συγκεντρώθηκαν σχεδόν 30 δισ. δολάρια.

Δανεισμός

Τα χρήματα κατέληξαν στο κρατικό επενδυτικό ταμείο και στόχο είχαν να διευκολύνουν τις επενδύσεις για τη διαφοροποίηση της οικονομίας της Σ. Αραβίας και την απομάκρυνσή της από το πετρέλαιο. Εκτοτε, η Aramco προέβη σε δανεισμό και πούλησε μέρος των δευτερευόντων περιουσιακών της στοιχείων, ώστε να διατηρήσει το μείρισμα των 75 δισ. δολαρίων, το μεγαλύτερο μέρος του οποίου δίδεται στο κράτος. Αν και η δημόσια διάθεση μετοχών της Aramco ήταν η μεγαλύτερη στην Ιστορία, η πλειονότητα των επενδυτών ήταν ντόπιοι καθώς και πλούσιες οικογένειες της Σ. Αραβίας. Τέλος, όπως επισημαίνει το Bloomberg, το Ριάντ αναζητεί τρόπους ώστε να αποκομίσει χρήματα από τα περιουσιακά στοιχεία της πετρελαϊκής εταιρείας, καθώς και ότι τον Μάρτιο ανακοίνωσε πως κοινοπραξία υπό την αιγίδα Αμερικανών επενδυτών θα τοποθετήσει 12,4 δισ. δολάρια στους αγωγούς της.

BLOOMBERG

25 ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Βάζουμε πλώρη για νέες επιτυχίες

Για εμάς, την Κύπρο και τους ανθρώπους της

800 00 722

www.rcbcy.com

RCB Bank Ltd. Ιδιωτική Εταιρεία. Αριθμός εγγραφής: 72376.
Εγγεγραμμένη Έδρα: Αρσινόους 2, 3105 Λεμεσός, Κύπρος.

Το δημογραφικό ρολόι γυρνάει προς τα επάνω

«Καμπανάκι» για την πληθυσμιακή συρρίκνωση της Ελλάδας

Της **ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ**

Οι **ηλικιωμένοι** αυξάνονται, τα παιδιά μειώνονται, οι νέοι μεταναστεύουν, με τρομακτικές συνέπειες σε όλα τα πεδία. Από το 2011 οι θάνατοι ξεπερνούν σταθερά τις γεννήσεις, που μειώνονται επίσης σταθερά. Ο πληθυσμός όλο και γερνάει, μια τάση η οποία δεν πρόκειται να αναστραφεί τις επόμενες δεκαετίες.

Η έρευνα που εκπόνησε ο καθηγητής Δημογραφίας του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, Βύρων Κοτζαμάνης, για λογαριασμό του Ινστιτούτου Μικρών Επιχειρήσεων της ΓΣΕΒΕΕ, και παρουσιάστηκε διαδικτυακά, φέρνει στο φως πολλά κρίσιμα σημεία. «Μειώνεται ο πληθυσμός εργασίμης ηλικίας (20-65 ετών), και θα

«Μειώνεται ο πληθυσμός εργασίμης ηλικίας (20-65 ετών) και ταυτόχρονα αυξάνεται ο μέσος όρος ηλικίας του», αναφέρει ο καθηγητής Βύρων Κοτζαμάνης.

συνεχίσει να μειώνεται. Ταυτόχρονα αυξάνεται ο μέσος όρος ηλικίας του, δηλαδή το εργατικό δυναμικό και συρρικνώνεται και γηράσκει. Τι σημαίνει αυτό; Ότι καθώς εισερχόμαστε στην εποχή της τέταρτης βιομηχανικής επανάστασης, αν δεν λάβουμε μέτρα, το όλο και διευρυνόμενο τμήμα του εργατικού δυναμικού, ηλικίας άνω των 50-55 ετών, θα έχει μειωμένες ψηφιακές δεξιότητες με αποτέλεσμα σοβαρά προβλήματα στη μετάβασή μας στην ψηφιακή εποχή. Τα μέτρα αυτά, προγράμματα ψηφιακής κατάρτισης των μεγαλύτερων σε ηλικία εργαζομένων, να πρέπει να ληφθούν τώρα, αλλιώς ένα τμήμα των εργαζομένων, κυρίως σε τομείς κλειρίου για την ανάπτυξη –εκπαίδευση, υγεία, δημοσία διοίκηση– θα απαχθωθεί

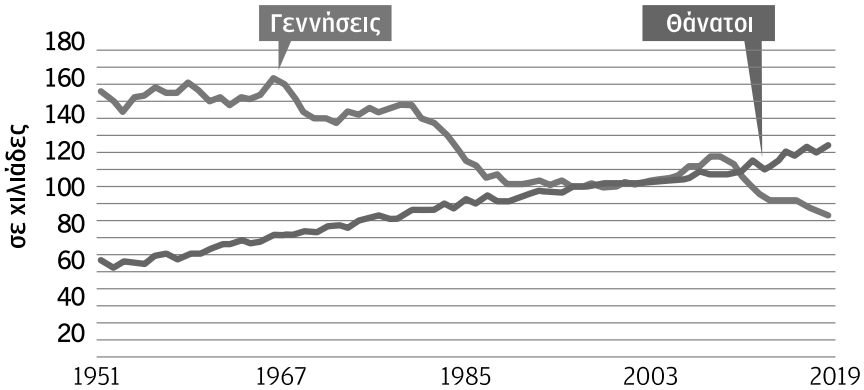
καθώς θα δυσκολεύεται να προσαρμοστεί στις νέες συνθήκες», σημειώνει ο κ. Κοτζαμάνης.

As δούμε τα σημαντικότερα σημεία της μελέτης αυτής, η οποία αφορά όλη τη μεταπολεμική περίοδο στην Ελλάδα. Αν ο πληθυσμός μας παρουσιάζεται σε βάθος δεκαετιών αυξημένος (7,6 εκατ. το 1951, 10,7 το 2020) αυτό οφείλεται στην αύξηση του αριθμού των μεγαλύτερων σε ηλικία, αφού οι κάτω των 14 ετών μειώνονται αδιάκοπα. Οι έως 14 ετών μειώθηκαν μεταξύ 1951 και 2020 κατά 630.000, ενώ οι άνω των 15 ετών αυξήθηκαν κατά 3,72 εκατομμύρια. Σημαντικές οι αλλαγές που έχουν συντελεστεί. Ζούμε κατά μέσον όρο περισσότερο, κυρίως στις πόλεις (το 76% του πληθυσμού έναντι του 38% το 1951), κάνουμε λιγότερα παιδιά και λιγοτερους γαμους, συμβιώνουμε περισσότερο (οι ελεύθερες συμβιώσεις αποτελούν το 20% των πρώτων γάμων), χωρίζουμε πιο ευκολα, όμως διατηρούνται για τις γυναίκες οι ασυμβατότητες μεταξύ εργασιακής και οικογενειακής ζωής. Μεταξύ των 1.000 κατοίκων οι 85 είναι αλλοδαποί.

Η οικονομική κρίση και στη συνέχεια η πανδημία ενίσχυσαν τις τάσεις μείωσης του πληθυσμού – από το 2010 ο πληθυσμός μειώνεται (11,123 εκατ. το 2011, 10,718 εκατ. το 2020). Ο αριθμός των θανάτων αυξάνεται συνεχώς (59,5 χιλ. το 1956, 125 χιλ. το 2019), καθώς όλο και περισσότεροι εισέρχονται στην ομάδα άνω των 65 ετών. Παράλληλα, όλο και λιγότερες γυναίκες αναπαραγωγικής ηλικίας εισέρχονται στην ομάδα 20-49 ετών, γεννώντας σταθερά λίγα παιδιά (83,7 χιλ. γεννήσεις το 2019, 67 χιλ. λιγότερες από εκείνες των αρχών του 1950). Και η τάση γήρανσης του πληθυσμού δεν πρόκειται να ανακοπεί.

Οι αλλοδαποί, μολονότι συμβάλλουν την τελευταία δεκαετία στη γεννητικότητα με το 15% των γεννήσεων, δεν θα αντρεψουν την τάση αυτή, όπως δεν την ανέτρεψαν μέχρι σήμερα. Επομένως θα έπρεπε να ληφθούν τόσο μέτρα για την ανακοπή των πτωτικών τάσεων των γεν-

θάνατοι και γεννήσεις (απόλυτες τιμές), 1951-2019

Δημογραφικές αλλαγές ανάμεσα στο 1951 και το 2020, σε εκατ.

	1951	2020	Διαφορά 2020-1951
Συνολικός πληθυσμός	7,63	10,72	+3,09 εκατ.
Αστικός πληθυσμός (%)	38	76	Διπλασιασμός
0-14 ετών	2,16	1,53	-0,63 εκατ.
0-19 ετών	2,95	2,08	-0,87 εκατ.
15-44 ετών	3,64	3,81	+0,17 εκατ.
45-64 ετών	1,32	3,00	+1,68 εκατ.
15-64 ετών	4,95	6,80	+1,85 εκατ.
20-64 ετών	4,16	6,26	+2,10 εκατ.
65 ετών +	0,52	2,39	+1,87 εκατ.
85 ετών +	0,03	0,38	+0,35 εκατ.
0-14 ετών (%)	28,3	14,3	-14,0
0-19 ετών (%)	38,6	19,4	-19,2
15-44 ετών (%)	47,6	35,5	-12,1
45-64 ετών (%)	17,2	28,0	+10,8
15-64 ετών (%)	64,9	63,5	-1,4
20-64 ετών (%)	54,5	58,4	+3,9
65 ετών + (%)	6,8	22,3	+15,5
85 ετών + (%)	0,4	3,5	+3,1

ΠΗΓΕΣ: ΕΛΣΤΑΤ (2020), Δημογραφικές εξελίξεις, Βύρων Κοτζαμάνης

νησεων όσο και μέτρα προκειμένου «ο πληθυσμός μας να γηράσκει σε καλή υγεία, παραμένοντας οικονομικά και κοινωνικά δραστήριος και παραγωγικός. Η υγιής γήρανση θα μπορούσε να αποτελέσει καπνίο αντιβαρο στη μη αναστρεψίμη μέχρι το 2050 δημογραφική γήρανση», τονίζει ο κ. Κοτζαμάνης.

Δυσμενές σενάριο

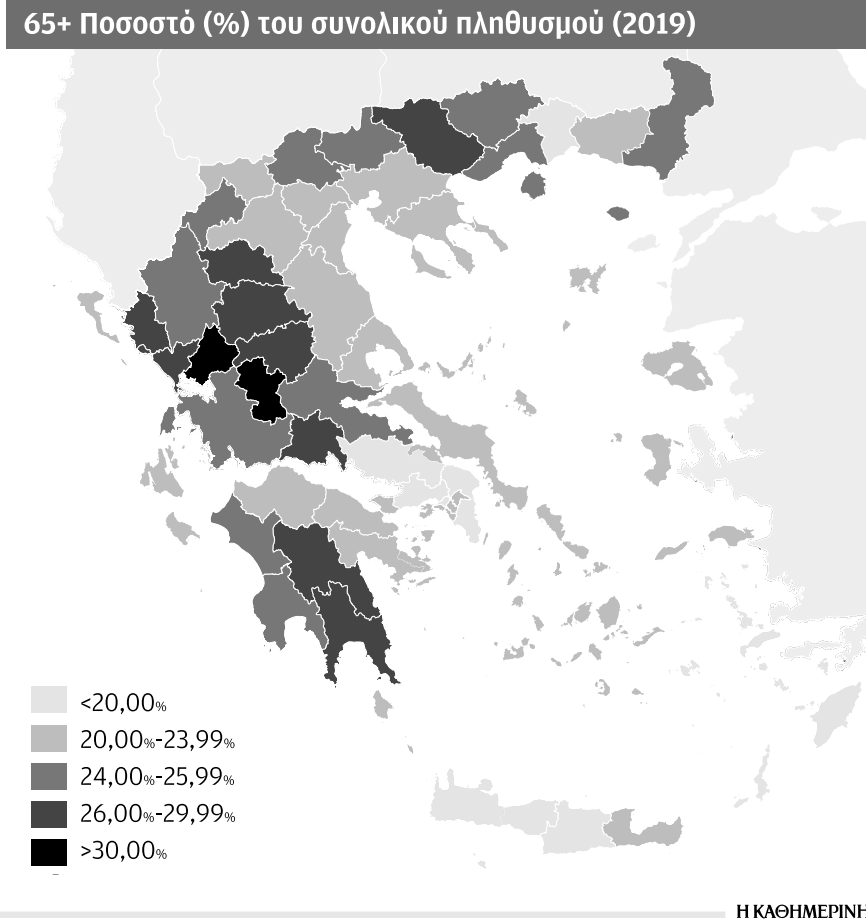
Κατά τις προβλέψεις, η Ελλάδα θα συνεχίσει να συρρικνώνεται πληθυσμιακά τις επόμενες τρεις δεκαετίες. Σύμφωνα με το Εργαστήριο Δημογραφικών και Κοινωνικών Αναλύσεων, το 2035, με βάση το δυσμενές σενάριο και την υποθεσι-

ενος μηδενικού μεταναστευτικού ισοζυγίου, ο πληθυσμός μας θα μειωθεί σε 9,4 εκατ. (28% οι άνω των 65 και 4,5% οι άνω των 85) και το 2050 σε 8,3 εκατ. (33% οι άνω των 65 και 6,6% οι άνω των 85). Ο πληθυσμός εργασίμης ηλικίας θα περιοριστεί σε 5,8 εκατ. το 2035 και 4,6 εκατ. το 2050. «Θα πρέπει να ληφθούν μέτρα τώρα, προκειμένου να αποδώσουν σταδιακά και η τάση να αναστραφεί σε 20 με 30 χρόνια», αναφέρει ο κ. Κοτζαμάνης.

Ο ηλικιωμένοι δεν είναι απλοί αποδέκτες υπηρεσιών και κοινωνικό βάρος. «Η έλλειψη διορατικότητας και προοπτικής θεωρήσης συνεβάλαν στη δημιουργία

Προβολές Eurostat, πληθυσμός 15-64 ετών, απόλυτες τιμές και %

	Συνολικός πληθυσμός (χιλιάδες)	15-64 ετών (χιλιάδες)	% του συνολικού πληθυσμού
1951 (απογραφή)	7.629,70	4.950,0	64,9
1/1/2015 (ΕΛΣΤΑΤ)	10.858,00	7.011,0	64,6
1/1/2020 (ΕΛΣΤΑΤ)	10.718,60	6.804,8	63,5
1/1/2035	10.104,62	6.053,0	59,9
1/1/2050	9.503,13	5.122,0	53,9

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

προβλημάτων που θα κληθούμε να επιλύσουμε σε ένα γγγυς μέλλον, το οποίο θα σηματοδευτεί από την αναποφευκτική δημογραφική γήρανση», λέει ο κ. Κοτζαμάνης. «Το δημογραφικό ρολόι προχωράει δείχνοντας τη συνεχή αύξηση της μέσης ηλικίας του πληθυσμού. Όμως το κοινωνικό ρολόι έχει σταματήσει καθηλωμένο σε μια γραμμική αντίληψη του εργασιακού βίου – εκπαίδευση, εργασία, εκτός εργασίας. Θα πρέπει να καταργηθούν τα ηλικιακά σύνορα, να δημιουργηθούν πραγματικά εναλλακτικές επιλογές ανάμεσα στην εργασία, στον ελεύθερο χρόνο και στην εκπαίδευση στη διάρκεια των διαδοχικών κυκλών της ζωής, να πέσουν

τα σινικά τείχη που διαχωρίζουν την ενεργή ζωή από τη μη ενεργή, να αξιοποιηθεί το τεράστιο απόθεμα δυναμικών και πόρων που κατεχουν τα άτομα της αποκαλυμμένης ευσχίας τρίτης ή ακόμη και τέταρτης ηλικίας». Όμως για να γίνει αυτό θα πρέπει να αναθεωρηθούν νοοτροπίες και να δομηθούν νέες πολιτικές, «που δεν συζητούνται στη χώρα μας μέχρι στιγμής. Η αυξανόμενη δημογραφική γήρανση θα πρέπει να συνοδεύεται από ένα ξανάνωμα των ατόμων που εντάσσονται στην τρίτη ή τέταρτη ηλικία, αλλιώς θα βρεθούμε μπροστά σε πολύ μεγάλα προβλήματα», καταλήγει ο κ. Κοτζαμάνης.

Με ψηφιακά αντισώματα στην πανδημία οι ελληνικές επιχειρήσεις

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΕΛΑΦΡΟΥ**

Σημαντικά βήματα στον ψηφιακό μετασχηματισμό πραγματοποίησαν οι περισσότερες ελληνικές επιχειρήσεις με δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης (Ε&Α) την περίοδο της πανδημίας. Προσπαθώντας να ανταπεξέλθουν και να υπερβούν θετικά τις νέες δυσκολίες από τα πολύμηνα lockdowns, πολλές επιχειρήσεις επιτάχυναν την ανάπτυξη ψηφιακών λειτουργιών και υιοθέτησαν νέες ψηφιακές εφαρμογές με αναπτυξιακό χαρακτήρα. Το 2020 αποτέλεσε μία καταλυτική χρονιά για τον ταχύτερο ψηφιακό μετασχηματισμό των ελληνικών επιχειρήσεων.

Το 82% των εταιρειών με δραστηριότητες έρευνας και τεχνολογίας ιεραρχούν ψηλά τον ψηφιακό μετασχηματισμό.

Πρόκειται για συμπέρασμα μεγάλης έρευνας του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης, που διεξήχθη στα τέλη του 2020 σε 631 επιχειρήσεις πανελλαδικά (το 60% με έδρα την Αττική). Το 82% των εταιρειών απάντησε στα ερωτηματολόγια πως δίνει έμφαση στον ψηφιακό μετασχηματισμό, αξιολογώντας τον ως πολύ σημαντική ή σημαντική συνεχή αναπτυξιακή στρατηγική. Επίσης, η ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων του προσωπικού αποτελεί πολύ σημαντική ή σημαντική προτεραιότητα για το 84% των επιχειρήσεων (43% και 41% αντίστοιχα). Όπως και η συνεχής βελτίωση και ανάπτυξη αγαθών ή υπηρεσιών (41% των επιχειρήσεων). Ακόμη, ενισχυμένη καταγράφεται η τάση προς πιο προηγμένες τεχνολογίες στους τομείς της κυβερνοασφάλειας (37%) και του υπολογιστικού νέφους (36%).

Επιπλέον, το 40% των επιχειρήσεων που έλαβαν μέρος στην έρευνα θεωρεί ως πολύ σημαντική πρακτική για την επέκτασή σε νέες αγορές τη λειτουργία ιστότοπου, ενώ το 34% των επιχειρήσεων υπογραμμίζει την αλληλεπίδραση με τους πελάτες μέσω ζωντανών συζητήσεων και κοινωνικών δικτύων, όπως και την ενίσχυση των ψηφιακών καναλιών επικοινωνίας (social media, apps, κ.ά.) με σκοπό τη συνεχή βελτίωση της επικοινωνίας με τους πελάτες τους (27%).

Πολύ σημαντικά για την πρόσβαση σε νέες αγορές

ΠΗΓΗ: ΕΚΤ, «Ο Ψηφιακός Μετασχηματισμός των ελληνικών επιχειρήσεων. 2020: η επίδραση της πανδημίας COVID-19»

ωνίας (social media, apps, κ.ά.) με σκοπό τη συνεχή βελτίωση της επικοινωνίας με τους πελάτες τους (27%).

«Σημαντικό είναι το γεγονός ότι η πλειονότητα των επιχειρήσεων υιοθέτησε κυρίως στρατηγικές με αναπτυξιακό χαρακτήρα και αποτύπωμα για την αντιμετώπιση της κρίσης που προκάλεσε η πανδημία. Η υιοθέτηση ψηφιακών πρακτικών επιταχύνθηκε και ο ψηφιακός μετασχηματισμός ενισχύθηκε, αποτελώντας πλέον κεντρική επιχειρηματική στρατηγική για τη μελλοντική τους ανάπτυξη σε οκτώ

στις δέκα επιχειρήσεις», σημειώνει η δρ Εύη Σαχινί, διευθύντρια του ΕΚΤ, που είχε την επιστημονική επίβλεψη της έρευνας.

Οι δυσκολίες

Η πανδημία της COVID-19, όπως κατέδειξε η έρευνα, επηρέασε σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό την επιχειρηματική δραστηριότητα του 90% των επιχειρήσεων που υλοποιούν δραστηριότητες Ε&Α στη χώρα μας. Μία βασική δυσκολία προήλθε από τις αναγκαστικές απουσίες του προ-

σωπικού λόγω παιδικής μέριμνας (στο 55% των επιχειρήσεων) ή επειδή ανήκε στις ευπαθείς ομάδες πληθυσμού (46%). Σημαντικό πρόβλημα ήταν οι καθυστερήσεις στις εισπράξεις από πελάτες (52% των επιχειρήσεων), καθώς και οι αυξημένες διοικητικές υποχρεώσεις (διοικητική συμμόρφωση 41%). Επιπλέον, υπήρξε μείωση των πωλήσεων, ειδικά σε όσες αφορούσαν πωλήσεις σε άλλες επιχειρήσεις (B2B). Συγκεκριμένα, μειωμένες εγκώριες πωλήσεις σε επιχειρήσεις παρουσίασε το 50% των ερωτηθέντων, έναντι του 42%

που είχε μειωμένες εξαγωγές σε επιχειρήσεις. Αντίστοιχα, μειωμένες εγκώριες πωλήσεις σε καταναλωτές παρουσίασε το 38% των επιχειρήσεων και μειωμένες εξαγωγές σε καταναλωτές το 27%. Από την άλλη, περιορισμένα ήταν τα προβλήματα ως προς τη δυνατότητα αγοράς πρώτων υλών, με τις δυσκολίες να επικεντρώνονται κυρίως στις εισαγωγές. Προβλήματα εμφανίστηκαν ακόμη με τις μειωμένες logistics (29% των επιχειρήσεων) καθώς και με τις υφιστάμενες ψηφιακές υποδομές (25%).

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ως κύριες στρατηγικές απάντησης στην πίεση της πανδημίας σχεδόν 9 στις 10 επιχειρήσεις υιοθέτησαν μεθόδους τηλεργασίας, 6 στις 10 έδωσαν ιδιαίτερη έμφαση στον ψηφιακό τους μετασχηματισμό και σχεδόν 3 στις 10 επιχειρήσεις άλλαξαν το επιχειρησιακό τους μοντέλο, προχωρώντας στην παραγωγή αγαθών ή υπηρεσιών προσαρμοσμένων στις νέες συνθήκες (33%) ή και εντελώς νέων (30%).

Οι επιχειρήσεις εκτιμούν ότι πολλές από τις νέες ψηφιακές διαδικασίες που χρησιμοποίησαν για την απόρριψη λειτουργία τους το 2020 θα παραμείνουν και μετά την πανδημία, με κυριότερες την υιοθέτηση (ή ενίσχυση) ψηφιακών μέσων επικοινωνίας (84%), την υιοθέτηση της τηλεργασίας (60%) και την αυτοματοποίηση των διαδικασιών λήψης αποφάσεων (44%). Το 82% δηλώνει ότι σκοπεύει να δώσει έμφαση στον ψηφιακό μετασχηματισμό, με τη συνεχή βελτίωση και ανάπτυξη αγαθών ή υπηρεσιών (41% των επιχειρήσεων), την αναδιοργάνωση των διαδικασιών της επιχειρήσεως (σύστημα τύπου ERP) για το 32%, την ενίσχυση της εφοδιαστικής αλυσίδας, των παραδόσεων και της διανομής (27%) και την εγκατάσταση ή ανάπτυξη συστημάτων «διαχείρισης πελατών» (CRM) για το 26% των επιχειρήσεων που έλαβαν μέρος στην έρευνα.

Το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης εξέτασε και τον βαθμό επιτάχυνσης του ψηφιακού μετασχηματισμού των επιχειρήσεων το 2020, παρουσιάζοντας συγκριτικά στοιχεία για τις επιχειρήσεις που συμμετείχαν στην παρούσα έρευνα με την προηγούμενη που είχε πραγματοποιήσει για την περίοδο 2016-2018.

Αξιοσημείωτο είναι το πολύ αυξημένο ποσοστό της χρήσης ψηφιακών καναλιών για την ενίσχυση της επικοινωνίας και της ανταλλαγής ιδεών μεταξύ του προσωπικού της επιχειρήσεως την περίοδο της πανδημίας (48%), σε σχέση με την τριετία 2016-2018 (38%).

Πολύ αυξημένο είναι επίσης το ποσοστό των επιχειρήσεων (33%) που κατά το 2020 θεωρούν πολύ σημαντική πρακτική για την πρόσβαση στις αγορές την αλληλεπίδραση με τους πελάτες μέσω ψηφιακών καναλιών επικοινωνίας, με το αντίστοιχο ποσοστό κατά την τριετία 2016-2018 να είναι 20%.

Εκτινάχθηκαν οι online παραγγελίες φαγητού

Από 500 εκατ. ευρώ το 2019 ο τζίρος των ηλεκτρονικών πλατφορμών αυξήθηκε στα 800 εκατ. ευρώ την περασμένη χρονιά

Της ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ

«Χρυσές δουλειές» έκαναν εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην αγορά του online delivery φαγητού το προηγούμενο έτος, ευνοημένες από τις αλλαγές που επέφεραν στις συνήθειες των καταναλωτών η επέλαση του κορωνοϊού και η άνοδος των ηλεκτρονικών αγορών.

Με σχεδόν 6 στους 10 καταναλωτές να παραγγέλνουν ήδη έτοιμο φαγητό «εκμεταλλευόμενοι» τις υπηρεσίες delivery, ο τζίρος του online delivery φαίνεται να κινήθηκε πολύ πάνω από τα 500 εκατ. ευρώ του 2019, φθάνοντας στα επίπεδα των 800 εκατ. ευρώ. Σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα του ΙΕΛΚΑ, τέσσερις στους δέκα χρήστες του Διαδικτύου παραγγέλνουν ηλεκτρονικά φαγητό.

Κυρίαρχη η efood

Παράγων της αγοράς σχολιάζει ότι ήταν μία αρκετά καλή χρονιά. «Διπλασιασμό θα είδαν λογικά μικροί παίκτες», επισημαίνει. Σε απόλυτο κυρίαρχο αναδεικνύεται η efood, που κατέχει ένα τεράστιο μερίδιο της συγκεκριμένης αγοράς, με τους υπόλοιπους να αναζητούν τρόπους ώστε να την ανταγωνιστούν και να την «αποκαθλώσουν». Μάλιστα, σύμφωνα

Οι παραγγελίες που πραγματοποιούνται μέσω της efood υπολογίζονται το τελευταίο διάστημα στις 250.000-300.000 την ημέρα.

με πληροφορίες, οι παραγγελίες που πραγματοποιούνται μέσω της πλατφόρμας της υπολογίζονται το τελευταίο διάστημα (και όλο το 2020) περίπου στις 250.000-300.000 την ημέρα, με τον μέσο όρο της αξίας του καλαθιού να είναι μεταξύ 7-10 ευρώ, ανάλογα πάντα με την εποχή αλλά και τη στιγμή που γίνεται η παραγγελία μέσα στην ημέρα.

Αυτή η σημαντική άνοδος των ηλεκτρονικών παραγγελιών οφείλεται και στο γεγονός ότι από τα μέσα του 2020 αρκετές επιχειρήσεις εστίασης, ακόμη και αυτές που απευθύνονταν σε υψηλότερα εισοδήματα, αποφάσισαν να μουν στον χώρο του delivery στην προσπάθειά τους να αντισταθμίσουν τις απώλειες που είχαν από το κλείσιμο των καταστημάτων. «Η εκτόξευση δεν αφορά τόσο τον τζίρο της συγκεκριμένης αγοράς,

Σύμφωνα με έρευνα του Ινστιτούτου Ερευνας Λιανεμπορίου Καταναλωτικών Αγαθών (ΙΕΛΚΑ), 4 στους 10 Έλληνες παραγγέλνουν φαγητό ηλεκτρονικά.

κτρονικών παραγγελιών οφείλεται και στο γεγονός ότι από τα μέσα του 2020 αρκετές επιχειρήσεις εστίασης, ακόμη και αυτές που απευθύνονταν σε υψηλότερα εισοδήματα, αποφάσισαν να μουν στον χώρο του delivery στην προσπάθειά τους να αντισταθμίσουν τις απώλειες που είχαν από το κλείσιμο των καταστημάτων. «Η εκτόξευση δεν αφορά τόσο τον τζίρο της συγκεκριμένης αγοράς,

όσο τα εστιατόρια και τις επιχειρήσεις που ξεκίνησαν να κάνουν delivery», σημειώνει παράγων του κλάδου. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι η αλυσίδα «Γρηγόρης», η οποία, αν και έχει αναπτύξει τη δική της εφαρμογή για ηλεκτρονικές παραγγελίες ήδη από το 2017, τους τελευταίους μήνες εισήλθε και σε τρίτες πλατφόρμες online delivery. Ενδεικτικά, στα τέλη του 2020 μπήκε και στο efood,

ενώ το 2019 είχε εισέλθει στο Box της Cosmote. Πηγές της εταιρείας αναφέρουν πως τα δικά της ηλεκτρονικά κανάλια καταγράφουν τα τελευταία δύο χρόνια συνεχή ανοδική πορεία και διψήφιους ρυθμούς ανάπτυξης, ενώ εάν συνυπολογιστεί και η είσοδος της «Γρηγόρης» σε τρίτες πλατφόρμες delivery, η εταιρεία πέτυχε τον διπλασιασμό της online παρουσίας της.

Η efood, η οποία φιλοξενεί στην πλατφόρμα της και άλλα καταστήματα, πέραν όσων δραστηριοποιούνται στην καφεστίαση (mini market, μανάβικα, ιχθυοπωλεία, κρεοπωλεία, κάβες, φούρνοι κ.ά.) μετράει συνολικά κοντά στις 14.000 επιχειρήσεις σε 90 πόλεις, ενώ ο στόλος της ξεπερνάει σήμερα τους 1.500 διανομείς.

Μάλιστα, από την αρχή της πανδημίας

κής κρίσης, έχουν προστεθεί συνολικά περίπου 8.000 καταστήματα στην πλατφόρμα της.

Η φινλανδική Wolt

Μετρώντας περίπου 2.000 επιχειρήσεις εκ των οποίων η πλειονότητα είναι στον κλάδο της εστίασης, ο έτερος ανταγωνιστής της efood, η φινλανδική νεοφυής εταιρεία Wolt, με παρουσία σε τέσσερις πόλεις της Ελλάδας, ενίσχυσε τα μεγέθη της το 2020, 11 φορές σε σύγκριση με το 2019.

Διπλασιασμό των παραγγελιών από την περίοδο του δεύτερου lockdown και μετά, κατέγραψε και η υπηρεσία online παραγγελίας φαγητού της Cosmote, Box, η οποία ξεκίνησε τη λειτουργία της τον Δεκέμβριο του 2019. Αύξηση των μεγεθών τους (+25%) είδαν και αλυσίδες καφεστίασης που έχουν δικές τους online υπηρεσίες παραγγελίας φαγητού και καφέ. «Αυτοί που έχουν αποφύγει να μουν σε τρίτες πλατφόρμες είναι επιχειρήσεις οι οποίες είτε περιμένουν να διαπραγματευτούν καλύτερες προσφορές σε σχέση με την προμήθεια που ζητούν οι συγκεκριμένες υπηρεσίες, είτε θέλουν να επενδύσουν οι ίδιες στο δίκτυό τους. Οι τελευταίες όμως δεν είναι αρκετές», αναφέρει παράγοντας του κλάδου της εστίασης.

Οι δε προμήθειες υπερβαίνουν το 10%, ενώ σε κάποιες περιπτώσεις, όταν παρέχονται και επιπλέον υπηρεσίες, μπορούν να υπερβούν το 20%.

Αναμένουν επιβράδυνση

Όσο για το 2021, αρκετοί εκτιμούν ότι λόγω της ανάγκης του κόσμου να βγει έξω και να καταναλώσει, μετά το άνοιγμα των καταστημάτων, η αγορά ενδέχεται να επιβραδυνθεί το επόμενο διάστημα, ωστόσο κάποιοι αναμένουν ανάπτυξη 25%-30% για το τρέχον έτος. Βέβαια, το στοίχημα είναι το τι θα γίνει στο μέλλον, όταν ξεπεραστεί η πανδημία. Τότε θα φανεί εάν και σε ποιο βαθμό θα απομεινούν οι καταναλωτικές συνήθειες που επικράτησαν στις έκτακτες υγειονομικές συνθήκες.

Η πανδημία δεν... λύγισε τον κλάδο του αλουμινίου

Αύξηση παραγωγής, περιορισμένη μείωση της αξίας των εξαγωγών το 2020

Της ΧΡΥΣΑΣ ΔΙΑΓΓΟΥ

Ισχυρές αντοχές επέδειξε ο έντονα εξαγωγικός κλάδος του αλουμινίου το 2020, παρά τις επιπτώσεις της πανδημίας, σύμφωνα με τα στοιχεία που ανακοίνωσε η Ελληνική Ένωση Αλουμινίου. Οι πωλήσεις πρωτόχυτου αλουμινίου παρουσίασαν οριακή αύξηση (0,4%) το 2020 σε σχέση με το 2019, με τις εξαγωγές να αντιπροσωπεύουν πλέον το 53% των συνολικών πωλήσεων. Να σημειωθεί ότι η Ελλάδα κατέχει την 7η θέση μεταξύ των κορυφαίων παραγωγών πρωτόχυτου αλουμινίου στην Ευρώπη.

Οι πωλήσεις προϊόντων πρώτης μεταποίησης το 2020 σημείωσαν αύξηση κατά 2% και κυριαρχούν στις διεθνείς αγορές, αφού οι εξαγωγές αντιπροσωπεύουν πλέον το 84% των συνολικών πωλήσεων.

Αναλυτικότερα και σύμφωνα με την ανακοίνωση της Ελληνικής Ένωσης Αλουμινίου, οι πωλήσεις προϊόντων έλασης το 2020, παρότι παρέμειναν στα ίδια επίπεδα με το 2019, αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο μέρος του κλάδου (67% των συνολικών πωλήσεων της α' μεταποίησης του κλάδου). Με τα ιδιαίτερα ποιοτικά προϊόντα και τις σύγχρονες γραμμές παραγωγής είναι ο πιο εξωστρεφής υποκλάδος, αφού το 88% της παραγωγής εξάγεται στις διεθνείς αγορές. Ο κλάδος της διέλασης συνέχισε την ανάπτυξη του και οι συνολικές πωλήσεις προϊόντων διέλασης το 2020 σημείωσαν αύξηση κατά 5,5% περίπου, σε σχέση με το 2019.

Η εγχώρια αγορά σημείωσε μείωση μικρότερη του 2% σε σχέση με το 2019. Οι εξαγωγές, τέλος, που απορρόφησαν το 74% των πωλήσεων αυξήθηκαν εντυπωσιακά κατά περίπου 8% σε σχέση με το 2019 και κατευθύνθηκαν κυρίως στις απαιτητικές αγορές της Δυτικής Ευρώπης. Στην αύξηση αυτή συνέβαλε και η απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την επιβολή δασμών antidumping στις εισαγωγές προϊόντων διέλασης από την Κίνα.

Η κύρια χρήση των προϊόντων διέλασης είναι στη οικοδομή τόσο στην εγχώρια αγορά (84%) όσο και στις εξαγωγές (45%), αξιοποιώντας τα διεθνή πιστοποιημένα συστήματα αλουμινίου των ελληνικών εταιρειών.

Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, το

Οι εξαγωγές προϊόντων έλασης απορρόφησαν το 74% των πωλήσεων και αυξήθηκαν εντυπωσιακά κατά περίπου 8% σε σχέση με το 2019, ενώ κατευθύνθηκαν κυρίως στις απαιτητικές αγορές της Δυτικής Ευρώπης.

Ο τομέας παραγωγής αλουμινίου είναι ο τρίτος πιο εξαγωγικός κλάδος της χώρας.

2020 οι εξαγωγές του ελληνικού κλάδου αλουμινίου, συμπεριλαμβανομένων όλων των προϊόντων της εκτεταμένης εφοδιαστικής αλυσίδας (βωξίτης, αλουμίνα, αλουμίνιο-α' ύλη, προϊόντα έλασης και

διέλασης, τελικά προϊόντα), αντιπροσώπευαν περίπου το 5,6% των συνολικών εξαγωγών της χώρας.

Ετσι, ο κλάδος, που είναι ιδιαίτερος γνωστός και ανταγωνιστικός στις διεθνείς αγορές, κατατάσσεται ως ο τρίτος πιο εξαγωγικός κλάδος της χώρας με αξία εξαγωγών 1.701 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας μείωση κατά περίπου 8% σε σχέση με το 2019, κυρίως λόγω της πανδημίας, ο δε δεύτερος με το καλύτερο εμπορικό ισοζύγιο, 780 εκατ. ευρώ περίπου, σημειώνοντας μείωση κατά 6% σε σχέση με το 2019.

Ο κλάδος αλουμινίου της χώρας αποτελείται από 3.000 μεγάλες, μεσαίες και μικρές επιχειρήσεις σε όλα τα στάδια μεταποίησης και εμπορίου, και απασχολεί άμεσα ή έμμεσα 30.000 άτομα.

Είναι ένας καθιερωμένος κλάδος σε τρία με τέσσερα στάδια μεταποίησης, από την εξόρυξη του βωξίτη μέχρι τα διεθνή πιστοποιημένα τελικά προϊόντα. Πέραν των εξαγωγών, έχει και έντονη διεθνή παρουσία, με παραγωγικές μονάδες, ιδιόκτητα δίκτυα διανομών και εμπορική παρουσία σε πάνω από 50 χώρες.

Τέσσερις στις δέκα επιχειρήσεις εξετάζουν να προβούν σε απολύσεις

Σε απολύσεις προσωπικού σκέφτονται να προχωρήσουν τέσσερις στις δέκα επιχειρήσεις το επόμενο διάστημα, στοιχείο που δείχνει αν μη τι άλλο ότι οι επιπτώσεις στην πραγματική οικονομία από την πανδημία είναι μπροστά. Πάνω από τους μισούς επιχειρηματίες, εξάλλου, φοβούνται για τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεών τους, τους επόμενους έξι μήνες. Αυτά είναι μερικά μόνο από τα ευρήματα της έρευνας που διενήργησε η εταιρεία Pulse RC για λογαριασμό του Επαγγελματικού Επιμελητηρίου Αθηνών (ΕΕΑ). Η έρευνα διεξήχθη στην Περιφέρεια Αττικής το χρονικό διάστημα 16-19 Απριλίου 2021, με δείγμα 1.023 ενηλίκους από τον γενικό πληθυσμό. Ειδικότερα, σύμφωνα με την έρευνα, το 44% βρίσκεται με προσωπικές ή οικογενειακές τραπεζικές, φορολογικές ή ασφαλιστικές υποχρεώσεις που έχει καθυστερήσει την πληρωμή τους (όταν το αντίστοιχο ποσοστό στον γενικό πληθυσμό της Αττικής είναι 21%). Το 34% έχει επαγγελματικές τραπεζικές, φορολογικές ή ασφαλιστικές υποχρεώσεις σε καθυστέρηση. Το 56% των ερωτηθέντων ανησυχεί για το μέλλον και τη βιωσιμότητα της επιχειρήσεώς του, τους επόμενους 6 μήνες. Ασχημα είναι τα νέα για την αγορά εργασίας, η οποία μέχρι τώρα είχε στηριχθεί με σειρά μέτρων. Ειδικότερα, το 15% (από όσους απασχολούν εργαζόμενους) θεωρεί «Σίγουρα» επαρκές το ενδεχόμενο απολύσεων, ενώ άλλο ένα 25% απαντά «Μάλλον».

Η έρευνα επίσης δείχνει την ανάγκη συνέχισης και ενίσχυσης της στήριξης

όλων όσων έχουν πληγεί σημαντικά από τις οικονομικές συνέπειες της πανδημίας. Το 50% των συμμετεχόντων αξιολογεί θετικά τα μέτρα της κυβέρνησης για τη στήριξη των επιχειρήσεων - καταστημάτων - επαγγελματιών, όμως το 44% απαντά αρνητικά επιθυμώντας (προφανώς) μεγαλύτερη ενίσχυση. Από την έρευνα προ-

Πάνω από τους μισούς επιχειρηματίες φοβούνται για τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεών τους, τους επόμενους έξι μήνες.

κύπτει, επίσης, ότι οι ηλεκτρονικές αγορές έχουν παγιωθεί ως καταναλωτική συνήθεια. Το 83% των ερωτηθέντων δηλώνει ότι μπαίνει καθημερινά στο Ιντερνετ, ενώ το 60% όσων κάνουν χρήση του Διαδικτύου πραγματοποιεί αγορές από ηλεκτρονικά καταστήματα. Στην προηγούμενη έρευνα του ΕΕΑ, στα τέλη Δεκεμβρίου 2020, το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 58%, ενώ πριν από την πανδημία ήταν 40%. Τα ποσοστά είναι φυσικά υψηλότερα στις νεαρές ηλικίες. Συγκεκριμένα, το 81% όσων χρησιμοποιούν το Ιντερνετ και ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα 17-29 ετών κάνει αγορές από ηλεκτρονικά καταστήματα, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στην ηλικιακή ομάδα 30-44 ετών είναι 72%.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Η έρευνα του Επαγγελματικού Επιμελητηρίου Αθηνών (ΕΕΑ) δείχνει την ανάγκη συνέχισης και ενίσχυσης της στήριξης όλων όσων έχουν πληγεί σημαντικά από τις οικονομικές συνέπειες της πανδημίας.

Ρεκôr πτήσεων το καλοκαίρι από ΗΠΑ για Αθήνα

Τουλάχιστον επτά απευθείας πτήσεις με τις διαθέσιμες θέσεις για την Ελλάδα να αγγίζουν τις 40.000 εβδομαδιαίως

Του **ΗΚΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Στο μεγαλύτερο στοίχημα της φετινής τουριστικής σεζόν για την Ελλάδα αναδεικνύεται η αμερικανική αγορά. Παρά το γεγονός ότι αυτή την περασμένη εβδομάδα το αμερικανικό υπουργείο Εξωτερικών εξέδωσε οδηγία προς τους Αμερικανούς να μην ταξιδεύουν στη χώρα, όπως και σε άλλες 130, λόγω της βεβαρμένης επιδημιολογικής εικόνας, οι μεγάλες αμερικανικές αεροπορικές εταιρείες έχουν προγραμματίσει τις περισσότερες απευθείας πτήσεις προς την Αθήνα εδώ και πολλά χρόνια.

Είναι χαρακτηριστικό πως τον Αύγουστο θα υπάρχουν τουλάχιστον επτά απευθείας πτήσεις μεταξύ Ηνωμένων Πολιτειών και αεροδρομίου «Ελευθέριος Βενιζέλος», ενώ αν συνυπολογιστούν οι συνδέσεις μέσω μεγάλων ευρωπαϊκών αεροδρομίων προς την Αθήνα αλλά και τα περιφερειακά αεροδρόμια, υπολογίζεται πως οι διαθέσιμες θέσεις για ταξίδια από τις ΗΠΑ στην Ελλάδα θα αγγίζουν τις 40.000 εβδομαδιαίως.

Η United ξεκινάει καθημερινό δρομολόγιο Αθήνα - Νέα Υόρκη (Newark) από την 3η Ιουνίου και καθημερινό δρομολόγιο Αθήνα - Ουάσιγκτον από την 1η Ιουλίου. Η Delta ξεκινάει καθημερινό δρομολόγιο Αθήνα - Νέα Υόρκη (JFK) από τις 28 Μαΐου. Η American από τις 3 Ιουνίου θα πετάει καθημερινά Αθήνα - Νέα Υόρκη (JFK) και από τις 4 Ιουνίου καθημερινό δρομολόγιο Αθήνα - Σικάγο. Η ίδια αεροπορική από τις 17 Αυγούστου προσθέτει και καθημερινό δρομολόγιο Αθήνα - Φιλαδέλφεια.

Η Emirates θα πετάει καθημερινά από την 1η Ιουνίου απευθείας από Αθήνα - Νέα Υόρκη (Newark). Όλα τα παραπάνω δρομολόγια είναι ήδη διαθέσιμα στα συστήματα πωλήσεων των αεροπορικών. Το κατά πόσον όλη αυτή η δυναμικότητα θα μεταφραστεί σε κρατήσεις, θα το ξέρουμε στα τέλη Μαΐου, αναφέρουν στην «Κ» πηγές του διεθνούς αερολιμένα Αθηνών.

Τα ταξίδια από τις ΗΠΑ προς την Ελλάδα έχουν επιτραπεί από τις 19 Απριλίου, κάτι που αν δεν υπονομευθεί από την πανδημία και την επιδημιολογική κατάσταση στη χώρα, αναμένεται να ενισχύσει σημαντικά τον ελληνικό τουρισμό και ειδικά αυτόν της Αθήνας. Και αυτό, διότι οι Αμερικανοί είναι από τους ξένους ταξιδιώτες με τη μεγαλύτερη κατά κεφαλήν δαπάνη, ενώ το 2019 ήταν ψηλά στην κατάταξη της ΤΓΕ με τις χώρες που έφεραν τις μεγαλύτερες ταξιδιωτικές εισπράξεις, άνω του 1,18 δισ. ευρώ και 1,17 εκατ. ταξιδιώτες.

Η μέση κατά κεφαλήν δαπάνη των επισκεπτών από τις ΗΠΑ ανέρχεται στο 1.008 ευρώ, υψηλότερη κατά 78,8% από τον μέσο όρο που είναι στα 564 ευρώ.

Ταξιδιωτικές εισπράξεις

ΣΕ ΔΙΣ. ΕΥΡΩ	2019	2020	ΕΤΗΣΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ
Γαλλία	1,09	0,37	-66,3%
Γερμανία	2,96	1,14	-61,6%
Ηνωμένο Βασίλειο	2,56	0,75	-70,8%
ΗΠΑ	1,19	0,08	-93,0%
ΣΥΝΟΛΟ*	18,18	4,28	-76,5%

ΠΗΓΗ: Τράπεζα της Ελλάδος

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Πέρυσι όμως αφίξεις και εισπράξεις από τις ΗΠΑ κατέρρευσαν σε ποσοστό της τάξης του 95%, αφού τα ταξίδια στο εξωτερικό είχαν πρακτικά απαγορευτεί από την αμερικανική κυβέρνηση.

Το πολύ καλό brand name που έκτισε η Ελλάδα πέρυσι, πρώτο έτος της πανδημίας, ως ασφαλής προορισμός και η ισχυρή συσσωρευμένη ζήτηση για διεθνή ταξίδια μεταξύ των Αμερικανών, που καταγράφουν τόσο αεροπορικές όσο και σπεσιαλίστες του operators, έχουν οδηγήσει φέτος στις αποφάσεις των αεροπορικών επιχειρήσεων να μεγιστοποιήσουν τα απευθείας δρομολόγια προς την Ελλάδα. Επιπλέον, οι αμερικανικές αρχές δεν επιβάλλουν καραντίνα στους Αμερικανούς που επιστρέφουν στις ΗΠΑ αν είναι εμβολιασμένοι ή έχουν αρνητικό μοριακό τεστ. Έτσι, το μεγάλο στοίχημα τώρα έγκειται στη δυνατότητα της Ελλάδας να ελέγξει τη διασπορά της COVID-19 μέσα στις επόμενες δύο με τέσσερις εβδομάδες και να αρθεί η αρνητική τα-

Μεγάλο στοίχημα, να ελέγξει η χώρα τη διασπορά του ιού μέσα στις επόμενες 2 με 4 εβδομάδες και να αρθεί η αρνητική ταξιδιωτική οδηγία της αμερικανικής κυβέρνησης.

ξιδιωτική οδηγία της αμερικανικής κυβέρνησης ώστε να αναζωογονηθεί η ζήτηση. Το Στέιτ Ντιπάρτμεντ, στο πλαίσιο της αναθεώρησης των ταξιδιωτικών οδηγιών του, προχώρησε αυτή την εβδομάδα στην ανακατάταξη της Ελλάδας από την κατηγορία 3 (σύσταση για επανεξέταση του ταξιδιού) στην κατηγορία 4 (σύσταση για αποφυγή του ταξιδιού). Η εξέλιξη αυτή δεν αφορά αποκλειστικά την Ελλάδα, αφού το αμερικανικό υπου-

ργείο Εξωτερικών αποφάσισε να επικαιροποιήσει τις ταξιδιωτικές του οδηγίες με βάση τα νέα διεθνή επιδημιολογικά δεδομένα και πρόσθεσε έτσι περί τις 100 χώρες στο «επίπεδο 4», ώστε αυτές να αντικατοπτρίζουν καλύτερα τις επιστημονικές συστάσεις του Κέντρου Ελέγχου και Πρόληψης Νόσων (CDC).

Εκπρόσωπος του Στέιτ Ντιπάρτμεντ, σχολιάζοντας την εξέλιξη, ξεκαθάρισε ότι με δεδομένες τις τρέχουσες συνθήκες, οι περισσότερες χώρες βρίσκονται στην κατηγορία 3 ή στην κατηγορία 4, και εξήγησε πως «η κατηγορία στην οποία κατατάσσεται η κάθε χώρα βασίζεται στην τρέχουσα εκτίμηση των συνθηκών εντός αυτής, η οποία μπορεί να αλλάξει συχνά λόγω της συνεχώς εξελισσόμενης φύσης της απειλής και των στρατηγικών που έχουν υιοθετήσει οι χώρες».

Ωστόσο, ο CDC ανακοίνωσε στις αρχές Απριλίου πως οι Αμερικανοί που έχουν εμβολιαστεί μπορούν να ταξιδεύουν στο εξωτερικό με χαμηλό ρίσκο για τους ίδιους

και χωρίς να είναι υποχρεωμένοι να τίθενται σε καραντίνα κατά την επιστροφή τους, εκτός αν διαφορετικά αποφασίζουν οι κατά τόπους πολιτειακές αρχές. Κάτι το οποίο, σύμφωνα με τις τρέχουσες πληροφορίες, εξακολουθεί να ισχύει. Ωστόσο θα πρέπει να έχουν αρνητικό τεστ πριν από την επιστροφή τους στις Ηνωμένες Πολιτείες. Επιπλέον, θα πρέπει να κάνουν ένα ακόμα τεστ τρεις έως πέντε μέρες μετά την επιστροφή τους.

Ο εκπρόσωπος του Στέιτ Ντιπάρτμεντ άφησε ανοικτό το ενδεχόμενο να υπάρξει νέα επικαιροποίηση των ταξιδιωτικών οδηγιών, εξηγώντας πως πρόκειται για μια δυναμική, διαρκή διαδικασία: «Εξετάζουμε τακτικά τις συνθήκες ασφαλείας σε προορισμούς σε ολόκληρο τον κόσμο και θα επικαιροποιούμε τις πληροφορίες σχετικά με συγκεκριμένους προορισμούς όταν αυτό κρίνεται κατάλληλο», δήλωσε. Προκειμένου να επιστρέψει αυτή τη διαδικασία ανακατάταξης της Ελλάδας και να εξηγήσει το εθνικό σχέδιο αποκλιμά-

κωσς της πανδημίας, ο Έλληνας υπουργός Τουρισμού Χάρης Θεοχάρης πραγματοποιεί επίσκεψη στις ΗΠΑ όπου συναντάται μεταξύ άλλων και με τους επικεφαλής των τριών μεγαλύτερων αεροπορικών εταιρειών, Delta, Airlines και American. Συναντήθηκε μάλιστα με την ηγεσία της Delta Airlines στην Ατλάντα στις 23 Απριλίου, ενώ στη συνέχεια θα έχει συνομιλίες με τις διοικήσεις της American Airlines στο Ντάλας στις 28 Απριλίου και της United Airlines στο Σικάγο στις 29 Απριλίου.

Η Ελλάδα έχει επιλεγεί από πολλούς αμερικανικούς ταξιδιωτικούς οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένων φορέων κρουαζιέρας, ως μία από τις λίγες ευρωπαϊκές χώρες που θεωρούνται ασφαλείς τουριστικοί προορισμοί, όχι μόνον λόγω της επιτυχημένης διαχείρισης της πανδημίας, αλλά και για το περυσινό ασφαλές ιστορικό της λειτουργίας των ξενοδοχείων και κυρίως της ταχείας εξέλιξης του εμβολιαστικού προγράμματος.

Οι Αμερικανοί ανυπομονούν για διακοπές στην Ελλάδα

Ακούμε από τους πελάτες μας ότι ανυπομονούν για διακοπές, καθώς και επανένωση με φίλους και συγγενείς στην Ελλάδα και στις Ηνωμένες Πολιτείες, τονίζει μιλώντας στην «Κ» ο διευθύνων σύμβουλος της American Airlines για τις χώρες ΕΜΕΑ και υπεύθυνος πωλήσεων Τομ Λάτιγκ. Εκτιμά πως η ζήτηση για ταξίδια θα αυξηθεί περαιτέρω και δηλώνει ενθουσιασμένος που η αεροπορική του επιστρέφει στην Αθήνα με τρία απευθείας καθημερινά δρομολόγια από τις ΗΠΑ. Εμφανίζεται πρακτικά βέβαιος για την ανάκαμψη της ταξιδιωτικής βιομηχανίας μεσοπρόθεσμα και σημειώνει μάλιστα πως «σε ορισμένες από τις διεθνείς μας αγορές μικρών αποστάσεων, από τις ΗΠΑ προς το Μεξικό και τη Λατινική Αμερική, βλέπουμε ήδη ότι τα επίπεδα κρατήσεων ξεπερνούν τα επίπεδα του 2019».

– Ποια είναι η χωρητικότητα, σε όρους διαθέσιμων θέσεων, που σχεδιάζετε αυτό το καλοκαίρι για την Ελλάδα;

– Η American Airlines ανυπομονεί να επανασυνδέσει την Ελλάδα και τις Ηνωμένες Πολιτείες αυτό το καλοκαίρι. Η Ελλάδα υπήρξε από καιρό ένας δημοφιλής προορισμός αναψυχής για Αμερικανούς τουρίστες, που θέλουν να απολαύσουν το όμορφο τοπίο, τον πολιτισμό, την Ιστορία, το φαγητό και τις παραδόσεις της πειραιωτικής Ελλάδας και των ελληνικών νησιών. Από τον Ιούνιο θα εκτελεί δύο καθημερινές πτήσεις από την Αθήνα, αυξάνοντας τις σε τρεις καθημερινές πτήσεις από τα μέσα Αυγούστου έως τα τέλη Οκτωβρίου. Από τις 4 Ιουνίου, η American θα ξεκινήσει μία νέα θερινή υπηρεσία μεταξύ Αθήνας και Νέας Υόρκης (αεροδρόμιο Κένεντι), στο πλαίσιο της νέας στρατηγικής συμμαχίας με την JetBlue. Επίσης, από τις 4 Ιουνίου, η American θα επανεκκινήσει τις θερινές υπηρεσίες από Αθήνα προς Σικάγο. Και από τις 17 Αυγούστου θα επανεκκινήσει την υπηρεσία μεταξύ Αθήνας και Φιλαδέλφειας.

– Είναι ευνοϊκές οι τρέχουσες τάσεις

Η Ελλάδα υπήρξε από καιρό δημοφιλής προορισμός για Αμερικανούς τουρίστες, επισημαίνει ο διευθύνων σύμβουλος ΕΜΕΑ της American Airlines.

Ο Τομ Λάτιγκ της American Airlines αναμένει ότι η εταιρεία θα πετάξει με το 80% της χωρητικότητας των διεθνών θέσεων της σε σύγκριση με το 2019.

κρατήσεων για την Ελλάδα;

– Αν και δεν μπορούμε να μοιραστούμε συγκεκριμένα δεδομένα σχετικά με τις κρατήσεις μας για λόγους ανταγωνιστικότητας, μπορώ να σας διαβεβαιώσω πως είμαστε ενθουσιασμένοι που επιστρέφουμε στην Αθήνα.

– Περιμένετε να αυξηθεί περαιτέρω

Υπάρχει ισχυρή ζήτηση για ταξίδια αναψυχής και έχουμε δει ότι, όταν αίρονται οι περιορισμοί, οι κρατήσεις γρήγορα επανέρχονται.

η ζήτηση για διακοπές στην Ελλάδα φέτος;

– Ανυπομονούμε να καλωσορίσουμε τους πελάτες μας όταν είναι έτοιμοι να ταξιδέψουν. Γνωρίζουμε ότι υπάρχει ισχυρή ζήτηση για ταξίδια αναψυχής και έχουμε δει ότι, όταν αίρονται οι περιορισμοί σε τουριστικούς προορισμούς, οι κρατήσεις γρήγορα επανέρχονται. Ακούμε από τους πελάτες μας ότι ανυπομονούν για διακοπές, καθώς και επανένωση με φίλους και συγγενείς στην Ελλάδα και στις Ηνωμένες Πολιτείες.

– Πότε αναμένετε ότι τα διεθνή ταξίδια θα ανακάμψουν στα επίπεδα του 2019;

– Υπάρχει ισχυρή ζήτηση για ταξίδια,

ιδίως από ταξιδιώτες αναψυχής. Σε ορισμένες από τις διεθνείς μας αγορές μικρών αποστάσεων από τις ΗΠΑ προς το Μεξικό και τη Λατινική Αμερική, βλέπουμε ήδη ότι τα επίπεδα κρατήσεων ξεπερνούν τα επίπεδα του 2019. Η American θα είναι εδώ όταν οι πελάτες μας θα είναι έτοιμοι να ταξιδέψουν, και θα είμαστε ακόμη πιο προετοιμασμένοι από ό,τι ήμασταν πριν από την πανδημία.

– Εκτός από Αμερικανούς, ποιες άλλες εθνικότητες πρόκειται να εξυπηρετήσετε από τη Βόρεια και Νότια Αμερική;

– Το εκτεταμένο δίκτυο κόμβων μας δίνει πρόσβαση στους πελάτες μας σε ε-

κατοντάδες προορισμούς σε όλη τη Βόρεια Αμερική, την Καραϊβική, τη Λατινική Αμερική, τον Καναδά και όχι μόνο. Από το Σικάγο προσφέρουμε συνδέσεις σε 145 προορισμούς και από τη Φιλαδέλφεια εξυπηρετούμε άλλους 100. Επιπλέον, η νέα συμμαχία της American με την JetBlue σημαίνει ότι οι πελάτες που ταξιδεύουν στη νέα μας υπηρεσία από Αθήνα προς Νέα Υόρκη μπορούν να απολαύσουν βελτιωμένη συνδεσιμότητα και πρόσβαση στο μεγαλύτερο δίκτυο των βορειοανατολικών ΗΠΑ.

Συνδυαστικά η American και η JetBlue εξυπηρετούν 84 προορισμούς. Για πελάτες που θέλουν να ταξιδέψουν σε όλη την Ευρώπη και το Ηνωμένο Βασίλειο, οι συ-

νεργάτες Transatlantic Joint Business των British Airways, Aer Lingus και Iberia προσφέρουν καταπληκτική εξυπηρέτηση και συνδεσιμότητα από τους κόμβους τους στο Λονδίνο, στο Δουβλίνο και στη Μαδρίτη αντίστοιχα.

– Ποιον θεωρείτε κύριο ανταγωνιστή σας στις πτήσεις προς Ελλάδα και πόσο ευρεία είναι η κάλυψη της αμερικανικής αγοράς που διαθέτετε για ταξίδια προς την Αθήνα;

– Έχουμε πολλούς ανταγωνιστές και αυτό μας κάνει καλύτερους. Η American μπορεί να προσφέρει στους πελάτες μας όμως απaráμιλλη συνδεσιμότητα σε όλες τις ΗΠΑ, κάτι που προσφέρει τεράστια οφέλη στους πελάτες μας. Η American αναμένει να πετάξει με περισσότερο από το 90% της χωρητικότητας των εγχώριων θέσεων της σε σύγκριση με το καλοκαίρι του 2019 και 80% της χωρητικότητας των διεθνών θέσεων της σε σύγκριση με το 2019. Αυτό είναι πραγματικό πλεονέκτημα για τους πελάτες της American, καθώς το αρκετά μεγάλο δίκτυό μας μειώνει τον αριθμό των συνδέσεων που πρέπει να κάνουν οι πελάτες όταν ταξιδεύουν από τις ΗΠΑ στην Ελλάδα και αντίστροφο.

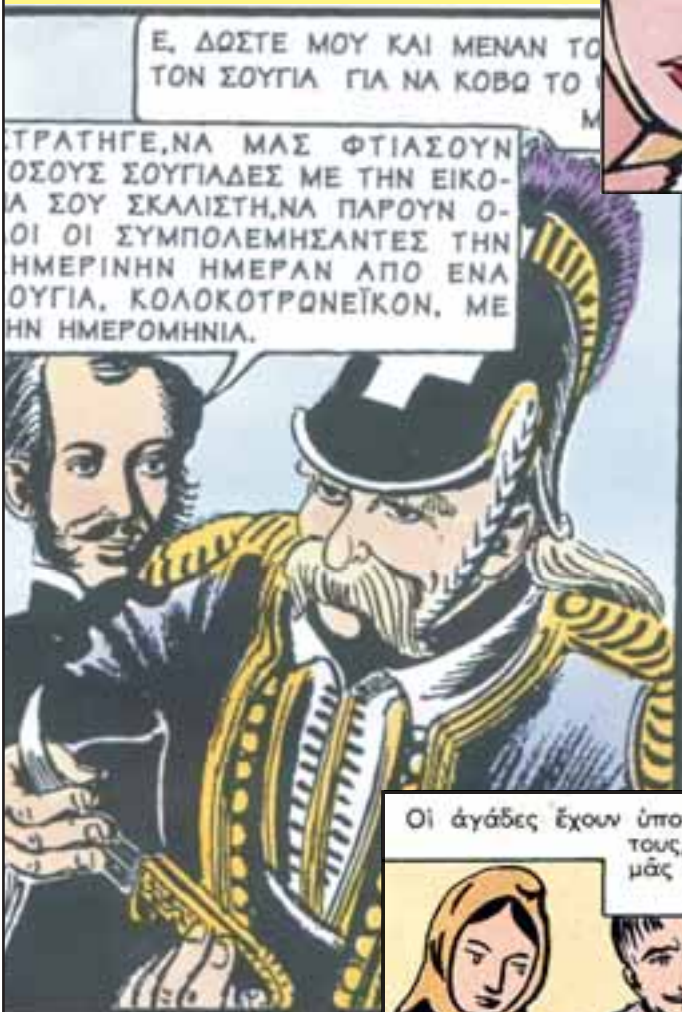
– Ποιους τύπους αεροσκαφών θα χρησιμοποιείτε γι' αυτά τα ταξίδια μεγάλων αποστάσεων;

– Η American είναι ιδιαίτερα ικανοποιημένη για το ότι διαθέτει τον νεότερο στόλο από οποιονδήποτε αερομεταφορέα των ΗΠΑ. Θα χρησιμοποιούμε ένα συνδυασμό αεροσκαφών ευρείας ατράκτου από την Αθήνα.

Θα λειτουργήσουμε το δρομολόγιο Αθηνών - Νέας Υόρκης με Boeing 777-200 και το δρομολόγιο Αθηνών - Σικάγου/Φιλαδέλφειας με Boeing 787-8. Όλα με φίλτρα σωματιδίων αέρα υψηλής απόδοσης, τα οποία ανανεώνουν τον αέρα καμπίνας κάθε 2-4 λεπτά και φιλτράρουν περισσότερο από το 99% των σωματιδίων που προκαλούν COVID-19.

ΗΛΙΑΣ Γ. ΜΠΕΛΛΟΣ

Λήστε εσείς και τα παιδιά σας τις ιστορίες των ηρώων του 1821 παρέα με τα συλλεκτικά κόμικς

9/5

ΝΕΑ ΣΕΙΡΑ

Κάθε Κυριακή

με νέες ιστορίες που
δεν πρέπει να λείπουν
από κανένα σπίτι

Τα εμπόδια για ένα άλμα στις ελληνικές εξαγωγές

Γιατί, παρά την αύξησή τους, αποτελούν χαμηλό ποσοστό του ΑΕΠ

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

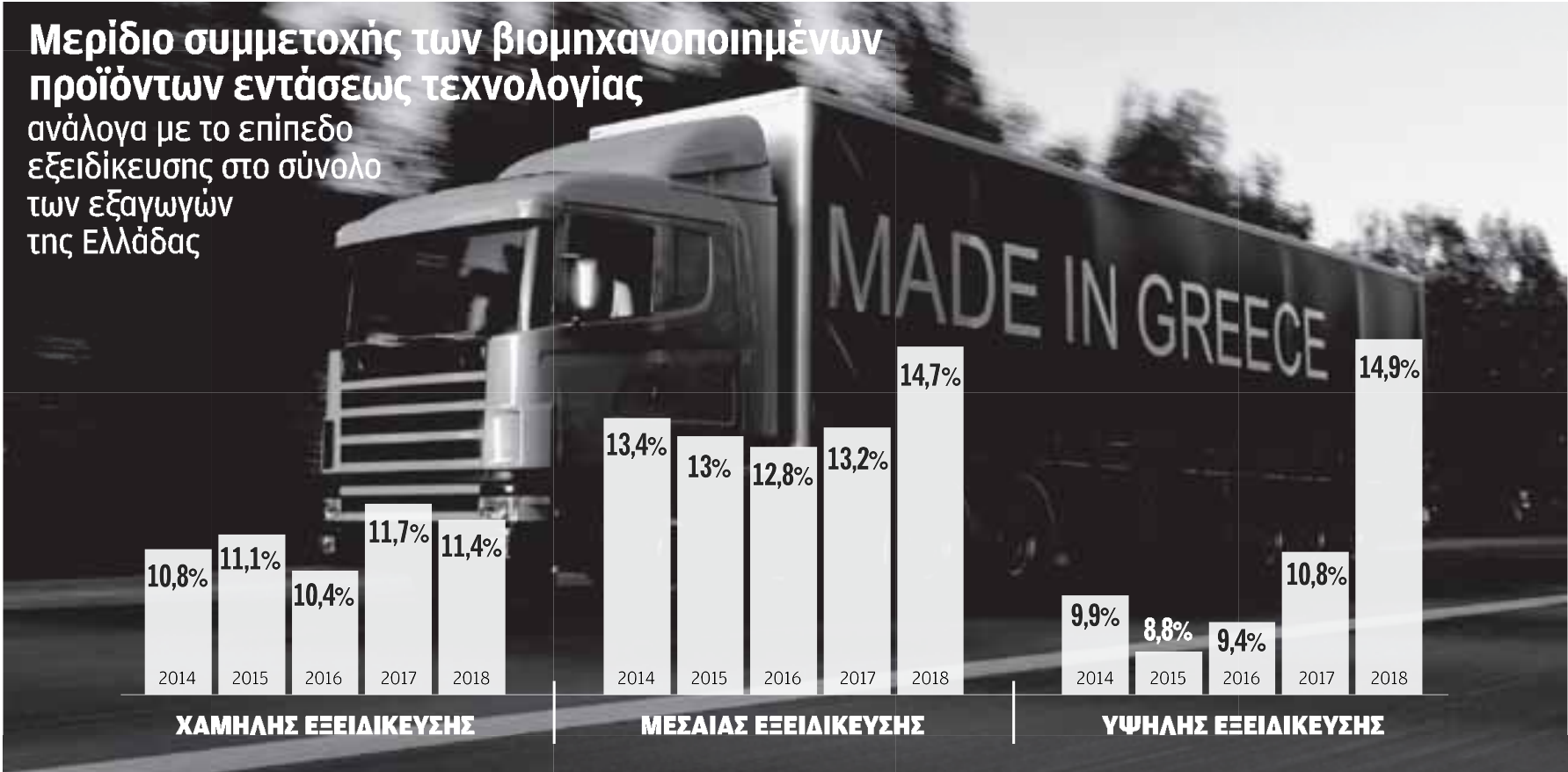
Λίγες ήταν οι ευχάριστες εκπλήξεις στην εθνική οικονομία το 2020 και μία από αυτές ήταν η πορεία των ελληνικών εξαγωγών. Όπως και κατά την περίοδο της δεκαετούς χρηματοοικονομικής κρίσης οι εξαγωγές αποτέλεσαν σανίδα σωτηρίας για την οικονομία, τις επιχειρήσεις και βεβαίως για τους εργαζομένους τους, έτσι συνέβη και τώρα κατά την πρώτη χρονιά της ζωής μας με την πανδημία. Δεν είναι τυχαίο, άλλωστε, ότι πρόσφατα ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας, αναφερόμενος στο σχέδιο ανάκαμψης, τόνισε ότι βασικός του στόχος είναι να γίνει το οικονομικό μοντέλο της Ελλάδας πιο εξωστρεφές και ανταγωνιστικό.

Υπενθυμίζεται ότι το 2020 οι εξαγωγές προϊόντων, εξαιρουμένων των πετρελαιοειδών, κατέγραψαν αύξηση 738,8 εκατ. ευρώ ή κατά 3,2%, φτάνοντας τα 24,04 δισ. ευρώ έναντι 23,3 δισ. ευρώ το 2019. Ενθαρρυντικά είναι και τα έως τώρα στοιχεία για το 2021, καθώς το πρώτο δίμηνο της τρέχουσας χρονιάς εκέισε με αύξηση της αξίας των ελληνικών εξαγωγών κατά 2,4% (εξαιρουμένων και πάλι των πετρελαιοειδών).

Το παραπάνω, ωστόσο, δεν αρκεί, κα-

θώς αφενός οι ελληνικές εξαγωγές εξακολουθούν να αποτελούν χαμηλό ποσοστό του ΑΕΠ, αφετέρου δεν πρόκειται στην πλειονότητά τους για εξαγωγές προϊόντων υψηλής προστιθέμενης αξίας. Σήμερα οι ελληνικές εξαγωγές προϊόντων ανέρχονται στο 19,9% του ΑΕΠ (στοίχεια 2019), ενώ συμπεριλαμβανομένου και του τουρισμού φτάνουν στο 37,2% του ΑΕΠ, απέχοντας σημαντικά από τον μέσον όρο των εννέα ευρωπαϊκών χωρών που έχουν επιλεγεί προς σύγκριση στο πλαίσιο της έκθεσης Πισσαρίδη (Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Δανία, Ολλανδία, Ουγγαρία, Πορτογαλία, Σουηδία και Τσεχία). Οι εξαγωγές στις χώρες αυτές αντιστοιχούν στο 65,5% του ΑΕΠ, με τις εξαγωγές προϊόντων ειδικά να αντιστοιχούν στο 47,6% του ΑΕΠ.

Πού οφείλεται η παραπάνω υστέρηση η οποία έχει δομικά χαρακτηριστικά; Όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στην εισηγητική έκθεση για τις εμπορικές συναλλαγές της Ελλάδας με τους εμπορικούς της εταίρους (κείμενο που έχει καταρτιστεί από τη Διεύθυνση Εξαγωγικής Πολιτικής και Παρακολούθησης Διμερών Οικονομικών Σχέσεων του υπουργείου Εξωτερικών), τα προϊόντα που επιφέρουν θετικές συναλλαγματικές εισπράξεις στο εμπορικό ισοζύγιο είναι κυρίως προϊόντα πρωτογενούς παραγωγής. Η αξία των προϊόντων

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η χαμηλή εξειδίκευση των ελληνικών προϊόντων είναι και ο βασικός λόγος που δυσκολεύονται να διατηρησουν τα μερίδια που καταλαμβάνουν σε διάφορες αγορές.

αυτών σε ευρώ ανέρχεται περίπου στα 2/3 των συνολικών εξαγωγών των ελληνικών προϊόντων. Τα προϊόντα αυτά έχουν χαμηλούς συντελεστές εξειδίκευσης στις παραγωγικές τους βάσεις, ενώ εξ αυτών ελάχιστος είναι ο αριθμός των βιομηχανοποιημένων προϊόντων εντάσεως υψηλής τεχνολογίας. Σύμφωνα, άλλωστε, με την ίδια έκθεση, το γεγονός της χαμηλής εξειδίκευσης των ελληνικών προϊόντων είναι και ο βασικός λόγος που δυσκολεύ-

ονται να διατηρήσουν τα μερίδια που καταλαμβάνουν σε διάφορες αγορές.

Αποκαλυπτικά είναι τα ευρήματα της έκθεσης από την εξέταση των εμπορευματικών συναλλαγών της Ελλάδας το 2019:

– Τα περισσότερα εξαγόμενα προϊόντα με θετικές συναλλαγματικές εισπράξεις (εκεί δηλαδή που υπάρχει στην ουσία πλεόνασμα) είναι προϊόντα πρωτογενούς παραγωγής.

– Μόνο 14 προϊόντα από ένα σύνολο 52 βασικών προϊόντων είναι προϊόντα εντάσεως τεχνολογίας και μόνο 2 από αυτά είναι βιομηχανικά προϊόντα που θεωρούνται εντάσεως υψηλής τεχνολογίας.

– Το 61,4% των εξαγόμενων ελληνικών προϊόντων με θετικές συναλλαγματικές εισπράξεις ως προς το σύνολο των εξαγωγών κάλυπτε μόλις το 15,2% επί του συνόλου των εισαγωγών (εξαγόμενο προϊόν προς εισαγόμενο προϊόν), κάτι που εξηγεί τη διατήρηση του εμπορικού ελλείμματος σε υψηλά επίπεδα.

Ο χαμηλός βαθμός εξάρτησης ξένων αγορών από ελληνικά προϊόντα, ακριβώς λόγω του χαμηλού βαθμού εξειδίκευσης, φαίνεται και από ακόμη ένα στοιχείο: τα μερίδια συμμετοχής των εξαγωγών ελληνικών προϊόντων ανά βασική κατηγορία στις 49 μεγαλύτερες χώρες του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ) είναι σημαντικά για την ελληνική οικονομία (68,5% του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών). Δεν ισχύει, όμως, το αντίστροφο. Τα μερίδια που καταλαμβάνουν οι εξαγωγές ελληνικών προϊόντων στο σύνολο των εισαγωγών για κάθε μία από αυτές τις 49 χώρες είναι ελάχιστα έως μηδενικά, ενώ το συνολικό μερίδιο των ελληνικών προϊόντων στις εισαγωγές των χωρών αυτών είναι μόλις 0,2%.

Η χαμηλή ανταγωνιστικότητα των ελληνικών προϊόντων οφείλεται σε σημαντικό βαθμό και στο γεγονός ότι οι εξαγωγικές επιχειρήσεις είναι στην πλειονότητά τους μικρού μεγέθους επιχειρήσεις. Αποτέλεσμα; Η μέση αξία εξαγωγών

των ελληνικών εξαγωγικών επιχειρήσεων το 2017 ήταν 2,2 εκατ. ευρώ έναντι άνω των 8 εκατ. ευρώ που ήταν κατά μέσον όρο στις 9 εξεταζόμενες στην έκθεση Πισσαρίδη χώρες.

Σύμφωνα με την έκθεση Πισσαρίδη, στο επιθυμητό αποτέλεσμα, στο να φτάσουν δηλαδή οι εξαγωγές προϊόντων στο 48% του ΑΕΠ έως το 2030, χρειάζεται αύξηση της παραγωγικότητας, η οποία θα επιτευχθεί με οριζόντιες μεταρρυθμίσεις, αλλά και επενδύσεις συνολικού ύψους 65 δισ. ευρώ την επόμενη δεκαετία: 30 δισ. ευρώ στον αγροτικό τομέα, 24 δισ. ευρώ στον κλάδο των βιομηχανικών προϊόντων και 11 δισ. ευρώ στον κλάδο των πετρελαιοειδών. Με βάση τη σημερινή πορεία, μόνο ο κλάδος των πετρελαιοειδών επενδύει επαρκώς για την επίτευξη αυτών των στόχων, ενώ ο ρυθμός των επενδύσεων πρέπει να αυξηθεί κατά 20% στα αγροτικά προϊόντα, στα τρόφιμα και στις πρώτες ύλες και κατά 45% στα βιομηχανικά προϊόντα.

Παραμένει μεγάλο το χάσμα γυναικών - ανδρών στην εργασία

Υψηλή ανεργία, χαμηλότερες αμοιβές και δυσανάλογα λίγες σε διευθυντικές θέσεις

Της ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Αντιμέτωπη με μια σημαντική οικονομική, κοινωνική και πολιτική πρόκληση βρίσκεται η Ελλάδα ενώπιε και της προσπάθειας... αποσώληνωσης της οικονομίας, ένα χρόνο μετά την εξάπλωση της πανδημικής κρίσης του κορωνοϊού: την ανισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, κυρίως στην αγορά εργασίας. Και όπως επισημαίνει η Alpha Bank στο εβδομαδιαίο δελτίο οικονομικών εξελίξεων, η κρίση ενδέχεται να επιδείνωσε τις συνθήκες στην αγορά εργασίας, ενώ ακόμη και για τους δείκτες που δεν επιπρεάσθηκαν αρνητικά, όπως για παράδειγμα το χάσμα απασχόλησης που εντός του 2020 μειώθηκε κυρίως λόγω των μέτρων στήριξης, όταν αυτά σιγά σιγά αποσυρθούν, το άνοιγμα της ψαλίδας θα διευρυνθεί εκ νέου.

Όπως χαρακτηριστικά επισημαίνεται στο εβδομαδιαίο οικονομικό δελτίο της τράπεζας, η πανδημία βρήκε την Ελλάδα σε μειονεκτική θέση σε σχέση με την ισοτιμία των δύο φύλων, παρά την πρόοδο που παρατηρείται. Έτσι, σύμφωνα με την πρόσφατη έκθεση του Παγκόσμιου Οικονομικού Φόρουμ, η χώρα μας κατατάσσεται στην 98η θέση σε σύνολο 156 χωρών και καλύπτει το 68,9% του έμφυλου χάσματος. Οι μεγαλύτερες διαφορές μεταξύ γυναικών και ανδρών εντοπίζονται στον οικονομικό και στον πολιτικό στίβο, ενώ στην εκπαίδευση και στην υγεία σημειώνονται εξαιρετικές επιδόσεις στους σχετικούς δείκτες (99,4% και 96,6%, αντίστοιχα).

Στον τομέα της οικονομίας παρουσιά-

Η διαφορά του ποσοστού ανεργίας μεταξύ ανδρών και γυναικών ανήλθε, τον περασμένο Δεκέμβριο στην Ελλάδα, σε 6,7 μονάδες και ήταν η υψηλότερη μεταξύ των χωρών της Ε.Ε.

ζεται μέτρια επίδοση (67,2%), κυρίως λόγω των μισθολογικών ανισοτήτων, αλλά και του χαμηλού ποσοστού των γυναικών που κατέχουν θέση ευθύνης (ανώτεροι αξιωματικοί, διευθυντικά στελέχη: 38,9%). Παρά το γεγονός ότι το ποσοστό του γυναικείου πληθυσμού, ηλικίας 25-64 ετών, με πανεπιστημιακή εκπαίδευση υπερβαίνει το αντίστοιχο ποσοστό των ανδρών (33,6%, έναντι 30,2%), εντούτοις η αναλογία των γυναικών στα διευθυντικά στελέχη ήταν 28% το 2019, ενώ οι γυναίκες-μέλη διοικητικών συμβουλίων των μεγαλύτερων εισηγμένων εταιρειών στη

χώρα, κατέλαβαν μόλις το 10,3%.

Παράλληλα, οι μισθολογικές διαφορές μεταξύ ανδρών και γυναικών παραμένουν σημαντικές. Συγκεκριμένα, ο σχετικός δείκτης του ΟΟΣΑ –που ορίζεται ως η διαφορά μεταξύ του διάμεσου μισθού των ανδρών και του διάμεσου μισθού των γυναικών, προς τον διάμεσο μισθό των ανδρών– διαμορφώθηκε το 2018 στην Ελλάδα σε 5,9 μονάδες, έναντι 4,5 μονάδες το 2017. Αλλά και κατά τη διάρκεια της πανδημίας, στους κρίσιμους δείκτες ανεργίας, απασχόλησης και συμμετοχής στην αγορά εργασίας κατά φύλο, η δομική παθογένεια

της ελληνικής αγοράς εργασίας ως προς την έμφυλη ανισότητα παραμένει: Η διαφορά του ποσοστού ανεργίας ανδρών και γυναικών ανήλθε, τον Δεκέμβριο 2020, σε 6,7 μονάδες και ήταν η υψηλότερη μεταξύ των χωρών της Ε.Ε. Το ποσοστό διορθωμένο ποσοστό της ανεργίας των γυναικών διαμορφώθηκε σε 19,5% τον Δεκέμβριο 2020, ενώ των ανδρών σε 12,8%. Μάλιστα, αν και το χάσμα απασχόλησης των δύο φύλων μειώθηκε το 2020, οι μελετητές εκτιμούν ότι αυτό οφείλεται στα μέτρα στήριξης της απασχόλησης που εφαρμόστηκαν για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας και επισημαίνουν πως μετά το πέρας της πανδημικής κρίσης και της σταδιακής κατάργησης των μέτρων στήριξης, θα διευρυνθεί εκ νέου.

Οι ειδικοί επισημαίνουν πως δεν απαιτείται απλά η αύξηση της συμμετοχής τους στο εργατικό δυναμικό της χώρας – μια εξέλιξη που έλαβε χώρα σταδιακά τις περασμένες δεκαετίες – αλλά και η ενταξί τους σε θέσεις λειτουργικά και ιεραρχικά ανάλογες των υψηλών δεξιοτήτων και του μορφωτικού τους επιπέδου. Μάλιστα, προτείνεται μεταξύ άλλων η λήψη μιας σειράς μέτρων, όπως περισσότερες επενδύσεις στον τομέα βρεφονηπιακών σταθμών και χώρων φύλαξης παιδιών στις επιχειρήσεις, καθώς και η υλοποίηση αμερόληπτων πρακτικών πρόσληψης και προαγωγών προσωπικού και η εξάλειψη των μισθολογικών ανισοτήτων, μέσω της δίκαιης σύνδεσης ποιότητας εργασίας και αμοιβής.

Συνεργασία ΟΑΕΔ - Amazon για ψηφιακή κατάρτιση ανέργων

Από κοινού δράσεις για την αντιμετώπιση του ψηφιακού χάσματος στην αγορά εργασίας αναμένεται να αναλάβουν ο ΟΑΕΔ και η Amazon, στο πλαίσιο μνημονίου συνεργασίας που υπέγραψε η διοίκηση του οργανισμού και η Amazon Web Services (AWS), παρουσία του υπουργού Εργασίας Κωστή Χατζηδόκη.

Στο πλαίσιο της εθνικής συμμαχίας για τις ψηφιακές δεξιότητες και την απασχόληση, ΟΑΕΔ και Amazon θα αναλάβουν από κοινού δράσεις με έμφαση στον τομέα ανάπτυξης δεξιοτήτων σε τεχνολογίες υπολογιστικού νέφους (cloud services) και στόχο την επαγγελματική αποκατάσταση των ανέργων και την ενίσχυση της ψηφιακής οικονομίας.

Μέσω της νέας αυτής πρωτοβουλίας, ο ΟΑΕΔ διευρύνει το πεδίο συνεργασίας του με καινοτόμες εταιρείες τεχνολογίας (καθώς είχε προηγηθεί η συνεργασία με την Google) και σηματοδοτεί την αυξημένη έμφαση που δίνεται πλέον στις ψηφιακές δεξιότητες.

Εν τω μεταξύ, μια άλλη συνεργασία, αυτή με την Cisco Hellas που είχε υπογράψει τον περασμένο Οκτώβριο, αρχίζει να υλοποιείται, καθώς χθες το διοικητικό συμβούλιο του ΟΑΕΔ ενέκρινε πρόγραμμα για την παροχή διαδικτυακής κατάρτισης σε 1.000 εγγεγραμμένους ανέργους ηλικίας 18 ετών και άνω, στη θεματική ενότητα «Εισαγωγή στην κυβερνοασφάλεια».

Το πρόγραμμα παρέχεται δωρεάν για τους ανέργους από την Cisco Hellas, στο πλαίσιο της εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, με βασικό στόχο την ενίσχυση των ψηφιακών δεξιοτήτων τους. Θα διεξαχθεί μέσω της διαδικτυακής πλατφόρμας του Cisco Networking Academy. Το μάθημα σχεδιάστηκε για όσους ενδιαφέρονται να εργαστούν τον τομέα

της πληροφορικής με εξειδίκευση στην κυβερνοασφάλεια, τους παρέχει τις βασικές γνώσεις στο συγκεκριμένο θεματικό αντικείμενο, όπως βασικές αρχές ασφαλείας στο Διαδίκτυο, επαφή με διαφορετικούς τύπους κακόβουλου λογισμικού και επιθέσεων και με τους τρόπους προστασίας των οργανισμών από αυτές τις επιθέσεις αλλά και εξερεύνηση επιλογών σταδιοδρομίας στον τομέα της κυβερνοασφάλειας.

Οι ωφελούμενοι μέσω της συμμετο-

Θα αναλάβουν από κοινού δράσεις με έμφαση στις τεχνολογίες υπολογιστικού νέφους (cloud services).

χής τους στο συγκεκριμένο πρόγραμμα αποκτούν πρόσβαση στην κοινότητα του Cisco Networking Academy, όπου έχουν τη δυνατότητα να ανταλλάζουν απόψεις για θέματα σχετικά με το μάθημα, με σπουδαστές από άλλες χώρες.

Στους συμμετέχοντες θα απονεμηθεί πιστοποιητικό ολοκλήρωσης, μετά την παρακολούθηση του μαθήματος, την επιτυχή ολοκλήρωση της διαδικασίας και την τελική εξέταση.

Διακόμμα συμμετοχής στο πρόγραμμα έχουν όσοι άνεργοι διαθέτουν ενεργό δελτίο ανεργίας, είναι απόφοιτοι τουλάχιστον δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και έχουν γνώσεις ηλεκτρονικών υπολογιστών Α' επιπέδου. Η επιλογή τους θα γίνει κατά προτεραιότητα υποβολής των αιτήσεων, εφόσον πληρούν τα κριτήρια συμμετοχής, έως τη συμπλήρωση των 1.000 θέσεων, ενώ θα υπάρξουν και 500 επιπλέον θέσεις.

Το Θριάσιο πεδίο

Καταλυτικής σημασίας για τη βελτίωση της θέσης της Ελλάδας στον χάρτη των logistics είναι και το εμπορευματοκέντρο στο Θριάσιο πεδίο, του οποίου όμως η κατασκευή θα καθυστερήσει σημαντικά να ξεκινήσει, καθώς η υφιστάμενη σύμβαση παραχώρησης θα πρέπει να τροποποιηθεί.

Οι επενδύσεις, «κλειδί» για να γίνει η Ελλάδα διεθνές εμπορευματοκέντρο

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ

Παρά την πρόοδο που έχει επιτευχθεί τα τελευταία χρόνια, η Ελλάδα έχει ακόμη μακρύ δρόμο να διανύσει ωστόσο μετατρέπει σε διεθνές εμπορευματοκέντρο. Σύμφωνα με έρευνα της εταιρείας παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών EY, τα έργα υποδομής σε λιμάνια, οδικούς άξονες και σιδηροδρομικό δίκτυο που έχουν πραγματοποιηθεί το τελευταίο διάστημα ή βρίσκονται στη φάση του σχεδιασμού ενισχύουν σημαντικά τις προοπτικές ανάπτυξης της χώρας ως διεθνούς εμπορευματοκέντρου την επόμενη δεκαετία.

Από το 2009 έως το 2014, οι ρυθμοί α-

νάπτυξης της εφοδιαστικής αλυσίδας (logistics) και του τομέα ανάθεσης βασικών λειτουργιών logistics σε εξωτερικούς παρόχους (3PLPs) υποχώρησαν, επιπλέον, κατά μέσον όρο σε ποσοστό 4,9%, έχοντας απολέσει σωρευτικά το 26% της συνολικής αξίας τους. Το 2015 η αξία της αγοράς 3PLP, ύστερα από πτώση έξι ετών, αυξήθηκε για πρώτη φορά κατά 2,15%, μέγεθος που λόγω της πανδημικής κρίσης υποχώρησε το 2020, έναντι του 2019, κατά 4,9%, στα 368 εκατ. ευρώ. Σύμφωνα με τον (τελευταίο διαθέσιμο) δείκτη επιδόσεων logistics της Παγκόσμιας Τράπεζας για το 2018, ο κλάδος κατέλαβε την 42η θέση μεταξύ 160 χωρών. Στόχος όμως, όπως αναφέρουν οι αναλυτές της EY,

Πόροι του Ταμείου Ανάκαμψης μπορούν να αξιοποιηθούν για τον εκσυγχρονισμό των σιδηροδρόμων και την ανάπτυξη χώρων logistics.

είναι μέσα στην επόμενη πενταετία η Ελλάδα να ενταχθεί στην ομάδα των 30 χωρών με τις καλύτερες επιδόσεις, αποτελώντας διαμετακομική πύλη της Κεντρικής και της Νοτιοανατολικής Ευρώπης.

«Από το 2013, οπότε τα πρώτα τρένα

έφυγαν από τον σταθμό της Cosco στον Πειραιά για την Τσεχία και πολλές χώρες έλαβαν πρωτοβουλίες για την προσέλκυση μεγάλων παγκόσμιων παικτών που θα μπορούσαν να επενδύσουν στην Ελλάδα, έχουμε χάσει πολύτιμο χρόνο. Τα λιμάνια της Αδριατικής, η Ουγγαρία, η Σλοβακία και η Ρουμανία έχουν αποκτήσει μια ανταγωνιστική βιομηχανία logistics», αναφέρει, σε τοποθέτησή του στο πλαίσιο της έρευνας, ο πρόεδρος του Συμβουλίου Εφοδιαστικής και Πρώην διευθύνων συμβούλων της TRAINOΞΕ Αθανάσιος Ζηλιασκόπουλος.

Κατά τον αναπληρωτή γενικό διευθυντή του ΣΕΒ Δρ. Γιώργο Εμπρογάλη, πόροι

του Ταμείου Ανάκαμψης θα πρέπει να αξιοποιηθούν για τον εκσυγχρονισμό του σιδηροδρομικού δικτύου και την ανάπτυξη μεγάλων χώρων logistics, ενώ απαιτείται να απλοποιηθεί και το αδειοδοτικό πλαίσιο προκειμένου η Ελλάδα να αναβαθμιστεί τη θέση της ως διεθνές εμπορευματοκέντρο.

Σύμφωνα με την έρευνα, τα τελευταία χρόνια υπήρξε πρόοδος ως προς την υλοποίηση υποδομών που είναι απαραίτητες για την ενίσχυση της θέσης της Ελλάδας ως εμπορευματοκέντρου. Ενδεικτικά, μετά την ιδιωτικοποίησή του, το λιμάνι του Πειραιά από το τέταρτο μεγαλύτερο στην ευρωπαϊκή ήπειρο, διαθέτοντας ετήσια δυναμικότητα άνω των 7,5 εκατ. ευρώ TEUs.

Εκτίναξη της προσωρινής ακινησίας των Ι.Χ.

Κατά 55% αυξήθηκαν οι ηλεκτρονικές καταθέσεις πινακίδων το 2020 σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά

Της **ΑΛΕΞΑΝΔΡΑΣ ΚΑΣΣΙΜΗ**

Νοτια τα πληρώνω τέλη κυκλοφορίας για ένα αυτοκίνητο που δεν κινείται; Είναι α-πορία χιλιάδων ιδιοκτητών Ι.Χ., οι οποίοι φαίνεται ότι βρῖκαν την απάντηση στη δυνατότητα προσωρινής ακινησίας που τους παρέχει η πολιτεία. Τα μέτρα περιο-ρισμού της κυκλοφορίας, τα κλειστά σκε-λαία και η αυξημένη τηλεγράμια έχουν θέσει εκτός κυκλοφορίας μεγάλο μέρος του στόλου των Ι.Χ. της χώρας. Ετσι, ση-μαντική μερίδα των πολιτών επέλεξε να θέσει σε προσωρινή ακινησία τα οχήματά τους προκειμένου να αποφυγεί την κατα-βολή τέλων κυκλοφορίας, γλιτώνοντας παράλληλα και την πληρωμή των ασφα-λιστρών. Τα στοιχεία της ΑΑΔΕ κάνουν λόγο για αύξηση της χρήσης της παραπάνω εναλλακτικής (προσωρινή ακινησία οχή-ματων) κατά 55% την περασμένη χρονιά. Η διαδικασία πλέον γίνεται ηλεκτρονικά, χωρίς την παραμικρή ταλαιπωρία των ι-διοκτητών, οι οποίοι κατά τη δήλωση της ακινησίας οφείλουν να αποδείξουν ότι έ-

Τσουχτερό πρόστιμο σε περίπτωση που διαπιστωθεί από τις Αρχές ότι το όχημα είναι σταθμευμένο χωρίς να έχουν αφαιρεθεί οι πινακίδες του.

χουν συγκεκριμένο κλειστό χώρο φύλαξης του οχήματος, το οποίο τίθεται σε ακινησία. Ειδικότερα, κατά τη διάρκεια του 2020 συνολικά 132.000 ΙΧ. τέθηκαν σε καθεστώς προσωρινής ακινησίας έναντι 84.000 το 2019. «Το κόστος διατήρησης του αυτοκινήτου μου εν μέσω συνθηκών lockdown ήταν κάτι που δεν μπορούσε να αντέξει ο οικογενειακός προϋπολογισμός. Ευτυχώς που υπήρχε και αυτή η εναλλακτική», εξήγησε στην «Κ» η 48χρονη Κατερίνα, ιδιοκτήτρια καφέ-μπαρ. «Είμαι περίπου ένα χρόνο χωρίς εισόδημα, με ένα μικρό διάλειμμα το καλοκαίρι. Πρακτικά είμαι χωρίς δουλειά, άρα δεν έχω και ανάγκη

Ταξινομήσεις επιβατικών οχημάτων

Προσωρινή ακινησία οχημάτων

2020
132.000

2019
84.000

ΜΕΤΑΒΟΛΗ +55%

2020
80.977

2019
114.109

2018
103.431

Μεταβολή (%)

+10,3

-29

9.785
7.766
7.862
6.689

2020
2021

Ιανουάριος
Φεβρουάριος

-20,6
-14,9

ΠΗΓΕΣ: Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ), Σύνδεσμος Εισαγγελέων Αντιπροσώπων Αυτοκινήτων και Δικύκλων (ΣΕΑΑ)

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

μετακίνησης. Το να κυκλοφορήσω για λόγους ψυχαγωγίας απαγορεύεται, αλλά και να επιτρεπόταν, αυτή τη στιγμή δεν διαθέτω τους πόρους για να στηρίξω τέτοια κινητικότητα», συμπληρώνει.

Η διαδικασία γίνεται ηλεκτρονικά από τις αρχές του έτους, χωρίς να απαιτείται φυσική παρουσία του ιδιοκτήτη στις κατά τόπους εφορίες. Αντίστοιχα και η άρση της προσωρινής ακινησίας, η ανάκτηση δηλαδή των πινακίδων, διεξάγεται και αυτή ηλεκτρονικά, με προϋπόθεση την καταβολή των τελών κυκλοφορίας και τη ασφαλιστηρίου συμβολαίου του οχήματος. Η πλατφόρμα myCAR της ΑΑΔΕ (Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων) είναι εύ-

χρηστή και απλή, ενώ η ολοκλήρωση της διαδικασίας ακινοποίησης είναι πολύ γρήγορη. Με μόλις πέντε (πλεκτρονικές) κινήσεις και από την άνεση του σπιτιού τους οι ιδιοκτήτες μπορούν να θέσουν σε ακινοσία το όχημά τους. Αντίστοιχα απλή είναι και η αντιστροφή διαδικασίας. Οι ιδιοκτήτες μπορούν να εισέλθουν στην παραπάνω πλατφόρμα κάνοντας χρήση των στοιχείων ταυτοποίησης που υπόχρεου το Taxinet και να επιλέξουν την ενότητα «Φηδιακή Ακινοσία/Κυκλοφορία» για να εμφανιστεί στην οθόνη ο αριθμός κυκλοφορίας του οχήματός και ο ΑΦΜ του ιδιοκτήτη. Σε περίπτωση κατοχής περισσότερων των ενός οχημάτων, ο υπόχρεος επιλέγει τις

πνακίδες του οχήματος που θέλει να θέσει εκτός κυκλοφορίας. Προϋπόθεση για την ψφιακή κατάθεση πνακίδων είναι η πληρωμή τελών κυκλοφορίας μέχρι τη στιγμή της ακινοποίησης και η κατοχή ενεργού ασφαλιστηρίου συμβολαίου. Στην περίπτωση που δεν πληρωθεί μία από τις παραπάνω προϋποθέσεις, η ΑΔΑΕ ενημερώνει τον ιδιοκτήτη ότι η ψφιακή κατάθεση πνακίδων δεν μπορεί να ολοκληρωθεί.

Σε περίπτωση, ωστόσο, που διαπιστωθεί από τις Αρχές ότι το όχημα είναι σταθμευμένο με τις πινακίδες (η διαδικασία προϋποθέτει την αφαίρεσή τους και τη φύλαξη τους από τον ιδιοκτήτη), τότε, πλέον υποχρέωσης καταβολής των

διπλάσιων τελών κυκλοφορίας (πρόστιμο εκπρόθεσμης πληρωμής τελών κυκλοφορίας), επιβάλλεται πρόστιμο 10.000 ευρώ. Σε περίπτωση υποστηρίξις, το πρόστιμο τριπλασιάζεται στις 30.000 ευρώ και απαιτείται για τρία χρόνια το δίπλωμα οδηγίαν του κατόχου.

Οι πωλήσεις

Την κατάσταση στην αγορά Ι.Χ. καταδεικνύουν και τα στοιχεία ταξινομήσεων οχημάτων, που κατέγραψαν μείωση 29% το 2020 συγκρινόμενα με ένα χρόνο νωρίτερα. Ειδικότερα, στο σύνολο της περυσινής χρονιάς ταξινομήθηκαν στην ελληνική αγορά συνολικά 80.977 επιβατικά

οχήματα έναντι 114.109 που πωλήθηκαν το 2019. Είναι μάλιστα χαρακτηριστικό ότι το 2019 καταγράφηκε αύξηση στις πωλήσεις κατά 10,3% σε σχέση με το 2018, οπότε και ταξινομήθηκαν συνολικά 103.431 επιβατικά οχήματα.

Αντίστοιχη εικόνα και τους πρώτους μήνες τns τρέχουσας χρονιάς, καθώς τον περασμένο Ιανουάριο ταξινομήθηκαν 7.766 οχήματα έναντι 9.785 τον Ιανουάριο του 2020 (μείωση 20,6%). Τον Φεβρουάριο του 2021 οι πωλήσεις διαμορφώθηκαν στις 6.689 οχήματα έναντι 7.862 τον Φεβρουάριο του 2020 (μείωση 14,9%). «Εξω προγραμματιστεί να αγοράσω καινούργιο αυτοκίνητο εδώ και μήνες. Ωστόσο, με τα ισχύοντα δεδομένα, δυσκολεύομαι πάρα πολύ να πουλήσω το παλιό μου αυτοκίνητο, που ήταν προϋπόθεση για την αγορά καινούργιου», περιγράφει στην «Κ» ο 49χρονος Σταύρος, ιδιωτικός υπάλληλος. «Παράλληλα, δυσκολεύομαι να προχωρήσω στην αγορά του νέου αυτοκινήτου ακόμα και αν πουλήσω το παλιό, γιατί οι αντιπροσωπείες είναι κλειστές», συμπληρώνει. Την ίδια στιγμή, πολλοί/ες αντιμετωπίζουν η προσπάθεια τις ελληνικές κυβερνήσεις να ενισχύσει την αγορά ηλεκτροκίνητων οχημάτων. Πέραν του προβλήματος τις αυξημένες τιμές κτήσης, οι παρούσες συνθήκες φαίνεται ότι βάζουν στον «πάγο» την αγορά νέων ηλεκτροκίνητων οχημάτων. Η Ελλάδα, ωστόσο, βελτίωσε την κατάταξη της κατά δύο θέσεις και τη συνολική βαθμολογία της κατά ένα βαθμό στον δείκτη αυτοκινήτα για τη χρήση ηλεκτρικών αυτοκινήτων 2021 της LeasePlan (2021 EV Readiness Index, LeasePlan). Συγκεκριμένα, η Ελλάδα βρίσκεται πλέον στη 17η θέση (+2 θέσεις) τις παραπάνω κατάρταξης που περιλαμβάνει στοιχεία 22 χωρών, ενώ η βαθμολογία της ενισχύθηκε κατά ένα βαθμό, φτάνοντας πλέον τους 16 βαθμούς. Η υψηλότερη βαθμολογία καταγράφηκε στη Νορβηγία (42 βαθμοί) και η χειρότερη στην Τσεχία (12). Οι υποδομές φόρτισης, ωστόσο, εξακολουθούν να αποτελούν σημαντικό εμπόδιο για την υιοθέτηση των ηλεκτροκίνητων οχημάτων σε όλη την Ευρώπη, με το ποσοστό εγκατάστασης φορτιστών να πέφτει το 2020 συγκρινόμενο με το 2019.

ΤΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΑ ΤΗΣ ΣΕΙΡΑΣ ΒΙΠΕΡ

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 9 ΜΑΪΟΥ ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΗΝ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Κοινωνική Πολιτική και Οικονομικά Παρατηρήματα

Εκτίναξη ανάπτυξης το 2022 με μοχλό το Ταμείο Ανάκαμψης

Από 3,6% φέτος θα ανέλθει στο 6,2% το επόμενο έτος, εκτιμά το οικονομικό επιτελείο

Του ΠΡΟΚΟΠΗ ΚΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Στο **3,6%** χαμπλώνει η κυβέρνηση τις εκτιμήσεις για την ανάπτυξη της οικονομίας το 2021, προσδοκώντας ωστόσο μια αναπτυξιακή έκρηξη το επόμενο έτος, που υπολογίζει μάλιστα να φθάσει στο 6,2%.

Από 4,8% που προέβλεπε ο προϋπολογισμός του 2021, το ποσοστό περιορίζεται κατά 1,2 ποσοστιαίες μονάδες, εξέλιξη που αποδίδεται κατά κύριο λόγο στην καθυστέρηση εκταμίευσης πόρων από το Ταμείο Ανάκαμψης και συγκεκριμένα της προκαταβολής των 4 δισ. ευρώ τα οποία αν και θα εισπραχθούν φέτος, θα αποφέρουν οφέλη το επόμενο έτος. Για το 2022 λοιπόν το οικονομικό επιτελείο εκτιμά ότι η ελληνική οικονομία θα αναπτυχθεί με ρυθμό 6,2%. «Κλειδί» για την εκτίναξη του ρυθμού

Οι επενδύσεις προβλέπεται να αυξηθούν κατά 7% το 2021 και κατά 30,3% το 2022.

ανάπτυξης το επόμενο έτος είναι προφανώς τα οφέλη από το Ταμείο Ανάκαμψης και οι επενδύσεις που προβλέπεται ότι θα πυροδοτήσει. Σύμφωνα με τα στοιχεία που παρουσίασε στο υπουργικό συμβούλιο ο υπουργός Οικονομικών Χρ. Σταϊκούρας, για φέτος προβλέπεται αύξηση των επενδύσεων κατά 7%, ενώ για το 2022 οι επενδύσεις διαμορφώνονται στο εντυπωσιακό 30,3%. Παράλληλα, οι εξαγωγές αναμένεται να καταγράφουν αύξηση φέτος 10,4% και 13,8% το 2022. Επίσης, το οικονομικό επιτελείο εκτιμά ότι με τις πολιτικές που ακολουθεί η κυβέρνηση θα αυξηθεί η απασχόληση. Συγκεκριμένα, το ποσοστό απασχόλησης

Προβλέψεις για την ελληνική οικονομία % ΜΕΤΑΒΟΛΗ, ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ

	2021	2022	2023	2024
ΑΕΠ	3,6	6,2	4,1	4,4
Ιδιωτική κατανάλωση	2,6	2,9	2,1	2,8
Δημόσια κατανάλωση	1,5	-3	-1	-0,5
Ακαθάριστος σχηματισμός παγίου κεφαλαίου	7	30,3	12,3	10,8
Εξαγωγές	10,4	13,8	7,5	6,2
Εισαγωγές	6,9	8,5	4	3,4
Αποπληθωριστής ΑΕΠ	0,2	1	1,2	1,6
Δείκτης τιμών καταναλωτή	0	0,7	1,3	1,6
Συνολική απασχόληση	0,7	2,3	1,3	1,3
Ανεργία (σε εθνικολογιστική βάση)	14,6	12,8	11,7	10,5
Ανεργία (έρευνα εργατ. δυναμικού)	16,3	14,4	13,2	11,9

ΠΗΓΗ: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

αναμένεται να αυξηθεί κατά 0,7% για φέτος, κατά 2,3% το 2022 και κατά 1,3% ετησίως το 2023 και το 2024. Ως εκ τούτου το ποσοστό ανεργίας σε εθνικολογιστική βάση από 14,5% το 2020 και 14,6% φέτος θα συρ-

ρικνωθεί στο 10,5% το 2024.

Ταυτόχρονα, στους στρατηγικούς στόχους της κυβέρνησης εντάσσονται η επίτευξη μονοψήφιου ποσοστού για τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια μέχρι και το τέλος

του 2022, καθώς και η επίτευξη δημοσιονομικής ισορροπίας με μεγάλη μείωση των ελλειμμάτων μέσα στο 2022 και επίτευξη βιώσιμων πρωτογενών πλεονασμάτων από το 2023. Όπως τόνισε ο κ. Σταϊκούρας, το σύνολο των μέτρων στήριξης της οικονομίας φτάνει πλέον στα 39 δισ. ευρώ εκ των οποίων τα 15 δισ. ευρώ αποτελούν τις φετινές παρεμβάσεις.

Για τον Μάιο, μάλιστα, προβλέπονται τα ακόλουθα μέτρα:

- Επέκταση του προγράμματος «Έξυφρα» για την επιδότηση δόσεων δανείων νοικοκυριών και επιχειρήσεων.
- Επιδότηση μέρους των παγίων δαπανών επιχειρήσεων.
- Μη επιστρεπτέα επιχορήγηση σε μικρές επιχειρήσεις μέσω των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- Υλοποίηση στοχευμένων προγραμμάτων στήριξης κλάδων της οικονομίας μέσω του ΕΣΠΑ (π.χ. εστίαση, τουρισμός, γυμναστήρια, παιδότοποι κ.ά.).
- Νέο εγγυοδοτικό πρόγραμμα μέσω των τραπεζών για πολύ μικρές επιχειρήσεις.
- Επέκταση του μέτρου της μείωσης του ενοικίου και των αποζημιώσεων ειδικού σκοπού για εργαζομένους (Μάιος), καθώς και η επέκταση του προγράμματος «Συν-Εργασία» (έως τον Σεπτέμβριο).
- Κάλυψη των ασφαλιστικών εισφορών (και πρόσθετη επιδότηση για μακροχρόνια άνεργους και εποχικά απασχολούμενους) μέσω του προγράμματος δημιουργίας 100.000 νέων θέσεων εργασίας (για 6 μήνες).
- Προγράμματα κατάρτισης του υπουργείου Εργασίας (με τον ΟΑΕΔ).
- Ενίσχυση του κοινωνικού τουρισμού.
- Ρυθμίσεις φορολογικών και ασφαλιστικών υποχρεώσεων.

Στο 17% ανήλθε η ανεργία των νέων στην Ευρώπη

Ο **Τζόρδι** Βάτλο, 24 ετών από τη Βαρκελώνη, απόφοιτος Οικονομικών και Μηχανολογίας, θυμάται τις εκατοντάδες αιτήσεις για δουλειά που έχει στείλει τους τελευταίους μήνες: «Έχω χάσει σχεδόν τον αριθμό», λέει χαρακτηριστικά στην Deutsche Welle. Ο Βάτλο ανήκει στα εκατομμύρια νέους πτυχιούχους σε όλη την Ευρώπη, που αγωνίζονται για επαγγελματική αποκατάσταση σε μια αγορά εργασίας που έχει φθάσει στα όριά της. Η ανεργία των νέων στην Ευρώπη ανέρχεται πλέον στο 17% – το διπλάσιο σε σχέση με το γενικό ποσοστό ανεργίας, σύμφωνα με την Eurostat. Τον Οκτώβριο του 2020, ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) προέβλεπε ότι μια ολόκληρη γενιά νέων Ευρωπαίων κινδύνευε να μείνει πίσω, διότι πολλοί εργοδότες σταμάτησαν να προσλαμβάνουν κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Τα δεδομένα αυτά οδήγησαν το 2020 σε τσουνάμι αιτήσεων για ανοικτές θέσεις εργασίας, οι οποίες όμως δεν έβρισκαν τελικά ανταπόκριση.

Έτσι οι νέοι απόφοιτοι που προσπαθούν να εισέλθουν στην αγορά εργασίας αποτελούν μία από τις περισσότερο πληττόμενες ομάδες

την περίοδο του κορωνοϊού. Εκατοντάδες χιλιόμετρα μακριά από τη Βαρκελώνη, η 23χρονη Τζόρτζια Μπαρνς κάθεται στο παιδικό της δωμάτιο στο Δουβλίνο. Από τότε που αποφοίτησε από τις μεταπτυχιακές σπουδές στη Διοίκηση Επιχειρήσεων στο University College του Λονδίνου, τον Σεπτέμβριο του 2020, αντιμετωπίζει παρόμοια κατάσταση με τον συνομηλικό της από τη Βαρκελώνη: «Όταν ξεκίνησα το μεταπτυχιακό, σκέφτηκα: Εντάξει, θα βρω δουλειά όταν αποφοιτήσω. Τώρα έχω μια μερική απασχόληση με πολύ μικρό μισθό. Δεν είμαι ακριβώς εκεί όπου ήλπιζα να βρίσκομαι». Ο αριθμός των ατόμων ηλικίας 15-24 ετών που αναζητούν εργασία στην Ε.Ε. ή είναι υποαπασχολούμενοι αυξήθηκε κατά 5% από πέρυσι, σύμφωνα με την Eurostat. Το πρόβλημα εμφανίζεται εντονότερο στην Ισπανία και στην Ιταλία. Ενα πρόβλημα που εντοπίζουν επίσης οι ειδικοί στον χώρο ευρέσεως εργασίας, όπως ο Ολίβερ Τσίτσεκ από την εταιρεία συμβούλων επιχειρήσεων Deloitte της Γερμανίας, είναι ότι τη χρονιά της πανδημίας είχε εκτοξευθεί ο αριθμός των αιτήσεων για εύρεση εργασίας. Η προσφορά είναι μεγαλύτερη από τη ζήτηση.

Οι νέοι απόφοιτοι που προσπαθούν να εισέλθουν στην αγορά εργασίας αποτελούν μία από τις περισσότερο πληττόμενες ομάδες την περίοδο του κορωνοϊού.

Η **κεντρική** τράπεζα της Λιθουανίας έχει ήδη καταχωρίσει στα μητρώα της από πέρυσι 132 εταιρείες ηλεκτρονικών πληρωμών και φέτος αναμένεται να προσθέσει και άλλες.

Σε κέντρο ψηφιακής τραπεζικής αναδεικνύεται η Λιθουανία

Σε **νέο κόμβο** χρηματοπιστωτικής τεχνολογίας αναδεικνύεται η Λιθουανία, η οποία εκτιμά πως η εξέλιξη του κλάδου τον οδηγεί μακριά από τις παραδοσιακές τράπεζες και προς τη διεξαγωγή ολόενης και περισσότερο ανωνυμής μέσω ψηφιακών εταιρειών εξυπηρέτησης και ηλεκτρονικών πληρωμών. Η μεγάλη ανατροπή για τη χώρα της Βαλτικής ξεκίνησε πριν από τέσσερα χρόνια, προσφέροντας γρήγορες και απλές διαδικασίες σε όρους ομίλους και εταιρείες ήθελαν να δραστηριοποιηθούν στον κλάδο με την ταχεία έκδοση συναφών αδειών – και οι άδειες αυτές παρέχονται σε κάθε ενδιαφερόμενο στα αγγλικά και στις 27 χώρες-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εν τω μεταξύ, αζίζει να αναφερθεί ότι δεσπόζουσα θέση στον κλάδο στη Λιθουανία είναι οι σκανδιναβικοί όμιλοι SEB Bankas και Swedbank. Σήμερα, η χώρα βρίσκεται στην τέταρτη θέση σε διεθνές επίπεδο με κριτήριο τα οικοσυστήματα τεχνολογίας στην παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

Νέες τάσεις

Ο απερχόμενος διοικητής της κεντρικής τράπεζας της Λιθουανίας, Βίτας Βασιλιάουσкас, ανέφερε πως οι ψηφιακές συναλλαγές κερδίζουν συνεχώς έδαφος και πέρυσι το μερίδιό της επί της συνολικής αγοράς διευρύνθηκε. Ωστόσο, δεν παύει να αναγνωρίζει τους κινδύνους για ξέπλυμα χρήματος που ελλοχεύουν στην ψηφιακή διεκπεραίωση συναλλαγών, ειδικά μετά τα μείζονα σκάνδαλα στις γει-

Ελλοχεύουν πάντως κίνδυνοι για περιπτώσεις ξεπλύματος, λέει ο απερχόμενος διοικητής της κεντρικής τράπεζας της χώρας.

τονικές Εσθονία και Λετονία, που συνδέονται με τη ροή «μαύρου χρήματος» από την πρώην Σοβιετική Ένωση. «Το οικοσύστημα της χρηματοπιστωτικής τεχνολογίας είναι εδώ και ευμερής, πράγμα το οποίο σημαίνει πως μπορούμε να περιμένουμε κάποιες αλλαγές στο πεδίο του ανταγωνισμού όσον αφορά τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες», δήλωσε ο κ. Βασιλιάουσкас, ο οποίος επίσης συμμετέχει στο διοικητικό συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. «Χρειαζόμαστε επιπλέον χρόνο για μεγαλύτερες αλλαγές, επειδή οι τεχνολογίες στις τραπεζικές υπηρεσίες απαιτούν ενίσχυση συνολικής, ενώ και η εποπτεία τους συνιστά θέμα που πρέπει να μας απασχολήσει. Αλλά ειδικότερα στον τομέα των πληρωμών, από χρόνο σε χρόνο βλέπουμε πως σταδιακά περιορίζεται ο ρόλος των συμβατικών τραπεζικών ομίλων, ενώ ενδυναμώνεται εκείνος των διαδικτυακών εταιρειών παροχής υπηρεσιών». Σε ένα βαθμό, το ενδιαφέρον για τις ψηφιακές υπηρεσίες τροφοδοτήθηκε από την ίδια την πανδημία, οδηγώντας πάμπολλους ανθρώπους

στο Διαδίκτυο για ποικίλες δραστηριότητες από την πληρωμή λογαριασμών μέχρι τα ψώνια και την αγορά υπηρεσιών. Αυτή η τάση συνέδραμε και τον κλάδο διαχείρισης συστημάτων εφοδιαστικής αλυσίδας στη Λιθουανία και εν συνόλω την οικονομία, εφόσον δεν σχετίζεται μόνον με καταναλωτικές επιλογές αλλά και επιλογές εταιρειών, όπως η Revolut, η εταιρεία παροχής χρηματοοικονομικών υπηρεσιών που μετεγκαταστάθηκε εκεί μετά την έξοδο της Βρετανίας από την Ε.Ε.

Το μερίδιο των συναλλαγών που διαχειρίζονται οι εταιρείες ψηφιακών τραπεζικών υπηρεσιών αυξήθηκε στο 27% πέρυσι από το 11% του 2019, σύμφωνα με την κεντρική τράπεζα. Αυτό υπερίπλασσε τον συνολικό όγκο πράξεων για τις ψηφιακές τράπεζες στο 51 δισ. ευρώ το τελευταίο τρίμηνο του 2020, όπως αναφέρει το Bloomberg. Η δε χρήση πιστωτικών και κρεωστικών καρτών εκτινάχθηκε κατά 32% στη διάρκεια της πανδημίας και αντιστοιχούσε στο 64% των συνολικών συναλλαγών πληρωμής. Η Τράπεζα της Λιθουανίας, η οποία παρέχει τις υπηρεσίες αδειοδότησης για ψηφιακές χρηματοοικονομικές υπηρεσίες στα αγγλικά, έχει ήδη καταχωρίσει στα μητρώα της από πέρυσι 132 εταιρείες ηλεκτρονικών πληρωμών και το 2021 αναμένει να προσθέσει και άλλες, και μάλιστα πολύ πιο γρήγορα από οπουδήποτε αλλού στην Ε.Ε. – πάντως, πρωτοπόρες στην αγορά ψηφιακής τραπεζικής παραμένουν οι ΗΠΑ.

Η κόντρα Ηνωμένων Πολιτειών - Κίνας πλήττει το λιανεμπόριο

Μεγάλες δυτικές εταιρείες λιανεμπορίου βρίσκονται στο μέσον δισταυρούμενων πυρών, μιας και πιέζονται να αποφασίσουν μεταξύ της υποστήριξης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των εσόδων τους από την αγορά της Κίνας, όπως αναφέρει σε σχετικό δημοσίευσμά της η εφημερίδα Financial Times. Και αυτό διότι οι Ηνωμένες Πολιτείες με πολλές δυτικές κυβερνήσεις διεξάγουν εκστρατεία κατά του Πεκίνου με την επιβολή κυρώσεων με αφορμή τις διώξεις μουσουλμάνων Ουιγούρων στη Σινγιάνγκ, μιας μειονοτικής ομάδας, η οποία ανέκαθεν υφίστατο διώξεις από το καθεστώς. Σταδιακά η Κίνα ετοιμάζεται για τη διοργάνωση των Χειμερινών Ολυμπιακών Αγώνων του 2022, οπότε μπαίνει ακόμη περισσότερο στο μικροσκόπιο. Επιπλέον, δίνεται μία ευκαιρία οι ακτιβιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων να προτρέψουν τις διεθνείς εταιρείες να λάβουν θέση σχετικά με την καταστολή εις βάρος των Ουιγούρων, την οποία οι ΗΠΑ αυτή την εβδομάδα χαρακτήρισαν επισημάς «γενοκτονία».

Εν τω μεταξύ, το Κογκρέσο εξετάζει την εφαρμογή νόμων, οι οποίοι θα ασκούσαν πιέσεις στις επιχειρήσεις για να διασφαλίσουν πως οι αλυσίδες εφοδιασμού τους δεν παράγουν τα προϊόντα τους στηριζόμενες σε καταναγκαστική εργασία ανθρώπων στη Σιντζιάνγκ, μια περιοχή πλούσια σε βελούδα και άλλες πρώτες ύλες.

Αντεπίθεση

Η αυξανόμενη πίεση σημειώνεται την ίδια στιγμή κατά την οποία το Πεκίνο αναρριπίζει τα εθνικιστικά ανακλαστικά των πολιτών, οι οποίοι δεν είναι διατεθειμένοι να αγοράσουν προϊόντα της Nike και της H&M, λόγω χάριν, που έχουν διατυπώσει τις ανησυχίες τους για τα συμβαίνοντα στη Σιντζιάνγκ (Nike), με συνέπεια την οργή καταναλωτών και ντόπιων συνεργατών, ή δεσμεύθηκαν να παύσουν να χρησιμοποιούν την καταναγκαστική εργασία εκεί στο πλαίσιο της προμηθευτικής τους αλυσίδας (H&M), με αποτέλεσμα να μνη εμφανίζονται τα προϊόντα τους στις κινεζικές πλατφόρμες ηλεκτρονικού εμπορίου.

Ορισμένες εταιρείες εξακολουθούν να έχουν αναρτημένες τις απόψεις τους στην ιστοσελίδα τους, αλλά κάποιες άλλες όχι. Ειδικότερα, η VF Corporation, εταιρεία των ειδών άθλησης, πεζοπορίας και ορειβασίας με το εμπορικό σήμα The North Face, απέσυρε την ανακοίνωσή της, αν και στον ιστότοπό της υπάγεται η κείμενη για την καταναγκαστική εργασία, αλλά δεν γίνεται αναφορά στη Σιντζιάνγκ, ενώ σε άλλη αναφορά σχετική με την περιοχή δεν γίνεται λόγος για την εργασία.

Προϊόντα της Nike και της H&M δεν εμφανίζονται στις κινεζικές πλατφόρμες ηλεκτρονικού εμπορίου, μετά τη διαμάχη που έχει ξεσπάσει.

Δυτικές εταιρείες βιώνουν τις συνέπειες από την εκστρατεία κατά του Πεκίνου για τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Ανάλογη πολιτική εφαρμόζει και ο όμιλος PVH, στον οποίο ανήκουν εμπορικά σήματα, όπως αυτό του Calvin Klein, αποφασίζοντας να αποσύρει από τον ιστότοπό του ανακοίνωση για την καταναγκαστική εργασία στη Σινγιάνγκ ως εξόχως προβληματική.

Μιλώντας στους Financial Times ο Τζιούερ Ιλχαμ, ακτιβιστής του οποίου ο πατέρας Ιλχαμ Τόκτι, ως υποστηρικτής των δικαιωμάτων των Ουιγούρων, καταδικάστηκε σε ισόβια στην Κίνα, δεν έκρυψε την ανησυχία του για τη στάση ορισμένων επιχειρήσεων. «Θα πρέπει να συνειδητοποιήσουν ότι κάνουν λάθος», τόνισε ο κ. Ιλχαμ, ο οποίος εργάζεται για την Κοινοπραξία Εργατικών Δικαι-

ωμάτων. Πέραν του βάμβακος, στη Σιντζιάνγκ παράγονται και άλλες πρώτες ύλες, όπως το πολυουρίτιο, το οποίο χρησιμοποιείται στην κατασκευή φωτοβολταϊκών. Χαρακτηριστικό της σύγκρουσης των επιχειρήσεων, που καλούνται με κάποιο τρόπο να πάρουν θέση στη διαμάχη ΗΠΑ και Κίνας, είναι όσα λέει η Σόφι Ρίτσαρντσον, διευθύντρια για τα θέματα της Κίνας στην οργάνωση ανθρωπίνων δικαιωμάτων Human Rights Watch: «Έχω λάβει περισσότερες κλήσεις από τις αρχές του τρέχοντος έτους από ό,τι τη προηγούμενα 15 χρόνια μου στη Human Rights Watch».

Οι τράπεζες, οι κατασκευαστές, οι όμιλοι επενδύσεων, οι εταιρείες κλωστοϋφαντουργίας θέτουν την ίδια ερώτηση: υπό το πρίσμα όλων των πληροφοριών και των γεγονότων μπορούν να διατηρήσουν τις δραστηριότητές τους εκεί και να αισθάνονται καλά ταυτόχρονα;». Και η ανησυχία έχει πλέον μετατραπεί σε «τυφλό πανικό», όπως προσέθεσε, εν κατακλείδι, η κ. Ρίτσαρντσον, λόγω του μπόϊκοτάζ σε δυτικά προϊόντα που κινητοποιήσει η Κίνα.

Στο 4,9% η απόδοση των επαγγελματικών ταμείων

Η συνολική αξία του ενεργητικού τους αυξήθηκε κατά 45,8% στο τέλος του 2020 σε σχέση με το 2015, αγγίζοντας το 1,65 δισ. ευρώ

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

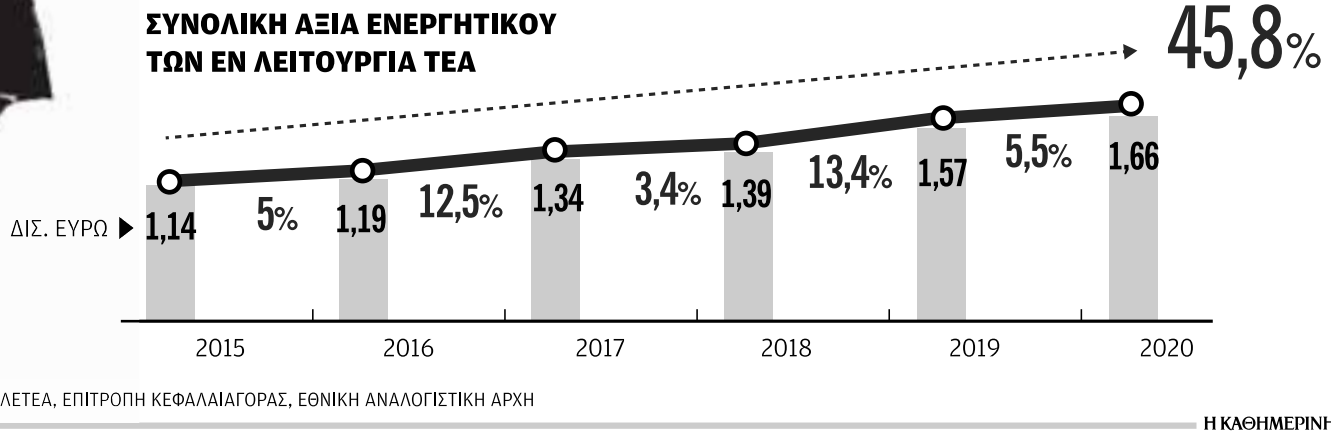
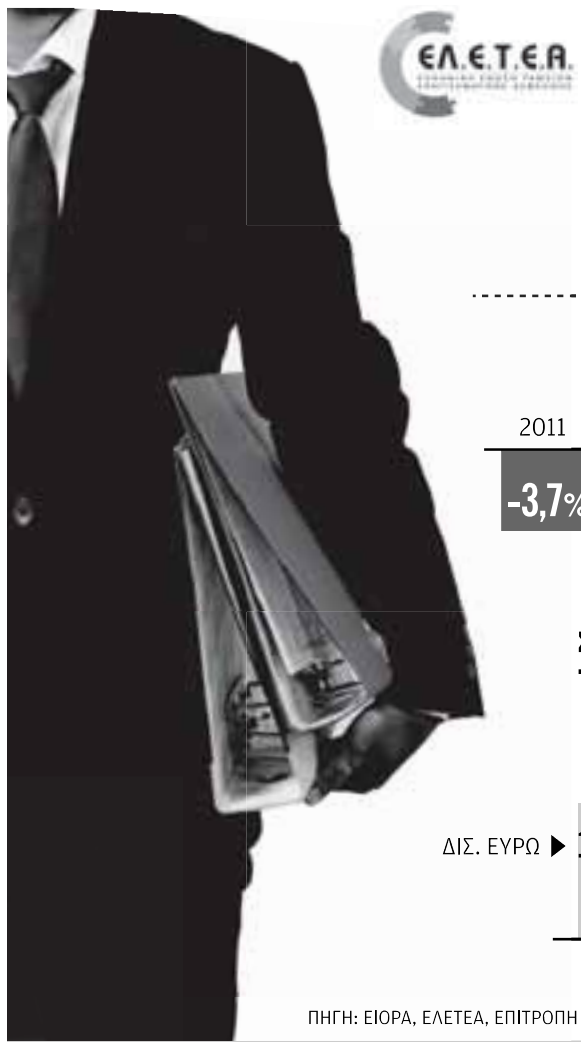
Σωρευτική αύξηση 45,8% παρουσίασε η συνολική αξία του ενεργητικού των 25 Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης, στο τέλος του 2020, σε σχέση με το 2015, αγγίζοντας το 1,65 δισ. ευρώ, όπως προκύπτει από τα στοιχεία που δημοσιοποίησε η Τράπεζα της Ελλάδος, στο πλαίσιο των υποχρεώσεων της προς την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

Αναλυτικά, σύμφωνα με τα στοιχεία σχετικά με τη διάρθρωση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων των ΤΕΑ, που οφείλει να συλλέγει, να επεξεργάζεται αναλυτικά και να δημοσιοποιεί ανά τρίμηνο η ΤτΕ, η συνολική αξία του ενεργητικού των συγκεκριμένων ταμείων ανήλθε σε 1,648 δισ. ευρώ στο τέλος του 2020 (6΄ τρίμηνο), έναντι 1,591 δισ. ευρώ το προηγούμενο τρίμηνο και

Η ετήσια απόδοση της πλειονότητας των αποθεματικών του ΕΦΚΑ ήταν 2,14% το α΄ εξάμηνο του 2020 και 1,57% το β΄ εξάμηνο.

1,612 δισ. ευρώ το 6΄ τρίμηνο του 2019.

Να σημειωθεί ότι σήμερα λειτουργούν στη χώρα 25 ΤΕΑ, 21 προαιρετικής και 4 υποχρεωτικής ασφάλισης που καλύπτουν με συμπληρωματικές παροχές 184.769 άτομα, τα οποία αντιστοιχούν στο 4,81% του συνόλου των απασχολούμενων στη χώρα μας. Η μέση ετήσια απόδοση των υπό διαχείριση χαρτοφυλακίων ανέρχεται σε 4,9% για το διάστημα από το 2011 έως και το τέλος του 2019, αντιστοιχί με τη μέση ετήσια απόδοση που πέτυχαν κατά το ίδιο διάστημα και τα ευρωπαϊκά επαγγελματικά ταμεία. Όπως προκύπτει από στοιχεία της ΕΙΟΡΑ,

της Ευρωπαϊκής Αρχής Επαγγελματικών Ταμείων, ο μέσος όρος των αποδόσεων των ελληνικών ΤΕΑ προαιρετικής ασφάλισης ήταν το διάστημα 2011-2019 της τάξης του 4,7%, ενώ εάν προστεθούν και τα 4 ταμεία υποχρεωτικής ασφάλισης, ο μέσος όρος αποδόσεων ανεβαίνει στο 4,87%.

Να σημειωθεί δε ότι ο ΕΦΚΑ εκτιμάται

ότι διαθέτει σήμερα αποθεματικά της τάξης των 2,6 δισ. ευρώ, εκ των οποίων η πλειονότητα είναι τοποθετημένη στο ειδικό κεφάλαιο της ΤτΕ, με ετήσια απόδοση 2,14% το α΄ εξάμηνο του 2020 και 1,57% το β΄ εξάμηνο, καθώς και στις δύο επενδυτικές εταιρείες ΑΕΔΑΚ Ασφαλιστικών Ταμείων και ΕΔΕΚΤ.

Βάσει των διαθέσιμων στοιχείων της

ΤτΕ, το 44,3% της αξίας των συνολικών τοποθετήσεων των ΤΕΑ, ήτοι 731 εκατ. ευρώ, ήταν στις 31 Δεκεμβρίου του 2020 σε χρεωστικούς τίτλους (ομόλογα). Μάλιστα, σε σχέση με το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο υπήρξε μικρή μείωση (737 εκατ. ευρώ ή 46,3% του ενεργητικού) όπως και κατά το 6΄ τρίμηνο του 2019, όταν τα κεφάλαια που ήταν τοποθετημένα

σε ομόλογα ήταν της τάξης των 819 εκατ. ευρώ, που αντιστοιχούσαν στο 50,8% των συνολικών τοποθετήσεων των ΤΕΑ. Ακολουθούν οι τοποθετήσεις σε μετοχές και μερίδια επενδυτικών οργανισμών, που στο τέλος του προηγούμενου έτους ανέρχονταν σε 388 εκατ. ευρώ, από 354 εκατ. ευρώ το προηγούμενο τρίμηνο και 346 εκατ. ευρώ το 6΄ τρίμηνο του 2019.

Εθνική, Alpha, Πειραιώς, Eurobank έλαβαν 3,2 δισ. από την ΕΚΤ τον Μάρτιο

Περισσότερα από 3,2 δισ. ευρώ έλαβαν οι τέσσερις ελληνικές τράπεζες (Εθνική, Πειραιώς, Eurobank και Alpha Bank) από την ΕΚΤ τον Μάρτιο, στο πλαίσιο των ευνοϊκών νομισματικών μέτρων που εφαρμόζει η Φρανκφούρτη. Ωστόσο τα κεφάλαια αυτά, όπως αποδεικνύεται από τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, δεν κατευθύνθηκαν στη χρηματοδότηση της οικονομίας. Στο δίμηνο Ιανουαρίου - Φεβρουαρίου το καθαρό ποσό των δανείων που έλαβαν οι επιχειρήσεις ήταν μόλις 104 εκατ. ευρώ, ενώ για το σύνολο του ιδιωτικού τομέα η καθαρή χρηματοδότηση ήταν αρνητική κατά 243 εκατ. ευρώ, γεγονός που σημαίνει ότι οι τράπεζες εισέπραξαν περισσότερα χρεολύσια από τα ποσά των νέων δανείων που εκταμίευσαν. Μετά και τα αυξημένα κεφάλαια που εισέρρευσαν στα ταμεία των τραπεζών από την ΕΚΤ τον Μάρτιο, η συνολική τους «έκθεση» στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έφθασε τα 44,6 δισ. ευρώ από 41,4 δισ. ευρώ που ήταν στο τέλος Φεβρουαρίου. Τα κεφάλαια αυτά, που «δανείζονται» οι ελληνικές τράπεζες από την ΕΚΤ, κορπιογίνονται με αρνητικό επιτόκιο στο πλαίσιο του προγράμματος για την ενίσχυση της ρευστότητας του πιστωτικού συστήματος στην Ευρωζώνη που εφαρμόζει η Κεντρική Τράπεζα (το λεγόμενο TLTRO - Targeted Long Term Refinancing Operations). Στην ουσία, η ΕΚΤ επιδοτεί με επιτόκιο που φθάνει το 1% τις τράπεζες για τη ρευστότητα που τους παρέχει, προκειμένου, όπως επανέλαβε η επικεφαλής της, Κριστίν Λαγκάρντ, το μεγαλύτερο μέρος να διοχετευτεί στις εθνικές οικονομίες με τη μορφή δανείων. Το «εργαλείο αυτό πρόκειται ρευστότητας» έγινε διαθέσιμο για τις ελληνικές τράπεζες

από τον Μάρτιο του 2020, όταν λόγω πανδημίας η ΕΚΤ αποφάσισε να χαλαρώσει τους όρους και τις προϋποθέσεις που εφαρμόζε έως τότε, κάνοντας κατ' εξαίρεση (waiver) αποδεκτά τα ελληνικά ομόλογα ως εγγύηση.

Υπενθυμίζεται ότι τα ελληνικά κρατικά ομόλογα είχαν σταματήσει να γίνονται αποδεκτά από την ΕΚΤ ως ενέχυρο στις πράξεις αναχρηματοδότησης από τον Αύγουστο του 2018, καθώς η χώρα εξήλθε των μνημονίων χωρίς όμως να διαθέτει αξιόχρεη πιστοληπτική ικανότητα.

Μάλιστα πρόσφατα η ΕΚΤ, στο πλαίσιο των έκτακτων μέτρων που εφαρμόζει, χαλάρωσε ακόμη περισσότερο τους όρους, αυξάνοντας στο 55% (από το 50%) το ποσοστό των κεφαλαίων που μπορεί να κορπιοήσει ανά τράπεζα ως προς το σύνολο των ομολόγων που διαθέτει. Παράλληλα, επιμήκυνε έως τον Ιούνιο του 2022 τη διάρκεια του συγκεκριμένου προγράμματος. Όμως η ρευστότητα του τραπεζικού συστήματος στο πρώτο δίμηνο του έτους ενισχύθηκε και από την αύξηση των καταθέσεων. Τους δύο πρώτους μήνες του έτους επιχειρήσεις και νοικοκυριά κατέθεσαν στις τράπεζες περίπου άλλο 1 δισ. ευρώ. Αντιθέτως, το Δημόσιο εμφανίζεται να μειώνει τις καταθέσεις του στην Τράπεζα της Ελλάδος, προκειμένου να χρηματοδοτήσει τα δημοσιονομικά μέτρα ανακούφισης των πληγνόντων από την πανδημία. Ετσι, όπως προκύπτει από τη λογιστική κατάσταση της Τράπεζας της Ελλάδος, οι καταθέσεις του Δημοσίου σε αυτήν μειώθηκαν τον Μάρτιο κατά περίπου 3,2 δισ. ευρώ στα 23,7 δισ. ευρώ. Τον ίδιο μήνα, ο προϋπολογισμός παρουσίασε ταμειακό έλλειμμα περίπου 2,5 δισ. ευρώ.

Τα κεφάλαια, όπως δείχνουν τα στοιχεία της ΤτΕ, δεν κατευθύνθηκαν στη χρηματοδότηση της οικονομίας.

Ποιες ειδικότητες ζητούν οι τράπεζες

Του **ΑΛΕΚΟΥ ΛΙΑΔΗΡΙΚΗ**

Οι αλλαγές στις ειδικότητες που ζητάει το εγχώριο τραπεζικό σύστημα σε σχέση με το πρόσφατο παρελθόν είναι ριζικές, αναφέρει στην «Κ» επιτελικό στέλεχος τράπεζας, επισημαίνοντας ότι στις τράπεζες εξακολουθεί να έρχεται μεγάλος αριθμός βιογραφικών παρά τη μεγάλη μείωση των εργαζομένων στον κλάδο. Ποιες όμως είναι οι νέες ειδικότητες που έχουν ζήτηση και ποιος είναι τρόπος προσλήψεων;

Όπως επισημαίνει στην «Κ» ο Γιώργος Σκιαδόπουλος, καθηγητής Χρηματοοικονομικής στο Πανεπιστήμιο Πειραιώς και στο Queen Mary University of London, «ο ελληνικός τραπεζικός κλάδος μεταμορφώνεται, έχοντας εισέλθει στην εποχή του ψηφιακού μετασχηματισμού. Σημαντικές ευκαιρίες για τους ικανούς αποφοίτους των χρηματοοικονομικών σχολών υπάρχουν στις κεντρικές υπηρεσίες των τραπεζών».

Στη νέα εποχή, οι τράπεζες αναζητούν στελέχη με γνώσεις σε αντικείμενα όπως αυτά της ανάλυσης μεγάλων δεδομένων (big data analysis), τεχνητής νοημοσύνης (artificial intelligence), χρηματοοικονομικής τεχνολογίας (fintech) και ESG (Environmental - Social - Governance)».

Επισημαίνει επίσης ότι «το σύγχρονο τραπεζικό στέλεχος, πέρα από τις εξειδικευμένες γνώσεις, πρέπει να έχει την ικανότητα ανάλυσης και σύνθεσης, να αναγνωρίζει τις ανάγκες του πελάτη και να προτείνει λύσεις, αυτοματοποιώντας παράλληλα τις διαδικασίες. Οι σχολές στα χρηματοοικονομικά θα πρέπει να εντάξουν τα νέα αντικείμενα στα προγράμματα σπουδών τους, προς αυτό τον σκοπό θα βοηθήσει καθοριστικά η συνεχής επικοινωνία τους με τους τραπεζικούς οργανισμούς, ώστε να αφουγκράζονται τις ανάγκες τους», αναφέρει ο κ. Σκιαδόπουλος, που είναι διευθυντής του Institute of Finance and Financial Regulation, το οποίο λειτουργεί υπό την αιγίδα του Τμήματος Τραπεζικής και Χρηματοοικονομικής του Πανεπιστημίου Πειραιώς με στόχο να συμβάλει στη σύνδεση της επιστημονικής γνώσης με τις ανάγκες των χρηματοοικονομικών οργανισμών.

Από την πλευρά του ο Νίκος Χριστοδούλου, επικεφαλής εταίρος των συμβουλευτικών υπηρεσιών της Deloitte Greece, επισημαίνει στην «Κ» ότι η συνεχόμενη προσπάθεια για μείωση κόστους καθιστά απαγορευτική την πρόσληψη μαζικά νέων εργαζομένων, ωστόσο, από τις συνεχόμενες εθελούσιες εξόδους οι τράπεζες έχουν χάσει νευράλγιο προσωπικό και δεξιότητες και προσπαθούν μέσω τρίτων εταιρειών (outsourcing) και αξιοποιώντας την ε-

Οι όποιες προσλήψεις γίνονται από τράπεζες αφορούν στελέχη με εμπειρία σε διαχείριση έργων (project managers), στελέχη με εξειδίκευση σε ψηφιακό μετασχηματισμό, όπως ψηφιακό μάρκετινγκ, πληροφορική, κυβερνοασφάλεια κ.λπ.

Ανάλυση μεγάλων δεδομένων (big data analysis), τεχνητή νοημοσύνη (artificial intelligence), fintech και ESG στην πρώτη γραμμή.

μπειρία του προσωπικού αυτών των εταιρειών να καλύψουν τα κενά που έχουν δημιουργηθεί».

«Ενα ακόμη χαρακτηριστικό των τραπεζών σήμερα είναι ότι "τρέχουν" μεγάλα προγράμματα μετασχηματισμού και έχουν χαρακτηριστικά project-oriented οργανισμών, δηλαδή οργανισμών που απασχολούν το προσωπικό

τους σε πολλά έργα, παράλληλα με τις καθημερινές εργασίες τους». Αναφερόμενος στις προσλήψεις, περιορισμένες όπως επισημαίνει, αφορούν στελέχη με εμπειρία σε διαχείριση έργων (project managers), στελέχη με εξειδίκευση σε ψηφιακό μετασχηματισμό, όπως ψηφιακό μάρκετινγκ, πληροφορική, κυβερνοασφάλεια κ.λπ. Για τα στελέχη που έχουν εμπειρία σε πράσινες λύσεις και προστασία του περιβάλλοντος, ο κ. Χριστοδούλου επισημαίνει ότι η ζήτηση προκύπτει από το γεγονός ότι οποιαδήποτε στρατηγική μιας τράπεζας δεν πρέπει πλέον να έχει μόνο οικονομικούς στόχους, αλλά να αντιμετωπίζει θέματα περιβαλλοντικά, κοινωνικά και εταιρικής διακυβέρνησης.

Οι προσλήψεις δεν γίνονται πλέον με την παραδοσιακή διαδικασία των διαγωνισμών αλλά με δημοσίευση αγ-

Ετσι, το ποσοστό τους επί του συνόλου αυξήθηκε σε 23,5% στις 31/12/2020, έναντι 22,3% το προηγούμενο τρίμηνο και 21,5% το 6΄ τρίμηνο του 2019.

Η αξία των τοποθετήσεων σε μετοχές και άλλες συμμετοχές σε κεφάλαιο πλην μετοχών/μεριδίων επενδυτικών οργανισμών ανήλθε, σύμφωνα με την ΤτΕ, σε 276 εκατ. ευρώ από 214 εκατ. ευρώ το προηγούμενο τρίμηνο και 199 εκατ. ευρώ το 6΄ τρίμηνο του 2019 και το ποσοστό τους επί του συνόλου αυξήθηκε σε 16,7% από 13,5% το προηγούμενο τρίμηνο και 12,3% το 6΄ τρίμηνο του 2019.

Τέλος, οι συνολικές καταθέσεις των ταμείων ήταν 212 εκατ. ευρώ στο τέλος του 6΄ τριμήνου του 2020, έναντι 242 εκατ. ευρώ το προηγούμενο τρίμηνο και 192 εκατ. ευρώ το 6΄ τρίμηνο του 2019. Το ποσοστό των καταθέσεων επί του συνολικού ενεργητικού διαμορφώθηκε σε 12,8%, έναντι 15,2% το προηγούμενο τρίμηνο και 11,9% το 6΄ τρίμηνο του 2019.

Να σημειωθεί ότι ενώ το 2020 η συνολική περιουσία των επαγγελματικών ταμείων του 2ου πυλώνα αυξήθηκε ταχύτερα από το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) στις περισσότερες χώρες-μέλη του ΟΟΣΑ, με 8 από τις 37 να έχουν παρουσιακά στοιχεία στο τέλος του 2019 άνω του 100% της οικονομίας τους, στη χώρα μας το ενεργητικό των ΤΕΑ ανέρχεται σε μόλις 0,8% του ΑΕΠ.

Γεγονός που, σύμφωνα με τους εμπλεκόμενους, αφήνει πολλά περιθώρια για ανάπτυξη του θεσμού. Ηδη, σύμφωνα με πληροφορίες, αναμένεται η δημιουργία τουλάχιστον άλλων 6 με 10 νέων επαγγελματικών ταμείων στη χώρα μας. Βέβαια, μένει να καλυφθεί μεγάλη απόσταση, καθώς σύμφωνα με την ΕΚΤ, στην Ευρωζώνη τα περιουσιακά στοιχεία των συνταξιοδοτικών οχημάτων έχουν σκεδόν διπλασιαστεί μέσα σε μία 12ετία, προσγγίζοντας τα 3 τρις. ευρώ, αντιπροσωπεύοντας το 25% του ΑΕΠ της Ευρωζώνης το 2019, από 13% το 2008.

Στο στόχαστρο ο Ινφαντίνο

Η UEFA υποπιεύεται τον πρόεδρο της FIFA για σοβαρές παρασκηνιακές κινήσεις

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

«W01». Δεν είναι κωδικός πράκτορα μυστικών υπηρεσιών, όπως το «007» του Τζέιμς Μποντ. Φαίνεται όμως πως είναι ο κωδικός μυστικού πράκτορα, και φέρεται να ανήκει σε κάποιον πολύ υψηλά ιστάμενο στο παγκόσμιο ποδόσφαιρο, που με τον τρόπο του επέτρεψε έως και ενίσχυσε το σχέδιο για την Ευρωπαϊκή Σούπερ Λίγκα (ΕΣΛ) που κατέρρευσε. Το πρόσωπο αυτό φέρεται σύμφωνα τουλάχιστον με τον επικεφαλής της ισπανικής λίγκας Χαβιέρ Τέμπας να μην είναι άλλος από τον πρόεδρο της FIFA, Τζάνι Ινφαντίνο, ο ρόλος του οποίου παραμένει από άγνωστος έως ύποπτος, και σίγουρα αμφιλεγόμενος.

Ο Ιταλοελβετός διάδοχος του Ζεπ Μπλάτερ στην ηγεσία του παγκόσμιου ποδοσφαίρου δεν ήταν ποτέ φίλος με τον πρόεδρο της UEFA, Αλεξάντερ Τσέφερνιν. Λέγεται ότι υπάρχει ψυχρότητα μεταξύ τους, την ώρα κατά την οποία ο ηγέτης της FIFA φέρεται να έχει πολύ θερμές σχέσεις με προέδρους μεγάλων ευρωπαϊκών συλλόγων, κι αυτό κρατά την ευρωπαϊκή συνομοσπονδία σε... αναμμένα κάρβουνα. Την ημέρα που κατέρρευσε το σχέδιο

Θεωρεί ότι ο ισχυρός άνδρας του παγκόσμιου ποδοσφαίρου είναι πίσω από την ΕΣΛ, αλλά και μία ακόμη νέα διοργάνωση.

της ΕΣΛ, ο Ινφαντίνο είχε μιλήσει δημοσίως εναντίον του. Ωστόσο, αυτό έγινε μετά τη λαϊκή και πολιτική κατακραυγή των δύο προηγούμενων 24ώρων, κι ενώ μία μέρα πριν η FIFA όχι μόνο δεν είχε καταδικάσει το εγχείρημα των 12 αγγλικών, ισπανικών και ιταλικών συλλόγων, αλλά είχε καλέσει με τρόπο χλιαρό σε «ενότιτα και ισορροπημένο διάλογο».

Στη Νιόν, την έδρα της UEFA, θυμούνται επίσης ότι τον περασμένο μήνα ο επικεφαλής της διεθνούς ομοσπονδίας είχε δηλώσει πως «πρέπει να είμαστε ανοικτοί σε όλους, σε όλα, σε κάθε πρό-

Οι υποψίες για τον Ινφαντίνο ενισχύθηκαν πριν από μερικές μέρες από δημοσίευμα της εφημερίδας Le Monde, η οποία έκανε λόγο για «το ανησυχητικό διπλό παιχνίδι του προέδρου της FIFA».

ταση, σε κάθε ιδέα», κάτι που μόνο αποθαρρυντικό δεν ήταν για τους εμπνευστές της ΕΣΛ.

Οι υποψίες για τον Ινφαντίνο ενισχύθηκαν πριν από μερικές μέρες από δημοσίευμα της εφημερίδας Le Monde. Με τίτλο «Το ανησυχητικό διπλό παιχνίδι του προέδρου της FIFA γεννά απορίες στους αντιπάλους της ΕΣΛ», η λίαν έγκυρη γαλλική εφημερίδα αναφέρει ότι «ενώ ο Τζάνι Ινφαντίνο είναι επισήμως αντίθετος στο σχέδιο της κλειστής ποδοσφαιρικής λίγκας, ένα έγγραφο κάνει την UEFA να αμφιβάλλει για τη θέση του».

Πρόκειται για έγγραφο που είχε και η εφημερίδα στη διάθεσή της και αφορά το σχέδιο για τη δημιουργία μιας νέας παγκόσμιας διοργάνωσης, μετεξέλιξης του Παγκοσμίου Κυπέλλου Συλλόγων, που θα διεξάγεται από το 2023-24 κάθε χρόνο με τη συμμετοχή 32 συλλόγων από όλες τις πειρωτικές συνομοσπονδίες.

Η διοργάνωση αυτή φέρεται να αποτελεί το πνευματικό τέκνο του Ινφαντίνο, και το σχέδιο που αποκαλύπτει η εφημερίδα είναι πολύ πιο... προχωρημένο από το γνωστό, με 24 ομάδες κάθε τέσσερα χρόνια. Εδώ πρόκειται για ετήσια διο-

γάνωση διάρκειας τριών εβδομάδων με ομάδες που θα συμμετέχουν... τιμής ένεκεν. Αναφέρεται μάλιστα ότι «έχει ήδη συμφωνηθεί με τον W01 η λίστα των ομάδων που επιλέγονται».

Στα τέλη του 2019 συστάθηκε στα γραφεία της FIFA παγκόσμιος σύνδεσμος συλλόγων (WFCA) ενόψει Club World Cup, με πρόεδρο -ποιον άλλον;- τον πρόεδρο της Ρεάλ και της ΕΣΛ, Φλορεντίνο Πέρεθ. Δεν είναι λοιπόν τυχαίο που ο Τέμπας δηλώνει ανοικτά για τον... πράκτορα «W01»: «Έχω σοβαρές αμφιβολίες για τον κ. Ινφαντίνο. Ο ρόλος του με ανησυχεί».

Ο ελληνικός αθλητισμός νικά την πανδημία

Πανδημία, lockdowns, προβλήματα με τις προπονήσεις... Και όμως, οι Έλληνες αθλητές δείχνουν ότι ξέρουν να νικούν τις αντιξοότητες, να διεκδικούν και να πραγματοποιούν τα όνειρά τους. Το τελευταίο διάστημα οι Έλληνες πρωταθλητές συνέλεξαν ένα χάλκινο μετάλλιο σε Παγκόσμιο Πρωτάθλημα, ένα χρυσό και ένα ασημένιο σε Ευρωπαϊκά και μία πρόκριση για Ολυμπιακούς Αγώνες. Μέχρι τώρα 43 αθλητές και αθλήτριες της Ελλάδας έχουν κατακτήσει προκρίσεις για την κορυφαία διοργάνωση του καλοκαιριού (ανάμεσά τους και η ανδρική ομάδα πόλο με 12 πολίστες). Σύμφωνα με εκτιμήσεις, στην Ιαπωνία θα ταξιδέψουν πάνω από 60 εκπρόσωποι της χώρας.

Ο Βύρων Κοκκαλάνης, ο Λευτέρης Πετρούνις, η Μαρία Πρεβολαράκη και ο Παναγιώτης Γκιώνης ήταν οι αθλητικοί πρωταγωνιστές των τελευταίων ημερών. Ο πρωταθλητής της ιστιοσανίδας επέστρεψε στις κατακτήσεις μεταλλίων με την 3η θέση στο Παγκόσμιο της Ισπανίας. Έχουν απομείνει λιγότερο από τρεις μήνες για τους Ολυμπιακούς Αγώνες και αυτή η τρίτη θέση αποτελεί την καλύτερη ένεση ηθικού για τον Βύρωνα Κοκκαλάνη.

Ο Λευτέρης Πετρούνις μπορεί να μην έχει πάρει ακόμη την πρόκριση για τους Ολυμπιακούς Αγώνες, αλλά η εμφάνισή του στο Ευρωπαϊκό της Ελβετίας έδειξε ότι θα το καταφέρει στη διοργάνωση της Ντόχα όπου θα κριθούν οι τελευταίες προκρίσεις. Στη Βασιλεία κατέκτησε το χρυσό μετάλλιο και έγινε ο δεύτερος Έλληνας, μετά τον Βλάση Μάρα, με πέντε χρυσά ευρωπαϊκά μετάλλια σε ένα όργανο.

Στη Βαρσοβία, η Μαρία Πρεβολαράκη αγωνίστηκε με σοβαρό τραυματισμό στον έσω πλάγιο. Είχε μείνει εκτός προπονήσεων για ένα μήνα αλλά κατάφερε να φτάσει μέχρι τον τελικό των 53 κ. και εκεί την πρόδωσαν οι δυνάμεις της. Η «μεγάλη κυρία» της ελληνικής πάλης πρόσθεσε ακόμη ένα ασημένιο μετάλλιο στην πλούσια συλλογή της. Η αξία της φαίνεται μέσα από τη διάρκειά της, καθώς από το 2011 ξεχωρίζει στα διεθνή ταπιά. «Αυτή η διοργάνωση αποτελούσε στόχο γιατί ήταν η μεγαλύτερη πριν από τους Ολυμπιακούς. Δυστυχώς είχα χτυπήσει στον έσω πλάγιο και είχα προπονηθεί μόνο μία εβδομάδα. Ξεκίνησα δελιά στους αγώνες, αλλά είδα ότι μπορώ

Η Μαρία Πρεβολαράκη μίλησε για τη μεγάλη επιτυχία της στο Ευρωπαϊκό πάλης.

Οι αθλητές και αθλήτριες της Ελλάδας κατακτούν «κορυφές», αλλά και ολυμπιακές προκρίσεις.

και συνέχισα. Δυστυχώς στον τελικό με επηρέασε το ότι δεν ήμουν σε καλή φυσική κατάσταση και βγήκε η κούραση. Η πανδημία μας έχει δημιουργήσει προβλήματα. Ειδικά στο δικό μου άθλημα που είναι επαφής. Έχω μόνο δύο παρτενέρ για προπόνηση και αυτό δεν βοηθάει. Θα ήθελα να ευχαριστήσω τους χορηγούς μου και τον κ. Καπράλο, που εμπνεύστηκε το πρόγραμμα “Υποθετήστε έναν αθλητή”, γιατί έτσι μπορώ και συνεχίζω», δήλωσε στην «Κ» η πρωταθλήτρια της πάλης.

Ο Παναγιώτης Γκιώνης έγινε ο 43ος αθλητής μας που θα ταξιδέψει στο Τόκιο. Σε ηλικία 41 ετών αγωνίστηκε με εφηβικό πάθος, και θα βρεθεί για 5η φορά σε ολυμπιακό τραπέζι του πινγκ πονγκ. «Την ήθελα αυτή την πρόκριση γιατί δεν γνωρίζω εάν θα έχω τη δυνατότητα να ξαναπάω. Ήταν μία πρόκριση που ήρθε σε δύσκολους καιρούς και δεν σας κρύβω ότι συγκινήθηκα. Μπορώ να πω πως αποτελεί την πιο σημαντική πρόκριση της καριέρας μου», μας είπε ο 41χρονος οδοντίατρος. Επιτυχίες όμως είχαμε αυτές τις ημέρες και στο χάντμπολ. Η ομάδα της ΑΕΚ προκρίθηκε για δεύτερη φορά στην ιστορία της σε τελικό ευρωπαϊκής διοργάνωσης.

ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑ ΣΠΑΝΕΑ

ΑΥΤΟ ΑΚΟΥΝΣ!

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
7:00 - 10:00

Γιώργος Λογίδης

Αντρέας Γιωργαλίδης

ΠΡΩΤΗ ΠΑΣΑ

Listen Live
Radio Live

Available on the App Store and Google Play

24sports.com.cy

ΣΠΟΡ FM 95.0

ΤΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

HAPPY

ME ΤΟΝ ΓΙΑΝΝΗ

DAY

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 13:00-15:00

LISTEN LIVE
www.mydeejay.com.cy

Το Zoom άλλαξε τις γκαρνταρόμπες

Πώς οι περιορισμοί των lockdowns τροποποίησαν τη μόδα για γυναίκες και άνδρες

Οι μήνες απομώνωσης και lockdowns εξαιτίας της πανδημίας επηρέασαν καθοριστικά τον χώρο της μόδας, αλλά με διαφορετικό τρόπο σε κάθε χώρα. Στην Ιταλία, πολλές γυναίκες που εργάστηκαν σε καθεστώς τηλεργασίας, ανακάλυψαν τη χαρά των πλεκτών. «Οι Ιταλίδες προτίμησαν το κασμίρ, παρά τα ρούχα γυμναστικής», λέει ο πρόεδρος της ένωσης μικρών επιχειρήσεων, Φάμπιο Πετρέλα. Πολλές γυναίκες συνέχισαν να ντύνονται σαν να πήγαιναν στο γραφείο, προσπαθώντας να διατηρήσουν μια ψευδαίσθηση κανονικότητας. Η σκηνοθέτις Φρανσέσκα Ζάνι, δημιουργός ντοκιμαντέρ για τις Ιταλίδες επί καραντίνας, λέει ότι μια γυναίκα επέμενε να φοράει τακούνια

Πολλές γυναίκες συνέχισαν να ντύνονται σαν να πήγαιναν στο γραφείο, προσπαθώντας να διατηρήσουν μια ψευδαίσθηση κανονικότητας.

κατά τη διάρκεια των συσκέψεων μέσω βίντεο, παρότι κανείς δεν μπορούσε να δει τα πόδια της. «Η επιλογή ρούχων εργασίας έστειλε μήνυμα στα μέλη της οικογένειας ότι η μητέρα είναι σπίτι αλλά εργάζεται», εξηγεί ο Πετρέλα.

Στη Γαλλία, η «μόδα του Zoom» δείχνει να απασχολεί πολύ τους εργαζομένους από το σπίτι. «Οι Παριζιάνοι ειδικά, ασχολούνται πολύ με την ενδυμασία τους στις συσκέψεις Zoom. Νιώθουν ότι εκπροσωπούν την κομψότητα», σημειώνει η επικεφαλής αγορών του πολυκαταστήματος Au Printemps, Ναταλί Λικά. Η Av

Στη Ρωσία, πολλές γυναίκες εκφράζουν απογοήτευση για την απαγόρευση των ταξιδιών στην Ευρώπη, ώστε να παρακολουθούν τις εξελίξεις στη μόδα.

Λομ, καλλιτεχνική υπεύθυνη της εταιρείας πατικών Saint Louis, εξηγεί ότι ντύνεται με τον ίδιο τρόπο όταν εργάζεται στο γραφείο ή στο σπίτι: ένα μπεζ πόντσο

από κασμίρ, άνετο μεταξωτό παντελόνι και τα κομμάτια της, τα οποία αγόρασε στην Κέννα. Η συγγραφέας και πρώην αρχισυντάκτρια του περιοδικού «Elle»,

Σοφί Φοντανέλ, λέει: «Είμαι ξυπόλυτη στο σπίτι, αλλά φοράω πάντα πολύ ωραίο φόρεμα».

Στην Ιαπωνία, πολλοί εργαζόμενοι άρχισαν από την περασμένη άνοιξη να εργάζονται από το σπίτι, ενώ τα περιοδικά μόδας εγκαινίασαν αμέσως στήλες συμβουλών μόδας για την εμφάνιση μέσω βίντεο. Προτεραιότητα δεν ήταν η άνεση, αλλά η προβολή μιας εικόνας τάξης και επαγγελματισμού.

Στην Ινδία, τον τελευταίο χρόνο, οι εργαζόμενες γυναίκες μεταξύ 30 και 40 ετών υιοθέτησαν την άνεση, αντί της κομψότητας. Τα ταγέρ αντικαταστάθηκαν από φόρμες γυμναστικής και τα παπούτσια από σαγιονάρες. Οι περισσότερες Ινδές φορούν μεταξωτό πουκάμισο και φόρμα γυμναστικής, αόρατη στην κάμερα της τηλεσύσκεψης. Η χώρα υποχρεώθηκε σε σκληρό lockdown από τον Μάρτιο μέχρι και τον Μάιο του 2020, με απαγορεύσεις ακόμη και στο ηλεκτρονικό εμπόριο. Οι πωλήσεις ρούχων υποχώρησαν, έτσι, κατά 30%. Η νέα έξαρση κρουσμάτων που παρατηρείται στη χώρα τους τελευταίους δύο μήνες σημαίνει ότι η τηλεργασία θα συνεχιστεί στην Ινδία και το 2021.

Στη Ρωσία, πολλές γυναίκες εκφράζουν τη απογοήτευσή τους για την απαγόρευση των ταξιδιών, που τους στέρησε τη δυνατότητα να επισκέπτονται ευρωπαϊκές χώρες και να παρακολουθούν τις εξελίξεις στη μόδα. Την ίδια ώρα, η συρρίκνωση των εισοδημάτων της ρωσικής μεσαίας τάξης σήμανε ότι οι Ρώσοι δεν μπορούν πια να αγοράζουν ευρωπαϊκά ρούχα. «Οι Ρώσοι συνήθιζαν να κρύβουν τα ρωσικά ρούχα. Η πανδημία μάς συμφίλωσε, όμως, με πολλούς συμπαιρσιώτες μας σχεδιαστές μόδας», τονίζει η ειδικός μάρκετινγκ Νάστια Λεμπέντεβα.

THE NEW YORK TIMES

Οι «δροσερές» λευκές στέγες θεωρούνται μια εύκολη κλιματική λύση για τις αστικές περιοχές, με τη Νέα Υόρκη να έχει πρόσφατα επικαλύψει πάνω από 930.000 τ.μ.

Λευκότερη λευκή μπογιά κατά της κλιματικής αλλαγής

Επιστήμονες στις ΗΠΑ δημιούργησαν μια μπογιά «πιο λευκή από το πιο λευκό χρώμα που διατίθεται σήμερα». Δοκιμές που πραγματοποιήθηκαν από ερευνητές του Πανεπιστημίου Πέρντιου με το «εξαιρετικά λευκό» χρώμα έδειξαν ότι αντανakλά περισσότερο από το 98% του ηλιακού φωτός και αυτό, κατά τους επιστήμονες, υποδηλώνει ότι μπορεί να βοηθήσει στην εξοικονόμηση ενέργειας και στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής.

Οι έως σήμερα διαθέσιμες λευκές μπογιές του εμπορίου αντανakλούν μεταξύ 80% και 90% το ηλιακό φως, σύμφωνα με τον επικεφαλής ερευνητή καθηγητή, Σιουλίν Ρουάν, από το Πέρντιου, στο Δυτικό Λαφαγέτ της Ιντιάνα. «Είναι μεγάλο κατόρθωμα, γιατί κάθε 1% της ανακλαστικότητας μεταφράζεται σε 10 βατ λιγότερη θερμότητα από τον ήλιο ανά τετραγωνικό μέτρο», εξήγησε. «Ετσι, αν χρησιμοποιήσετε την μπογιά μας για να καλύψετε μια στέγη περίπου 93 τ.μ., εκτιμούμε ότι μπορείτε να έχετε ισχύ ψύξης 10 κιλοβάτ. Αυτό είναι πιο ισχυρό σε σχέση με τα κλιματιστικά που χρησιμοποιούν τα περισσότερα σπίτια».

Οι «δροσερές» λευκές στέγες θεωρούνται μια εύκολη κλιματική λύση για τις αστικές περιοχές, με τη Νέα Υόρκη να έχει πρόσφατα επικαλύψει πάνω από 930.000 τ.μ. από στέγες με λευκό χρώμα. Τα οφέλη τους διερευνώνται ακόμη, αλλά μελέτες έχουν δείξει ότι οι λευκές στέγες μπορούν να μειώσουν τις ενεργειακές απαιτήσεις και να δημιουργήσουν χαμηλότερες θερμοκρασίες περιβάλλοντος. Αυτό έχει το πρόσθετο πλεονέκτημα της μείωσης της ποσότητας νερού που

χρησιμοποιείται για άρδευση στις πόλεις.

«Κάναμε έναν πολύ δύσκολο υπολογισμό», δήλωσε ο καθηγητής Ρουάν. «Εκτιμούμε ότι θα χρειάζομασταν να βάψουμε μόνο το 1% της επιφάνειας της Γης με αυτό το χρώμα, ίσως μια ακατοίκητη περιοχή που καλύπτεται από βράχια – και αυτό μπορεί να βοηθήσει στην καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής».

Η νέα μπογιά περιέχει μια ένωση που ονομάζεται θειικό βάριο, η οποία χρησιμοποιείται επίσης για την κατασκευή φωτογραφικού χαρτίου και καλλυντικών.

«Θα χρειαζόμασταν να βάψουμε μόνο το 1% της επιφάνειας της Γης με αυτό το χρώμα», δήλωσε ο καθηγητής Σιουλίν Ρουάν.

Οι ερευνητές συνεργάζονται τώρα με μια εταιρεία για την παραγωγή και πώληση των χρωμάτων τους, τα οποία λένε ότι θα πρέπει να έχουν παρόμοιο κόστος με τα ήδη διαθέσιμα χρώματα. «Είχα ήδη μια εργασία από ένα μουσείο που θέλει να βάλει μια επιδείξη της έξτρα λευκής μας βαφής δίπλα δίπλα με την πιο μαύρη μπογιά στον κόσμο», δήλωσε ο καθηγητής Ρουάν. Αυτή η μαύρη επίστρωση είναι ένα υλικό που οι επιστήμονες ανέπτυξαν το 2014 και ονομάζεται vantablack. Απορροφεί σχεδόν όλο το φως, οπότε οι πιθανές χρήσεις του είναι σχεδόν οι αντίθετες από το «εξαιρετικά λευκό» χρώμα.

Στόχος, μια «άκαπνη» γενιά Νεοζηλανδών

Η Νέα Ζηλανδία ανακοίνωσε μια σειρά προτάσεων με στόχο την απαγόρευση του καπνίσματος στην επόμενη γενιά και την απαλλαγή της χώρας από τη βλαβερή αυτή συνήθεια έως το 2025. Οι προτάσεις περιλαμβάνουν τη σταδιακή αύξηση της νόμιμης ηλικίας καπνίσματος, η οποία μπορεί να επεκταθεί σε απαγόρευση της πώλησης τσιγάρων και προϊόντων καπνού σε όσους γεννήθηκαν μετά το 2004, καθιστώντας έτσι το κάπνισμα παράνομο για τη γενιά αυτή.

Εξετάστηκαν, επίσης, μια σημαντική μείωση του επιπέδου νικοτίνης που θα επιτρέπεται να περιέχουν τα προϊόντα καπνού, η απαγόρευση φίλτρων, ο καθορισμός ελάχιστης τιμής για τον καπνό και ο περιορισμός των καταστημάτων που δικαιούνται να πωλούν καπνό και τσιγάρα.

Πολλοί οργανισμοί δημόσιας υγείας βρήκαν θετικά τα σχέδια της κυβέρνησης. «Αυτή η πρόταση πηγαίνει ένα βήμα παρακάτω, καθώς δεν βοηθάει απλώς τους

Οι προτάσεις περιλαμβάνουν τη σταδιακή αύξηση της νόμιμης ηλικίας καπνίσματος.

Αρκετοί οργανισμοί δημόσιας υγείας βρήκαν θετικά τα σχέδια για απαλλαγή από το κάπνισμα.

ανθρώπους να κόψουν το κάπνισμα», δήλωσε σε ανακοίνωσή της η Λούσι Ελγουντ, διευθύνουσα σύμβουλος της Cancer Society, σημειώνοντας ότι ο αριθμός των εμπόρων καπνού είναι τετραπλάσιος σε κοινότητες χαμηλού εισοδήματος, όπου τα ποσοστά καπνισματος είναι υψηλότερα. «Αυτές οι εντυπωσιακές ανισότητες θέτουν τον λόγο που πρέπει για να προστατεύσουμε τις μελλοντικές γενιές από το κάπνισμα», σημείωσε η Ελγουντ.

Ο Σέιν Καγουενάτα Μπράντμπρουκ, χρόνιος υποστηρικτής της μετατροπής των κοινοτήτων των Μαορί σε περιοχές χωρίς καπνό, υπογράμμισε ότι το σχέδιο

«θα αποτελέσει την αρχή του τέλους των προϊόντων καπνού σε αυτή τη χώρα». Ωστόσο, οι προτάσεις αντιμετώπισαν κριτική για πιθανές ακούσιες συνέπειες, συμπεριλαμβανομένων της προοπτικής χρεοκοπίας των μικρών ιδιοκτητών καταστημάτων γαλακτοκομικών προϊόντων και την πιθανότητα διέγερσης της «μαύρης» αγοράς καπνού.

Το δεξιό κόμμα ACT δήλωσε ότι η μείωση του περιεχομένου νικοτίνης μπορεί να οδηγήσει τους καπνιστές στο να αγοράζουν και να καπνίζουν περισσότερο για να καλύψουν την ανάγκη τους.

Η πρωτοβουλία δημιούργησε, ταυτόχρονα, ερωτήματα σχετικά με τον βαθμό στον οποίο η κυβέρνηση μπορεί να παρέμβει στις ζωές των πολιτών. «Υπάρχει μια φιλοσοφική αρχή: ότι οι ενήλικες μπορούν να λαμβάνουν αποφάσεις για τον εαυτό τους, εντός λογικών ηθικών», έγραψε ο δημοσιογράφος Άλεξ Μπράδε σε μια ανάλυση για το διαδικτυακό περιοδικό «Spinoff».

Το «κάπνισμα» σε περίοδο πανδημίας

Του **ΔΗΜΗΤΡΗ ΑΙΝΟΥ***

Το «κάπνισμα» είτε με τα κλασικά τσιγάρα είτε με τα «ηλεκτρονικά» που θερμαίνουν ένα υγρό το οποίο «ατμίζεται», είτε με τις συσκευές θέρμανσης (αντί της καύσης) του καπνού, εισάγει τη νικοτίνη στον οργανισμό μας. Η νικοτίνη είναι μια πολύ εθιστική ουσία που δρα καταστροφικά στην υγεία των ανθρώπων.

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας έχει ξεκαθαρίσει ότι και οι τρεις μορφές κορήγησης της νικοτίνης στον ανθρώπινο οργανισμό προκαλούν μόνο βλάβες. Μάλιστα, «μερικές τοξίνες είναι σε υψηλότερα επίπεδα στις συσκευές θέρμανσης καπνού από τα απλά τσιγάρα και ότι υπάρχουν επιπλέον τοξίνες που δεν υπάρχουν στα συνηθισμένα τσιγάρα». Όλοι οι μεγάλοι οργανισμοί δημόσιας υγείας όπως το CDC και το αμερικανικό FDA «απορρίπτουν ισχυρισμούς ότι η χρήση των συσκευών θέρμανσης καπνού είναι λιγότερο επιβλαβής από ένα άλλο προϊόν καπνού ή ότι ελαττώνει τους κινδύνους για την υγεία».

Ιδιαίτερα για τον κίνδυνο λοιμώξεως από την COVID-19, μια αμερικανική μελέτη, που περιελάμβανε 4.351 νέους ηλικίας 13-24 ετών, έδειξε ότι «μεταξύ νέων ατόμων που εξετάστηκαν για τον κορωνοϊό, αυτοί που “ατμίζουν” είχαν πέντε με επτά φορές περισσότερες πιθανότητες να μολυνθούν από εκείνους που δεν χρησιμοποίησαν ηλεκτρονικό τσιγάρο». Όσοι μάλιστα χρησιμοποίησαν και ηλεκτρονικό και συνηθισμένο τσιγάρο είχαν 6,8 περισσότερες πιθανότητες να διαγνωσθούν με COVID-19. Οι ερευνητές δεν βρήκαν σχέση μεταξύ διαγνωστικής COVID-19 και χρήσης των συνηθισμένων τσιγάρων. Όμως, η καπνοβιομηχανία δεν σταμάτησε την περίοδο αυτή της πανδημίας COVID-19 να προωθεί τα νέα προϊόντα καπνού με πάνω από 50.000 διαφορετικές διαφημίσεις. Από εικόνες με συνθήματα όπως «Μείνε ήρεμος,

Η πρόκληση της πανδημίας με τους περισσότερους θανάτους σε αυτούς που «καπνίζουν» είναι ίσως μία ακόμα ευκαιρία για απεξάρτηση από τη νικοτίνη.

Η χρήση της νικοτίνης με οποιονδήποτε τρόπο διπλασιάζει τον κίνδυνο για σοβαρές επιπλοκές στους θετικούς για λοίμωξη από COVID-19.

μείνε σπίτι», μέχρι ξεκάθαρα μηνύματα όπως «Μείνε σπίτι και άτμιζε».

Ο διεθνούς φήμης καθηγητής Robert Jackler, από το Πανεπιστήμιο Στάνφορντ,

αναφέρθηκε ακόμα και στον χρηματισμό γιατρών για να προωθήσουν μηνύματα για τα δήθεν «καλά» αποτελέσματα για την προστασία από την COVID-19 με τη χρήση προϊόντων καπνού. «Ποτέ δεν φανταστήκαμε ότι η καπνοβιομηχανία θα εκμεταλλεόταν τόσο πολύ μια παγκόσμια πανδημία για σκοπούς μάρκετινγκ(!)».

Πρόσφατα, η εφημερίδα The Guardian αποκάλυψε ότι η δημοσίευση στο επιστημονικό περιοδικό European Respiratory Journal που ισχυριζόταν ότι οι καπνιστές είχαν 23% μικρότερη πιθανότητα να διαγνωσθούν με COVID-19 απ' ό,τι οι μη καπνιστές, αποσύρθηκε από το ιατρικό περιοδικό λόγω των οικονομικών δαυσ-

δέσεων των συγγραφέων με την καπνοβιομηχανία. Δυστυχώς, στην εφημερίδα αλλά και στον διεθνή τύπο αναφέρονται τα ονόματα των Ελλήνων συγγραφέων, όπως και η ελληνική ΜΚΟ που χρηματοδοτείται από την καπνοβιομηχανία για την προώθηση παρόμοιων επιστημονικών εργασιών.

Αυτό όμως που είναι ακόμα πιο σοβαρό για τη χώρα μας είναι το εύρημα μιας άλλης ευρωπαϊκής μελέτης για τη χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών, που δημοσιεύθηκε πρόσφατα στην «Καθημερινή». Σε δείγμα 17.733 Ελλήνων μαθητών ηλικίας 16-18 ετών, ο ένας στους 8 (13,3%) αναφέρει χρήση ηλεκτρονικού τσιγάρου και ο ένας

στους 10 (9,6%) χρήση θερμαινόμενου τσιγάρου. Παρόλο που το «κλασικό» κάπνισμα φαίνεται να μειώνεται, διαπιστώνεται αύξηση της χρήσης ηλεκτρονικού τσιγάρου στους 16χρονους από 6,8% σε 11% την τελευταία 4ετία πριν από τη διεξαγωγή της έρευνας.

Η καλλιεργούμενη από την καπνοβιομηχανία υπόθεση ότι η χρήση αυτών των εναλλακτικών μορφών λήψης νικοτίνης μπορεί να μειώσει την εξάρτηση από το «κλασικό» κάπνισμα, είναι σύμφωνα με το αμερικανικό CDC λαθεμένη. Αντίθετα, σύμφωνα με την Εθνική Ακαδημία Ιατρικής (National Academy of Medicine), το κορυφαίο επιστημονικό ίδρυμα των ΗΠΑ,

«υπάρχουν ενδείξεις ότι η χρήση των ηλεκτρονικών τσιγάρων αυξάνει τη συχνότητα και την ποσότητα καπνίσματος τσιγάρων στο μέλλον».

Στον καιρό της πανδημίας η χρήση της νικοτίνης με οποιονδήποτε τρόπο διπλασιάζει τον κίνδυνο για σοβαρές επιπλοκές στους θετικούς για λοίμωξη από COVID-19. Σύμφωνα με τους επιστήμονες του νοσοκομείου του Harvard Massachusetts General Hospital, «αυτός που κάνει χρήση νικοτίνης με οποιονδήποτε τρόπο, έχει περισσότερες πιθανότητες να νοσηλευθεί στη ΜΕΘ και να πεθάνει». Ο μηχανισμός είναι ότι η χρήση νικοτίνης «αυξάνει τα επίπεδα του ενζύμου ACE2 (angiotensin-converting enzyme 2). Το ένζυμο ACE2 βοηθάει τον ιό της COVID-19 να επιτεθεί στα κύτταρα του πνεύμονος μόλις εισέλθει στο σώμα.

Η σημερινή πρόκληση της πανδημίας με τους περισσότερους θανάτους σε αυτούς που «καπνίζουν» με οποιονδήποτε τρόπο, είναι ίσως μια ακόμα ευκαιρία για απεξάρτηση από τη νικοτίνη. Η προσπάθεια αυτή, όπως γνωρίζουμε όλοι, είναι πολύ δύσκολη. Η καπνοβιομηχανία θα συνεχίσει με την προώθηση των νέων καπνικών της προϊόντων να την κάνει ακόμη πιο δύσκολη.

Σύμφωνα με το CDC για την προώθηση αυτή, μόνο το 2018 στις ΗΠΑ διατέθηκαν 9,06 δισ. δολάρια ή περίπου 1 εκατ. δολάρια την ώρα(!). Με το σύνθημα «smoke free world», αντί του σωστού nicotine free ή tobacco free world, στέλνει σωστά αλλά ελλιπή μηνύματα για τους κινδύνους από τη χρήση της νικοτίνης.

As προσπαθήσει ο καθένας μας να πάρει την υγεία του, την υγεία της οικογένειάς του, γιατί όχι και την υγεία της χώρας μας, στα χέρια του.

* Ο Κ. Δημήτρης Αϊνός είναι καθηγητής Χειρουργικής ΕΚΠΑ, Lecturer Harvard Medical School.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Η πρόοδος των εμβολιασμών ενισχύει τις αγορές

Ο αυξανόμενος ρυθμός εμβολιασμού σε πολλές χώρες του κόσμου και οι ανακοινώσεις θετικών στοιχείων από τις ΗΠΑ και την Ευρωζώνη συνέβαλαν στη διατήρηση ενός γενικά θετικού κλίματος στα περισσότερα διεθνή χρηματιστήρια τις πρώτες ημέρες της εβδομάδας. Στις ΗΠΑ, περίπου 42% του συνολικού πληθυσμού και 80% του συνόλου των ατόμων ηλικίας άνω των 65 ετών έχουν ήδη κάνει την πρώτη δόση του εμβολίου, ενώ όλοι οι Αμερικανοί πολίτες αναμένεται να έχουν κάνει την πρώτη δόση μέχρι τα τέλη Μαΐου.

Στην Ε.Ε., αν και ο ρυθμός εμβολιασμού υπολείπεται σαφώς αυτού στις ΗΠΑ, έχει αυξηθεί τις τελευταίες εβδομάδες. Ως ποσοστό του συνολικού πληθυσμού, περίπου το 22% έχει ήδη κάνει την πρώτη δόση, ενώ ο ρυθμός εμβολιασμού και η προβλεπόμενη διαθεσιμότητα εμβολίων αναμένεται να επιτρέψουν την επίτευξη του στόχου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για εμβολιασμό τουλάχιστον 70% του συνόλου των ενήλικων μέχρι τα μέσα Ιουλίου. Τα υψηλότερα ποσοστά εμβολιασμού παγκοσμίως καταγράφονται στο Ισραήλ, όπου 62% του συνολικού πληθυσμού έχουν κάνει την πρώτη δόση, ενώ ποσοστό 59% είναι πλήρως εμβολιασμένο. Η επιτάχυνση του ρυθμού εμβολιασμού στην Ευρωζώνη και οι προσδοκώμενες θετικές επιπτώσεις στην πορεία της οικονομίας αντανakώνται στον σύνθετο οικονομικό δείκτη PMI (που περιλαμβάνει τη μεταποίηση και τις υπηρεσίες), ο οποίος σημείωσε νέα αύξηση τον Απρίλιο και παρέμεινε πάνω από το κρίσιμο επίπεδο 50 (διαχωρίζει την επέκταση από τη συρρίκνωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας), για δεύτερο συνεχή μήνα (53,7).

Ανοδο σημείωσαν και οι δύο επιμέρους δείκτες, αυτός για τον μεταποιητικό τομέα, που βρέθηκε σε νέο ιστορικά υψηλό επίπεδο (63,3) ευνοημένος από την ισχυρή εξωτερική ζήτηση, και αυτός για τον τομέα υπηρεσιών, που ενισχύθηκε πάνω από την περιοχά του 50 για πρώτη φορά μετά οκτώ μήνες παρά τα αυστηρότητα μέτρα κατά του κορωνοϊού στη Γερμανία και στη Γαλλία (50,3). Ανοδο σημείωσαν και οι αντίστοιχοι δείκτες Markit PMI για τον μεταποιητικό τομέα και τον τομέα υπηρεσιών των ΗΠΑ τον Απρίλιο, οι οποίοι κατέγραψαν νέα ιστορικά υψηλά (60,6 και 63,1 αντίστοιχα).

Στις αγορές συναλλάγματος, το δολάριο δεν κατάφερε να επωφεληθεί από τα θετικά στοιχεία των ΗΠΑ, με την ισοτιμία ευρώ/δολ. να ανέρχεται στις αρχές της εβδομάδας πάνω από την περιοχά του 1,21 για πρώτη φορά από τις αρχές Μαρτίου.

Εν αναμονή της ολοκλήρωσης της συνεδρίασης νομισματικής πολιτικής της FOMC αργά την Τετάρτη, η αντίστοιχη ισοτιμία υποχώρησε στην περιοχά 1,2060/90, σημειώνοντας οριακές απώλειες σε σύγκριση με το κλείσιμο της προηγούμενης εβδομάδας.

* Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης και Ερευνας Διεθνών Κεφαλαιαγορών της Eurobank.

Ισχυρά τα αντισώματα εισηγμένων εταιρειών έναντι της πανδημίας

Σε σύνολο 88 επιχειρήσεων, οι 62 εισηγμένες εμφάνισαν κέρδη, ενώ 26 ήταν ζημιογόνες.

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Χωρίς αμφιβολία, η πανδημία άφησε σημαντικό αρνητικό αποτύπωμα στις ελληνικές εισηγμένες εταιρείες, ωστόσο σε γενικές γραμμές εμφανίστηκαν πιο ανθεκτικές σε σχέση με τις προσδοκίες που υπήρχαν, όπως δείχνει η μέχρι τώρα εικόνα των ετήσιων αποτελεσμάτων, με αρκετές να εμφανίζουν ισχυρά «αντισώματα» έναντι της πανδημίας.

Συνολικά 88 εισηγμένες έχουν ανακοινώσει αποτελέσματα, ένα ικανό δείγμα το οποίο αποτελεί τα 2/3 του συνόλου και περιλαμβάνει την πλειονότητα των μεγάλων ομίλων. Όπως σημειώνει ο Νίκος Καυκάς, υπεύθυνος του τμήματος Ανάλυσης της Depolas Investment Services, η επεξεργασία των ισολογισμών δείχνει ότι η πτώση εσόδων ήταν γεγονός για περίπου τα 2/3 των εισηγμένων. Συγκεκριμένα, 53 εισηγμένες (60%) κατέγραψαν μείωση στον κύκλο εργασιών τους, με το αθροιστικό ποσοστό να ανέρχεται στο -14,9% (55 δισ. ευρώ έναντι 64,63 δισ. πέρυσι). Ωστόσο, όπως προθέτει, εξαιρώντας τις πετρελαικές εταιρείες

Σε επίπεδο καθαρής κερδοφορίας το πρόσημο ήταν αρνητικό, με τις ζημιές να ανέρχονται στο 1,15 δισ. ευρώ έναντι κερδών 1,56 δισ. ευρώ το 2019.

και την Aegean (λόγω σοβαρότερων επιπτώσεων στους εν λόγω κλάδους), η πτώση στον κύκλο εργασιών κινείται στο -5,4% για το 2020 έναντι του 2019. Αν επιπλέον αφαιρεθούν τράπεζες και ΔΕΗ, η υποχώρηση στον κύκλο εργασιών διαμορφώνεται στο -8,3%. Αντίστοιχα, η λειτουργική κερδοφορία EBITDA κινήθηκε στο -14,5% (αφαιρώντας όλες τις παραπάνω εταιρείες), με το 90% των εταιρειών να καταγράφει θετικά EBITDA, ενώ 5 εισηγμένες εκ των 88 πέρασαν σε αρνητικό EBITDA έναντι 4 που κατάφεραν το αντίστροφο.

Σε επίπεδο καθαρής κερδοφορίας το πρόσημο ήταν αρνητικό, με τις ζημιές να ανέρ-

Εισηγμένες με τη μεγαλύτερη αύξηση κερδών

ΚΕΡΔΗ ΜΕΤΑ ΦΟΡΩΝ		
ΠΟΣΑ ΣΕ ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ	2020	ΜΕΤΑΒΟΛΗ 2019-20
ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΘΡΑΚΗΣ	40,66	463,7%
ΑΛΟΥΜΥΛ ΒΙΟΜ. ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ	9,22	182,3%
BYTE COMPUTER	1,667	177,2%
ΠΑΠΟΥΤΣΑΝΗΣ	3,82	176,8%
ΝΙΟΗΛCO	21,53	162,3%
ΕPSILON NET	3,28	132,9%
ΕΛΒΕ ΒΙΟΜ. ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	2,02	127,5%
QUEST ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ	15,96	102,2%
ΠΛΑΙΣΙΟ	2,76	65,2%
ΣΙΔΑΜΑ-ΣΙΔΗΡΕΜΠΟΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔ.	-0,77	61,8%

ΠΗΓΗ: ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΛΥΣΗΣ LEON DEPOLAS INVESTMENTS

χονται στο 1,15 δισ. ευρώ έναντι κερδών 1,56 δισ. ευρώ το 2019.

Ωστόσο, πάλι για λόγους σύγκρισης, αφαιρούνται οι τράπεζες (ζημιές λόγω συναλλαγών τιτλοποιήσεων), οι πετρελαικές (ζημιές αποθεμάτων), η ΔΕΗ και η Aegean λόγω μη επαλαμβανόμενων εγγραφών και καταγράφεται πτώση καθαρής κερδοφορίας κατά 40,3% σε σχέση με το 2019. Αξίζει να σημειώσουμε ότι υπήρχαν έκτακτες εγγραφές και σε άλλες περιπτώσεις που έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην τελική γραμμή.

Επιπλέον, συνολικά 62 εισηγμένες εμφάνισαν κέρδη, ενώ 26 ήταν ζημιογόνες. Πα-

ράλληλα, 38 βελτίωσαν τα αποτελέσματά τους, με αύξηση κερδών ή μείωση ζημιών, ενώ 9 από αυτές μετέτρεψαν τις ζημιές σε κέρδη. Επιδείνωση στα αποτελέσματα, με μείωση κερδών ή αύξηση ζημιών ή μετατροπή των κερδών σε ζημιές, εμφάνιζαν 59 εισηγμένες. Τα μεγαλύτερα κέρδη μετά φόρων εμφάνισαν οι Coca-Cola (431,4 εκατ. ευρώ), ΟΤΕ (263,4 εκατ.), ΟΠΑΠ (205,3 εκατ.), Jumbo (138,7 εκατ.) και Μυτιληναίος (128,9 εκατ.).

Παράλληλα, σε 20 ανέρχονται οι εισηγμένες εταιρείες που παρά την πανδημία κατάφεραν να κλείσουν το έτος με «γεμάτα» ταμεία (ταμειακά διαθέσιμα μεγαλύτερα από τον συνο-

Εισηγμένες που πέρασαν από τις ζημιές σε κέρδη

ΚΕΡΔΗ ΜΕΤΑ ΦΟΡΩΝ		
ΠΟΣΑ ΣΕ ΕΚΑΤ. ΕΥΡΩ	2019	2020
ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΠΙΧ. ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΥ	-1.685,8	35,16
ΑΒΑΞ	-17,62	6,08
ΕΛΑΣΤΡΟΝ ΧΑΛΥΒ. ΠΡΟΪΟΝΤΑ	-2,00	1,74
ΟΜΙΛΟΣ ΙΝΤΕΑΛ	-2,33	0,82
ΑΦΟΙ Χ. ΚΟΡΔΕΛΛΟΥ	-0,95	0,76
Π.Γ. ΝΙΚΑΣ	-3,01	0,48
ΕΙΔΗΣΕΟΦΩΝΙΚΗ ΕΛΛΑΣ	-0,25	0,26
ΣΩΛΗΝΟΥΡΓΕΙΑ ΤΖΙΡΑΚΙΑΝ	-1,86	0,25
CPI Α.Ε.*	-0,15	0,08

* αποτελέσματα βμήνου

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Αυξάνονται οι «μονόκεροι» στην Ινδία

Παρά η Ινδία πλάνηται από την επέλαση της πανδημίας, γεγονός που απειλεί σοβαρά την προσπάθειά της να ανακάμψει οικονομικά, η κοινότητα των νεοφυών επιχειρήσεων της χώρας βρίσκεται σε απόλυτη άθνηση. Σύμφωνα με ρεπορτάζ του CNN Business, μόνο τους πρώτους 4 μήνες του 2021, η κεφαλαιοποίηση 11 νεοφυών εταιρειών κατόρθωσε να φθάσει τουλάχιστον το 1 δισ. δολ., με αποτελέσματα πλέον να κατατάσσονται στην κατηγορία των εταιρειών υπόκοτη (μονόκεροι).

Μάλιστα, όπως κατέδειξαν τα στοιχεία της πλατφόρμας συγκέντρωσης δεδομένων Tracxn, μόνο τον Απρίλιο πέντε νεοφυείς εταιρείες κατόρθωσαν να αγγίσουν αυτά τα επίπεδα – αριθμός σημαντικά αυξημένος, ιδίως εάν ληφθεί υπόψη πως όλο το 2020 η Ινδία μέτρηση 13 unicorns και 10 το 2019. Ένας λόγος που όλο και περισσότερες εταιρείες σπάνε το φράγμα του 1 δισ. δολ. σε αξία είναι τα ποσά επένδυσης που διοχετεύουν μεγάλες επενδυτικές εταιρείες, όπως η Tiger Global αλλά και η SoftBank. Την ίδια στιγμή, μερικά από τα πιο επιτυχημένα παραδείγματα νεοφυών επιχειρήσεων της Ινδίας, όπως η Flipkart και η Zomato, λέγεται πως διερευνούν τρόπους για να μπουν φέτος στο χρηματιστήριο.

Ωστόσο, αρκετοί αναλυτές της βιομηχανίας των νεοφυών επιχειρήσεων ανησυχούν πως αυτοί οι ατέλειωτοι γύροι χρηματοδότησης μπορεί τελικά να μειώσουν τις αποδόσεις των επενδυτών. Οι ίδιοι εκτιμούν πως το οικοσύστημα νεοφυών επιχειρήσεων της Ινδίας θα πρέπει να αρχίσει να αποδεικνύει ότι μπορεί να

Το οικοσύστημα νεοφυών επιχειρήσεων της Ινδίας αναπτύσσεται ταχύτατα και πλέον θα πρέπει να αρχίσει να αποδεικνύει ότι μπορεί να φέρει σταθερά κέρδη για τους επενδυτές, τονίζουν αναλυτές του κλάδου.

φέρει σταθερά κέρδη για τους επενδυτές, πράγμα που μπορεί να γίνει και μέσα από επιτυχημένες εξαγορές, όπου οι επενδυτές βγαίνουν από μία επένδυση πουλώντας το ποσοστό τους (exits). «Είναι φοβερό που οι ινδικές νεοφυείς επιχειρήσεις διανύουν μια φάση επενδυτικής άθνησης. Όμως, θα πρέπει να βρίσκουν βιώσιμα επιχειρηματικά μοντέλα από τα οποία να μπορούν να βγάλουν χρήματα, ώστε να καταφέρουν να επιβιώσουν», επισημναι

στο CNN Business η Ραντίκα Γκούπτα, διευθύνουσα σύμβουλος της Edelweiss Asset Management Limited.

Αυτή η επενδυτική φρενιτιδα οφείλεται κατά κύριο λόγο στον ψηφιακό μετασχηματισμό και στην ενίσχυση της εγχώριας ψηφιακής οικονομίας. Η χώρα μετράει πάνω από 700 εκατομμύρια χρήστες Διαδικτύου ενώ περίπου 500 εκατ. ακόμη δεν έχουν στραφεί στο online κανάλι, δημιουργώντας πολλές προοπτικές ανάπτυξης στο μέλλον. Σε αυτό συνέβαλε και η πανδημία, η οποία, όπως σε όλο τον κόσμο, έτσι και στην Ινδία επιτάχυνε την ψηφιοποίηση των υπηρεσιών και ενθάρρυνε κόσμο που ζει εκτός των μεγάλων πόλεων να ξεψύχει χρήματα στο online κανάλι. Αυτό δημιούργησε με τη σειρά του και περισσότερες ευκαιρίες σε όσους επιχειρηματίες δραστηριοποιούνται στον κλάδο της τεχνολογίας.

Οι εταιρείες τεχνολογίας ήταν λοιπόν ανάμεσα στους μεγαλύτερους νικητές της πανδημίας κατά την περασμένη χρονιά. Σύμφωνα με έρευνα της Orios Venture Partners, έως το τέλος του 2020 η Ινδία μετρούσε 44 unicorns εταιρείες, εταιρείες δηλαδή με κεφαλαιοποίηση που υπερβαίνει το 1 δισ. δολ., πολλές εκ των οποίων δραστηριοποιούνται στον τεχνολογικό κλάδο παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών (fintech). Η ίδια έρευνα κατέληξε και σε ένα εξίσου σημαντικό εύρημα. Ο χρόνος που χρειάζεται μία τεχνολογική startup στην Ινδία ώστε η κεφαλαιοποίηση της να φθάσει το 1 δισ. δολ. μειώθηκε δραματικά από περίπου 15 χρόνια το 2005 σε μόλις 2,4 τα έτη 2016 και 2017.

Ο «Μίδας» που ανέστησε την GameStop

Η GameStop, η γνωστή αλυσίδα φυσικών καταστημάτων με ηλεκτρονικά παιχνίδια στις Ηνωμένες Πολιτείες, είχε βρεθεί στο χείλος της οικονομικής καταστροφής όταν τον Ιανουάριο έξοπασε η «μάχη» των ψηφιακών μικροεπενδυτών εναντίον όσων αποδύονται στο «σορτάρισμα».

Ως αποτέλεσμα, η τιμή της μετοχής της έχει εκτιναχθεί πλέον 850% από τις αρχές του 2021. Εξ ου και αποφάσισε να επωφεληθεί από το αιφνίδιο αγοραστικό ενδιαφέρον, προχωρώντας σε αύξηση κεφαλαίου διαθέτοντας στην αγορά περί τα 3,5 εκατομμύρια κομμάτια και αντλώντας 551 εκατ. δολάρια. Βασικός στόχος είναι να επεκτείνει τις δραστηριότητές της και στο ηλεκτρονικό εμπόριο (όπως σχεδιάζει ο μεγαλομέτοχός της Ράιαν Κόεν, ο οποίος αναλαμβάνει πρόεδρος του Δ.Σ. τον Ιούνιο). Σύμφωνα με τους υπολογισμούς του Ρόιτερς, η μέση τιμή πώλησης των νέων μετοχών της GameStop διαμορφώθηκε στα 157,43 δολάρια ανά μετοχή.

Πρόσφατα η GameStop ανακοίνωσε ότι επίκεινται διοικητικές αλλαγές, οι οποίες, όπως φαίνεται, θα είναι οι μεγαλύτερες στη μέχρι σήμερα ιστορία της. Ο νυν διευθύνων σύμβουλος της, Τζορτζ Σέρμαν, θα απομακρυνθεί, δίδοντας μεγαλύτερη ελευθερία κινήσεων στον 35χρονο Ράιαν Κόεν.

Ο τελευταίος μέσω των καινοτόμων επενδυτικών κεφαλαίων RC Ventures κατέχει σχεδόν το 13% της GameStop και θέλει να αναλάβει τον μετασχηματισμό της, ώστε να μπορεί να ανταγωνιστεί και κολλοσούς του κλάδου του λιανεμπορίου,

Ο Ράιαν Κόεν είναι δισεκατομμυριούχος και το ξεκίνημά του έγινε με την ψηφιακή εταιρεία Chewy, που συνίδρυσε και διαθέτει τροφές και είδη για οικόσιτα. Τον ακολουθεί ο χαρακτηρισμός «Μίδας» και θεωρείται υπεύθυνος για την τεράστια άνοδο της μετοχής της GameStop.

όπως η Walmart, αλλά και ομίλους υψηλής τεχνολογίας, όπως είναι οι Microsoft και Sony. Είναι δισεκατομμυριούχος και το ξεκίνημά του έγινε με την ψηφιακή εταιρεία Chewy, που συνίδρυσε και διαθέτει τροφές και είδη για οικόσιτα. Τον ακολουθεί ο χαρακτηρισμός «Μίδας» και θεωρείται υπεύθυνος για την τεράστια

άνοδο της μετοχής της εταιρείας. Όταν έγινε γνωστό στα μέσα Ιανουαρίου ότι ελέγχει τρεις θέσεις στο Δ.Σ. της GameStop, το ενδιαφέρον για τη μετοχή της αναζωογονήθηκε. Βέβαια, το πώς κινούσε τα νήματα δεν έγινε ποτέ γνωστό, ωστόσο στο παρασκήνιο ο Ράιαν Κόεν καταρτίζει ένα βιώσιμο σχέδιο για την εταιρεία, η οποία επί χρόνια έδειχνε να έχει προδιαγεγραμμένο τον αργό της θάνατο, όπως αναφέρει το Bloomberg. Οι ασχολούμενοι με τα ψηφιακά παιχνίδια δεν μετέβαιναν στα φυσικά της καταστήματα για αξεσουάρ, αλλά τα ψώνιζαν ηλεκτρονικά.

Όσοι γνωρίζουν από κοντά τον τρόπο δράσης του αναφέρουν πως ίσως ακολουθήσει το μοντέλο της Chewy, όπερ σημαίνει ότι θα προχωρήσει σε υψηλό δανεισμό. Υπό το πρίσμα της μεταμόρφωσης της GameStop, ο Κόεν θα βελτιστοποιήσει την εμπειρία των πελατών της και θα εμπλουτίσει τη διαδικασία επιλογής προϊόντων.

Ωστόσο, όπως αναφέρει το Bloomberg, η GameStop έχει ένα μείζον πρόβλημα, που δεν είχε η Chewy, το ότι επωμιζεται το επαχθές φορτίο της λειτουργίας φυσικών καταστημάτων. Ο Ράιαν Κόεν δεν επιθυμεί να τα κλείσει όλα και αναζητεί εναλλακτικές, όπως να τα τροποποιήσει σε κέντρα εκπαίδευσης ταλαντούχων παικτών ηλεκτρονικών αθλημάτων. Άλλωστε, έχει το άγγιγμα του Μίδα, αφού κατόρθωσε η GameStop μέσα σε μερικές εβδομάδες όχι μόνο να μην πτωχεύσει, αλλά και να αποκτήσει χρηματοπιστηριακή αξία 10 δισ. δολαρίων.

Deloitte.

Στην Deloitte παρέχουμε στους πελάτες μας ευρύ φάσμα απόψεων, ικανοτήτων και δημιουργικότητας, που απαιτούνται για την επίτευξη **αποτελεσμάτων με θετικό αντίκτυπο.**

© 2020 Deloitte Limited

Connect for **impact.**

www.deloitte.com/cy

